

ROMÂNIA

Acord de servicii de asistență tehnică rambursabile privind
evaluarea impactului teritorial din România (P172820)

Livrabilul 1.a

Raport privind analiza strategiei de dezvoltare locală: Strategia integrată de dezvoltare durabilă a Deltei Dunării

August 2020 (Revised)

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE,
DEZVOLTĂRII ȘI ADMINISTRAȚIEI

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Clauză de limitare a responsabilității

Prezentul raport este o lucrare a Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Băncii Mondiale. Constatările, interpretările și concluziile exprimate în acest document nu reflectă în mod obligatoriu părerile Directorilor Executivi ai Băncii Mondiale sau ale guvernelor pe care aceștia le reprezintă. Banca Mondială nu garantează acuratețea datelor incluse în prezentul document.

Prezentul raport nu reprezintă neapărat poziția Uniunii Europene sau a Guvernului Român.

Declarație privind drepturile de autor

Materialele din această publicație sunt protejate prin drepturi de autor. Copierea și/sau transmiterea anumitor secțiuni din acest document fără permisiune poate reprezenta încălcarea legislației în vigoare.

Pentru permisiunea de a fotocopia sau retipări orice secțiune a prezentului document, vă rugăm să trimiteți o solicitare conținând informațiile complete la:

- (i) Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (Str. Apolodor nr. 17, București, România); sau*
- (ii) sau Grupul Băncii Mondiale în România (Strada Vasile Lascăr, nr. 31, et. 6, Sector 2, București, România).*

Mulțumiri

Prezentul raport a fost transmis în luna iulie 2020, în temeiul Acordului de servicii de asistență tehnică privind Evaluarea impactului teritorial, semnat la data de 9 decembrie 2019 între Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Prezentul raport a fost elaborat sub îndrumarea și supravegherea lui David N. Sislen (Director de practică, Managementul Riscurilor Sociale, Urbane, Rurale și al Rezilienței, Europa și Asia Centrală) și a Tatiane Proskuryakova (Director de Țară, România și Ungaria). Raportul a fost pregătit de o echipă coordonată de Dean Cira (Expert Principal Urban) și Paul Kriss (Expert Principal Urban) și alcătuită din Carli Venter (Expert Senior Dezvoltare Urbană), Marcel Ionescu-Heroiu (Expert Senior Dezvoltare Urbană), Debashree Poddar (Expert Urban), Mihai Vlinoiu (Expert Guvernanță), Mircea Tulea (Expert Guvernanță), Manuela Mot (Expert Guvernanță), Cristina Zamfir (Expert M&E), Bogdan Țopan (Analist Urban) și George Moldoveanu (Asistent Informativ).

Echipa dorește să își exprime mulțumirea pentru excelenta cooperare, îndrumare și feedback primit de la reprezentanții Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în special Ministrului Ion Ștefan, Secretarului de Stat Mihail Veștea, Directorului General Diana Țenea, Directorului Liviu Băileșteanu, Șefilor de birou Radu Necșuliu, și de asemenea lui Daniel Vâlceanu, Amalia Virdol, Benjamin Stoica, Georgiana Toth, Emilia Milutinovici, Alina Huzui și celorlalți parteneri locali, regionali și naționali care au contribuit la elaborarea acestui raport. Recunoaștem îndeosebi meritele ADI ITI DD pentru participarea și colaborarea activă în cadrul acestui proiect, cu mulțumiri speciale dlui Ilie Petre (Președinte), dnei Doina Surcel (Coordonator) și dnei Roxana Iacob (expert PNDR, POCU, POCA).

Cuprins

Rezumat.....	1
1. Introducere	9
1.1. Istoric.....	9
1.2. Obiective și sfera de aplicare	9
1.3. Structura raportului	15
1.4. Limitări metodologice	15
2. Coerența externă	18
2.1. Descrierea procesului de evaluare	18
2.2. Constatări	18
Strategia integrată de dezvoltare durabilă pentru județul Tulcea	19
Strategia de dezvoltare pentru Municipiul Tulcea.....	19
Strategia de dezvoltare locală pentru Sulina	19
Strategia integrată de dezvoltare locală pentru Isaccea	19
Strategia integrată de dezvoltare durabilă pentru Baia	20
Planul de management pentru Rezervația Biosferei Deltei Dunării	20
2.3. Concluzii	20
2.4. Recomandări	20
3. Relevanța și coerența internă.....	22
3.1. Descrierea procesului de evaluare	22
3.2. Constatări	22
3.3. Concluzii	31
3.4. Recomandări	31
4. Alocarea financiară	33
4.1. Descrierea procesului de evaluare	33
Alocarea financiară pentru Strategia pentru Delta Dunării	33
Împărțire financiară pe piloni și sectoare	34
4.2. Concluzii	37
4.3. Recomandări	37
5. Sistemul de indicatori	41
5.1. Descrierea procesului de evaluare	41
5.2. Constatări	41
Indicatorii de realizare imediată	42
Indicatorii de rezultat	42
5.3. Concluzii	51
5.4. Recomandări	51

6.	Rezultate intermediare.....	53
6.1.	Descrierea procesului de evaluare.....	53
6.2.	Constatări.....	53
	Progresul financiar al strategiei.....	53
	Progresul fizic al strategiei.....	57
	Rezultate intermediare și impacturi.....	59
6.3.	Concluzii.....	61
6.4.	Recomandări.....	62
7.	Aranjamente instituționale și mecanismul de punere în aplicare.....	64
7.1.	Descrierea procesului de evaluare.....	64
7.2.	Constatări.....	64
7.3.	Concluzii.....	65
7.4.	Recomandări.....	66
8.	Monitorizare și evaluare.....	68
8.1.	Descrierea procesului de evaluare.....	68
8.2.	Constatări.....	68
	Evaluarea sistemului de monitorizare.....	68
	Planificarea evaluării.....	68
	Reconstituirea teoriei schimbării.....	69
8.3.	Concluzii.....	71
8.4.	Recomandări.....	71
9.	Observații și recomandări finale.....	78
Anexa 1.	Tabelul cu recomandări.....	82
Anexa 2.	Lista indicatorilor de realizare imediată și de rezultat și progresul intermediar estimat.....	88
Anexa 3.	Analiză aprofundată pentru opt proiecte selectate.....	105
Anexa 4.	Rezultatele sondajului online.....	116
METODOLOGIE.....		117
	Colectarea datelor.....	117
	Structura eșantionului.....	117
	Structura chestionarului.....	118
	Limitări metodologice.....	119
REZULTATELE PRINCIPALE.....		120
	Relevanța mecanismului ITI.....	120
	Eficiența mecanismului ITI.....	122
	Eficacitatea mecanismului ITI.....	124
	Impactul mecanismului ITI.....	126
	Impactul asupra turismului.....	127

Impactul de mediu.....	128
Impactul asupra oportunităților economice.....	129
Durabilitatea proiectelor finanțate prin mecanismul ITI.....	129
CONCLUZII	131
Anexa 5. Teoria schimbării reconstituită.....	132
Anexa 6. Cadrul logic reconstituit.....	133
Anexa 7. Coerența externă a SIDDDD cu șase strategii locale (analize complete)	150
1. Prezentare generală	151
2. Analiză comparativă	152
3. Concluzii	157
1. Prezentare generală a municipiului.....	158
2. Analiză comparativă	159
3. Concluzii	164
1. Prezentare generală a municipiului.....	165
2. Analiză comparativă	166
3. Concluzii	168
1. Prezentare generală	170
2. Analiză comparativă	171
3. Concluzii	174
1. Prezentare generală	175
2. Analiză comparativă	176
3. Concluzii	178
1. Prezentare generală a Rezervației Biosferei Delta Dunării	179
2. Analiză comparativă	180
3. Concluzii	185
Anexa 8. Metodologia sistemului de măsurare a performanței.....	186

Lista figurilor

Figura 1: Scurtă ilustrare a mecanismului de punere în aplicare și a aranjamentelor instituționale pentru SIDDDD	9
Figura 2: Criterii de evaluare și întrebări de evaluare aferente.....	12
Figura 3: Sinergii între strategiile locale, regionale, naționale și UE.....	18
Figura 4: Legături între viziune, obiective strategice, piloni și sectoare.....	22
Figura 5: Sumele alocate pe Programe operaționale (Fonduri UE) (EUR)	33
Figura 6: Sumele contractate pe Programe operaționale (Fonduri UE) (% din cele alocate)	34
Figura 7: Procentul sumelor contractate, per Piloni (Fonduri UE + Bugetul de stat) (%)	35
Figura 8: Sumele contractate, per Sectoare (Fonduri UE + Bugetul de stat) (EUR)	36
Figura 9: Sumele contractate, per Beneficiari (Fonduri UE + Bugetul de stat) (EUR)	37
Figura 10: Nivelul de absorbție a Fondurilor UE dedicate ITI DD, prin Programele operaționale (%).....	54
Figura 11: Nivelul de absorbție a Fondurilor UE la nivelul ITI DD și la nivel național, prin Programele operaționale (%).....	54
Figura 12: Plăți efectuate din valorile eligibile contractate, pe Piloni (Fonduri UE + Bugetul național) (%).....	55
Figura 13: Plăți efectuate din valorile contractate, pe Sectoare (Fonduri UE + Bugetul național) (%).....	56
Figura 14: Plăți efectuate, pe Beneficiari (Fonduri UE + Bugetul național) (EUR)	56
Figura 15: Progresul indicatorilor de realizare imediată, pe Piloni (%)	57
Figura 16: Progresul indicatorilor de realizare imediată, pe Sectoare (%)	58
Figura 17: Progresul indicatorilor de rezultat, pe Piloni (%)	60
Figura 18: Progresul indicatorilor de rezultat per Sectoare (%)	60
Figura 19: Acord instituțional privind implementarea SIDDDD și a mecanismului ITI.....	65
Figura 20: Diferența dintre „teoria schimbării” și „cadrul logic”	69
Harta 21: Zona acoperită de SIDDDD care prezintă zone pentru care strategiile au fost revizuite.....	150
Figura 22: județul Tulcea, Delta Dunării.	151
Figura 23: Împărțirea fondurilor ITI DD pe piloni	154
Figura 24: Împărțirea fondurilor județene pe Piloni.....	155
Figura 25: Proiecte implementate de Consiliul Județean Tulcea prin surse de finanțare	157
Figura 26: Municipiul Tulcea.....	158
Figura 27: Ponderea financiară a proiectelor contractate de Tulcea din proiectele ITI totale la nivelul pilonilor	162
Figura 28: Impactul financiar al proiectelor contractate de Tulcea din fonduri ITI la nivel sectorial	162
Figura 29: orașul Tulcea.....	165
Figura 30: Alinierea strategiei Isaccea la SIDDDD	166
Figura 31: Impactul financiar al proiectelor finanțate de ITI la Isaccea la nivel de pilon din SIDDDD	167
Figura 32: Impactul financiar al proiectelor finanțate de ITI în Isaccea în funcție de obiectivul sectorial	168
Figura 33: Vechiul far din Sulina	171
Figura 34: Împărțirea financiară între pilonii SIDDDD	173
Figura 35: Surse de finanțare și împărțire	174
Figura 36: Stradă din Baia	175

Figura 37: Fondurile PNDL corespunzătoare Pilonilor SIDDDD	177
Figura 38: Surse de finanțare pentru proiecte din Baia.....	178
Figura 39: Delta Dunării.....	179
Figura 40: Zonarea Rezervației Biosferei Deltei Dunării pe zone de agrement și turistice.....	181
Figura 41: Impactul financiar al proiectelor RBDD din cadrul ITI pe Piloni	184
Figura 42: Impactul financiar al proiectelor finanțate prin ITI în RBDD la nivelul obiectivelor sectoriale.....	184
Figura 43: Procesul de măsurare a performanței	188
Figura 44: Ordinea etapelor metodologice ale unui SMP generic.....	189
Figura 45: Fluxul de informații recomandat între părțile interesate din SMP	191

Lista Tabelelor

Tabelul 1: Instrumente de colectare a datelor și documente consultate.....	12
Tabelul 2: Arborele de obiective.....	23
Tabelul 3: Rezumatul nevoilor cheie pe sectoare și proiecte contractate aferente.....	25
Tabelul 4: Formatul sugerat pentru declararea alocării financiare	38
Tabelul 5: Formatul sugerat pentru declararea planificării financiare	38
Tabelul 6: Indicatori de rezultat - Sectorul A Biodiversitatea și managementul ecosistemelor.....	42
Tabelul 7: Indicatori de rezultat - Sector B Eficiență Energetică	43
Tabelul 8: Indicatori de rezultat - Sector C Schimbări climatice	43
Tabelul 9: Indicatori de rezultat- Sector D Managementul riscului în caz de dezastre	44
Tabelul 10: Indicatori de rezultat- Sector E Situații de urgență cauzate de poluare	44
Tabelul 11: Indicatori de rezultat- Sector F Turism.....	45
Tabelul 12: Indicatori de rezultat - Sectorul G Pescuitul și acvacultura.....	45
Tabelul 13: Indicatori de rezultat - Sector H Agricultură și Dezvoltare Rurală	46
Tabelul 14: Indicatori de rezultat- Sector I Transport.....	46
Tabelul 15: Indicatori de rezultat - Sector J Tehnologia informației și comunicațiilor	47
Tabelul 16: Indicatori de rezultat - Sector K Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei.....	47
Tabelul 17: Indicatori de rezultat- Sector L Managementul deșeurilor	48
Tabelul 18: Indicatori de rezultat- Sector M Sănătate	48
Tabelul 19: Indicatori de rezultat - Sector N Educație	49
Tabelul 20: Indicatori de rezultat - Sector O Incluziunea și protecția socială.....	49
Tabelul 21: Indicatori de rezultat - Sectorul P Capacitatea administrativă și managementul de program	50
Tabelul 22: Situația implementării proiectelor, per Sectoare	59
Tabelul 23: Rezultatele preconizate ale monitorizării și evaluării	71
Tabelul 24: Activități de monitorizare și evaluare sugerate și instituții responsabile	72
Tabelul 25: Lista orientativă a temelor de evaluare și a metodologiilor sugerate	73
Tabelul 26: Cronologie orientativă pentru evaluarea strategiei.....	76
Tabelul 27: Lista Indicatorilor de realizare imediată și a progreselor intermediare.....	88
Tabelul 28: Lista Indicatorilor de rezultat și a progreselor intermediare	99
Tabelul 29: Proiectele selectate pentru analiză aprofundată și criteriile utilizate la selectarea proiectelor	105
Tabelul 30: Proiectele selectate pentru analiză aprofundată și sursele de informații pentru datele proiectelor	105
Tabelul 31: Proiecte implementate în cadrul ITI DD.....	154
Tabelul 32: Proiecte finanțate de la bugetul județean în zona ITI DD	156
Tabelul 33: Corelația dintre obiectivele sectoriale din SIDDDD și măsurile/domeniile prioritare din SDMT	159
Tabelul 34: Proiecte ITI în Tulcea	161
Tabelul 35: Intervențiile PNDL în Tulcea.....	163
Tabelul 36: Investiții de la bugetul local din Tulcea	163
Tabelul 37: Proiecte ITI în Isaccea.....	167
Tabelul 38: Proiecte în Isaccea finanțate prin Programul Național de Dezvoltare Locală	168

Tabelul 39. Proiecte pe nivelurile sectoriale ale SIDDDD	173
Tabelul 40: Proiecte implementate în cadrul ITI DD.....	176
Tabelul 41. Proiecte finanțate de PNDL.....	177
Tabelul 42: Proiecte finanțate în cadrul ITI în Rezervația Biosferei Delta Dunării.....	183
Tabelul 43:Proiecte finanțate de Administrația Rezervației Biosfera Delta Dunării.....	185

Abrevieri și acronime

ADI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară
ADI ITI DD	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea ITI Delta Dunării
AM	Autoritatea de Management
CE	Comisia Europeană
CNAIR	Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere
DD	Delta Dunării
DUDI	Dezvoltare urbană durabilă integrată
EE	Eficiență Energetică
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FSE	Fondul social european
FESI	Fondurile europene structurale și de investiții
GES	Gaze cu efect de seră
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
ITI	Investiții teritoriale integrate
M&E	Monitorizare & Evaluare
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
MLPDA	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației
PC	Politica de coeziune
PO	Program operațional
POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
RBDD	Rezervația Biosferei Deltei Dunării
ROP	Program operațional regional
SC	Schimbare climatică
SIDD	Strategia integrată de Dezvoltare Durabilă
SIDDDDD	Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor
UE	Uniunea Europeană
UAT	Unitatea Administrativ Teritorială

Rezumat

Conținutul Evaluării interimare

În 2013, Banca Mondială a primit o solicitare pentru asistență tehnică din partea entității cunoscute în prezent sub denumirea de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației Publice (MLPDA) din România pentru a acorda sprijin la întocmirea unei strategii pentru Delta Dunării și regiunile învecinate. Strategia fost aprobată ulterior, prin Ordonanța Guvernului nr. 601/2016. Pentru a asigura implementarea cu succes a Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDDDD) au fost puse în mișcare, în paralel, mai multe instrumente și instituții. Cele mai importante dintre acestea au fost mecanismele de Investiții Teritoriale Integrate (ITI) și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea ITI Delta Dunării (ADI ITI DD).

Luată împreună, strategia, ITI și ADI ITI în regiunea Deltei Dunării au pus bazele unui plan integrat de dezvoltare regională – primul de acest fel din România. La cinci ani de la inițiere, strategia se apropie de sfârșitul a ceea ce poate fi considerată prima etapă de punere în aplicare. Anul 2020 este un liant între sfârșitul actualei perioade de programare UE, respectiv, 2014-2020 și începutul perioadei următoare, respectiv 2021-2027. Perioada de tranziție este relevantă deoarece mare parte din strategie este finanțată prin intermediul mecanismelor ITI și din fonduri UE. Autoritățile de Management (AM) ale Programelor Operaționale din România sunt pe punctul de a închide toate liniile de finanțare aferente perioadei actuale, inclusiv pe cele alocate pentru ITI, și pregătesc noile strategii naționale și alocări financiare.

În acest context, MLPDA este dornic să înțeleagă evoluția fizică și financiară globală a punerii în aplicare a SIDDDD și oportunitățile de îmbunătățire din perioada premergătoare perioadei de programare următoare. Această evaluare își propune să sprijine MLPDA în:

- Estimarea evoluției și a efectelor imediate ale Strategiei din Regiunea Deltei Dunării
- Oferirea de recomandări practice pentru îmbunătățirea mecanismului ITI
- Recomandarea proceselor practice pentru evaluarea impactului ex-ante și ex-post și pentru monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare ce va fi utilizată pe viitor.

Metodologie

Această analiză poate fi clasificată cel mai exact ca fiind o evaluare a implementării axată pe evoluția către realizarea obiectivelor, dar și pe procesul de implementare în curs. De asemenea, ținem să precizăm că raportul se referă la „evaluarea strategiei”, iar în cadrul contextului explicat, accentul cade, în realitate, pe „evaluarea unui program”, cuprinzând multe inițiative și proiecte „copil”, în scopul realizării strategiei.

Dat fiind că SIDDDD este implementată în principal prin mecanismul de transmitere UE ITI, prin atragerea de resurse financiare de la opt Programe operaționale din România, echipa de evaluare a elaborat o abordare metodologică în conformitate cu liniile directoare ale Comisiei Europene (CE) de monitorizare și evaluare. Raportul încorporează toate cele cinci criterii de evaluare sugerate în Instrumentele CE destinate mai bunei legiferări, respectiv, eficacitate, eficiență, coerență, relevanță și valoare adăugată a UE, cu diferite niveluri de detalii, determinate de disponibilitatea limitată a informațiilor calitative și cantitative și de stadiul incipient al implementării proiectelor. Fiecărui criteriu i-a fost atribuită o întrebare de evaluare prin care să se explice suplimentar modul în care echipa înțelege sfera de aplicare a analizelor și prin care să se direcționeze mai bine analizele. Legătura dintre criteriile de evaluare și întrebările de evaluare este prezentată în figura de mai jos; aceasta are și rolul de a ghida cititorul către capitolele relevante în care se dezbate fiecare întrebare în parte.

Concluzii de înalt nivel

În timpul a ceea ce se consideră a fi prima etapă de punere în aplicare (perioada dintre adoptarea și închiderea perioadei de programare 2014–2020), SIDDD a înregistrat un progres relativ scăzut, în special în legătură cu termenele limită impuse pentru strategiile finanțate de UE. Nivelul de absorbție al fondurilor UE este sub 20% (plăți din alocările totale), iar evoluția fizică generală a proiectelor se ridică la 35% (situația actuală a indicatorilor de realizare imediată comparativ cu valoarea de referință și cu valorile țintă intermediare). Progresul global în ceea ce privește indicatorii de rezultat este estimat la 42%. Se preconizează că majoritatea rezultatelor și impacturilor vor deveni mai vizibile către sfârșitul anului 2023, 80% dintre proiecte fiind încă în etapa de punere în aplicare. Proiectele de infrastructură de anvergură care se așteaptă să producă impacturi economice semnificative în zona Deltei Dunării se află în prezent în stadiu incipient, prin urmare nu au fost surprinse în prezentele analize. Ritmul lent de implementare poate fi justificat de noutatea mecanismelor ITI care au presupus activități complexe de pregătire - dezvoltarea și aprobarea Strategiei locale pentru Delta Dunării, stabilirea cadrului instituțional pentru implementarea strategiei și a instrumentului ITI, dezvoltarea acordurilor și procedurilor interinstituționale și promovarea strategiei și a mecanismului de finanțare.

Cu toate acestea, beneficiarii proiectelor puse în aplicare prin intermediul mecanismului ITI percep deja anumite dezvoltări importante de mediu și economice generate de strategie. Două treimi din respondenții sondajului online apreciază că, atât turiștii, cât și locuitorii sunt satisfăcuți de dezvoltarea turismului în zonă. În plus, 51% din respondenții la sondajul online consideră că proiectele implementate au un efect pozitiv asupra mediului.

Deși proiectele implementate pe baza SIDDD au fost monitorizate de diferite părți interesate, datele obținute în urma monitorizării nu au fost agregate la nivelul SIDDD. Monitorizarea a fost realizată de către Autoritățile de Management al Programelor Operaționale, MLPDA și Asociația de Dezvoltare Comunitară pentru implementarea ITI DD, cu accent pe respectarea normelor de raportare pentru proiectele finanțate de UE. Pentru a verifica evoluția către realizarea obiectivelor SIDDD sunt necesare proceduri și instrumente suplimentare pentru a se stabili roluri și responsabilități clare pentru monitorizarea și agregarea datelor, pentru a se stabili termene limită pentru monitorizare și raportare și pentru a se comunica rezultatele utilizării.

Principalele concluzii pentru fiecare dintre criteriile de evaluare (cuprinse în Capitole separate) sunt rezumate mai jos:

Coerență externă

Evaluarea intermediară a început cu evaluarea coerenței externe a Strategiei (Întrebarea de evaluare 1: „Există corespondență între obiectivele Strategiei și cele ale altor acțiuni publice de interacțiune?”)

Rezultatele au indicat o bună coordonare la nivelul obiectivelor stabilite prin SDDDD și obiectivele stabilite prin cele șase strategii locale analizate, respectiv, Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă pentru județul Tulcea, Strategia Locală pentru Municipiul Tulcea, Strategia de Dezvoltare Locală pentru Sulina, Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă pentru Baia, Strategia de Dezvoltare a Orașului Isaccea și Rezervația Biosferei Deltei Dunării. Strategiile locale au fost elaborate în completarea intervențiilor finanțate în baza Strategiei pentru Delta Dunării și pentru a contribui la obiectivele finale și la țintele aferente ale acesteia.

Relevanța și coerența internă

Echipa de evaluare a evaluat apoi relevanța strategiei (Întrebarea de evaluare 2: Există o compatibilitate puternică între obiectivele Strategiei și nevoile socio-economice ale grupului țintă?) și coerența internă a acesteia (Întrebare de evaluare 3: Există o legătură puternică între obiectivele Strategiei și intervențiile planificate?).

S-a observat o relevanță pe baza raportului dintre nevoile și problemele identificate și obiectivele Strategiei. În conformitate cu sondajul online utilizat de echipa de evaluare, majoritatea beneficiarilor sunt de părere că SDDDD a acoperit nevoile instituției pe care aceștia o reprezintă, ale localității lor și ale regiunii Deltei Dunării. Acest fapt este atribuit abordării participative privind elaborarea strategiei și a documentelor de punere în aplicare, care au presupus participarea tuturor părților cheie relevante, inclusiv a membrilor societății civile.

O coerență internă medie a rezultat din logica reconstruită a intervenției. Aceasta s-a datorat în principal nivelului ridicat de stratificare a strategiei (viziune globală, două obiective strategice, cinci piloni, 16 sectoare, 52 de obiective sectoriale specifice, 137 de intervenții și 1024 de proiecte), dar și liniilor directe limitative pentru implementarea strategiei, în realizarea abordării integrate. Mai precis, în anumite sectoare, sfera de aplicare a proiectelor contractate pare să fie destul de limitată comparativ cu obiectivele ambițioase din strategie. Acest subiect urmează a fi tratat pe larg în cadrul unei evaluări de impact viitoare.

Alocarea financiară

Evaluarea Intermediară a abordat și alocările financiare ale strategiei (Întrebarea de evaluare 4: „Sunt alocările financiare adecvate pentru soluționarea nevoilor identificate, respectiv, pentru punerea în aplicare a intervențiilor planificate?”).

Evaluarea a fost limitată prin faptul că Strategia efectivă nu include bugetul global pentru întreaga perioadă de implementare, necesar sau disponibil, ce urmează a fi împărțit la nivel de piloni și sectoare și de surse de fonduri. Cu toate acestea, fondurile UE și cele naționale alocate proiectelor contractate în Delta Dunării denotă o mare concentrare de resurse către un număr redus de sectoare (mai precis, transport și dezvoltare rurală), în timp ce alte sectoare beneficiază de alocări financiare reduse. Această supra-concentrare ar putea fi abordată în următoarea perioadă de programare, alături de cuantificarea nevoilor actuale nefinanțate și de identificarea activă a eventualelor surse de finanțare.

Sistemul de indicatori

Deși Evaluarea intermediară nu a vizat efectiv analizarea sistemului de indicatori (Întrebarea de evaluare 5: „Sunt rezultatul și indicatorii de realizare imediată relevanți în determinarea obiectivelor Strategiei, respectiv, a intervențiilor planificate?”), aceasta a devenit o condiție preliminară pentru evaluarea evoluției fizice a strategiei.

Strategia pentru Delta Dunării include o listă de indicatori și, deși prevede anumite unități de măsură și surse de date, nu include definițiile indicatorilor, valorile de referință sau țintele (acestea neputând fi stabilite în timpul procesului de elaborare a strategiei). Acești indicatori nu au fost utilizați în mod activ la monitorizarea implementării strategiei, la momentul acestei evaluări. În plus, majoritatea indicatorilor au fost astfel concepuți

încât să determine numai livrabilele imediate; deși unii indicatori incluși în strategie urmau să se raporteze la date ce nu pot fi agregate la nivel teritorial.

Ținând cont de blocajele de mai sus, echipa de evaluare a sugerat actualizarea listei de indicatori, cu sprijinul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea ITI Delta Dunării (ADI ITI DD). Sistemul actualizat al indicatorilor servește la determinarea livrabilelor și rezultatelor proiectelor aflate în derulare și a celor finalizate în cadrul primei etape de implementare. Pentru majoritatea indicatorilor de realizare imediată au fost puse la dispoziție linii directe privind colectarea și agregarea datelor, inclusiv definiții, metodologia de calcul și surse de informații. Echipa a acordat sprijin și la elaborarea valorilor de referință și a țintelor intermediare, pornind de la lista proiectelor contractate.

Cu toate acestea, indicatorii de rezultat suplimentari sunt necesari pentru a reflecta toate modificările dorite, incluse în strategie, pe toată durata implementării. Lista actuală a indicatorilor nu acoperă toate obiectivele sectoriale specifice și intervențiile aferente (mai precis, obiectivele care nu beneficiază de alocări curente au fost omise). Astfel, poate interveni o supraestimare a evoluției strategiei din cauză că se monitorizează numai obiectivele specifice, cu evoluție înregistrată.

Rezultate intermediare

Scopul principal al Evaluării intermediare a fost acela de a evalua eficacitatea strategiei (Întrebarea de evaluare 6: „Care este evoluția actuală către realizarea obiectivelor strategiei și a schimbărilor preconizate?”) în funcție de datele de monitorizare aferente indicatorilor financiari, de realizare imediată și de rezultat, și de percepția beneficiarilor.

Datele de monitorizare sugerează o evoluție redusă în realizarea rezultatelor preconizate. Nivelul de absorbție al fondurilor acordate de Uniunea Europeană este sub 20% (plăți din alocările totale), iar evoluția fizică generală a proiectelor se ridică la 36% (situația actuală a indicatorilor de realizare imediată comparativ cu valoarea de referință și cu țintele intermediare). Ritmul lent al implementării poate fi justificat de noutatea strategiei și de mecanismul de Investiții Teritoriale Integrate care au presupus activități complexe de pregătire - dezvoltarea și aprobarea Strategiei locale pentru Delta Dunării, stabilirea cadrului instituțional pentru implementarea strategiei și a instrumentului de finanțare, dezvoltarea acordurilor și procedurilor interinstituționale și promovarea strategiei și a mecanismului de finanțare.

Cu toate acestea, beneficiarii proiectelor implementate în Delta Dunării percep deja anumite dezvoltări importante de mediu și economice generate de strategie. Două treimi din respondenții la sondajul online apreciază că, atât turiștii, cât și locuitorii sunt satisfăcuți de dezvoltarea turismului în zonă. În plus, 51% din respondenții la sondajul online consideră că proiectele implementate au un efect pozitiv asupra mediului. Se preconizează efecte importante și în legătură cu proiectele de infrastructură de transport de mare anvergură, implementate de Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere și de Unitatea teritorial administrativă Tulcea. Cu toate acestea, rezultatele și efectele globale ale strategiei vor fi mai bine reflectate într-o evaluare de impact viitoare dat fiind că rezultatele unei strategii sunt pe deplin vizibile abia după finalizarea proiectelor.

Aranjamente instituționale și mecanismul de punere în aplicare

Echipa de evaluare a realizat o scurtă analiză a aranjamentelor instituționale și a mecanismului de predare (Întrebarea de evaluare 7: „Sunt aranjamentele instituționale și mecanismele de punere în aplicare selectate corespunzătoare pentru a susține implementarea Strategiei?”) deoarece aceasta va fi aria de aplicare a raportului separat ce va fi publicat de Ministerul Fondurilor Europene.

Analizele preliminare sugerează că România a reușit să creeze aranjamente instituționale pentru implementarea SIDD. Toate părțile interesate relevante au fost implicate în planificarea, implementarea și monitorizarea activităților, asigurând respectarea reglementărilor europene cu privire la strategiile finanțate de UE, și totodată ținând cont de nevoile și obiectivele locale. Dat fiind feedbackul pozitiv primit din partea beneficiarilor cu privire la activitatea ADI ITI în Delta Dunării, pe viitor ar putea fi delegate responsabilități suplimentare către instituția locală pentru valorificarea capacității umane create.

Beneficiarii consideră, de asemenea, că aranjamentele instituționale, dar și mecanismul de punere în aplicare selectat (ITI DD), au creat cadrul necesar pentru implementarea cu succes a SIDDDD. Conform sondajului online, mecanismul ITI a contribuit în mod semnificativ la accesibilitatea finanțării europene, în special pentru autoritățile publice locale și centrale și pentru sectorul nonguvernamental. Mecanismul a generat la nivelul tuturor beneficiarilor o creștere a cotei de accesibilitate la accesarea fondurilor europene, contribuind în mod semnificativ la creșterea capacității antreprenoriale.

Monitorizare și evaluare

În fine, Echipa de evaluare a oferit linii directoare și instrumente pentru dezvoltarea instrumentelor și procedurilor de monitorizare și de evaluare pentru următoarea etapă de implementare a Strategiei pentru Delta Dunării.

Recomandări pentru intervențiile viitoare

Pe baza concluziilor de mai sus, au fost oferite o serie de recomandări în scopul de a continua și de a îmbunătăți în continuare progresul realizat al SIDDDD în perioada de programare 2021-2027. Acestea sunt prezentate la sfârșitul fiecărui capitol și sunt agregate aici, însă pot fi rezumate și împărțite în două grupuri mari de recomandări, după cum urmează:

Planificare strategică

Recomandări menite să îmbunătățească diferite documente auxiliare pentru strategie (inclusiv analiza cu privire la nevoi, planurile de implementare etc.)

Recomandarea 1 – 3: Asigurarea coerenței cu noua perioadă de programare UE, cu analiza actualizată a nevoilor și a planurilor de implementare pe termen scurt și a altor documente de implementare, precum metodologiile de priorizare a proiectului.

Recomandarea 4: O reprezentare mai clară a logicii de intervenție

Recomandarea 5: Elaborarea estimărilor bugetare pentru perioada rămasă din strategia de implementare (în mod ideal, cu defalcări pe ani)

Recomandarea 7 – 9: Stabilirea unor indicatori de rezultat și de realizare imediată și a unui sistem de indicatori definitiv

Acorduri de implementare

Recomandări menite să îmbunătățească procedurile și instrumentele de implementare, inclusiv pe cele de monitorizare și evaluare

Recomandarea 6: Monitorizarea evoluției financiare și implementarea acțiunilor corective și realocarea, atunci când este necesar

Recomandarea 10- 11: Implementarea unor acțiuni de remediere în vederea gestionării cauzei principale a evoluției fizice și financiare limitate

Recomandarea 12-14: Dezvoltarea unei funcții consolidate de monitorizare și evaluare, inclusiv proceduri de M&E, o atribuire mai clară a funcțiilor, protocoale îmbunătățite privind partajarea datelor și comunicare îmbunătățită cu privire la un plan de evaluare agreat

Lista detaliată a recomandărilor este după cum urmează:

Recomandarea 1 (Coerență externă) Reevaluarea coerenței externe cu Uniunea Europeană, a strategiilor naționale și locale, la începutul noii perioade de programare. Această recomandare ia în considerare faptul că, pentru fiecare perioadă de programare, noile obiective sunt stabilite la nivelul Uniunii Europene, iar mai apoi sunt transpuse în strategii naționale și regionale. Menționăm că este puțin probabil ca SIDDDD globală să fie actualizată (având în vedere procesele de aprobare îndelungate – anterior, 2 ani), cu toate acestea, diferite documente auxiliare de implementare, precum planul de acțiune sau planul de implementare pe termen scurt

sau mediu (plan anual pe 3-5 ani, spre exemplu) planuri financiare care să acompanieze planul de implementare sau metodologii de prioritzare actualizate, (respectiv planul de acțiune, planul financiar etc.) ar putea fi actualizate pentru a li se asigura relevanța.

Recomandarea 2 (Relevanță): Actualizarea evaluării nevoilor în contextul viitoarei evaluări de impact, pentru a identifica nevoile care au fost deja abordate prin primul set de proiecte contractate și a nevoilor rămase pentru cea de-a doua etapă de implementare. În plus, o cuantificare a nevoilor rămase ar folosi mai bine la planificarea financiară a strategiei și la stabilirea Țintelor finale.

Recomandarea 3 (Relevanță): Actualizarea documentelor auxiliare de implementare, în așteptarea unei evaluări viitoare a impactului. Strategia ar trebui să fie un document „vieu”, deosebit de receptiv la nevoile schimbătoare ale societății. Așa cum se menționează în Recomandarea 1, deși actualizarea regulată a documentului de strategie nu este practică, documentele auxiliare de implementare (precum planurile de implementare pe termen scurt) ar putea fi revizuite și actualizate în mod regulat, pentru a rămâne relevante.

Recomandarea 4 (Coerență internă): Oferirea unei reprezentări mai clare a logicii de intervenție care să fie utilizată de diverse părți interesate și de beneficiari în procesul de implementare și monitorizare. O refacere a cadrului logic a fost deja realizată în contextul acestui proiect. Cu toate acestea, pot fi necesare actualizări imediat după ce lista definitivă a indicatorilor a fost aprobată. În plus, pentru perioada de programare viitoare se recomandă să se evalueze în continuare legăturile dintre obiective și proiectele solicitate.

Recomandarea 5 (Eficiență): Documentele strategice și de implementare ar trebui să includă cel puțin anumite previziuni cu privire la bugetul aferent Strategiei Deltei Dunării pentru perioada 2016-2030, care să includă necesarul și disponibilul, defalcat pe piloni, sectoare și, dacă este posibil, pe intervenții. În contextul în care acest exemplu ar putea deveni un vector de bune practici, acest sistem ar trebui să fie divizat în perioade de finanțare (asumând corelarea cu perioadele de finanțare ale UE) iar ulterior în planuri bugetare anuale. În pofida aparentei complexități și a dimensiunii acestei acțiuni, ar reprezenta un pas înainte cu privire la planificarea și monitorizarea resurselor financiare, și, în particular, în crearea unei legături mai clare între nevoile identificate și finanțarea propriu-zisă obținută pentru proiecte.

Recomandarea 6 (Eficiență): Evoluția financiară ar trebui evaluată pe toată durata implementării și, dacă este nevoie, ar trebui să se realizeze realocări. Strategia pentru Delta Dunării are un orizont îndelungat și, prin urmare, pot fi necesare ajustări bugetare bazate pe schimbările de context (de exemplu, actuala criză Covid-19 poate genera prioritizări diferite la nivelul investițiilor), pe noile nevoi ce pot interveni sau pe resursele financiare suplimentare identificate pe toată durata implementării.

Recomandarea 7 (Sistemul de indicatori): Stabilirea unor indicatori de rezultat suplimentari care să reflecte toate obiectivele sectoriale specifice. Indicatorii de rezultat ar trebui să reflecte evoluția globală a strategiei, nu doar obiectivele cu alocări financiare. Sistemul de indicatori se poate întemeia atât pe indicatorii de rezultat (ce vor fi adăugați și monitorizați prin ADI ITI în Delta Dunării), cât și pe indicatori de rezultat calitativi (ce vor fi adăugați și evaluați de către echipa de evaluare externă, în contextul evoluției și a evaluărilor de impact viitoare).

Recomandarea 8 (Sistemul de indicatori): Stabilirea unor indicatori de realizare imediată, dacă este necesar, care să reflecte majoritatea intervențiilor. Lista actuală a indicatorilor de realizare imediată a fost stabilită pe baza proiectelor în derulare sau finalizate. Pot fi necesari indicatori suplimentari, după aprobarea noilor linii financiare, care să reflecte majoritatea intervențiilor (cel puțin 75% din bugetul total al strategiei). Deși nu se recomandă să existe indicatori în legătură cu fiecare dintre cele 137 de intervenții, este necesară o monitorizare mai atentă pentru intervențiile cu alocări financiare ridicate.

Recomandarea 9 (Sistemul de indicatori): Finalizarea sistemului de indicatori (într-un stadiu avansat în timpul acestui proces de evaluare) cu linii directe pentru colectarea și monitorizarea datelor. Pentru toți indicatorii trebuie furnizate următoarele informații: titlul indicatorului; unitatea de măsură; valoarea de referință; Țintele intermediare și finale; sursa de informații; definiția; metodele de calcul; metodele de agregare; responsabilul pentru colectarea, agregarea și raportarea datelor; termenele limită pentru colectarea, agregarea și raportarea datelor.

Recomandarea 10 (Eficacitate): Selectarea și implementarea acțiunilor de remediere corespunzătoare pentru gestionarea cauzelor principale aferente evoluției fizice limitate a strategiei (precum au fost identificate în raport). Printre acțiunile de remediere la nivelul strategiei se numără: planificarea în avans a mecanismelor de implementare pentru următoarea perioadă de programare; asistență tehnică pentru beneficiari, inclusiv proiecte de consolidare a capacităților; comunicarea oportunităților de finanțare prin diferite mijloace; număr și capacitate crescute a resurselor umane implicate în implementarea și monitorizarea strategiei; roluri și proceduri clare pentru monitorizarea strategiei. Printre acțiunile de remediere de la nivelul proiectelor se numără evaluarea și ghidarea mai precisă în cazul proiectelor depuse și linii directe îmbunătățite pentru beneficiari.

Recomandarea 11 (Eficacitate): Identificare și selectarea metodelor corespunzătoare pentru a accelera nivelul de cheltuieli aferent proiectului (la nivelul ITI, la nivelul strategiei sau la nivelul proiectului), ținând cont și de provocările specifice fiecărei metode. Printre metodele de la nivelul strategiei se numără: supraangajarea fondurilor strategiei; solicitări suplimentare și/ sau țintite pentru propuneri de proiecte; listă de așteptare (de rezervă) a proiectelor. Printre metodele de la nivelul proiectelor se numără monitorizarea mai precisă a cheltuielilor din cadrul proiectelor și evaluarea pe termen mediu a cheltuielilor din cadrul proiectelor; dezangajarea bugetelor din cadrul proiectelor cu nivel scăzut de cheltuieli; alocări suplimentare către proiectele aflate deja în derulare.

Recomandarea 12 (Funcția de monitorizare și evaluare): Dezvoltarea unei proceduri de monitorizare și evaluare care să stabilească responsabilități clare pentru fiecare instituție implicată în implementarea Strategiei pentru Delta Dunării. Strategia stabilește, în general, responsabilitățile fiecărei instituții; cu toate acestea, o procedură specifică de monitorizare și evaluare ar ghida mai bine colectarea și agregarea datelor la nivel local, dar și planificarea și acțiunile întreprinse în scopul evaluărilor externe.

Recomandarea 13 (Funcția de monitorizare și evaluare): Acordarea accesului la datele relevante tuturor instituțiilor responsabile de monitorizare și evaluare. În prezent, datele de monitorizare aferente proiectelor implementate sunt colectate de către Autoritățile de Management (AM), în legătură cu fiecare Program operațional. Pentru a evalua evoluția Strategiei pentru Delta Dunării, aceste date trebuie agregate la nivel local, de către responsabilii de strategie. În acest scop, instituția care răspunde de monitorizarea Strategiei pentru Delta Dunării (respectiv, MLPDA) trebuie să aibă acces la contractele de finanțare, la cererile de finanțare, la raporturile privind evoluțiile înregistrate și la orice alte date de monitorizare furnizate de beneficiari, inclusiv la evoluția indicatorilor.

Recomandarea 14 (Funcția de monitorizare și evaluare): Dezvoltarea și comunicarea planului de evaluare pentru Strategia pentru Delta Dunării. Planul de evaluare trebuie să includă următoarele elemente: lista orientativă a evaluărilor ce urmează a fi efectuate, obiectul și motivul acestora; metodele ce trebuie utilizate la evaluările individuale și cerințele referitoare la datele acestora; dispozițiile conform cărora datele necesare pentru anumite evaluări vor fi disponibile sau vor fi colectate; un calendar; o strategie care să asigure utilizarea și comunicarea evaluărilor; resursele umane implicate în monitorizare și evaluare; bugetul orientativ pentru implementarea planului de evaluare; și, eventual, un plan de formare profesională.

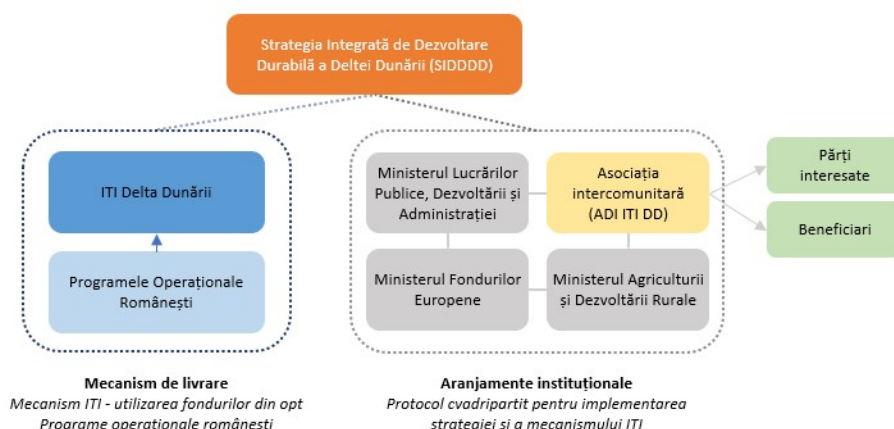
Capitolul 1

1. Introducere

1.1. Istoric

În 2013, Banca Mondială a primit o solicitare pentru asistență tehnică din partea entității cunoscute în prezent sub denumirea de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației Publice (MLPDA) din România pentru a acorda sprijin la întocmirea unei strategii pentru Delta Dunării și regiunile învecinate. Strategia a fost aprobată ulterior, prin Ordonanța Guvernului nr. 601/2016. Pentru a asigura implementarea cu succes a Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDDDD) au fost puse în mișcare, în paralel, mai multe instrumente și instituții. Cele mai importante dintre acestea au fost mecanismele de Investiții Teritoriale Integrate (ITI) și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea ITI Delta Dunării (ADI ITI DD). S-a stabilit mecanismul de punere în aplicare a ITI, pentru a se asigura plata simplificată a Fondurilor europene, în conformitate cu obiectivele evidențiate în Strategie, utilizându-se o abordare integrată. Pe de altă parte, Asociația a fost înființată ca să reunească instituții cheie și entități administrative relevante din regiunea Deltei Dunării și să gestioneze colectarea proiectelor, să promoveze oportunitățile de finanțare și să faciliteze accesul la Fondurile Europene Structurale și de Investiții (FESI), pentru atingerea unei dezvoltări maxime în regiune. Luate împreună, strategia, ITI și ADI ITI în regiunea Deltei Dunării au pus bazele unui plan integrat de dezvoltare regională - primul de acest fel din România.

Figura 1: Scurtă ilustrare a mecanismului de punere în aplicare și a aranjamentelor instituționale pentru SIDDDD

Sursa: Interpretarea evaluatorilor cu privire la documentele strategice și de implementare ale SIDDDD

La cinci ani de la inițiere, strategia se apropie de ceea ce poate fi considerată prima etapă de finalizare. Anul 2020 este un liant între sfârșitul actualei perioade de programare financiară, respectiv, 2014-2020, și începutul perioadei următoare, respectiv, 2021-2027. Perioada de tranziție este relevantă deoarece mare parte din strategie este finanțată prin intermediul mecanismelor ITI și din fonduri UE. Autoritățile de Management (AM) ale Programelor Operaționale din România sunt pe punctul de a închide toate liniile de finanțare aferente perioadei actuale, inclusiv pe cele alocate pentru ITI, și pregătesc noile strategii naționale și alocări financiare. În acest context, MLPDA este dornic să înțeleagă evoluția strategiei și oportunitățile de îmbunătățire.

1.2. Obiective și sfera de aplicare

Această evaluare își propune să sprijine MLPDA în:

- Estimarea evoluției și a efectelor imediate ale Strategiei în Regiunea Deltei Dunării
- Oferirea de recomandări practice pentru îmbunătățirea mecanismului ITI

- Recomandarea proceselor practice și a acțiunilor în vederea îmbunătățirii acțiunilor de monitorizare și evaluare a strategiei de dezvoltare aflate în desfășurare (ce vor fi utilizate pe viitor de către diferiți factori interesați).

Abordarea metodologică, considerată în trei etape:

Scopul etapei de planificare a fost de a da asigurări că proiectul a fost înființat în mod corect pentru a valida abordarea metodologică cu Autoritatea Contractantă și pentru a coordona activitățile realizate de diverși membri ai echipei de evaluare.

Ținând cont de faptul că mare parte din SIDDD a fost implementată prin mecanismul de punere în aplicare a ITI UE, prin atragerea de resurse financiare de la opt Programe operaționale din România, echipa de evaluare a decis să elaboreze o abordare metodologică în conformitate cu liniile directoare ale Comisiei Europene (CE) de monitorizare și evaluare.¹

Este important de clarificat tipul evaluării în curs, care ar putea fi, de regulă, unul dintre acestea trei: evaluarea modelului (care se raportează la calitatea modelului programului), evaluarea implementării (evaluările evoluției/proceselor) sau evaluarea impactului final (evaluări ale rezultatelor/impactului). Deși evaluarea a fost comandată în cadrul unui proiect mai mare al MLPDA cu privire la evaluarea impactului, este, în mod clar, prea devreme să ne pronunțăm cu certitudine asupra impactului de vreme ce implementarea se află abia în etapa incipientă (după cum se va evidenția în capitolele care urmează). Dat fiind că SIDDD a trecut printr-un amplu proces de proiectare și aprobare, inclusiv prin evaluări extinse privind impactul asupra mediului, o evaluare substanțială a calității designului ar fi de mică însemnătate (de altfel, nici nu ar fi recomandabil ca aceasta să fie realizată de Banca Mondială, dată fiind calitatea Băncii Mondiale de contribuitor la documentul de strategie inițial). Astfel, analiza poate fi clasificată, în sens larg, ca evaluare a implementării axată pe evoluția către realizarea obiectivelor, dar și pe procesul de implementare în curs. De asemenea, ținem să precizăm că raportul se referă la „evaluarea strategiei”, iar în cadrul contextului explicat, accentul cade, în realitate, pe „evaluarea unui program”, cuprinzând multe inițiative și proiecte „copil”, în scopul realizării strategiei.

Pasul 1: Stabilirea criteriilor de evaluare și a întrebărilor de evaluare aferente

Raportul încorporează toate cele cinci criterii de evaluare sugerate în Instrumentele CE destinate mai bunei legiferări², Instrumentul 47, respectiv, eficacitate, eficiență, coerență, relevanță și valoare adăugată a UE, cu diferite niveluri de detalii, determinate de disponibilitatea limitată a informațiilor calitative și cantitative și de stadiul incipient al implementării proiectelor.

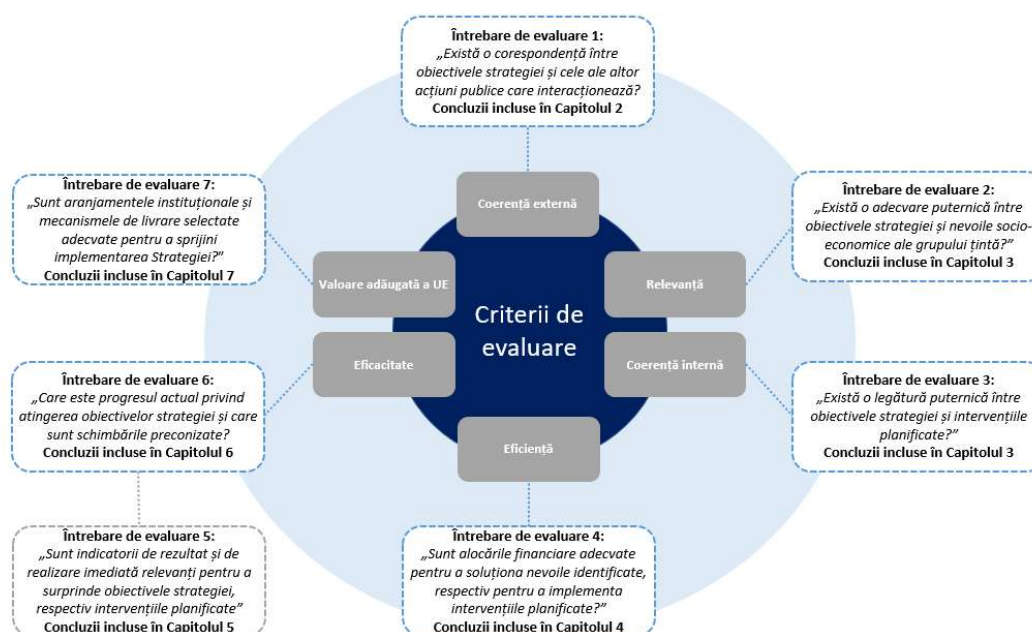
Fiecărui criteriu i-a fost atribuit o întrebare de evaluare cu ajutorul căreia să se aducă explicații suplimentare despre modul în care echipa înțelege sfera de aplicare a analizelor și prin care să se direcționeze mai bine analizele. Legătura dintre criteriile de evaluare și întrebările de evaluare este prezentată în **Error! Reference source not found.** de mai jos. În plus, figura indică capitolele care cuprind concluzii și recomandări în legătură cu fiecare criteriu de evaluare, respectiv, cu fiecare întrebare de evaluare.

¹ A se vedea abordarea privind resursele Evalsed:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/evaluations-guidance-documents/2013/evalsed-the-resource-for-the-evaluation-of-socio-economic-development-evaluation-guide

² Instrumentele destinate mai bunei legiferări conțin recomandări privind: aplicarea principiilor generale pentru o mai bună legiferare; realizarea evaluărilor de impact; identificarea impacturilor; întocmirea propunerilor, implementarea și transpunerea; monitorizarea cererii de intervenție; realizarea evaluărilor și a verificărilor de adecvare; consultarea părților interesate; aplicarea metodelor, modelelor, costurilor și beneficiilor. (Link: https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-47_en)

Figura 2: Criterii de evaluare și întrebări de evaluare aferente

Pasul 2: Selectarea instrumentelor de colectare a datelor relevante

Instrumentele de colectare a datelor au fost actualizate continuu pentru a oferi suficiente probe pentru fiecare criteriu și întrebare de evaluare ulterioară, dar și pentru a răspunde restricțiilor impuse de criza sanitară. Focus-grupurile planificate inițial și vizitele la fața locului au fost înlocuite cu sondajele online, cu interviuri telefonice și analize ale documentației de proiect.

Tabelul 1: Instrumente de colectare a datelor și documente consultate

Instrumente de colectare a datelor	Documente consultate
Coerență externă	
Cercetare de birou	- Documentele strategice pentru cele șapte strategii locale, inclusiv SIDDDD - Datele financiare și de monitorizare, inclusiv tipurile și valoarea proiectelor implementate, furnizate de ADI ITI DD și de alte instituții publice locale - Datele socio-economice referitoare la Delta Dunării, disponibile pe pagina web INSSE
Relevanță	
- Cercetare de birou - Sondaj online (transmis tuturor beneficiarilor)	- SIDDDD: document strategic, necesită evaluare și plan de acțiune - Rezultatele sondajului online privind relevanța percepută a strategiei, pe baza răspunsurilor beneficiarilor
Coerență internă	
Cercetare de birou	- SIDDDD: document strategic - Lista și descrierea proiectelor contractate, furnizate de către ADI ITI DD
Eficiență	
Cercetare de birou	SIDDDD: document strategic

Instrumente de colectare a datelor	Documente consultate
	• Datele financiare preluate din documentele strategice ale celor opt Programe operaționale constând în sumele totale alocate către ITI DD • Datele financiare furnizate ADI ITI DD, constând în sumele totale contractate în baza SIDDDD
Eficacitate	
• Cercetare de birou • Sondaj online (<i>transmis tuturor beneficiarilor</i>) • Interviu telefonice aprofundate (<i>cu Beneficiarii selectați</i>)	• Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD, cu privire la indicatorii de realizare imediată și de rezultat colectate, în contextul acestui proiect • Datele de monitorizare la nivel de proiect, furnizate de către ADI ITI DD, constând din • Rezultatele sondajului online privind efectele percepute ale intervențiilor implementate, pe baza răspunsurilor beneficiarilor • Rezultatele interviurilor telefonice aprofundate privind rezultatele preconizate și realizate la nivel de proiect • Documentația de proiect
Valoare adăugată UE	
• Cercetare de birou • Sondaj online (<i>transmis tuturor beneficiarilor</i>)	• SIDDDD: document strategic care oferă informații privind aranjamentele instituționale și mecanismul de punere în aplicare • Rezultatele sondajului online privind valoarea adăugată percepută a mecanismului ITI, pe baza răspunsurilor beneficiarilor

Pasul 3: Elaborarea documentului metodologic

După stabilirea sferei de aplicare a proiectului, a criteriilor de evaluare și a întrebărilor aferente, dar și a instrumentelor de colectare adecvate, echipa de evaluare a elaborat documentul metodologic care include informații detaliate privind cadrul³ de evaluare, strategia de colectare a datelor, activitățile și calendarul de proiect, rezultatele preconizate și restricțiile metodologice. Raportul metodologic a fost considerat principalul instrument de lucru, pe toată durata implementării contractului.

În cea de-a doua etapă a implementării proiectului ne-am propus să strângem informații suficiente pentru a demonstra nivelul de realizare, la nivel de strategie și de proiect, în termeni calitativi și cantitativi, și să identificăm factorii interni și externi care au influențat evoluția strategiei.

Pasul 4: Colectarea și analizarea documentelor strategice și de implementare

Echipa de evaluare a colectat mai întâi documentele strategice și de implementare ușor accesibile cu privire la SIDDDD și alte șase strategii locale (județul Tulcea, orașul Tulcea, orașul Sulina, orașul Isaccea, comuna Baia și Rezervația Biosferei Deltei Dunării). Pe baza acestor documente a fost analizată coerența externă și internă a SIDDDD și s-a reconstruit teoria modificării cadrului logic.

³ Dezvoltarea unui cadru de evaluare permite echipei de evaluare să înțeleagă mizele principale ale întrebărilor de evaluare și să identifice cu ușurință principalele domenii de investigație. De asemenea, ne permite să identificăm de la bun început criteriile de evaluare relevante și indicatorii aferenți, dar și tipurile aferente de date necesare la realizarea analizei și sursele adecvate de informații, fapt ce garantează eficacitatea procesului de colectare a datelor.

Pasul 5: Colectarea și analizarea datelor financiare

Datele financiare au fost colectate cu sprijinul ADI ITI DD, pentru a se estima adecvarea alocărilor financiare, evoluția financiară la nivel de proiect și strategie și absorbția Fondurilor UE. Cu toate acestea, au fost necesare o serie de activități de curățare a datelor. Strategia nu a inclus un plan financiar; documentele de monitorizare nu au indicat raportul dintre proiectele contractate și sectoarele și pilonii SIDDDD; datele au fost prezentate în monede diferite; nu s-a indicat întotdeauna separația dintre Fondurile UE și Bugetul Național; iar sumele totale nu au corespuns atunci când au fost analizate diferite documente. Pentru îmbunătățirea exactității datelor financiare au fost realizate următoarele activități de către echipa de evaluare:

- **Activitatea 1:** Atribuirea fiecărui proiect contractat către sectorul și pilonul relevant, pe baza descrierii generale a proiectului. Această activitate a permis agregarea datelor la diferite niveluri ale Strategiei.
- **Activitatea 2:** Convertirea tuturor sumelor eligibile în EUR, utilizarea unei aproximări a ratei de schimb EUR-RON în perioada 2016-2020. Această activitate a permis compararea sumelor alocate, contractate și achitate.
- **Activitatea 3:** Solicitarea unor clarificări suplimentare la ADI ITI DD cu privire la separarea valorilor eligibile dintre Fondurile UE și Bugetul Național. Aceste informații au fost necesare la calculul ratei de absorbție a Fondurilor UE.
- **Activitatea 4:** Identificarea deviațiilor extreme și solicitarea de clarificări cu privire la ADI ITI DD (respectiv, în cazul proiectelor energetice, moneda nu a fost corect indicată; în cazul proiectelor implementate la nivel național, alocările naționale au fost amestecate cu alocările ITI). Analizele finale se bazează pe documentele actualizate furnizate de către ADI ITI DD, cu informații financiare rectificate.

Pasul 6: Colectarea și analizarea datelor de monitorizare

Echipa de evaluare a solicitat MLPDA datele de monitorizare cu privire la indicatorii SIDDDD, în scopul calculării evoluției fizice la nivel de proiect și de strategie. Cu toate acestea, documentele strategice nu au furnizat valorile de bază, țintele, definițiile, metodologiile de colectare și agregare a datelor sau sursele de informații pentru indicatorii selectați; astfel, indicatorii SIDDDD nu au fost niciodată monitorizați. Pentru a aborda lipsa datelor de monitorizare, echipa de evaluare a realizat următoarele activități, cu sprijinul ADI ITI DD:

- **Activitatea 1:** Analiza listei indicatorilor de realizare imediată și de rezultat incluși în SIDDDD și identificarea indicatorilor cu privire la care a fost posibilă recuperarea unor date istorice la nivelul ITI DD (respectiv, valorile de referință și valorile actuale).
- **Activitatea 2:** Analiza listei indicatorilor incluși în cele opt Programe operaționale și identificarea indicatorilor relevanți pentru monitorizarea evoluției fizice a proiectelor SIDDDD.
- **Activitatea 3:** Colectarea datelor de monitorizare (respectiv, valori de referință și valori actuale) de la instituțiile relevante și stabilirea țăntelor intermediare, în funcție de proiectele contractate. Observație: ținând cont de criza sanitară generată de Covid-19, datele aferente unor indicatori nu au putut fi recuperate în termenul acestui proiect.
- **Activitatea 4:** Selectarea indicatorilor cu informații complete (valori de referință, valori actuale și ținte) pentru a fi utilizați la estimarea evoluției fizice a proiectelor contractate și a evoluției globale a strategiei (a se vedea Anexa 2). Observație: lista indicatorilor utilizați în contextul acestui raport a fost stabilită în funcție de disponibilitatea datelor istorice. Sistemul indicatorilor urmează a fi îmbunătățit în continuare, în scopul unor evaluări viitoare.
- **Activitatea 5:** Oferirea de recomandări și linii directe către ADI ITI DD, pentru activități de monitorizare viitoare.

Pentru lista scurtă a proiectelor strategice, echipa de evaluare a solicitat și date de monitorizare suplimentare la nivel de proiect (respectiv, cererile de finanțare și rapoartele de progres). MLPDA nu a avut totuși acces la aceste documente deoarece Beneficiarii depun rapoartele de progres direct la Autoritățile de Management. Dat fiind termenul scurt al acestui proiect și aranjamentele instituționale limitate privind partajarea datelor la nivel de proiect, documentele nu au fost recuperate în timp util. Cu toate acestea, echipa de evaluare a reușit să

identifice surse suplimentare de informații: fișele de proiect și datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD și informațiile calitative și cantitative furnizate de către Beneficiari.

Pasul 7: Colectarea și analizarea informațiilor calitative și cantitative de la Beneficiari

A fost depus un sondaj online (a se vedea **Anexa 4**) la toți Beneficiarii SIDDDDD pentru a se colecta informații privind relevanța și eficacitatea percepută a strategiei, dar și valoarea adăugată a mecanismului ITI. În plus, au fost realizate interviuri aprofundate pentru anumite proiecte strategice cu alocări ridicate sau cu un grad înalt de reprezentativitate al intervențiilor SIDDDDD (Anexa 3).

Pasul 8: Elaborarea raportului final și diseminarea rezultatelor proiectului

Etapa finală a implementării proiectului a vizat elaborarea Raportului de evaluare și diseminarea rezultatelor proiectului.

1.3. Structura raportului

Raportul de evaluare încorporează constatările, concluziile și recomandările pentru cele cinci criterii de evaluare (coerență, relevanță, eficiență, eficacitate, valoare adăugată UE) și întrebările de evaluare aferente și este structurat în șapte secțiuni, după cum urmează:

- **Coerența externă:** evaluarea constanței, complementarității, armonizării și coordonării SIDDDDD cu alte șase strategii locale, mai precis cele pentru județul Tulcea, orașul Tulcea, orașul Sulina, orașul Isaccea, comuna Baia și Rezervația Biosferei Deltei Dunării
- **Relevanța și coerența internă:** evaluarea relevanței strategiei luând în considerare nevoile actuale, dar și conexiunile logice dintre obiectivele și intervențiile planificate
- **Alocarea financiară:** evaluarea împărțirii resurselor financiare pe piloni și sectoare, dar și a consecvenței alocărilor cu tipurile intervențiilor planificate
- **Sistemul de indicatori:** evaluarea acoperirii obiectivelor și intervențiilor din anumite sectoare, în funcție de indicatorii de rezultat și de indicatorii de realizare imediată
- **Rezultatele intermediare:** evaluarea progresului financiar și fizic actual al strategiei, dar și a rezultatelor percepute de către beneficiari și de către părțile interesate
- **Aranjamentele instituționale și mecanismul de punere în aplicare:** prezentarea organizării și abordării instituționale a implementării, împreună cu domeniile de îmbunătățire identificate
- **Funcția de monitorizare și evaluare:** evaluarea aspectelor ce țin de monitorizare și evaluare, respectiv, a cadrului existent pentru colectarea, agregarea și raportarea datelor, planificarea evaluărilor externe, acțiunile de urmărire și comunicarea rezultatelor.

Raportul include în anexe: Tabelul cu recomandări cu termenele limită și instituțiile responsabile sugerate, (Anexa 1), lista indicatorilor de realizare imediată și de rezultat utilizați la estimarea progresului strategiei (Anexa 2), analizele aprofundate ale celor opt proiecte selectate (Anexa 3), rezultatele sondajului online transmise tuturor beneficiarilor proiectului (Anexa 4), reconstruirea teoriei cadrului de modificare (Anexa 5) și a cadrului logic (Anexa 6) și analizele a șase strategii locale implementate în Delta Dunării (Anexa 7).

1.4. Limitări metodologice

Din strategia locală lipsesc anumite informații cuantificabile care ar permite evaluarea adecvată a progresului financiar și fizic:

- **Planificare financiară lipsă:** echipa de evaluare a primit doar sumele contractate pentru perioada de programare 2014-2020, prin intermediul mecanismului ITI, nu însă și nevoile și alocările bugetare integrale ale strategiei.

- **Date de monitorizare lipsă:** echipa de evaluare a reușit să colecteze informații complete pentru un număr limitat de indicatori de realizare imediată și de rezultat. Astfel, sistemul actual de indicatori se bazează pe disponibilitatea datelor istorice, nu pe o abordare metodologică solidă, pentru a asigura relevanța indicatorilor în legătură cu obiectivele strategice și sectoriale specifice ale SIDDDD.

Mai mult, toate activitățile proiectului au fost realizate în timpul crizei sanitare cauzate de Covid-19. Ca urmare a acestui fapt, echipa a realizat majoritatea evaluărilor prin mijloace virtuale. Acest lucru a limitat oarecum accesul echipei la anumite documente cheie, iar diferite părți interesate nu au fost dispuse să participe la interviuri.

Capitolul 2

2. Coerența externă

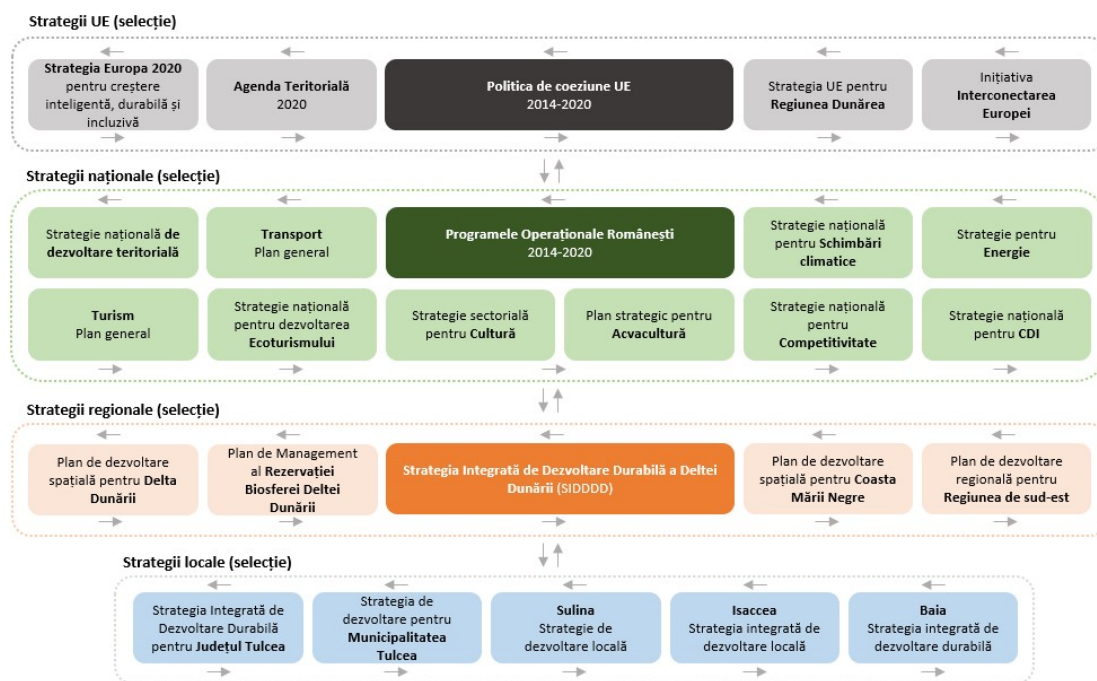
2.1. Descrierea procesului de evaluare

La această secțiune sunt prezentate concluziile privind coerența dintre SIDDDD și alte strategii locale în ceea ce privește consecvența, complementaritatea, armonizarea și coordonarea. Rezultatele se bazează pe documentele strategice și datele de monitorizare furnizate de ADI ITI DD.

2.2. Constatări

Dezvoltarea zonei Deltei Dunării este puternic influențată de strategiile europene, naționale, regionale și locale. În primul rând, Strategiile UE stabilesc obiectivele și prioritățile generale de investiții la care toate statele membre se obligă să adere. Strategiile UE reprezintă o sursă importantă de finanțare pentru statele membre, dar presupun și anumite obligații - toate strategiile implementate de către statele membre și mai ales intervențiile finanțate prin intermediul Fondurilor UE trebuie să demonstreze alinierea la obiectivele UE. Strategiile naționale stabilesc ulterior abordarea strategică în legătură cu diferite teme și sectoare (de exemplu transport, turism, energie etc.) care sunt încorporate în strategiile regionale. În zona Deltei Dunării se constată existența mai multor Strategii regionale care trebuie să se alinieze între ele pentru a evita intervențiile conflictuale sau dublarea eforturilor. În fine, Strategiile locale au capacitatea de a răspunde nevoilor imediate și specifice ale cetățenilor, contribuind totodată la strategiile regionale, naționale și UE. Interacțiunile dintre cele patru straturi de strategii - locale, regionale, naționale și UE - sunt ilustrate pe scurt în figura de mai jos.

Figura 3: Sinergii între strategiile locale, regionale, naționale și UE

Sursa: Interpretarea evaluatorilor bazată pe analiza strategiilor locale, regionale, naționale și UE

Coerența externă a SIDDDD cu Strategiile europene și naționale a fost deja abordată în etapa de planificare a strategiei. Ca atare, în contextul acestui proiect, echipa de evaluare s-a concentrat pe coerența externă cu strategiile regionale și locale (respectiv, strategiile pentru județul Tulcea, orașul Tulcea, orașul Sulina, orașul Isaccea, comuna Baia și Rezervația Biosferei Deltei Dunării), pentru a înțelege mai bine complementaritățile dintre diferitele intervenții și pentru a identifica eventualele obiective conflictuale ce subminează progresul global. Secțiunile de mai jos cuprind concluziile principale, analizele integrale fiind prezentate la Anexa 7.

Strategia integrată de dezvoltare durabilă pentru județul Tulcea

Strategia pentru județul Tulcea este bine aliniată la strategia pentru Delta Dunării. Viziunea strategică a județului este armonizată cu viziunea strategică integrată a SIDDDD și ambele planuri au obiective strategice similare. Majoritatea obiectivelor sectoriale din strategia pentru Delta Dunării au fost încorporate în planul județean, cu excepția câtorva aspecte, cum ar fi eficiența energetică și pescuitul, care nu țin de competența județului. De asemenea, proiectele județene răspund și la domeniile prioritare stabilite prin SIDDDD. În ciuda unor limitări privind competența sectorială și teritorială, între cele două planuri există un bun nivel de corelare în ceea ce privește domeniile prioritare, iar intervențiile de la nivel județean indică faptul că acestea ar putea contribui la realizarea obiectivelor și țăintelor strategiei pentru Delta Dunării.

Strategia de dezvoltare pentru Municipiul Tulcea

Cu aceeași perioadă de acoperire ca SIDDDD (2016-2030), strategia pentru orașul Tulcea are un nivel ridicat de aliniere (în jur de 90 la sută) cu documentul referitor la Delta Dunării, în ceea ce privește obiectivele, domeniile și măsurile/intervențiile. Pilonii SIDDDD sunt bine reflectați în prioritățile și măsurile municipalității. Principala diferență dintre cele două documente vizează zona de interes dat fiind că Tulcea este o zonă integral urbană, în timp ce planul pentru Delta Dunării acoperă predominant zone rurale. De asemenea, municipalitatea se axează mai puțin pe aspectele ce țin de tehnologia informației și comunicații și pe aspectele medicale. Strategia locală cuprinde 240 de propuneri, majoritatea corelate cu SIDDDD, deși unele depășesc zonele de intervenție din planul pentru Delta Dunării. Doar o jumătate dintre propuneri au indicatori și aproximativ un sfert au primit finanțare. Proiectele implementate de Tulcea cu fonduri UE fac ca acest oraș să ocupe locul al doilea în clasamentul beneficiarilor programului ITI.

Strategia de dezvoltare locală pentru Sulina

Strategia Sulinei este bine corelată cu SIDDDD în ceea ce privește viziunea și obiectivele strategice și sectoriale. În ciuda structurii și formulării diferite, strategia orașului cuprinde aproape toate obiectivele din SIDDDD, indicând valori și elemente similare. Cele două documente au obiective comparabile - deși Sulina are o abordare diferită deoarece prioritățile par să fi fost elaborate într-o manieră mai directă și mai concisă. Sulina implementează proiecte a căror valoare depășește 11 milioane RON din fonduri ITI, care urmează să vină în sprijinul obiectivelor strategiei pentru Delta Dunării.

Strategia integrată de dezvoltare locală pentru Isaccea

Strategia orașului Isaccea este aliniată în procent de aproximativ 70 la sută cu SIDDDD la nivelul obiectivelor, al domeniilor prioritare și al obiectivelor specifice. Principalele diferențe vizează structura, dat fiind că planul local a fost dezvoltat înainte de SIDDDD, și perioada de acoperire (strategia pentru oraș se derulează până în 2020). De asemenea, comparativ cu SIDDDD, Isaccea nu acordă o atenție deosebită sectorului tehnologiei informației și comunicațiilor și celui medical. Aceste diferențe nu au afectat abordarea globală din moment ce strategia orașului corespunde, în mare măsură, cu planul pentru Delta Dunării. Au fost acordate finanțări numai pentru 25 la sută din portofoliul proiectelor locale. Proiectele contractate de către Isaccea reprezintă aproximativ 1 (unu) la sută din programul ITI, deși 2,4 la sută din populația orașului se află în zona SIDDDD.

Strategia integrată de dezvoltare durabilă pentru Baia

Deși strategia pentru Baia a fost aprobată înainte de SIDDDD, domeniile de dezvoltare cheie și măsurile comunei sunt legate de obiectivele strategice și sectoriale din planul pentru Delta Dunării. Ambele documente au o abordare strategică similară, dar structuri, metodologii, detalii și perioadă de acoperire diferite (planul pentru Baia se derulează până în 2020). 10 dintre cele 25 de obiective locale sunt în curs de implementare - dintre care trei intervenții cu fonduri ITI/UE (aproximativ 9 milioane RON). Deși proiectele locale sunt legate de anumiți piloni SIDDDD, acestea ar putea contribui la realizarea obiectivelor regionale sectoriale în domeniile transporturilor și serviciilor publice.

Planul de management pentru Rezervația Biosferei Deltei Dunării

Planul de management pentru Rezervația Biosferei Deltei Dunării (RBDD) este în mare parte aliniat la SIDDD la nivel de obiective, principii și acțiuni. Principalele diferențe vizează structura documentului - plan de management versus strategie - și perioada de acoperire (planul RBDD acoperă un termen mai scurt). Pe lângă plan, există o Strategie de vizitare pentru fiecare dintre cele nouă subregiuni ale RBDD. Unele intervenții în SIDDDD s-au raportat la recomandările din Strategia de vizitare. Proiectele din zona RBDD sunt bine corelate cu intervențiile din Strategia pentru Delta Dunării. Cele zece activități în curs de implementare în RBDD dețin a treia cotă financiară ca mărime din programul ITI, după județul Tulcea și orașul Tulcea. Pentru a asigura o mai bună corelare, strategiile aferente fiecărei zone în parte trebuie integrate în planul de implementare a SIDDDD.

2.3. Concluzii

Majoritatea strategiilor de dezvoltare locală sunt coerente cu SIDDDD și se raportează la viziunea, obiectivele și prioritățile acesteia, dar cu niveluri diferite de corelare. Există o poziționare puternică în cazul județului Tulcea și a orașului Tulcea, un bun nivel de aliniere pentru Isaccea, Sulina și Rezervația Biosferei Deltei Dunării și un grad de corelare acceptabil în cazul comunei Baia.

2.4. Recomandări

Recomandare 1. Reevaluarea consecvenței externe cu strategiile UE, naționale, regionale și locale la începutul noii perioade de programare.

Această recomandare ia în calcul faptul că, pentru fiecare perioadă de programare, se stabilesc noi obiective strategice la nivelul Uniunii Europene care sunt apoi transpuse în strategiile naționale, regionale și locale. Menționăm că este puțin probabil ca SIDDDD globală să fie actualizată (având în vedere procesele de aprobare îndelungate – anterior, 2 ani), cu toate acestea, diferitele documente auxiliare de implementare precum planurile de acțiune sau implementare pe termen scurt și mediu (planuri anuale sau planuri pe 3-5 ani, spre exemplu), planuri financiare care să corespundă planurilor de implementare sau metodologii de prioritizare ale planului de acțiune actualizate (planul de acțiune, planul financiar, etc.) ar putea fi actualizate pentru asigurarea relevanței.

Capitolul 3

3. Relevanța și coerența internă

3.1. Descrierea procesului de evaluare

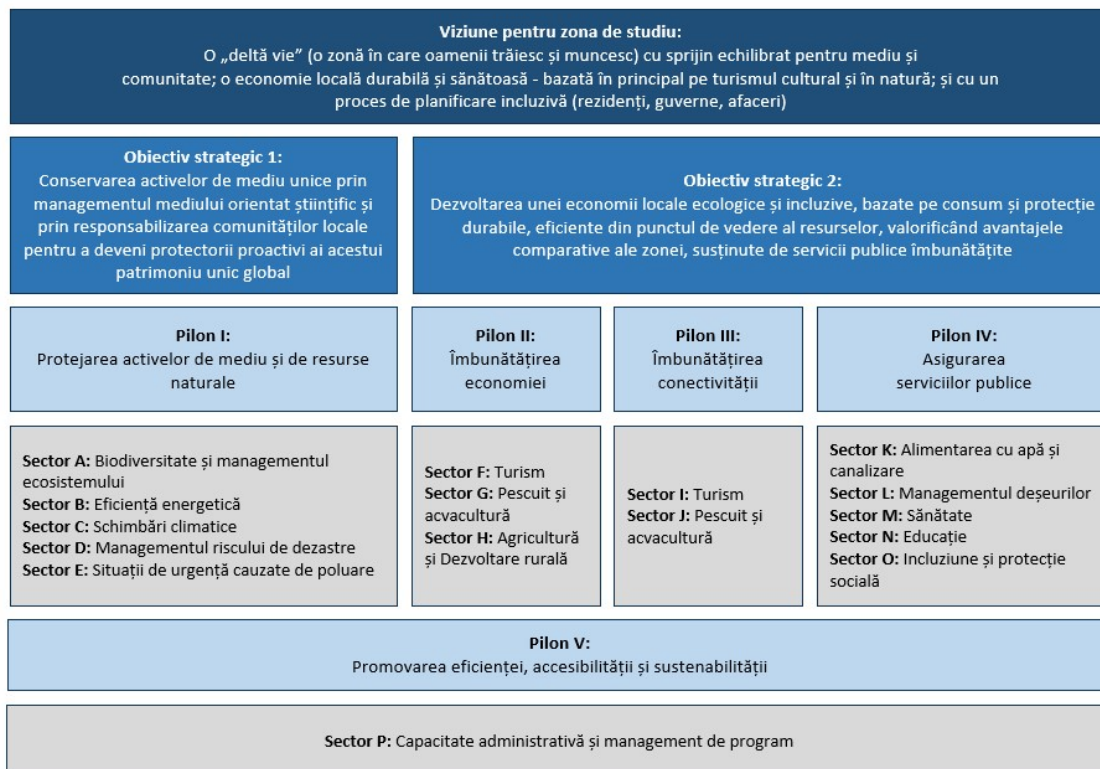
Analizele prezentate la această secțiune vizează evaluarea relevanței și coerenței interne a strategiei, ținând cont de evaluarea nevoilor și de logica de intervenție reconstruită.

Rezultatele se bazează pe informațiile prezentate în strategie, în lista proiectelor contractate furnizată de Agenția de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea Investițiilor Teritoriale Integrate în Delta Dunării (ADI ITI DD) și în sondajul online transmis tuturor beneficiarilor proiectelor contractate.

3.2. Constatări

Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDDDD) a fost elaborată sub coordonarea Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA), în perioada iunie 2013 - august 2016, când a fost aprobat textul final, prin hotărâre de guvern. Procesul a început cu Raportul de diagnostic în care au fost evidențiate oportunitățile și constrângerile referitoare la domeniul de studiu. Următorul pas a fost raportul Vision care a surprins un ideal de perspectivă al locului dorit de comunitate și al potențialului regiunii. Pe baza acestor contribuții au fost elaborate două obiective strategice, cu accent pe menținerea valorilor naturale unice printr-un management adecvat, cu implicarea comunităților locale, pe de o parte, și pe dezvoltarea economiilor locale ecologice și favorabile incluziunii, bazate pe utilizarea durabilă și eficientă a resurselor, pe de altă parte. Așa cum reiese din figura de mai jos, cele două obiective strategice au legături cu cinci piloni și 16 Sectoare.

Figura 4: Legături între viziune, obiective strategice, piloni și sectoare

Sursa: Reconstituire bazată pe documente strategice

Cele două obiective strategice se împart în 52 de obiective sectoriale specifice măsurate prin indicatori de rezultat și 147 de intervenții planificate măsurate prin indicatori de realizare imediată⁴. Arborele de obiective este prezentat în Tabelul 2: Arborele de obiective de mai jos.

Tabelul 2: Arborele de obiective

Obiectiv strategic 1: Conservarea activelor de mediu unice printr-un management de mediu ghidat în mod științific și prin capacitatea comunităților locale spre a fi apărători proactivi ai acestui patrimoniu global unic.
01 Dezvoltarea capacității de planificare și management al biodiversității și ecosistemelor (inclusiv monitorizare)
02 Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului natural și combaterea/reducerea impactului activităților antropice poluante
03 Dezvoltarea cercetării, inovării, a educației și formării în domeniul biodiversității și protecției patrimoniului natural
04 Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii prietenoase cu mediul înconjurător
05 Creșterea eficienței energetice în zona de studiu în ceea ce privește domeniul economic, clădirile rezidențiale și publice și furnizarea serviciilor publice
06 Creșterea folosirii surselor regenerabile de energie în zona de studiu
07 Îmbunătățirea expertizei locale, a disponibilității informațiilor și a conștientizării pe tema eficienței energetice
08 Dezvoltarea unei zone receptive la problemele climatice prin integrarea lor în planurile și politicile publice locale
09 Promovarea dezvoltării unei economii cu emisii scăzute de carbon prin luarea unor măsuri țintite de adaptare și reducere a emisiilor GES
10 Dezvoltarea parteneriatelor în domeniul schimbărilor climatice și a unor instrumente de finanțare
11 Conștientizarea din partea populației și a mediului de afaceri cu referire la adaptarea la schimbările climatice
12 Reducerea vulnerabilității la toate tipurile de riscuri în același timp cu îmbunătățirea calității serviciilor de urgență, pe baza evaluării riscurilor la nivel național și județean, dezvoltarea și menținerea unei capacități de răspuns corespunzătoare
13 Evaluarea principalelor tipuri de riscuri, elaborarea unor hărți de risc pentru cutremur și inundații, precum și implementarea proiectelor pentru reducerea acestor riscuri
14 Elaborarea unui Sistem Județean Informațional Integrat pentru Managementul Situațiilor de Urgență ca parte a Sistemului Național Informațional privind Managementul Dezastrelor
15 Dezvoltarea unui sistem avansat de gestionare a informației în cazul deșeurilor periculoase care pot determina scurgeri și reprezintă o amenințare pentru Delta Dunării
16 Reducerea riscurilor de poluare și a timpului de răspuns prin elaborarea unui plan de prevenție, dotarea cu echipamente adecvate și formarea resurselor umane

⁴ Lista indicatorilor a fost actualizată în contextul acestui proiect, cu sprijinul personalului Agenției de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea ITI Delta Dunării, pentru a permite măsurarea progresului fizic al strategiei și al proiectelor. Acest lucru a fost necesar datorită faptului că lista inițială de indicatori aferentă strategiei conținea anumiți indicatori pentru care nu a fost posibilă agregarea datelor la nivelul teritoriului Deltei Dunării. Proiectul modificat al listei de indicatori folosit în cadrul procesului de evaluare este în posesia ADI ITI DD pentru îmbunătățiri și va fi supusă unui proces de adoptare formală sau aprobare comună a diferiților factori interesați (inclusiv MLPDA) dacă va fi utilizată pentru procesele de monitorizare și evaluare aflate în desfășurare și pentru raportările viitoare.

Obiectiv strategic 2: Dezvoltarea unei economii locale ecologice și favorabile incluziunii, bazată pe consum și protecție durabilă, eficientă din punctul de vedere al resurselor, care să valorifice beneficiile comparative ale zonei, sprijinită prin servicii publice îmbunătățite

17 Dezvoltarea și promovarea Deltei Dunării ca o destinație turistică integrată, cu un portofoliu bogat de produse și servicii turistice durabile prin valorificarea patrimoniului natural și cultural
18 Instituirea unui mecanism de management local al destinației, bazat pe implicarea activă și pe asumarea responsabilității din partea actorilor locali
19 Încurajarea populației locale de a deschide mici afaceri turistice, care să îndeplinească standardele de calitate și durabilitate și care să fie viabile din punct de vedere economic
20 Restabilirea echilibrului ecologic între speciile de pești prădător și pești pradă și restabilirea calității apei
21 Creșterea valorii economice a activităților de pescuit și acvacultură
22 Creșterea numărului de oportunități de angajare de calitate în sectorul pescuit
23 Promovarea integrării producătorilor din sectorul agroalimentar (în special produse organice) în lanțul valoric pentru a-i ajuta să beneficieze de avantajul proximității față de piețele externe și de oportunitățile turismului în zonă
24 Susținerea diversificării activităților agricole și non-agricole pentru crearea de locuri de muncă, încurajând implicarea activă a comunităților locale
25 Promovarea accesului tinerilor fermieri la terenuri pentru a permite îmbunătățirea fluxurilor de venit pentru populația locală
26 Conservarea, protejarea, valorificarea și promovarea patrimoniului natural și cultural, mobil și imobil, din mediul rural
27 Îmbunătățirea accesului populației/fermierilor locali la informarea privind posibilitățile de a accesa fondurile Politici Agricole Comune - crearea unei echipe pentru extinderea agriculturii speciale pentru Delta Dunării
28 Creșterea conectivității teritoriale în vederea asigurării accesului la piețele din Tulcea, din restul României și din Uniunea Europeană; asigurarea accesului egal al întreprinderilor, cetățenilor și bunurilor în teritoriul Deltei Dunării, cu o atenție sporită acordată protejării patrimoniului natural existent
29 Creșterea accesibilității în centrul Deltei Dunării pentru a sprijini dezvoltarea turismului și a pescuitului, precum și mobilitatea pentru locuitorii din zonele slab populate
30 Îmbunătățirea sănătății și protecției mediului prin reducerea emisiilor și a consumului de resurse (inclusiv energie) în sistemul de transport
31 Asigurarea accesului deplin la rețeaua de internet în bandă largă
32 Sprijin pentru utilizarea pe scară largă a TIC în mediul privat, în mediul de afaceri și în sectorul public
33 Asigurarea sinergiilor cu alte sectoare pentru a promova transferul de cunoștințe, servicii și dezvoltare economică
34 Furnizarea de apă potabilă pentru a respecta standardul de calitate a vieții și a îndeplini obiectivele de dezvoltare economică ținând seama de cerere, de fezabilitate financiară și de constrângerile de operare și mentenanță
35 Sprijinirea colectării apelor uzate în mod centralizat (în funcție de cerere, fezabilitate financiară și de constrângeri de operare și mentenanță) și renunțarea la sistemul actual de utilizare a latrinelor cu fosă, care constituie un pericol pentru sănătate în zonele predispuse la inundații
36 Adoptarea de metode de epurare a apelor reziduale colectate centralizat într-o manieră convențională sau mai ieftină
37 Îmbunătățirea ratei de reciclare, astfel încât să se atingă obiectivul corespunzător al UE de 50%, la care România s-a angajat

38 Reducerea efectivă a nivelului de deșeuri, reutilizarea și reciclarea acestora în comunitățile locale, asigurând o gestionare eficientă și durabilă, economisirea resurselor, protecția mediului și dezvoltarea destinațiilor turistice
39 Gestionarea deșeurilor plutoare
40 Creșterea gradului de valorificare a deșeurilor colectate de la populație și agenți economici
41 Îmbunătățirea accesului la serviciile de asistență medicală primară (AMP), axate pe măsuri de prevenție și detectare timpurie și tratare a bolilor cronice
42 Sprijinirea unui control eficient al epidemiilor, avertizare rapidă și răspuns coordonat, supravegherea bolilor transmisibile și netransmisibile și monitorizarea factorilor de risc
43 Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate pentru asistență medicală primară, secundară și terțiară, a nivelului de competențe al profesioniștilor din domeniul medical și utilizarea unui sistem de furnizare a serviciilor adaptat la tehnologii moderne
44 Crearea de oportunități de învățare pe tot parcursul vieții pentru dezvoltarea abilităților de muncă necesare în economia secolului 21
45 Sprijinirea învățământului secundar, profesional și tehnic integrat în economia globală a cunoașterii și adaptat particularităților economiei locale
46 Îmbunătățirea calității sistemului educațional primar și preșcolar
47 Reducerea disparităților legate de piața muncii și de capitalul uman la populația romă, prin furnizarea de servicii îmbunătățite la nivelul fiecărei dimensiuni a excluziunii și în ansamblul său (educație, sănătate, locuință, ocupare a forței de muncă)
48 Îmbunătățirea rezultatelor sociale prin creșterea relevanței și a eficacității programelor de protecție socială derulate în teritoriul ITI Delta Dunării
49 Conservarea patrimoniului cultural al minorităților etnice din zona de studiu
Obiective strategice 1 și 2
50 Asigurarea unor servicii publice eficiente și rentabile
51 Îmbunătățirea planificării strategice și bugetare bazate pe dovezi, la toate nivelurile de guvernare din regiunea Deltei Dunării, în vederea sprijinirii obiectivelor economice și de mediu
52 Intensificarea utilizării modalității participative de luare a deciziilor, în sinergie cu obiectivele de mediu și cele economice

Sursa: Reconstituire bazată pe documente strategice

Evaluarea nevoilor realizată în etapa de planificare a strategiei a identificat măsurile și intervențiile necesare pentru realizarea obiectivelor strategice globale și a obiectivelor sectoriale principale specifice. Lista finală a proiectelor a fost selectată la nivel local, cu implicarea diferitelor părți interesate. În martie 2020 au fost contractate în total 1024 de proiecte pentru soluționarea nevoilor identificate, cu o valoare eligibilă de 970 mil. EUR.

Tabelul 3: Rezumatul nevoilor cheie pe sectoare și proiecte contractate aferente

Nevoi identificate	Proiecte contractate aferente	
	Număr	Valoare eligibilă, EUR
Sector A: Biodiversitate și managementul ecosistemului	18, dintre care 2 finalizate	44 mil. EUR

Nevoi identificate	Proiecte contractate aferente	
	Număr	Valoare eligibilă, EUR
Nevoi de investiții fizice: Conservarea și reabilitarea biodiversității; Dezvoltarea de instrumente de modelare hidrologică; Realizarea de lucrări de decolmatare și alte îmbunătățiri hidrologice; Restaurarea ecologică, inclusiv reîmpădurire; Dezvoltarea de facilități de monitorizare și informare; Reducerea poluării cu deșeuri solide în zonele naturale; Investiții în controlul și reducerea poluării cu nitrați a apei Nevoi politice și legislative: Revizuirea legii RBDD; Îmbunătățiri aduse altor legi; Politica îmbunătățirilor RBDD Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor; Monitorizarea și modelarea dinamicii sedimentelor; Modernizarea punctelor de informare; Organizarea de campanii de informare/conștientizare privind biodiversitatea și protejarea mediului; Înființarea Centrului Internațional de Studii Avansate pentru conservarea biodiversității; Elaborarea de SF și PT pentru proiectele de refacere a habitatelor naturale afectate		
Sector B: Eficiența Energetică (EE) și Sector C: Schimbare climatică (SC)	71, dintre care 19 finalizate	64 mil. EUR
Nevoi de investiții fizice: Investiții pentru îmbunătățirea EE în clădiri publice și private, a iluminatului public, a gospodăriilor; Îmbunătățiri EE în sectoarele de încălzire, apă, deșeuri și de transport public; Dezvoltarea unui program pentru promovarea utilizării surselor regenerabile de energie; Constituirea Fondului pentru schimbări climatice locale pentru rezidenți, IMM-uri; Măsuri de reducere și ajustare la schimbările climatice Nevoi politice și legislative: Dezvoltarea de politici locale EE, inclusiv în materie de stimulente; Dezvoltarea de politici locale și proceduri de monitorizare GES Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Realizarea de audituri energetice ale clădirilor; -Elaborarea de planuri de mobilitate în transport; Construirea capacității de planificare a consiliilor locale în domeniile EE și SC; - Organizare evenimente de educație publică și conștientizare		
Sector D: Riscuri de dezastre și Sectorul E: Situații de urgență cauzate de poluare	9, dintre care 2 finalizate	18 mil. EUR
Nevoi de investiții fizice: Dezvoltarea infrastructurii necesare și achiziționarea de ambarcațiuni, vehicule pentru a crește eficiența intervențiilor; Lucrări de protecție împotriva inundațiilor; Echipament de monitorizare a poluării Nevoi politice și legislative: Elaborarea unei metodologii de evaluare a riscurilor; Implementarea unui sistem de monitorizare a ambarcațiunilor; Studii referitoare la răspunderea de mediu și schimbul de date privind incidentele de poluare Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Elaborarea unui sistem informațional integrat de management în caz de dezastru (SIIMD); Evaluarea riscului de inundații, cutremure, eroziune costieră și incendii forestiere; Elaborarea planurilor de intervenție în caz de dezastre; Organizarea de acțiuni de educare și conștientizare la nivelul publicului		
Sector F: Turism	195, dintre care 15 finalizate	91 mil. EUR
Nevoi de investiții fizice: Îmbunătățirea accesului (drumuri în jurul punctelor de atracție, semnalizare, poteci, docuri), cu prioritate pentru accesul pe apă și servicii; Dezvoltarea infrastructurii pentru turism (info-chioșcuri, indicatoare, locuri de odihnă/puncte de belvedere, modernizare centre de informare) și restaurarea siturilor culturale; Dezvoltarea infrastructurii de cazare (modernizarea unităților, zone de campare) și de agrement; Dezvoltarea forței de muncă (centre de formare pe: ospitalitate, ghid, agricultură, meșteșuguri, pescuit); Crearea de puncte de atracție turistică și agrement și alte servicii conexe pentru vizitatori; Restaurarea patrimoniului cultural; Dezvoltarea de centre culturale pentru promovarea și conservarea patrimoniului imaterial; Reconversie funcțională a siturilor industriale din mediu urban, în special din Sulina; Susținerea IMM-urilor din domeniul turismului, în condiții de viabilitate, calitate și durabilitate Nevoi politice și legislative: Elaborarea de linii directoare și standarde pentru transport, destinații, facilități și servicii de ospitalitate; Asigurarea unor politici de siguranță, securitate și sănătate în sectorul turismului; Elaborarea de politici		

Nevoi identificate	Proiecte contractate aferente	
	Număr	Valoare eligibilă, EUR
care permit și susțin dezvoltarea IMM-urilor și a antreprenoriatului; Linii directe/politici de management al destinației; Asigurarea corelării cu politicile și planurile de la nivel național; Revizuirea sistemului de colectare a impozitelor și taxelor Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Dezvoltarea unui brand distinct pentru turism, produsele și serviciile conexe; Crearea asociației furnizorilor de transport; Înfăințarea de centre de vizitare consolidate și asociații hoteliere locale; Asigurarea colaborării instituționale (la nivel național și local) și de-a lungul sectoarelor de activitate; Dezvoltarea mecanismului de management al destinației; Dezvoltarea unui sistem pentru colectarea, analiza și diseminarea datelor; Proiectarea traseelor, traseelor pe apă etc.; Elaborarea de direcții orientative în materie de cazare; Realizarea unor analize de piață/strategii de acces pe piață		
Sector G: Pescuit și acvacultură	21, dintre care 1 finalizat	34 mil. EUR
Nevoi de investiții fizice: Adăposturi pescărești noi, care oferă condiții optime pentru locuire temporară și acostare; Stații de reproducere artificială; Amenajare zone de pescuit recreativ-sportiv; Dragarea căilor navigabile și a lacurilor; Restaurarea polderelor agricole; Zonarea pescuitului; Creșterea valorii adăugate și a competitivității sectorului de pescuit și acvacultură Nevoi politice și legislative: Reducerea/eliminarea TVA- ului pentru pescuitul comercial (sistem revizuit de colectare a impozitelor); Implementarea unui plan de reformă la nivelul ARBDD în raport cu activitățile de pescuit Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Modelarea hidrologiei/sedimentării; Evaluarea stocului de pește; Asigurarea și monitorizarea calității apei de acvacultură		
Sector H: Agricultură și Dezvoltare Rurală	557, dintre care 125 finalizate	132 mil. EUR
Nevoi de investiții fizice: Modernizarea facilităților pentru producția/colectarea/procesarea/comercializarea produselor agricole; Reabilitarea infrastructurii de irigare; Diversificarea, creșterea valorii adăugate și a competitivității activităților agricole (inclusiv agricultură ecologică) și non-agricole (stuf, energii regenerabile, sectoare tradiționale/meșteșuguri) și sprijinirea antreprenoriatului/IMM-urilor în aceste domenii; Stimularea consolidării și întărirea economiei fermelor mici; Conservarea și valorificarea patrimoniului local natural și cultural, inclusiv a tradițiilor Nevoi politice și legislative: Concesiunea de teren către fermierii tineri; Extinderea accesului la învățământ profesional; Sisteme modernizate de control al calității agricole Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Încurajarea implicării comunității locale în dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității; Sprijinirea grupurilor de producători; Servicii de consiliere și formare pentru fermieri/forța de muncă din mediul rural promovarea și marketingul patrimoniului natural și cultural, mobil și imobil din mediul rural		
Sector I: Transport	68, dintre care 21 finalizate	523 mil. EUR
Nevoi de investiții fizice: Reabilitarea drumurilor județene; Îmbunătățirea căilor navigabile interioare și a porturilor; Dezvoltarea infrastructurii pentru sporturi acvatice (docuri maritime și de andocare); Modernizarea aeroportului Delta Dunării Tulcea; Mobilitate în centrele urbane; Încurajarea inițiativelor private în transporturi și logistică Nevoi politice și legislative: Elaborarea politicilor pentru concesiunile din domeniul transporturilor, inclusiv pentru procesele de achiziții; Elaborarea reglementărilor pentru companiile mici pentru transportul clienților Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Studii de fezabilitate; Sprijin pentru tranzacțiile din domeniul parteneriatului public-privat (PPP)		
Sector J: Tehnologie informației și comunicațiilor (TIC)	42, dintre care 14 finalizate	18 mil. EUR
Nevoi de investiții fizice: Modernizarea/extinderea infrastructurii TIC la nivelul întregii zone de studiu; Cumpărarea de echipamente pentru Punctele de acces public la internet (PAPI); Sprijin pentru investițiile IMM-urilor în TIC Nevoi politice și legislative: Politici privind datele deschise; Dezvoltarea serviciilor de guvernare electronică locale		

Nevoi identificate	Proiecte contractate aferente	
	Număr	Valoare eligibilă, EUR
Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Facilitarea utilizării TIC; Dezvoltarea programelor de alfabetizare digitală; Crearea unui portal electronic		
Sector K: Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	2, dintre care 0 finalizate	2 mil EUR
Nevoi de investiții fizice: Extinderea/reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și de colectare și epurare a apelor reziduale (sisteme noi sau reabilite) din zona de studiu, pentru îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor Nevoi politice și legislative: Revizuirea politicilor privind subvențiile Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Studii de fezabilitate (SF) și modele de investiții; Consolidarea capacităților de către operatori; Pregătirea contractelor de servicii		
Sector L: Managementul deșeurilor solide	2, dintre care 0 finalizate	2 mil EUR
Nevoi de investiții fizice: Dezvoltarea de Sisteme de manipulare selectivă a deșeurilor; Înființarea de puncte de colectare a deșeurilor și facilități specifice de transport în zonele turistice; Achiziția de echipament pentru colectarea deșeurilor plutoare; Creșterea gradului de valorificare a deșeurilor colectate de la populație și agenți economici Nevoi politice și legislative: Actualizarea programelor naționale și regionale de management al deșeurilor; Consolidarea reglementării, controlului și aplicării legii în acest sector; Crearea de politici de subvenționare Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Colaborare instituțională și colaborare între orașe/comunități; Realizarea unui studiu privind sustenabilitatea financiară; Elaborarea de studii privind compoziția deșeurilor; Dezvoltarea de programe de conștientizare adresate publicului		
Sector M: Sănătatea	7, dintre care 0 finalizate	6 mil EUR
Nevoi de investiții fizice: Reabilitarea clădirilor; Cumpărarea de echipamente de laborator și IT; de vehicule, ambarcațiuni pentru situații de urgență; și adăposturi pe lângă spitale; Susținerea infrastructurii pentru telemedicină; Modernizarea facilităților sanitare din școli; Construirea unor centre multifuncționale în Babadag, Sulina și Sf. Gheorghe; Facilități integrate îmbunătățite la Spitalul Județean de Urgență Tulcea; Reabilitarea clădirii spitalului din Măcin, furnizarea de echipamente și un centru paliativ Nevoi politice și legislative: Revizuirea sistemului de plată la furnizori pentru serviciile medicale în asistența medicală primară din zonele rurale și izolate; Revizuirea cadrului legal pentru asistență medicală ambulatorie în incinta spitalelor publice; Conectarea politicii naționale referitoare la telemedicină cu standarde și protocoale; Stimulente pentru personalul medical care utilizează sistemul de telemedicină Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Studii de fezabilitate și modele; Îmbunătățiri ale capacităților la nivelul Direcției pentru Sănătate Publică (DSP); Construirea laboratoarelor de diagnostic; Formarea profesională a personalului pentru situații de urgență; Consolidarea competențelor în managementul laboratoarelor din domeniul sănătății publice; Campanii de informare/educare; Servicii ambulatorii, îngrijire medicală pe termen lung și consolidarea capacităților paliative		
Sector N: Educația	10, dintre care 0 finalizate	16 mil. EUR
Nevoi de investiții fizice: Asigurarea accesului la învățământul primar și gimnazial pentru toți; Asigurarea accesului la educație și îngrijire timpurie (EÎT); Crearea de clase virtuale pentru învățământ la distanță (investiții TIC); Asigurarea accesului la învățământul profesional și tehnic Nevoi politice și legislative: Sprijin pentru accesul și participarea la EÎT; Măsuri pentru a asigura cadre didactice calificate în toate zonele; Măsuri pentru reducerea abandonului școlar; Stimulente pentru participarea la programe de învățare pe tot parcursul vieții Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Planuri de acțiune pentru acces la educație; Programe de „școală după școală” și consiliere a elevilor; Învățământ profesional și tehnic îmbunătățite; Parteneriate între angajatori și furnizorii de educație/formare; Sprijinirea Centrelor Comunitare de Educație Permanentă		

Nevoi identificate	Proiecte contractate aferente	
	Număr	Valoare eligibilă, EUR
Sector O: Incluziunea și protecția socială	6, dintre care 0 finalizate	12 mil EUR
Nevoi de investiții fizice: Dezvoltarea infrastructurii instituționale pentru educație timpurie (0-6 ani) în comunitățile cu un procent ridicat de persoane de etnie romă; Crearea unor școli mai prietenoase pentru toți copiii; Înființarea unor centre comunitare integrative și multifuncționale; Regenerarea urbană a cartierelor defavorizate (intervenții integrate privind accesul populației din aceste zone la educație, servicii de sănătate, locuințe și locuri de muncă); Locuințe sociale și pentru tineret; Dezvoltarea întreprinderilor sociale în zone defavorizate Nevoi politice și legislative: Implementarea de măsuri în sectoarele educației, sănătății, locuinței, ocupării forței de muncă; Granturi comunitare ca parte a intervenției educaționale; Reglementarea drepturilor de proprietate asupra locuinței (cadastru) Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Implicarea părinților în parteneriate de educație pentru preșcolari; Implementarea de măsuri de educație formală și informală în afara orelor de școală; Creșterea participării populației feminine de etnie romă la toate nivelurile de învățământ; Dezvoltarea capitalului uman în rândul populației feminine de etnie romă; Campanii de informare/educare (spirit civic), inclusiv în domeniul dezvoltării; Planificare		
Sector P: Capacitatea administrativă și managementul de program	16, dintre care 7 finalizate	8 mil EUR
Nevoi de investiții fizice: Dezvoltarea facilităților, achiziția de vehicule, de echipamente pentru birou Nevoi politice și legislative: Dezvoltarea unor politici de subvenționare; Promovarea unui puternic sentiment de proprietate asupra proceselor și rezultatelor intervențiilor în rândul beneficiarilor; Formularea de politici de operare și mentenanță (O&M); Îmbunătățirea capacității generale de management al proiectului; Întărirea capacității de coordonare între instituțiile publice cu atribuții în conservarea biodiversității și reconstrucția ecologică a Deltei Dunării; Facilitarea accesului publicului la informații și servicii publice și creșterea transparenței serviciilor publice (e-administrație); Promovarea unui sistem eficient de implementare și monitorizare/control; Oferirea de măsuri de sprijin specifice, legate de investițiile din cadrul fiecărui Program Operațional Nevoi de dezvoltare instituțională și de asistență tehnică: Îmbunătățirea accesibilității gospodăriilor la servicii publice; Revizuirea cerințelor, responsabilităților și capacității în materie de O&M; Acordarea de asistență tehnică pentru funcțiile administrative prioritare, care include (fără a se limita la) actualizarea/completarea instrumentelor de management teritorial, precum planuri ale orașelor/satelor, baze de date ale orașelor/satelor, cadastrul și cartea funciară etc; Acordarea de asistență tehnică pentru gestionarea proiectelor, incluzând (fără a se limita) la redactarea documentelor generale și a celor tehnice, achiziții, contabilitate, evaluarea de mediu, supervizarea construcțiilor etc.		

Sursa: Reconstituire bazată pe documentele strategice și informațiile de monitorizare furnizate de ADI ITI DD în martie 2020

După cum se precizează în Tabelul 3 de mai sus și așa cum vom detalia în continuare în capitolul 4, alocările financiare dintre diferite sectoare ale strategiei sunt extrem de inegale; prin urmare, o actualizare a evaluării nevoilor ar ghida mai bine prioritizarea intervențiilor pentru a doua etapă de implementare prin identificarea nevoilor abordate deja în prima perioadă de programare și a domeniilor ce pot fi îmbunătățite și care au fost lăsate pentru a doua perioadă de programare. Aceasta se poate realiza în contextul unei viitoare evaluări de impact (n.b. la data acestui raport de evaluare, majoritatea proiectelor contractate sunt încă în derulare, iar indicatorii de realizare imediată și indicatorii de rezultat sunt parțial vizibili). În plus, o cuantificare a nevoilor ar servi mai bine la planificarea financiară a strategiei și la stabilirea țăntelor finale.

Dat fiind nivelul înalt de stratificare a strategiei (viziune, obiective strategice, piloni, sectoare, obiective sectoriale specifice, intervenții, proiecte), legăturile logice dintre obiective și intervențiile planificate, dar și dintre intervențiile planificate și proiectele selectate nu sunt întotdeauna clare. Așa cum reiese din reprezentarea grafică a logicii de intervenție inclusă în Anexa 5, în cazul unor obiective sectoriale specifice, intervențiile planificate nu par să aibă o contribuție directă. De exemplu, nu au fost identificate intervenții specifice pentru Obiectivul sectorial A.4 „Sprijinirea întreprinderilor ecologice mici și medii” (deși unii beneficiari

implementează proiecte ecologice). În plus, pentru anumite intervenții, lista proiectelor selectate pare să aibă o sferă de aplicare limitată comparativ cu obiectivele ambițioase aferente (de exemplu, cumpărarea de echipamente vs. lucrările propriu-zise pentru protejarea resurselor naturale). Aceste aspecte pot fi investigate în continuare, în contextul unei viitoare evaluări de impact - de exemplu, dacă cumpărarea de echipamente a contribuit la finalizarea lucrărilor propriu-zise. Acest aspect ar putea fi abordat și prin identificarea altor proiecte pe baza obiectivelor specifice.

Cu toate acestea, strategia este percepută de către părțile interesate și beneficiari ca fiind extrem de relevantă pentru dezvoltarea Deltei Dunării. Conform sondajului online utilizat în acest context al proiectului (a se vedea Anexa 4), aproximativ două treimi dintre beneficiari consideră că SIDDDD a acoperit mare parte sau cea mai mare parte din nevoile de dezvoltare ale instituției din care fac parte, ale localității lor și ale regiunii Deltei Dunării. Acest aspect poate avea legătură cu abordarea participativă la conceperea strategiei. Obiectivele și intervențiile aferente prezentate mai sus sunt rezultatul consultărilor continue cu toate părțile interesate de la nivel național și local, inclusiv cu societatea civilă. Autoritățile civile au adus contribuții valoroase, atât la analiza nevoilor, cât și la identificarea filierei de proiecte. Afacerile, ONG-urile și societatea civilă de la nivel local au fost invitate să participe la o serie de întâlniri. Pe baza observațiilor primite, versiunea preliminară a strategiei a fost ajustată de câteva ori, iar documentul strategic final a fost supus consultării publice, în cadrul procedurii de evaluare strategică de mediu (SEA).

3.3. Concluzii

SIDDDDD a reușit să stabilească direcții pentru dezvoltarea viitoare a zonei, stabilind o viziune și obiective strategice de nivel superior, dar și sectoarele prioritare și obiectivele și intervențiile sectoriale specifice.

Proiectele sunt selectate la nivel local, pe baza unor criterii specifice stabilite prin documentele strategice și de implementare. Cu toate acestea, ținând cont de nivelul ridicat de stratificare a strategiei, legăturile logice dintre nevoi, obiective, intervenții și proiectele selectate nu sunt întotdeauna clare. Acest fapt poate fi explorat în continuare, în contextul unei viitoare evaluări de impact, după finalizarea primului set de proiecte contractate.

Cu toate acestea, datorită abordării participative intense, strategia este percepută ca fiind extrem de relevantă pentru nevoile societății. Conform sondajului online utilizat în acest context al proiectului, aproximativ două treimi dintre beneficiari consideră că SIDDDDD a acoperit mare parte sau cea mai mare parte din nevoile de dezvoltare ale instituției din care fac parte, ale localității lor și ale regiunii Deltei Dunării.

3.4. Recomandări

Recomandare 2. Actualizarea evaluării nevoilor în contextul unei viitoare evaluări de impact.

Ar fi necesară o Actualizare a Evaluării nevoilor pentru a identifica nevoile care au fost deja abordate prin primul set de proiecte contractate și nevoile rămase pentru cea de-a doua etapă de implementare. În plus, o cuantificare a nevoilor rămase ar servi mai bine la planificarea financiară a strategiei și la stabilirea țințelor finale.

Recomandare 3. Actualizarea frecvență a documentelor auxiliare aferente implementării

Strategia trebuie să fie un document „viu”, deosebit de receptiv la nevoile schimbătoare ale societății care sunt influențate de factori interni și externi (respectiv, pe de o parte, de proiectele implementate în cadrul SIDDDDD și, pe de altă parte, de intervențiile planificate pe baza altor strategii naționale și locale sau a schimbărilor politice, de mediu, sociale, tehnice, juridice și economice).

Se preconizează o actualizare a documentelor de implementare în contextul unei eventuale evaluări viitoare de impact. Așa cum se menționează în Recomandarea 1, deși actualizarea regulată a documentului de strategie nu ar fi practică, documentele auxiliare aferente implementării (i.e. planuri de implementare pe termen scurt) ar putea fi revizuite și actualizate în mod regulat, pentru a rămâne relevante.

Recomandare 4. Oferirea unei reprezentări mai clare a logicii de intervenție care să fie utilizată de diverse părți interesate și de beneficiari în procesul de implementare și monitorizare.

O refacere a cadrului logic a fost deja realizată în contextul acestui proiect. Cu toate acestea, pot fi necesare actualizări imediat după ce lista definitivă a indicatorilor a fost aprobată. În plus, pentru perioada de programare viitoare se recomandă să se evalueze legăturile dintre obiective, intervenții și proiectele solicitate.

Capitolul 4

4. Alocarea financiară

4.1. Descrierea procesului de evaluare

Analizele efectuate la această secțiune își propun să evalueze împărțirea resurselor financiare pe piloni și sectoare, dar și consecvența alocărilor cu tipurile de intervenții planificate.

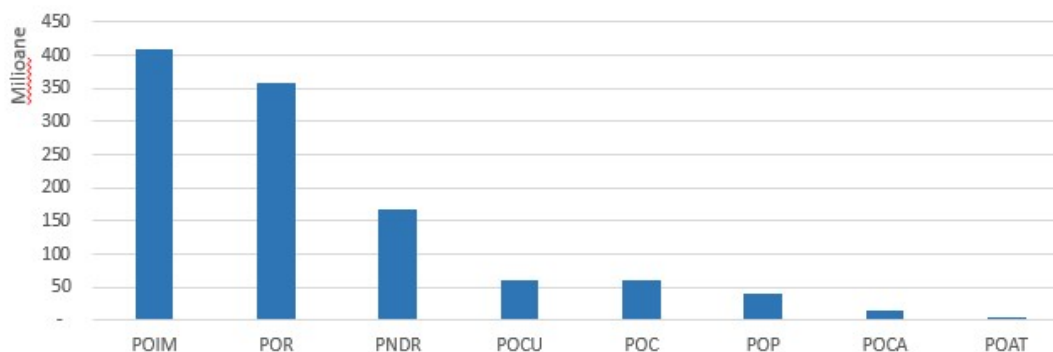
Având în vedere că strategia în sine nu prevede un buget, analiza se bazează pe alocările financiare stabilite prin programele operaționale naționale pentru ITI Delta Dunării și pe datele de monitorizare furnizate de ADI ITI DD și constând din valorile eligibile ale proiectelor contractate și plățile către beneficiari în martie 2020. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că datele de monitorizare au fost furnizate în monede diferite, iar agregarea se bazează pe un curs de schimb aproximativ. Constatări

Alocarea financiară pentru Strategia pentru Delta Dunării

Strategia pentru Delta Dunării identifică posibile surse de finanțare pentru toate intervențiile planificate. Mai precis, strategia va beneficia de sprijin din partea tuturor Fondurilor europene structurale și de investiții (FESI), inclusiv din partea Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) și a Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, prin toate cele opt Programe operaționale din România, prin intermediul mecanismului ITI⁵. La acestea se mai pot adăuga fonduri naționale sau alte surse de finanțare.

Bugetul este stabilit numai în legătură cu mecanismul ITI, pentru perioada de programare 2014-2020, și se ridică la 1,1 miliarde EUR. Așa cum reiese din Figura 5 de mai jos, 84% din fonduri provin din trei PO, respectiv, PO Infrastructură Mare (37%), PO Regional (32%) și Programul Național de Dezvoltare Rurală (15%). Alocări mai mici au fost atribuite din Capitalul Uman (5%), Competitivitate (5%), Pescuit (3%), Capacitate Administrativă (1%) și Asistență Tehnică (1%).

Figura 5: Sumele alocate pe Programe operaționale (Fonduri UE) (EUR)

LEGENDĂ	
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Programul Operațional Regional
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
POCP	Programul Operațional pentru Capital Uman
POC	Programul Operațional pentru Competitivitate

⁵ Așa cum se prevede la articolul 36(1) din Regulamentul de stabilire a unor dispoziții comune, ITI este un mecanism de punere în aplicare care permite statelor membre să implementeze strategii integrate pe un anumit teritoriu, preluând finanțare din cel puțin două axe de prioritate diferite, în cadrul aceluiași program sau a unor programe operaționale diferite. ITI pot combina FEDR, FSE și Fondul de coeziune și se pot completa cu sprijin financiar din partea FEADR și FEPAM, în cazul în care există complementaritate.

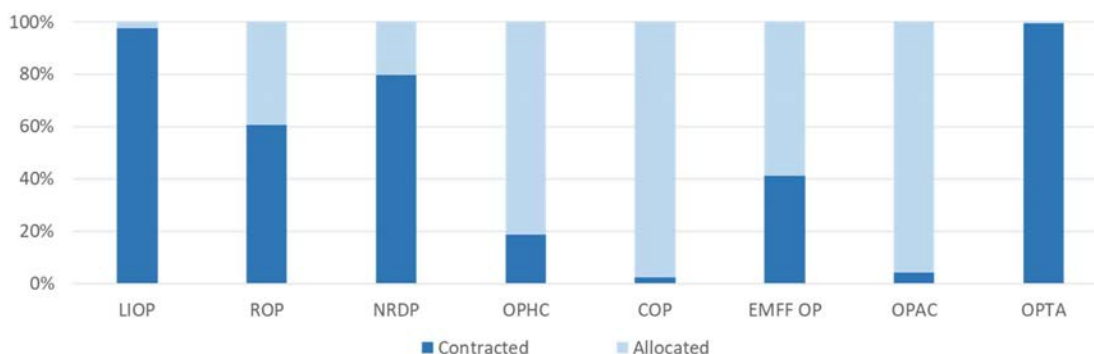
PO FEPAM	Programul Operațional Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime
POCA	Programul Operațional pentru Capacitate Administrativă
POAT	Programul Operațional pentru Asistență Tehnică

Sursa: Informații preluate din documentele strategice ale Programelor operaționale 2014-2020

Justificarea pentru bugetul alocat (respectiv, metoda de calcul bazată pe nevoile identificate, intervențiile planificate și costurile unitare standard) nu este prevăzută în niciunul dintre documentele strategice consultate. Prin urmare, nu se poate concluziona că sumele alocate se bazează pe o abordare de tip „de jos în sus” care se raportează la prioritizarea nevoilor locale și fazarea Strategiei pentru Delta Dunării.

În martie 2020 au fost contractate 1.024 de proiecte pentru finanțare, reprezentând 70% din alocarea totală de Fondurile UE. După cum se ilustrează în Figura 6 de mai jos, s-a realizat o filieră bună pentru Asistență Tehnică, Infrastructură Mare și Dezvoltare Rurală. Pe de altă parte, numărul redus de proiecte contractate în domeniul Competitivitate, Capital Uman și Capacitate Administrativă atrage riscul dezangajării în ceea ce privește Fondurile UE. Cu toate acestea, programele cu performanță scăzută în ceea ce privește valorile contractate au o alocare mai mică de Fonduri UE; și se preconizează lansarea unor noi cereri la finalul acestui an.

Figura 6: Sumele contractate pe Programe operaționale (Fonduri UE) (% din cele alocate)

LEGENDĂ	
POR	Programul Operațional pentru Infrastructură Mare (97,71%)
POR	Programul Operațional Regional (60,53%)
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală (79,65%)
POCP	Programul Operațional pentru Capital Uman(18,82%)
POC	Programul Operațional pentru Competitivitate (2,23%)
PO FEPAM	Programul Operațional Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (41,17%)
POCA	Programul Operațional pentru Capacitate Administrativă (4,27%)
POAT	Programul Operațional pentru Asistență Tehnică (99,27%)

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Împărțire financiară pe piloni și sectoare

SIDDD nu oferă informații privind împărțirea planificată a alocărilor financiare pe piloni, sectoare și intervenții. Prin urmare, analiza se bazează pe valoarea totală eligibilă a proiectelor contractate în martie 2020, inclusiv pe Fondurile UE și bugetul de stat, și pe legăturile constatate dintre proiectele contractate și pilonii și sectoarele strategiei. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că Fondurile UE au fost alocate numai pentru perioada de programare 2014-2020, pe când strategia pentru Delta Dunării are un orizont mai amplu, respectiv, 2030. Mai precis, analiza noastră se limitează la situația actuală și nu reflectă întreaga strategie de planificare.

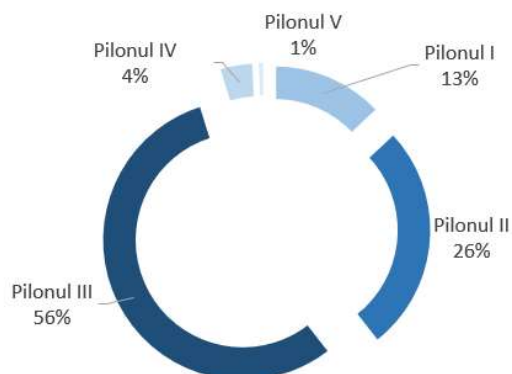
În prezent, majoritatea fondurilor sunt direcționate către Pilonul 3: Îmbunătățirea conectivității (56%), și Pilonul 2: Îmbunătățirea economiei (26%); cu o atenție mai mică îndreptată către Pilonul 1: Protejarea mediului și resurselor naturale (13%), Pilonul 4: Asigurarea serviciilor publice (4%), și Pilonul 5: Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității (1%) (a se vedea Figura 7 mai jos).

Din Strategia pentru Delta Dunării nu reiese că se acordă o atenție sporită anumitor Piloni; dimpotrivă, documentele strategice locale evidențiază complementaritatea și sinergiile dintre cei cinci piloni:

„Potențialul turistic va rămâne nevalorificat dacă nu vor fi îmbunătățite serviciile urbane (apă, canalizare și colectarea deșeurilor) și infrastructura turistică. Servicii precum sănătatea și educația se vor baza tot mai mult pe instrumente de comunicare electronică, așa cum se practică în alte zone izolate din lume. Crescând viteza și accesul la servicii TIC, se va permite o mai bună furnizare a serviciilor medicale și de educație. Pe măsură ce se vor dezvolta mai multe puncte de atracție și servicii – de la acvacultură la pescuitul recreativ, de la agricultură organică la excursii cu ghid - vor apărea și mai multe beneficii din turism. Elementele de patrimoniu natural și cultural ale Rezervației Biosferei Delta Dunării reprezintă principalele atracții ale regiunii și vor duce la o dezvoltare durabilă – prin restaurarea, protejarea și creșterea patrimoniului – motiv pentru care acestea constituie cea mai mare prioritate.” (ISDD DD, pagina 86).

Pe de altă parte, strategia menționează că nevoile identificate nu pot fi rezolvate dintr-o dată, în prima etapă de implementare. Astfel, anumiți piloni ai strategiei pot beneficia de o mai bună abordare în perioada 2020-2030.

Figura 7: Procentul sumelor contractate, per Piloni (Fonduri UE + Bugetul de stat) (%)

LEGENDĂ	
Pilonul I	Protejarea mediului și resurselor naturale
Pilonul II	Îmbunătățirea economiei
Pilonul III	Îmbunătățirea conectivității
Pilonul IV	Asigurarea serviciilor publice
Pilonul V	Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității

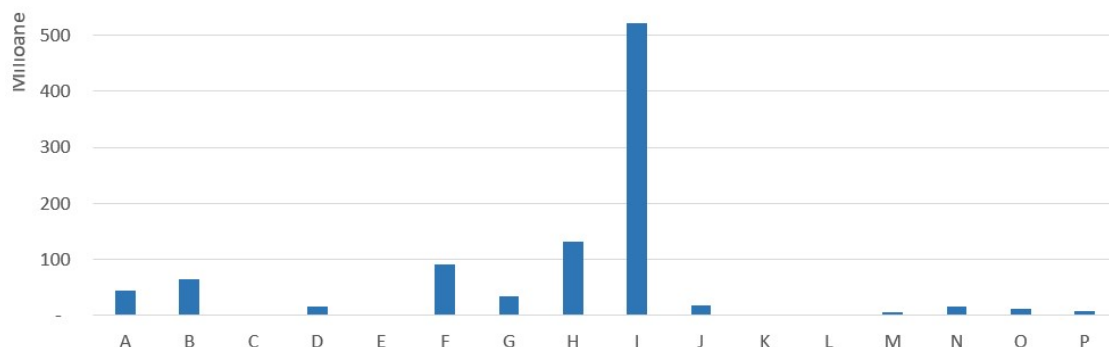
Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Gradul ridicat de concentrare a resurselor pentru îmbunătățirea conectivității este stabilit pentru Sectorul I: Transportul, care ocupă 54% din alocarea totală a fondurilor ADI ITI DD. Acesta poate fi legat de Master Planul General de Transport care preconizează o serie de proiecte strategice în Delta Dunării pentru modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere și, de asemenea, pentru construirea unui pod suspendat peste Dunăre. Pe baza interviului cu reprezentanții Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR), alocările bugetare pentru aceste proiecte au fost stabilite direct cu Autoritatea de Management a Programului Operațional pentru Infrastructură Mare, anterior dezvoltării și aprobării Strategiei pentru Delta Dunării. Cu toate acestea, CNAIR depune eforturi pentru alinierea planurilor naționale la strategia locală și toate proiectele au fost supuse aprobării părților interesate din cadrul Strategiei pentru Delta Dunării.

Așa cum reiese din Figura 8 de mai jos, unele sectoare beneficiază de puține alocări sau nu beneficiază de alocări pentru perioada de programare 2014-2020. De exemplu, șase sectoare dețin o valoare contractată eligibilă mai puțin de 1% din alocarea totală, respectiv, Sectorul C: Schimbările climatice (0,0%), Sectorul E: Situații de urgență cauzate de poluare (0,1%), Sectorul K: Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei (0,2%), Sectorul L: Managementul deșeurilor (0,3%), Sectorul M: Sănătatea (0,7%) și Sectorul P: Capacitatea administrativă și managementul de program (0,8%). În anumite cazuri, administrațiile locale au

reușit să găsească alte surse de finanțare: au fost finanțate proiecte cu ape și ape uzate din bugetul central, în cadrul Programului Național de Dezvoltare Locală (PNDL), iar orașul Tulcea a suplimentat sumele din ITI cu fonduri de la bugetul local. Cu toate acestea, pentru sectoarele cu bugete limitate se preconizează un progres redus în realizarea obiectivelor sectoriale specifice.

Figura 8: Sumele contractate, per Sector (Fonduri UE + Bugetul de stat) (EUR)

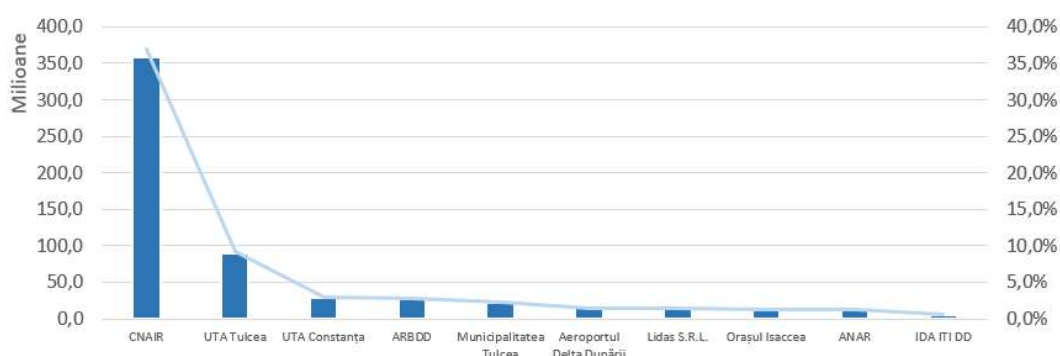
LEGENDĂ	
Sector A	Biodiversitate și managementul ecosistemului
Sector B	Eficiență Energetică
Sector C	Schimbări climatice
Sector D	Managementul riscului în caz de dezastre
Sector E	Situații de urgență cauzate de poluare
Sector F	Turism
Sector G	Pescuit și acvacultură
Sector H	Agricultură și Dezvoltare Rurală
Sector I	Transport
Sector J	Tehnologia informației și comunicațiilor
Sector K	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei
Sector L	Managementul deșeurilor
Sector M	Sănătate
Sector N	Educație
Sector O	Incluziune și protecția socială
Sector P	Capacitatea administrativă și managementul de program

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Analiza⁶ ABC a beneficiarilor proiectelor arată că jumătate dintre sumele contractate prin ITI au legătură cu doi beneficiari, planificând implementarea proiectelor pentru îmbunătățirea conectivității și a infrastructurii de transport. În martie 2020, Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere a contractat două proiecte cu o valoare eligibilă totală de 359 mil. EUR (37% din totalul valorilor contractate), iar Unitatea teritorial administrativă a județului Tulcea a contractat 15 proiecte în valoare eligibilă totală de 89 mil. EUR (9% din totalul valorilor contractate). Fonduri în sume semnificative au fost contractate și de către Unitatea teritorial-administrativă județul Constanța (3% din totalul valorilor contractate), Administrația Rezervației Biosferei Deltei Dunării (3% din totalul valorilor contractate), Municipiul Tulcea (2% din totalul valorilor contractate) și Regia Autonomă Aeroportul „Delta Dunării” Tulcea (2% din totalul valorilor contractate). Toți ceilalți beneficiari dețin un procent mai mic de 2% din totalul sumelor contractate.

⁶ Analiza ABC este o metodă de clasificare a inventarului prin care acesta este împărțit în trei categorii, A, B, și C, în valoare descrescătoare. A cuprinde elementele de inventar cu valoarea cea mai mare, B - pe cele cu o valoare mai mică decât A, iar C - pe cele cu valoarea cea mai mică.

Figura 9: Sumele contractate, per Beneficiari (Fonduri UE + Bugetul de stat) (EUR)

LEGENDĂ	
CNAIR	Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere
UAT Tulcea	Unitatea Administrativ Teritorială Tulcea
UAT Constanța	Unitatea Administrativ Teritorială Constanța
ARBDD	Administrația Rezervației Biosfera Delta Dunării
Municipalitatea Tulcea	Municipalitatea Tulcea
Aeroportul Delta Dunării	Administrația autonomă a Aeroportului Delta Dunării
Lidas S.R.L.	Lidas S.R.L.
Orașul Isaccea	Orașul Isaccea
ANAR	Administrația Națională Apele Române
ADI ITI DD	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea investițiilor teritoriale integrate în Delta Dunării

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

4.2. Concluzii

Strategia pentru Delta Dunării nu beneficiază de planificare detaliată în ceea ce privește alocările financiare.

În documentele strategice nu se menționează bugetul total al strategiei, necesar sau disponibil și nici alocările pentru fiecare pilon, sector și intervenție. Prin urmare, adecvarea resurselor disponibile nu poate fi cuantificată. Datele de monitorizare ale proiectelor contractate reflectă situația actuală a resurselor contractate, dar nu întreaga planificare a strategiei. Pentru realizarea obiectivelor ambițioase ale Strategiei pentru Delta Dunării până în 2030, recomandăm ferm să se identifice efortul financiar necesar în acest sens, în cel mai scurt timp posibil, cât și resursele de finanțare.

Majoritatea Fondurilor UE disponibile se concentrează pe îmbunătățirea conectivității și transportului.

Aceasta poate fi o consecință a planificării strategice naționale și este legată în special de liniile de finanțare înființate în cadrul Programelor operaționale din România. Responsabilii de strategia locală nu pot să redirectioneze Fondurile UE către alte sectoare, spre deosebire de cele preconizate în documentele naționale. Cu toate acestea, Strategia pentru Delta Dunării trebuie să prezinte o planificare pentru abordarea tuturor sectoarelor, inclusiv a celor cu o alocare mică de Fonduri UE.

4.3. Recomandări

Planificarea și monitorizarea financiară sunt elemente-cheie pentru punerea în aplicare a obiectivelor strategice. Prin urmare, recomandările noastre se orientează către construirea unui buget anual suficient de detaliat încât să includă comparații adecvate între cheltuielile efective, istorice și bugetate și explicații detaliate obținute pentru toate variațiile semnificative. Acest lucru este important în special în ceea ce privește strategiile finanțate din Fonduri UE, care au termene-limită clare și fac obiectul unor posibile dezangajări (pentru mai multe detalii, a se vedea și Capitolul 6, inclusiv constatările referitoare la progresul financiar). Aceste recomandări sunt făcute

ținând cont de complexitatea zonei ITI în cauză, precum și de multitudinea factorilor interesați implicați în cadrul procesului de implementare.

Recomandare 5. Documentele strategice și de implementare trebuie să conțină cel puțin o încercare de a stabili un buget aferent Strategiei pentru Delta Dunării. În mod ideal, acesta ar trebui să acopere perioada 2016-2030, necesarul și disponibilul, împărțit pe piloni, sectoare și, dacă este posibil, pe intervenții. În contextul în care acest exemplu ar putea deveni un vector de bune practici, acest sistem ar trebui să fie divizat în perioade de finanțare (asumând corelarea cu perioadele de finanțare ale UE) iar ulterior în planuri bugetare anuale. În pofida aparentei complexități și dimensiunii acestei acțiuni, ar reprezenta un pas înainte cu privire la planificarea și monitorizarea resurselor financiare, și, în particular, în crearea unei legături mai clare între nevoile identificate și finanțarea propriu-zisă obținută pentru proiecte.

După cum este detaliat în Capitolul 6, SIDDDD a avut progrese modeste cu privire la cheltuieli. Un proces adecvat de planificare și monitorizare al resurselor financiare, defalcat anual, ar semnala posibilele deviații majore, inclusiv riscul de dezangajare de la fondurile UE, și ar permite implementarea unor măsuri corective în timp util (e.g. campanii de comunicare suplimentare, asistență tehnică suplimentară și consolidarea suplimentară a capacităților pentru beneficiari, etc.). Mai jos pot fi regăsite unele recomandări de bune practici care pot fi aplicate în cazul introducerii unei concentrări aferente planificării bugetare.

Bugetul va ține cont de: (1) nevoile cuantificate la începutul implementării; (2) situația cuantificată a nevoilor, în funcție de proiectele implementate deja și de eventualele schimbări contextuale și de (3) tipurile de intervenții finalizate și planificate pentru perioada 2020-2030, la care se adaugă (4) costurile unitare aferente.

Alocarea financiară trebuie să urmeze logica secvențialității și priorităților. Strategia pentru Delta Dunării are multe politici ambițioase de implementat. Atenția se concentrează în continuare pe dezvoltarea zonei din interiorul Deltei Dunării, într-un mod integrat, prin îmbunătățirea calității vieții și, totodată, stimularea Rezervației Biosferei Deltei Dunării.

Tabelul 4 Formatul sugerat pentru declararea alocării financiare

Pilon/Sector/Intervenție	Bugetul estimat (necesar) (RON)	Justificare	Bugetul estimat (disponibil) (RON)	Sursa bugetului disponibil
Pilonul I Din care Sectorul A Din care Intervenția 1	<i>se vor completa sumele necesare pentru implementarea obiectivelor strategiei și a intervențiilor planificate</i>	<i>se vor completa metodele de calcul pentru nevoile bugetare estimate</i>	<i>se vor completa sumele alocate/disponibile din sumele necesare</i>	<i>se va completa defalcarea sumelor disponibile, în funcție de tipurile de resurse</i>

Estimarea costurilor unitare pentru implementarea unor tipuri de intervenții planificate se raportează la costul proiectelor finalizate în prima etapă de implementare a Strategiei pentru Delta Dunării, dar și la datele statistice disponibile la nivel local și național și la nivelul statelor membre cu caracteristici similare. În plus, responsabilii de Strategia pentru Delta Dunării pot învăța din experiența Autorităților de Management în ceea ce privește costurile estimate pentru implementarea proiectelor eligibile în cadrul Programelor naționale.

Tabelul de mai jos oferă un model de format în vederea gestionării planificării financiare:

Tabelul 5: Formatul sugerat pentru declararea planificării financiare

Pilon/Sector/Intervenție	Buget alocat (RON)	Plăți (RON)	Deviații de la planificarea inițială	Măsuri corective
ANUL 1				

Pilon/Sector/Intervenție	Buget alocat (RON)	Plăți (RON)	Deviații de la planificarea inițială	Măsuri corective
Pilonul I Din care Sectorul A Din care Intervenția 1	<i>se completează partea din sumele disponibile planificate a fi cheltuite în primul an Din care buget național Din care Fonduri UE</i>	<i>se completează cheltuielile eligibile certificate din primul an Din care bugetul național Din care Fonduri UE</i>	<i>se completează cu diferența dintre sumele alocate pentru anul 1 și plățile înregistrate în anul 1</i>	<i>se completează, după caz, cu măsurile corective proapse</i>
ANUL 2				
ANUL 3				

Recomandare 6. Evoluția financiară trebuie evaluată pe toată durata implementării și, dacă este nevoie, se vor realiza realocări.

Strategia pentru Delta Dunării are un orizont îndelungat și, prin urmare, poate necesita o ajustare bugetară bazată pe schimbările de context (de exemplu, actuala criză sanitară poate genera prioritizări diferite la nivelul investițiilor), pe noile nevoi ce pot interveni sau pe resursele financiare suplimentare identificate pe toată durata implementării (de exemplu, bugetele naționale și locale sau realocările între diferite ITI create în cadrul noii perioade de programare).

Mai precis, în cazul Fondurilor UE, responsabilii de strategie pot decide să utilizeze indicatori financiari, să respecte situația cheltuielilor eligibile totale prin raportare la alocările totale și să ia decizii corective, după caz. În acest scop trebuie realizată o mai bună urmărire a resurselor disponibile, contractate și utilizate, în funcție de tipurile de fonduri. Necesitatea realocării trebuie evaluată anual, dar și în contextul evaluărilor intermediare planificate.

Capitolul 5

5. Sistemul de indicatori

5.1. Descrierea procesului de evaluare

Analizele efectuate în această secțiune au drept scop evaluarea acoperirii obiectivelor și intervențiilor sectoriale specifice, în funcție de indicatorii de rezultat și cei de realizare imediată.

Cu toate acestea, trebuie remarcat că lista indicatorilor a fost actualizată în contextul acestui proiect, iar metodologia de colectare și agregare a datelor se află încă în format preliminar. Lista actuală a indicatorilor se bazează pe proiecte finalizate sau în desfășurare; pot fi necesari indicatori suplimentari pentru a acoperi toți indicatorii de rezultat și pe cei de realizare imediată ai strategiei.

5.2. Constatări

Strategia pentru Delta Dunării include o listă de indicatori și, deși prevede anumite unități de măsură și surse de date, nu include definițiile indicatorilor, valorile de referință sau țintele (acestea neputând fi stabilite în timpul procesului de elaborare a strategiei). Acești indicatori nu au fost utilizați în mod activ la monitorizarea punerii în aplicare a strategiei, la momentul acestei evaluări. În plus, majoritatea indicatorilor au fost astfel concepuți încât să determine numai realizările imediate, în timp ce unii indicatori incluși în strategie urmau să se raporteze la date ce nu pot fi agregate la nivel teritorial.

Ținând cont de blocajele de mai sus, echipa de evaluare a sugerat o actualizare a listei indicatorilor. Versiunea actualizată, întocmită cu sprijinul personalului ADI ITI DD, se bazează mai mult la sistemul de monitorizare a Programelor operaționale. Așa cum reiese dintr-un raport publicat de Comisia Europeană⁷, această decizie a fost adoptată de către majoritatea statelor membre pentru evitarea dublării activităților de monitorizare pentru proiectele implementate cu Fonduri UE.

Cu toate acestea, actuala listă a indicatorilor nu poate să reflecte decât progresul realizat în etapa actuală a implementării SIDDDD. Sistemul de indicatori care aparține de Programele operaționale este stabilit pentru perioada 2014-2020, pe când Strategia pentru Delta Dunării are un orizont de implementare mai amplu. Indicatorii specifici au fost stabiliți la cinci ani după aprobarea strategiei, astfel încât țintele intermediare s-au bazat pe proiectele contractate și nu neapărat pe ceea ce s-a planificat inițial. În fine, datorită termenului scurt pentru această evaluare, eforturile comune ale echipei de evaluare și ADI ITI DD au fost canalizate astfel încât să reflecte progresul actual al proiectelor (măsurat prin indicatori de realizare imediată), nu pe planificarea integrală (măsurată prin indicatorii de rezultat).

Prin urmare, sistemul de indicatori poate face obiectul dezvoltării și îmbunătățirilor suplimentare ce pot fi realizate și în contextul viitoarei evaluări de impact, mai precis, cu privire la indicatorii de rezultat. De asemenea, trebuie făcute modificări în contextul noii perioade de programare, în colaborare cu toate părțile interesate din cadrul strategiei. Beneficiarii au obligația să raporteze progresul proiectului pe baza regulilor generale ale Programelor operaționale, dar și a regulilor specifice pentru zona ITI, ceea ce presupune un parteneriat bun între responsabilii pentru Strategia pentru Delta Dunării și Autoritățile de Management, în stabilirea liniilor directoare ale programelor.

⁷ Comisia Europeană. (2018). Evaluarea performanței strategiilor teritoriale și urbane integrate. P20 Preluat de la adresa https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/assessing_integrated_strategies/assessing_integrated_strategies_en.pdf

Indicatorii de realizare imediată

Lista actualizată a indicatorilor de realizare imediată este strâns conectată la indicatorii stabiliți la nivelul Programelor operaționale. Un număr total de 88 de indicatori de realizare imediată au fost recuperați din programele naționale, iar 43 de indicatori suplimentari au fost concepuți pentru a reflecta specificitatea zonei.

Pentru indicatorii specifici pentru fiecare program, Autoritățile de Management au stabilit deja unitățile de măsură, metodele de calcul și agregare și sursele relevante de informare. În ceea ce privește cei 43 de indicatori suplimentari specifici zonei ITI DD, metodele de calcul și agregare se află încă în format preliminar și urmează a fi supuse aprobărilor oficiale.

Deși indicatorii de realizare imediată nu acoperă toate intervențiile planificate, aceștia sunt capabili să reflecte progresul fizic general al strategiei. Lipsa de acoperire se datorează caracterului extins al strategiei care cuprinde 137 intervenții conectate cu 52 obiective specifice și 16 sectoare. Astfel, stabilirea unei liste mai lungi de indicatori pe baza unui raport de unu la unu ar impune o sarcină excesivă asupra sistemului de monitorizare.

Indicatorii de rezultat

Lista actualizată a indicatorilor poate reflecta parțial obiectivele specifice sectoriale incluse în strategie.⁸

Aceasta s-a datorat disponibilității reduse a datelor statistice pentru măsurarea rezultatelor pe termen lung și interacțiunilor limitate cu instituțiile responsabile în contextul crizei sanitare cauzate de COVID-19. Cu toate acestea, se preconizează adăugarea altor indicatori de rezultat, de către responsabilii de strategie sau de către echipa de evaluare, în contextul unei viitoare evaluări de impact. Alineatele de mai jos prezintă legăturile lipsă în legătură cu fiecare sector.

Indicatorii de rezultat pentru Sectorul A „Biodiversitatea și managementul ecosistemelor” sunt destul de restrictivi față de obiectivele largi stabilite în strategie. Obiectivul A1 se referă la o capacitate de management îmbunătățită care nu este măsurată în mod specific de niciun indicator. Obiectivul A2 se reflectă parțial în indicatorii de rezultat; indicatorul IA6 măsoară rezultatele imediate ale proiectului (respectiv, infrastructura construită), nu efectele pe termen lung (respectiv, eficacitatea infrastructurii nou construite). Obiectivul A3 vizează îmbunătățirea cercetării, educației și formării profesionale, iar indicatorul de rezultat măsoară doar numărul de autorizații primite de către cercetători. În final, neconcordanța indicată în Tabelul 6 se referă la faptul că intervențiile din acest sector nu sunt concepute special pentru a sprijini IMM-urile ecologice și astfel nu au fost stabiliți indicatori în legătură cu Obiectivul A4.

Tabelul 6: Indicatori de rezultat - Sectorul A Biodiversitatea și managementul ecosistemelor

Obiective specifice (OS)	Acoperire realizată prin IR	Indicatori de rezultat (IR)
A1. Dezvoltarea capacității de planificare și management al biodiversității și ecosistemelor (inclusiv monitorizare)	Medie	2S36 Număr de situri Natura 2000 cu obiective de conservare active - I.A.5 Ponderea populațiilor de specii de pește valoroase din punct de vedere economic
A2. Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului natural și combaterea/reducerea impactului activităților antropice poluante	Medie	I.A.6 Număr de obiective de infrastructură de protejare împotriva inundațiilor din cadrul RBDD construite/reabilitate/modernizate

⁸ În tabele, acoperirea Indicatorilor de rezultat este considerată scăzută, medie sau mare, pe baza următoarelor descrieri:

Relevanță redusă = obiectivul specific nu se reflectă în indicatorii de rezultat (respectiv, indicatorii de rezultat selectați nu sunt legați în mod direct de OS)

Relevanță medie = obiectivul specific se reflectă parțial în indicatorii de rezultat (respectiv, indicatorii de rezultat nu sunt legați în mod direct de OS, dar reflectă totuși toate modificările preconizate)

Relevanță mare = obiectivul specific se reflectă în indicatorii de rezultat

Obiective specifice (OS)	Acoperire realizată prin IR	Indicatori de rezultat (IR)
A3. Dezvoltarea cercetării, inovării, a educației și formării în domeniul biodiversității și protecției patrimoniului natural	Medie	I.A.8. Număr de permise emise de ARBDD pentru cercetătorii implicați în programul diversificat de cercetare, recunoscut internațional, privind sistemele și resursele naturale și culturale ale DD
A4. Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii prietenoase cu mediul înconjurător	Scăzută	Indisponibil

Indicatorii de rezultat selectați pentru Sectorul B „Eficiență energetică” acoperă unul singur dintre cele trei obiective specifice și anume Obiectivul B1. Utilizarea resurselor de energie regenerabilă nu este monitorizată, deși strategia sprijină proiecte pilot care promovează energia eoliană și solară, pompele de căldură și biomasa (Obiectivul B2). De asemenea, responsabilizarea ar putea fi monitorizată prin sondaje sociale (Obiectivul B3).

Tabelul 7: Indicatori de rezultat - Sector B Eficiență Energetică

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
B.1 Creșterea eficienței energetice în zona de studiu în ceea ce privește domeniul economic, clădirile rezidențiale și publice și furnizarea serviciilor publice	Ridicată	- CO32 Scăderea consumului anual de energie primară în clădirile publice - I.B.1 Număr de clădiri publice renovate
B.2 Creșterea folosirii surselor regenerabile de energie în zona de studiu	Scăzută	Indisponibil
B.3 Îmbunătățirea expertizei locale, a disponibilității informațiilor și a conștientizării pe tema eficienței energetice	Scăzută	Indisponibil

Indicatorul de rezultat stabilit pentru Sectorul C „Schimbări climatice” este extrem de relevant, dar reflectă doar modificările preconizate pe termen lung. Strategia a vizat și înființarea unei unități cu mandat care să se adreseze problemelor legate de schimbările climatice (Obiectivul C1), creând parteneriate publice-private (Obiectivul C3) și ajutând populația să conștientizeze schimbările climatice (Obiectivul C4) care nu se reflectă în sistemul de indicatori actual.

Tabelul 8: Indicatori de rezultat - Sector C Schimbări climatice

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
C.1 Dezvoltarea unei zone receptive la problemele climatice prin integrarea lor în planurile și politicile publice locale	Scăzută	Indisponibil
C.2 Promovarea dezvoltării unei economii cu emisii scăzute de carbon prin luarea unor măsuri țintite de adaptare și reducere a emisiilor GES	Ridicată	CO34 Scădere anuală estimată a gazelor cu efect de seră
C.3 Dezvoltarea parteneriatelor în domeniul schimbărilor climatice și a unor instrumente de finanțare	Scăzută	Indisponibil

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
C.4 Conștientizarea din partea populației și a mediului de afaceri cu referire la adaptarea la schimbările climatice	Scăzută	Indisponibil

Indicatorii de rezultat selectați pentru Sectorul D „Managementul Riscului în caz de dezastre” oferă o acoperire medie a obiectivelor specifice. Indicatorul 2S49 este capabil să reflecte adecvarea capacității de răspuns la dezastre, însă este nevoie de indicatori suplimentari care să măsoare efectele măsurilor preventive (respectiv, un număr redus de incidente). Indicatorul ID1 reflectă doar rezultatele imediate ale intervențiilor (respectiv, infrastructura nou construită), nu efectele pe termen lung (respectiv, eficacitatea infrastructurii nou construite).

Tabelul 9: Indicatori de rezultat- Sector D Managementul riscului în caz de dezastre

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
D.1 Reducerea vulnerabilității la toate tipurile de riscuri în același timp cu îmbunătățirea calității serviciilor de urgență, pe baza evaluării riscurilor la nivel național și județean, dezvoltarea și menținerea unei capacități de răspuns corespunzătoare	Medie	2S49a Timpul mediu de răspuns la situații de urgență la stingerea incendiilor sau alte situații 2S49b Timpul mediu de răspuns la situații de urgență la acordarea primului ajutor medical
D.3 Elaborarea unui Sistem Județean Informațional Integrat pentru Managementul Situațiilor de Urgență ca parte a Sistemului Național Informațional privind Managementul Dezastrelor	Medie	
D.2 Evaluarea principalelor tipuri de riscuri, elaborarea unor hărți de risc pentru cutremur și inundații, precum și implementarea proiectelor pentru reducerea acestor riscuri	Medie	I.D.1 Număr de locuitori care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor ca rezultat al investițiilor în infrastructură

O acoperire mare este asigurată pentru Sectorul E „Situații de urgență cauzate de poluare”. Setul de indicatori este relevant pentru ambele obiective specifice și reflectă modificările preconizate.

Tabelul 10: Indicatori de rezultat- Sector E Situații de urgență cauzate de poluare

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat
E.1 Dezvoltarea unui sistem avansat de gestionare a informației în cazul deșeurilor periculoase care pot determina scurgeri și reprezintă o amenințare pentru Delta Dunării	Mare	- I.E.1 Număr de incidente de poluare în regiunea DD (anual) - I.E.3 Durata medie pentru a opri incidentele de poluare (zile)
E.2 Reducerea riscurilor de poluare și a timpului de răspuns prin elaborarea unui plan de prevenție, dotarea cu echipamente adecvate și formarea resurselor umane	Mare	

Indicatorii de rezultat selectați pentru Sectorul F „Turismul” oferă acoperire medie. Indicatorii sunt relevanți la măsurarea dezvoltării turismului în Delta Dunării; aceștia nu reflectă totuși „durabilitatea”, un aspect important al Strategiei pentru Delta Dunării, reiterat și în obiectivele sectoriale specifice.

Tabelul 11: Indicatori de rezultat- Sector F Turism

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
F.1 Dezvoltarea și promovarea Deltei Dunării ca o destinație turistică integrată, cu un portofoliu bogat de produse și servicii turistice durabile prin valorificarea patrimoniului natural și cultural	Medie	- II.A.1 Sosiri ale turiștilor (anual) - II.A.2 Număr de permise de intrare în RBDD - II.A.4 Ratele de ocupare pentru cazările autorizate/oficiale - II.A.5 Durata medie a sejurului (nopti) - II.A.6 Ponderea structurilor de cazare turistice deschise tot anul (%) - II.A.8 Raportul dintre nerezidenții și rezidenții ce dețin terenuri/imobile în DD
F.2 Instituirea unui mecanism de management local al destinației, bazat pe implicarea activă și pe asumarea responsabilității din partea actorilor locali	Medie	
F.3 Încurajarea populației locale de a deschide mici afaceri turistice, care să îndeplinească standardele de calitate și sustenabilitate și care să fie viabile din punct de vedere economic	Medie	

O acoperire mare este asigurată pentru Sectorul G „Pescuitul și acvacultura”. Setul de indicatori este relevant pentru toate obiectivele specifice și reflectă modificările preconizate. Cu toate acestea, termenul „calitate” trebuie definit mai bine în strategie sau în documentele de implementare (n.b. trimitere la Obiectivul G3).

Tabelul 12: Indicatori de rezultat - Sectorul G Pescuitul și acvacultura

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
G.1 Restabilirea echilibrului ecologic între speciile de pești prădători și pești pradă și a restabilirea calității apei	Ridicată	- II.B.2 Mărimea populațiilor de specii de pești răpitori - II.B.3 Dinamica populației de caras
G.2 Creșterea valorii economice a activităților de pescuit și acvacultură	Ridicată	1.1 Variația valorii producției 1.2 Variația volumului producției
G.3 Creșterea numărului de oportunități de angajare de calitate în sectorul pescuit	Medie	1.7 Locuri de muncă (ENI) create în sectorul pescuitului sau activități complementare 1.8 Locuri de muncă (ENI) menținute în sectorul pescuitului sau activități complementare - II.B.1 Numărul locurilor de muncă în domeniul pescuitului, pe activități specifice (nou create prin intermediul unor proiecte)

Indicatorii de rezultat pentru Sectorul H „Agricultura și Dezvoltarea Rurală” sunt destul de restrictivi față de obiectivele largi stabilite în strategie. Obiectivul H1 vizează promovarea integrării producătorilor locali în lanțul valoric, în timp ce indicatorii selectați măsoară doar cerințele preliminare, respectiv, crearea unei infrastructuri rurale adecvate. Obiectivul H3 este personalizat pentru a corespunde unui anumit grup de vârstă care nu se reflectă în mod specific în indicatori. Obiectivul H4 este monitorizat numai prin indicatorii de realizare imediată, cuantificându-se procentul inițiativelor, nu eficacitatea lor propriu-zisă. În fine, Obiectivul H5 nu se reflectă în niciun indicator.

Tabelul 13: Indicatori de rezultat - Sector H Agricultură și Dezvoltare Rurală

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
H.1 Promovarea integrării producătorilor din sectorul agroalimentar (în special produse organice) în lanțul valoric pentru a-i ajuta să beneficieze de avantajul proximității față de piețele externe și de oportunitățile turismului în zonă	Medie	- II.C.3 Ponderea infrastructurii de irigații reabilitate prin proiecte ITI din totalul infrastructurii de irigații viabile (%) - II.C.10% din infrastructura comunală și sătească modernizată, din care after school, baze sportive, dispensare, drum agricol, drumuri locale modernizate, grădinițe, iluminat stradal, licee și școli modernizate, parcuri și locuri de joacă, piețe, poduri și podețe, rețea de apă, rețea de canalizare, rețele pentru siguranța populației
H.2 Susținerea diversificării activităților agricole și non-agricole pentru crearea de locuri de muncă, încurajând implicarea activă a comunităților locale	Medie	II.C.8% de fermieri care au deschis o activitate non-agricolă
H.3 Promovarea accesului tinerilor fermieri la terenuri pentru a permite îmbunătățirea fluxurilor de venit pentru populația locală	Medie	
H.4 Conservarea, protejarea, valorificarea și promovarea patrimoniului natural și cultural, mobil și imobil, din mediul rural	Medie	II.C.9% de inițiative/proiecte care valorifică patrimoniul cultural al zonei
H.5 Îmbunătățirea accesului populației/fermierilor locali la informarea privind posibilitățile de a obține fonduri Politici Agricole Comune - crearea unei echipe pentru extinderea agriculturii speciale pentru Delta Dunării	Scăzută	Indisponibil

Indicatorii de rezultat selectați pentru Sectorul I „Transportul” oferă acoperire medie. Indicatorii sunt relevanți pentru măsurarea conectivității și accesibilității. Cu toate acestea, elementul „durabilitate” este neglijat din nou de către sistemul de monitorizare (respectiv, eficacitatea intervențiilor planificate în îmbunătățirea sănătății și protejării mediului).

Tabelul 14: Indicatori de rezultat- Sector I Transport

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
I.1 Creșterea conectivității teritoriale în vederea asigurării accesului la piețele din Tulcea, din restul României și din Uniunea Europeană; asigurarea accesului egal al întreprinderilor, cetățenilor și bunurilor în teritoriul Deltei Dunării, cu o atenție sporită acordată protejării patrimoniului natural existent	Mare	2S13 Pasageri îmbarcați și debarcați în transportul aeroportuar - III.A.1 Durata de călătorie între Tulcea și Constanța - III.A.2 Durata de călătorie între Tulcea și Brăila - III.A.3 Durată de călătorie între Tulcea și Galați - III.A.4 Volum de mărfuri transportate pe căi navigabile interioare
I.2 Creșterea accesibilității în centrul Deltei Dunării pentru a sprijini dezvoltarea	Mare	

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
turismului și a pescuitului, precum și mobilitatea pentru locuitorii din zonele slab populate		
I.3 Îmbunătățirea sănătății și protecției mediului prin reducerea emisiilor și a consumului de resurse (inclusiv energie) în sistemul de transport	Scăzută	Indisponibil

Indicatorii de rezultat selectați pentru Sectorul J „Tehnologia informației și comunicațiilor” acoperă doar parțial modificările preconizate. Mai precis, indicatorii monitorizează accesul la rețelele de internet în bandă largă (Obiectivul J1) și utilizarea TIC (Obiectivul J2). Cu toate acestea, niciun indicator nu a fost selectat pentru măsurarea rezultatelor cercetării și dezvoltării (Obiectivul J3).

Tabelul 15: Indicatori de rezultat - Sector J Tehnologia informației și comunicațiilor

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
J.1 Asigurarea accesului deplin la rețeaua de internet în bandă largă	Mare	3S8 Acoperire/disponibilitate în bandă largă NGA în procente gospodării
J.2 Sprijin pentru utilizarea pe scară largă a TIC în mediul privat, în mediul de afaceri și în sectorul public	Mare	3S14 Procentul cetățenilor care utilizează cu regularitate internetul din total populație - III.B.1 Gradul de utilizare cu regularitate a internetului la nivel național
J.3 Asigurarea sinergiilor cu alte sectoare pentru a promova transferul de cunoștințe, servicii și dezvoltare economică	Scăzută	Indisponibil

O acoperire mare este asigurată pentru Sectorul K „Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei”. Setul de indicatori este relevant pentru toate obiective specifice și reflectă modificările preconizate.

Tabelul 16: Indicatori de rezultat - Sector K Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
K.1 Furnizarea de apă potabilă pentru a respecta standardul de calitate a vieții și a îndeplini obiectivele de dezvoltare economică ținând seama de cerere, de fezabilitate financiară și de constrângerile de operare și mentenanță	Mare	IV.A.1 Ponderea populației rurale racordate la rețelele centralizate de alimentare cu apă prin proiecte cu finanțare ITI (%) IV.A.2 Ponderea populației din orașe racordate la rețelele centralizate de alimentare cu apă prin proiecte cu finanțare ITI (%)
K.2 Sprijinirea colectării apelor uzate în mod centralizat (în funcție de cerere, fezabilitate financiară și de constrângeri de operare și mentenanță) și renunțarea la sistemul actual de utilizare a latrinelor cu fosă, care constituie un pericol pentru sănătate în zonele predispuse la inundații	Mare	IV.A.3 Ponderea populației rurale racordate la rețelele centralizate de canalizare prin proiecte cu finanțare ITI (%) IV.A.4 Ponderea populației din orașe racordate la rețelele centralizate de canalizare prin proiecte cu finanțare ITI (%)

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
K.3 Adoptarea de metode de epurare a apelor reziduale colectate centralizat într-o manieră convențională sau mai ieftină	Mare	IV.A.5 Ponderea apelor uzate tratate conform cu standardele cerute (%) în rural IV.A.6 Ponderea apelor uzate tratate conform cu standardele cerute (%) în orașe

Indicatorii de rezultat selectați pentru Sectorul L „Managementul deșeurilor” oferă o acoperire medie a obiectivelor specifice. Mai precis, indicatorii sunt relevanți pentru măsurarea cantității totale a deșeurilor colectate și reciclate (Obiectivele L1 și L3); totuși, acestea nu măsoară gradul de valorificare (Obiectivul L4). Este nevoie de un indicator suplimentar pentru monitorizarea gestionării deșeurilor plutoare (Obiectivul L3).

Tabelul 17: Indicatori de rezultat- Sector L Managementul deșeurilor

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
L.1 Îmbunătățirea ratei de reciclare, astfel încât să se atingă obiectivul corespunzător al UE de 50%, la care România s-a angajat	Mare	2S25 Cantitatea de deșeuri biodegradabile depozitată IV.B.2 Cantitatea totală de deșeuri reciclabile recuperată din total cantitate colectată (%)
L.2 Reducerea efectivă a nivelului de deșeuri, reutilizarea și reciclarea acestora în comunitățile locale, asigurând o gestionare eficientă și durabilă, economisirea resurselor, protecția mediului și dezvoltarea destinațiilor turistice	Mare	
L.3 Gestionarea deșeurilor plutoare	Scăzută	Indisponibil
L.4 Creșterea gradului de valorificare a deșeurilor colectate de la populație și agenți economici	Medie	IV.B.1 Cantitatea totală de deșeuri menajere colectată și transportată (tone/an)

O acoperire mare este asigurată pentru Sectorul M „Sănătatea”. Indicator IV C.3. „Speranța de viață la naștere” este relevantă pentru toate obiective specifice și reflectă modificările preconizate. Pe de altă parte, indicatorul IV.C.2 „Numărul de unități de primiri urgențe” măsoară numai indicatorii de realizare imediată ai proiectelor implementate.

Tabelul 18: Indicatori de rezultat- Sector M Sănătate

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
M.1 Îmbunătățirea accesului la serviciile de asistență medicală primară (AMP), axate pe măsuri de prevenție și detectare timpurie și tratare a bolilor cronice	Mare	IV.C.2 Număr de unități de primiri urgențe IV.C.3 Speranța de viață la naștere
M.2 Sprijinirea unui control eficient al epidemiilor, avertizare rapidă și răspuns coordonat, supravegherea bolilor transmisibile și netransmisibile și monitorizarea factorilor de risc	Mare	
M.3 Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate pentru asistență medicală primară, secundară și terțiară, a nivelului de competențe al	Mare	

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
profesioniștilor din domeniul medical și utilizarea unui sistem de furnizare a serviciilor adaptat la tehnologii moderne		

O acoperire mare este asigurată pentru Sectorul N „Educația”. Setul de indicatori este relevant pentru toate obiective specifice și reflectă modificările preconizate.

Tabelul 19: Indicatori de rezultat - Sector N Educație

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
N.1 Crearea de oportunități de învățare pe tot parcursul vieții pentru dezvoltarea abilităților de muncă necesare în economia secolului 21	Mare	4S201 Persoane care primesc un loc de muncă, inclusiv cele care desfășoară o activitate independentă
N.2 Sprijinirea învățământului secundar, profesional și tehnic integrat în economia globală a cunoașterii și adaptat particularităților economiei locale	Mare	4S6 Persoane care, la încetarea calității de participant, dobândesc o calificare 4S110 Persoane certificate urmare a sprijinului acordat
N.3 Îmbunătățirea calității sistemului educațional primar și preșcolar	Mare	4S111 Persoane care își găsesc un loc de muncă urmare a sprijinului primit IV.D.1 Rata de cuprindere în învățământul antepreșcolar/preșcolar/primar/gimnazial/secundar superior din mediul rural IV.D.2 Rata de cuprindere în învățământul antepreșcolar/preșcolar/primar/gimnazial/secundar superior pentru cetățenii de etnie romă IV.D.3 Rata de abandon școlar (%) IV.D.5 Număr de persoane care beneficiază prin proiecte de sprijin pentru formare/schimb de bune practici

Indicatorii de rezultat selectați pentru Sectorul O „Incluziunea și protecția socială” acoperă doar parțial modificările preconizate. Aceștia sunt relevanți pentru sector, însă nu reflectă rezultatul preconizat al obiectivului sectorial O2, respectiv, conservarea patrimoniului cultural al minorităților etnice.

Tabelul 20: Indicatori de rezultat - Sector O Incluziunea și protecția socială

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
O.1 Reducerea disparităților legate de piața muncii și de capitalul uman la populația romă, prin furnizarea de servicii îmbunătățite la nivelul fiecărei dimensiuni a excluziunii și în ansamblul său (educație, sănătate, locuire, ocupare a forței de muncă)	Mare	4S155 Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care dobândesc o calificare la încetarea calității de participant, din care: de etnie romă 4S156 Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care au un loc de muncă, inclusiv cele care desfășoară o activitate independentă, la încetarea calității de participant
O.3 Îmbunătățirea rezultatelor sociale prin creșterea relevanței și a eficacității programelor de protecție socială derulate în teritoriul ITI Delta Dunării	Mare	

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
		IV.E.1 Număr de grădinițe și alte servicii educaționale pentru copiii sub 6 ani în comunități dezavantajate IV.E.2 Număr de copii integrați în creșe/grădinițe în comunitățile dezavantajate IV.E.3 Număr de copii integrați în clasa pregătitoare și care au participat la educația preșcolară IV.E.4 Număr de elevi cu risc de abandon școlar la începutul și la sfârșitul anului școlar IV.E.5 Număr de copii implicați în diferite tipuri de măsuri educaționale complementare (post-școală, grădinițe de vară, tutorat școlar etc.) IV.E.6 Număr de centre care au implementat măsuri de educație complementară în teritoriul ITI IV.E.7 Număr de mediatori școlari angajați cu normă întreagă în sistemul școlar
O.2 Conservarea patrimoniului cultural al minorităților etnice din zona de studiu	Scăzută	Indisponibil

Indicatorii de rezultat selectați pentru Sectorul P „Capacitatea administrativă și managementul de program” acoperă doar parțial modificările preconizate. Aceștia sunt relevanți pentru Obiectivul Specific P1 și P3, dar nu reflectă rezultatul preconizat al Obiectivului Specific P3, respectiv, creșterea procesului decizional participativ în sinergie cu obiectivele de mediu și economice.

Tabelul 21: Indicatori de rezultat - Sectorul P Capacitatea administrativă și managementul de program

Obiective specifice (OS)	Acoperire de către IR	Indicatori de rezultat (IR)
P.1 Asigurarea unor servicii publice eficiente și rentabile	Mare	5S18 Autorități și instituții publice locale care au implementat mecanisme și proceduri standard pentru fundamentarea deciziilor și planificării strategice pe termen lung 5S19 Autorități și instituții publice locale în care s-au implementat sisteme unitare de management al calității și al performanței dezvoltate prin program conform Planului de acțiune pentru prioritizarea și etapizarea implementării managementului calității 5S20 Autorități și instituții publice locale în care s-au implementat măsurile de simplificare a procedurilor pentru cetățeni în conformitate cu Planul integrat de simplificare a procedurilor pentru cetățeni elaborat la nivel național V.A.3 Număr de proiecte implementat în cadrul ITI Delta Dunării
P.2 Îmbunătățirea planificării strategice și bugetare bazate pe dovezi, la toate nivelurile de guvernare din regiunea Deltei Dunării, în vederea sprijinirii obiectivelor economice și de mediu	Mare	
P.3 Intensificarea utilizării modalității participative de luare a deciziilor, în sinergie cu obiectivele de mediu și cele economice	Scăzută	Indisponibil

5.3. Concluzii

Sistemul actualizat de indicatori servește scopului său actual, acela de a reflecta livrabilele și rezultatele proiectelor aflate în derulare și a celor finalizate în cadrul etapei actuale de implementare (care corespunde actualei perioade de programare UE).

Pentru majoritatea indicatorilor de realizare imediată echipa de evaluare și personalul ADI ITI DD au reușit să pună la dispoziție linii directoare privind colectarea și agregările datelor, inclusiv definiții, metodologia de calcul și surse de informații. În plus, majoritatea indicatorilor au valori de referință și ținte intermediare, pornind de la lista proiectelor contractate. Țintele finale trebuie stabilite după aprobarea noilor linii de finanțare.

Cu toate acestea, indicatorii de rezultat suplimentar sunt necesari pentru a reflecta toate modificările dorite, incluse în strategie, pe toată durata punerii în aplicare. Lista actuală a indicatorilor nu acoperă toate obiectivele sectoriale specifice și intervențiile aferente (mai precis, obiectivele care nu beneficiază de alocări curente au fost omise). Astfel, este posibil ca aceștia să supraestimeze evoluția strategiei din cauză că monitorizează numai obiectivele specifice, cu progres înregistrat.

5.4. Recomandări

Sistemul de indicatori a fost deja îmbunătățit în contextul acestui proiect, cu sprijinul deosebit al personalului ADI ITI DD. Recomandările de mai jos vizează finalizarea în continuare a listei de indicatori, astfel încât să reflecte întreaga strategie și să ofere îndrumare pentru monitorizarea lor viitoare.

Recomandare 7. Stabilirea unor indicatori de rezultat suplimentari care să reflecte toate obiectivele sectoriale specifice.

Indicatorii de rezultat trebuie să reflecte evoluția globală a strategiei, nu doar obiectivele cu alocări financiare. Sistemul de indicatori se poate întemeia atât pe indicatori de rezultat cantitativi (ce vor fi adăugați și monitorizați de către ADI ITI DD), cât și pe indicatori de rezultat calitativi (ce vor fi adăugați și evaluați de către echipa de evaluare, în contextul viitoarelor evaluări de progres și de impact). Se pot selecta un număr limitat de indicatori de rezultat, câte unul pentru fiecare sector; cu toate acestea, conform acestui scenariu, indicatorii trebuie să fie elaborați cu atenție, astfel încât să reflecte modificările globale preconizate, nu rezultatele intermediare ale intervențiilor.

Recomandare 8. Stabilirea unor indicatori de realizare imediată, dacă este necesar, care să reflecte majoritatea intervențiilor.

Lista actuală a indicatorilor de realizare imediată a fost stabilită pe baza proiectelor în derulare sau finalizate. Pot fi necesari indicatori suplimentari, după aprobarea noilor linii financiare, care să reflecte majoritatea intervențiilor (cel puțin 75% din bugetul total al strategiei). Deși nu se recomandă să existe indicatori în legătură cu fiecare dintre cele 137 de intervenții, este necesară o monitorizare mai atentă pentru intervențiile cu alocări ridicate.

Recomandare 9. Finalizarea sistemului de indicatori cu linii directoare pentru colectarea și monitorizarea datelor.

Toți indicatorii trebuie să includă următoarele elemente: (1) titlul indicatorului, (2) unitatea de măsură, (3) valoarea de referință, (4) țintele intermediare și finale, (5) sursa de informații, (6) definiția, (7) metodele de calcul, (8) metodele de agregare, (9) responsabilul de colectarea, agregarea și raportarea datelor, (10) termenele limită pentru raportarea datelor.

Capitolul 6

6. Rezultate intermediare

6.1. Descrierea procesului de evaluare

Analizele efectuate la această secțiune au avut drept scop prezentarea progresului financiar și fizic actual al strategiei, dar și a rezultatelor percepute de către beneficiari și părțile interesate.

Ținând cont că Fondurile UE reprezintă principala sursă de finanțare pentru Strategia pentru Delta Dunării, s-a pus un accent deosebit pe termenele limită pentru (dez)angajarea și absorbția stabilite prin Regulamentul de stabilire a unor dispoziții comune și Regulamentul referitor la anumite fonduri⁹. Progresul financiar a fost calculat la nivel de strategie (plățile efectuate din totalul alocațiilor) și la nivel de proiecte (plăți efectuate din totalul sumelor contractate).

Conform celor menționate în acest raport, abordarea metodologică privind măsurarea progresului fizic al strategiei a fost limitată de disponibilitatea datelor de monitorizare, respectiv de lipsa valorilor de referință și a țintelor care ar fi trebuit stabilite în etapa de planificare a strategiei. Anumite ținte interimare au fost selectate cu sprijinul ADI ITI DD, pe baza proiectelor contractate; cu toate acestea, adecvarea acestora trebuie verificată în contextul unei viitoare evaluări ex-ante (respectiv, țintele trebuie să fie realizabile, dar și ambițioase pentru a justifica sumele cheltuite).

Constatările se bazează pe datele de monitorizare furnizate de ADI ITI DD, dar și pe sondajul online și pe interviurile aprofundate cu beneficiarii strategiei.

6.2. Constatări

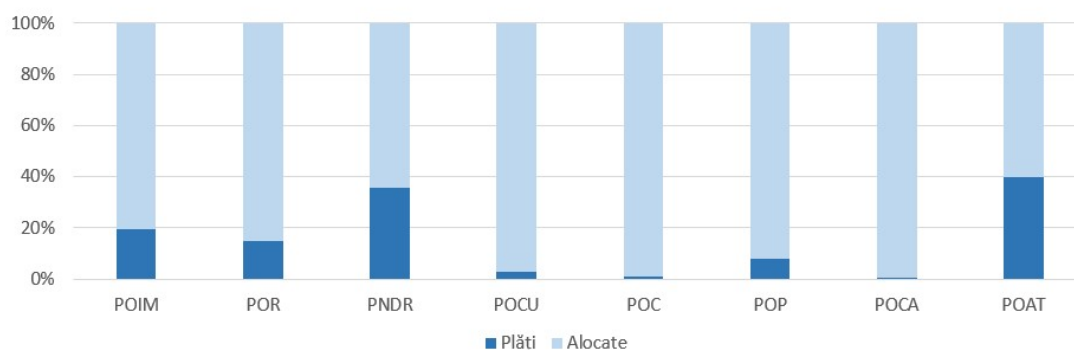
Progresul financiar al strategiei

Bugetul actual al Strategiei pentru Delta Dunării se bazează în principal pe alocațiile financiare stabilite în Programele operaționale 2014-2020, prin instrumentul ITI DD. Așa cum se precizează în Capitolul 4, alocarea totală a Fondurilor UE se ridică 1,1 miliarde EUR, iar sumele contractate reprezintă 70% din totalul alocațiilor, în martie 2020. Pentru a evita riscul dezangajării, România trebuie să asigure o filieră de proiecte pentru restul de 30% din fonduri până la sfârșitul anului (observație: termenul final poate fi prelungit de către Comisia Europeană, în contextul crizei sanitare cauzate de Covid-19).

Ținând cont de termenele limită strânse impuse la cheltuirea Fondurilor UE, ritmul progresului financiar în zona ITI DD este destul de lent. Așa cum reiese din Figura 10 de mai jos, nivelul de absorbție (plățile efectuate din alocații) este mai mic de 20% după primii 4 ani de implementare propriu-zisă. Cele mai ridicate niveluri sunt înregistrate în Programul Operațional pentru Asistență Tehnică (40%) care a asigurat funcționarea mecanismului ITI; în Planul Național de Dezvoltare Rurală (36%), care are cel mai mare număr de proiecte finalizate; și în Programul Operațional pentru Infrastructură Mare (19%) și Programul Operațional Regional (15%), utilizate la implementarea proiectelor de infrastructură mare. Un progres mai mic a fost înregistrat în Programul Operațional pentru Capital Uman (3%), pentru Competitivitate (1%) și pentru Capacitate Administrativă (1%).

⁹ Scopul dezangajării este de a încuraja disciplina financiară (a se vedea considerentul 73 RDC) și de a evita situația în care fondurile UE sunt „înghețate” pe seama unor programe și nu sunt utilizate pentru o perioadă îndelungată. În acest sens, art. 86 și art. 136 din RDC stabilesc acordurile de dezangajare. În perioada de programare 2014-2020, se bazează pe așa-zisa regulă N+3: alocarea anuală către un program trebuie cheltuită în termen de 3 ani de la anul asumării acestuia.

Figura 10: Nivelul de absorbție a Fondurilor UE dedicate ITI DD, prin Programele operaționale (%)

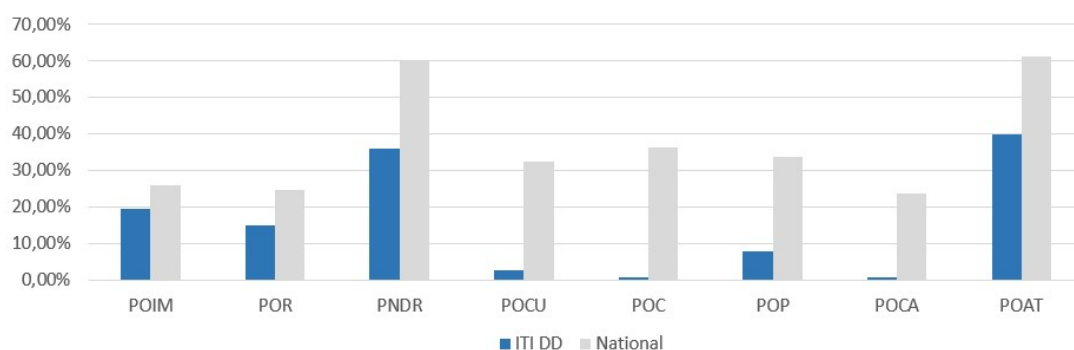

LEGENDĂ	
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Program operațional regional
PNDR	Planul Național de Dezvoltare Rurală
POCU	Programul Operațional Capital Uman
POC	Programul Operațional pentru Competitivitate
POPAM	Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime
POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
POAT	Programul Operațional de Asistență Tehnică

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Nivelul de absorbție al Fondurilor UE realizat pentru ITI DD este ușor mai scăzut comparativ cu nivelul de absorbție realizat la nivel național (a se vedea Figura 11 de mai jos). Acesta poate fi justificat de noutatea instrumentului ITI care a presupus activități de pregătire intense la începutul perioadei de programare – dezvoltarea și aprobarea Strategiei locale pentru Delta Dunării, stabilirea cadrului instituțional pentru implementarea strategiei și a instrumentului ITI, dezvoltarea acordurilor și procedurilor interinstituționale, promovarea strategiei și a mecanismului de finanțare. Aceleași variații la nivelul de progres între nivelurile locale și naționale au fost constatate și în alte state membre care implementează strategii finanțate prin ITI. În conformitate cu platforma de date privind Politica de coeziune (PC), comparativ cu alte proiecte aferente PC, implementarea operațiunilor finanțate cu ajutorul ITI și ISUD a întâmpinat întârzieri semnificative la începutul perioadei 2014-2020 (Parlamentul European, 2019¹⁰).

Figura 11: Nivelul de absorbție a Fondurilor UE la nivelul ITI DD și la nivel național, prin Programele operaționale (%)

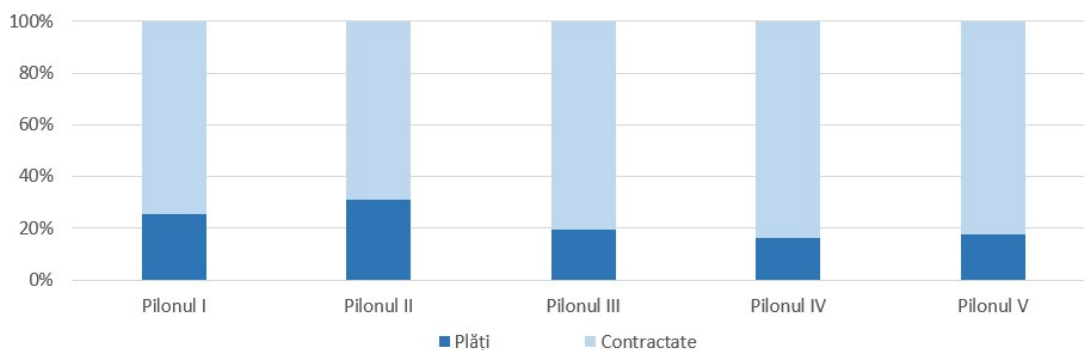
¹⁰Parlamentul European. (2019). *Investiții teritoriale integrate ca instrument eficiente al Politicii de coeziune*. P.8. Preluat de pe https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/162823/25032019_CONT_Briefing_ITI_Final.pdf

LEGENDĂ	
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Program operațional regional
PNDR	Planul Național de Dezvoltare Rurală
POCU	Programul Operațional Capital Uman
POC	Programul Operațional pentru Competitivitate
POPAM	Programul Operațional pentru Pescuit
POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
POAT	Programul Operațional de Asistență Tehnică

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de ADI ITI DD și informațiile publicate pe site-ul web al Ministerului Fondurilor Europene, martie 2020.

Nivelul progresului financiar înregistrat cu privire la sumele contractate este destul de redus pentru toți pilonii strategiei. Cele mai ridicate niveluri au fost atinse în legătură cu Pilonul II „Îmbunătățirea economiei” (31%) și Pilonul I „Protejarea mediului și resurselor naturale” (26%). Niveluri mai reduse au fost atinse în legătură cu Pilonul III „Îmbunătățirea conectivității” (19%), Pilonul V „Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității” (18%) și Pilonul IV „Asigurarea serviciilor publice” (17%). Progresul redus al proiectelor poate avea legătură cu activitățile de pregătire îndelungate, având drept scop obținerea documentațiilor și autorizațiilor necesare, care amână implementarea efectivă a lucrărilor (așa cum reiese din interviurile cu beneficiarii). Mai precis, proiectele de infrastructură mare necesită un timp suplimentar pentru planificarea și rezolvarea problemelor tehnice (a se vedea și rezumatele proiectelor din Anexa 3).

Figura 12: Plăți efectuate din valorile eligibile contractate, pe Piloni (Fonduri UE + Bugetul național) (%)

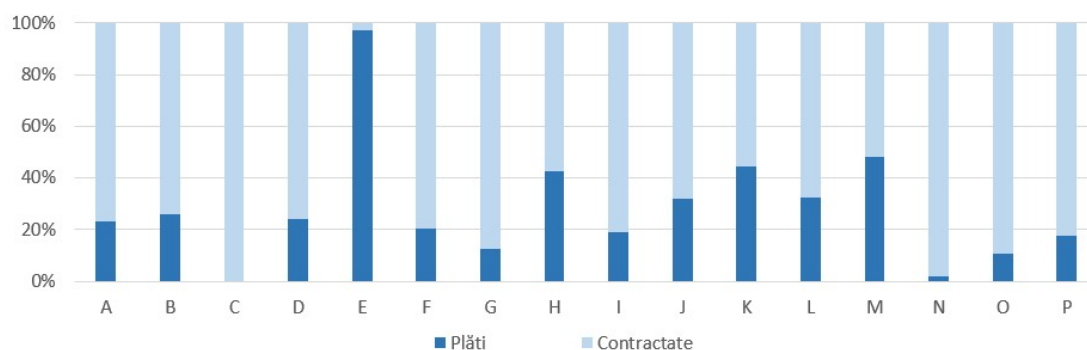

LEGENDĂ	
Pilonul I	Protejarea mediului și resurselor naturale
Pilonul II	Îmbunătățirea economiei
Pilonul III	Îmbunătățirea conectivității
Pilonul IV	Asigurarea serviciilor publice
Pilonul V	Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Se observă variații importante între sectoarele strategiei, dar acestea nu reflectă neapărat performanțele, dat fiind că progresul are legătură cu momentul formulării cererilor, cu calendarul proiectelor și cu numărul proiectelor. De exemplu, s-a realizat un progres mare în cheltuirea banilor alocați Sectorului E „Situatii de urgență cauzate de poluare”; totuși, acesta a fost înregistrat într-un singur proiect contractat în 2017. Nivelul redus de la nivelul Sectorului N „Educația” se poate explica prin faptul că majoritatea proiectelor aferente acestui sector au început mai târziu și urmează a se finaliza în 2022.

Figura 13: Plăți efectuate din valorile contractate, pe Sectoare (Fonduri UE + Bugetul național) (%)

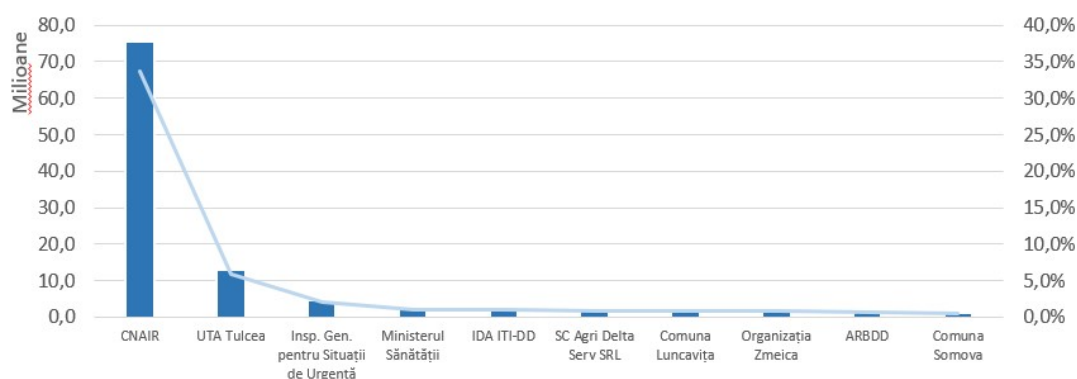
LEGENDĂ

Sector A	Biodiversitate și managementul ecosistemului
Sector B	Eficiență Energetică
Sector C	Schimbări climatice
Sector D	Managementul riscului în caz de dezastre
Sector E	Situații de urgență cauzate de poluare
Sector F	Turism
Sector G	Pescuit și acvacultură
Sector H	Agricultură și Dezvoltare Rurală
Sector I	Transport
Sector J	Tehnologia informației și comunicațiilor
Sector K	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei
Sector L	Managementul deșeurilor
Sector M	Sănătate
Sector N	Educația
Sector O	Incluziunea și protecția socială
Sector P	Capacitatea administrativă și managementul de program

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Analiza la nivelul beneficiarilor arată că majoritatea fondurilor (40%) au fost absorbite de doi beneficiari, respectiv, **Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR)** și **Unitatea teritorial administrativă (UAT) Tulcea**. Aceștia sunt beneficiarii cu cele mai mari sume angajate și care implementează proiecte în domeniul infrastructurii de transport. Un procent peste medie de plăți a fost absorbit și de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Ministerul Sănătății, ADI ITI DD și SC Agri Delta Serv SRL. Toți ceilalți beneficiari dețin un procent mai mic de 1%.

Figura 14: Plăți efectuate, pe Beneficiari (Fonduri UE + Bugetul național) (EUR)

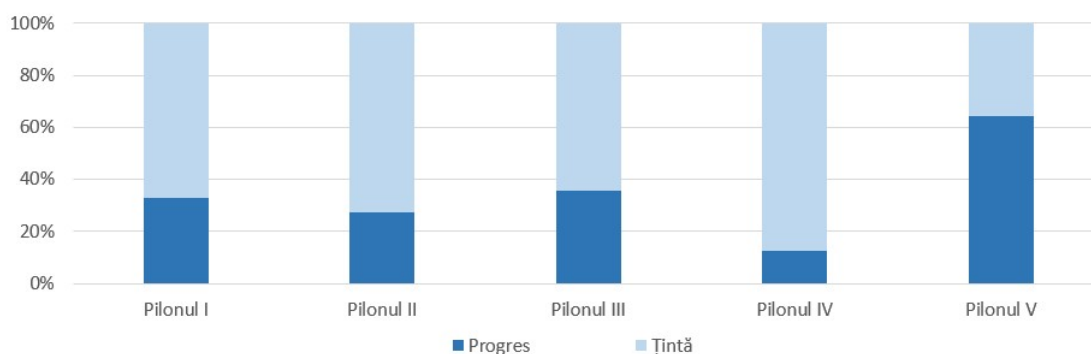
LEGENDĂ	
CNAIR	Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere
UAT Tulcea	Unitatea Administrativ Teritorială Tulcea
Insp. Gen. pentru Situații de Urgență	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
Ministerul Sănătății	Ministerul Sănătății
ADI ITI DD	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea investițiilor teritoriale integrate în Delta Dunării
SC Agri Delta Serv SRL	SC Agri Delta Serv SRL
Comuna Luncavița	Comuna Luncavița
Organizația Zmeica	Orașul Isaccea
ARBDD	Administrația Rezervației Biosfera Delta Dunării
Comuna Somova	Comuna Somova

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Progresul fizic al strategiei

Progresul fizic global al strategiei, cuantificat cu ajutorul indicatorilor de realizare imediată, se ridică la 35% către sfârșitul perioadei de programare. Ținând cont de lipsa datelor de monitorizare aferente anilor anteriori, ritmul implementării proiectului nu poate fi evaluat (respectiv, eventualele îmbunătățiri din ultimii ani). Cu toate acestea, se impune o accelerare în scopul respectării regulii N+3 pentru Fondurile UE. Mai precis, toate proiectele trebuie finalizate, atât în ceea ce privește progresul financiar, cât și fizic, până la sfârșitul anului 2023. Se observă unele variații între cei cinci piloni ai strategiei (a se vedea **Figura 15** de mai jos). Cele mai ridicate niveluri de progres financiar au fost atinse de Pilonul V „Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității” (65%), Pilonul III „Îmbunătățirea conectivității” (36%) și Pilonul I „Protejarea mediului și resurselor naturale” (33%); niveluri mai scăzute au fost înregistrate pentru Pilonul II „Îmbunătățirea economiei” (27%) și Pilonul IV „Asigurarea serviciilor publice” (13%). Se recomandă o monitorizare mai strânsă, în special pentru Pilonul „Îmbunătățirea conectivității”, care are cele mai mari sume angajate și include proiecte strategice în regiunea Deltei Dunării. În cazul unor deviații semnificative de la planificarea inițială, responsabilii de Strategia Deltei Dunării trebuie să decidă, în parteneriat strâns cu Autoritățile de Management ale Programelor operaționale naționale, necesitatea etapizării proiectelor.

Figura 15: Progresul indicatorilor de realizare imediată, pe Piloni (%)

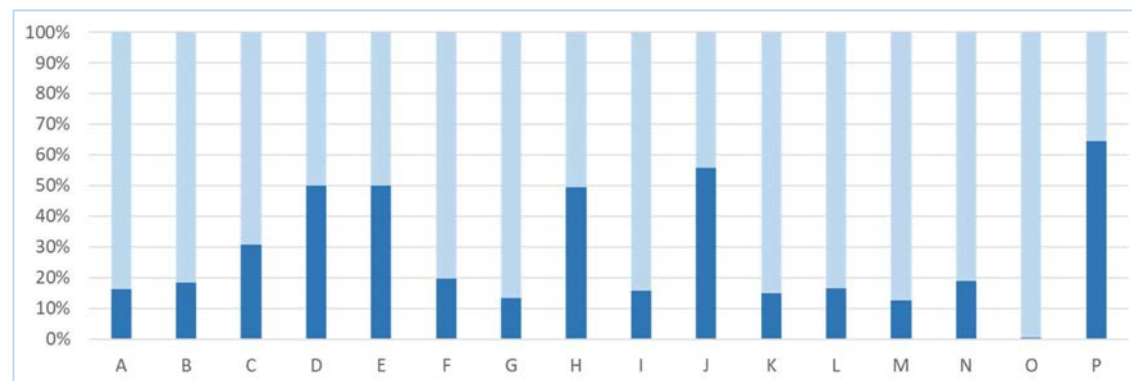

LEGENDĂ	
Pilonul I	Protejarea mediului și resurselor naturale
Pilonul II	Îmbunătățirea economiei
Pilonul III	Îmbunătățirea conectivității
Pilonul IV	Asigurarea serviciilor publice
Pilonul V	Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Ca și în cazul progresului financiar, se observă variații semnificative ale progresului fizic la nivelul sectoarelor strategice, ceea ce nu reflectă neapărat performanța. Progresul are legătură și cu momentul lansării cererilor, cu semnarea proiectelor și cu termenele limită. Cel mai mare progres a fost realizat de Sectorul P „Capacitatea administrativă și managementul de program” (65%), care asigurat implementarea mecanismului ITI. Un progres bun a fost realizat și de Sectorul J „Tehnologia informației și comunicațiilor” (56%), Sectorul D „Managementul Riscului în caz de dezastre” (50%), Sectorul E „Situatii de urgență cauzate de poluare” (50%) și Sectorul H „Agricultura și Dezvoltarea Rurală” (49%).

Figura 16: Progresul indicatorilor de realizare imediată, pe Sectoare (%)

LEGENDĂ	
Sector A	Biodiversitate și managementul ecosistemului
Sector B	Eficiență Energetică
Sector C	Schimbări climatice
Sector D	Managementul riscului în caz de dezastre
Sector E	Situații de urgență cauzate de poluare
Sector F	Turism
Sector G	Pescuit și acvacultură
Sector H	Agricultură și Dezvoltare Rurală
Sector I	Transport
Sector J	Tehnologia informației și comunicațiilor
Sector K	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei
Sector L	Managementul deșeurilor
Sector M	Sănătate
Sector N	Educația
Sector O	Incluziunea și protecția socială
Sector P	Capacitatea administrativă și managementul de program

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Analiza progresului fizic realizat, corelată cu situația proiectelor, indică anumite legături întrerupte în logica intervențiilor. De exemplu, Sectorul C „Schimbări climatice” nu are proiecte contractate, dar are un progres bun al indicatorilor de realizare imediată (31%); pe de altă parte, Sectorul B „Eficiență energetică” are un progres bun în ceea ce privește proiectele finalizate, dar mai puțin bun la nivelul indicatorilor de realizare imediată. Acest fapt se datorează în principal indicatorului specific I.C.2 „Numărul gospodăriilor cu o mai bună clasificare a consumului de energie ca urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică” ce a fost realizat prin proiecte implementate în Sectorul B, dar a fost stabilit să măsoare progresul din Sectorul C.

Tabelul 22: Situația implementării proiectelor, per Sectoare

Sector	Proiecte contractate (nr.)	Proiecte finalizate (% din nr. total al proiectelor)	Progresul indicatorilor de realizare imediată (% din țintele totale)
Biodiversitate și managementul ecosistemului	18	11%	16%
B Eficiență Energetică	71	27%	18%
C Schimbări climatice	0	0%	31%
D Managementul riscului în caz de dezastre	8	25%	50%
E Situații de urgență cauzate de poluare	1	0%	50%
F Turism	195	8%	20%
G Pescuit și acvacultură	21	5%	13%
H Agricultură și Dezvoltare Rurală	557	22%	49%
I Transport	68	31%	16%
J Tehnologia informației și comunicațiilor	42	33%	56%
K Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	2	0%	15%
Managementul deșeurilor	2	0%	17%
M Sănătate	7	0%	13%
N Educație	10	0%	19%
O Incluziunea și protecția socială	6	0%	1%
P Capacitatea administrativă și managementul de program	16	44%	65%
Total	1024	20%	35%

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Rezultate intermediare și impacturi

Progresul global în ceea ce privește indicatorii de rezultat este estimat la 42%. Cu toate acestea, trebuie precizat că progresul cuantificat poate fi supraestimat în legătură cu toți pilonii, prin faptul că indicatorii selectați nu reflectă toate obiectivele specifice cuprinse în strategie. Pentru mai multe detalii, a se consulta Capitolul 5, care include analize privind relevanța și acoperirea sistemului de indicatori.¹¹

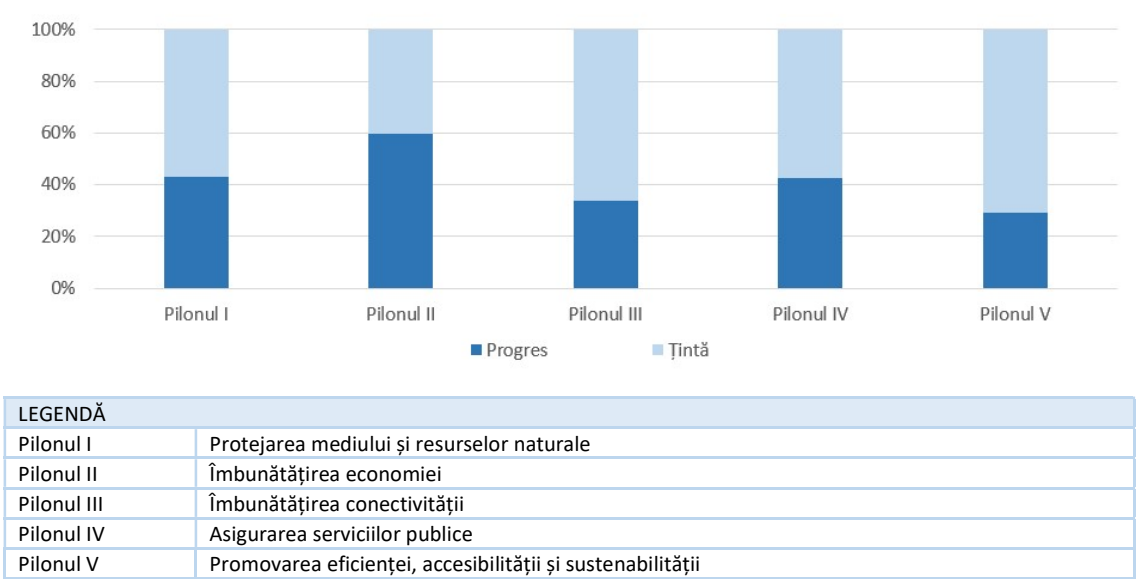
80% dintre proiecte se află în curs de implementare și se preconizează că majoritatea rezultatelor și impacturilor vor fi mai vizibile către sfârșitul anului 2023. Proiectele de infrastructură de anvergură care se așteaptă să producă impacturi economice semnificative în zona Deltei Dunării se află în prezent în stadiu incipient, prin urmare nu au fost incluse în prezentele analize. După spusele reprezentanților CNAIR, o infrastructură de transport de foarte bună calitate și conexiunile de transport mai bune vor contribui la dezvoltarea regională a zonei Dobrogei, fără să afecteze habitatul Deltei Dunării. De exemplu, podul suspendat

¹¹ Pentru anumiți indicatori, progresul este de 100% - de exemplu, nu s-au înregistrat incidente poluante în Delta Dunării, în perioada monitorizată; prin urmare, ținta a fost realizată. Totuși, pentru a menține un bun nivel al indicatorilor, poate fi nevoie de proiecte suplimentare pe viitor și pot fi necesare proiecte suplimentare pentru asigurarea unui bun nivel al acțiunilor preventive, tot pentru perioada următoare.

peste Dunăre va contribui la reducerea duratei de deplasare și a costurilor de operare ale vehiculelor, reducând totodată poluarea. Lucrările realizate au generat deja o dezvoltare economică în zonă, benefică atât pentru locuitori, cât și pentru IMM-uri și microîntreprinderi (pentru mai multe informații privind proiectele selectate, a se vedea Anexa 3).

Cel mai mare progres în ceea ce privește indicatorii de rezultat a fost realizat de Pilonul II „Îmbunătățirea economiei” (60%), Pilonul IV „Asigurarea serviciilor publice” (43%) și Pilonul I „Protejarea mediului și resurselor naturale” (43%), iar mai apoi de Pilonul III „Îmbunătățirea conectivității” (34%) și Pilonul V „Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității” (29%).

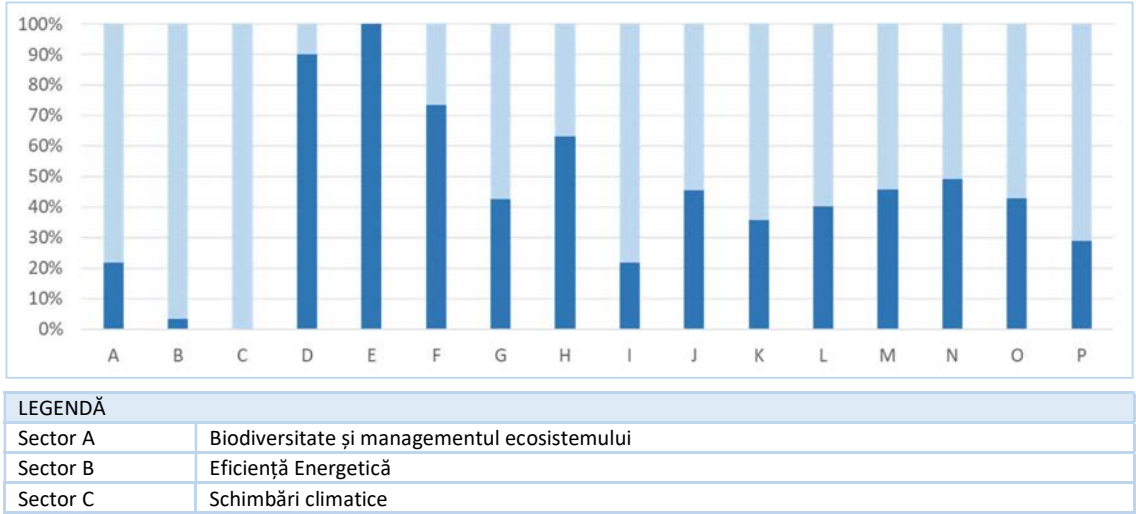
Figura 17: Progresul indicatorilor de rezultat, pe Piloni (%)

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Analiza la nivel sectorial reflectă variații semnificative: cel mai mare progres a fost realizat de Sectorul E „Situații de urgență cauzate de poluare” (100%) și Sectorul D „Managementul Riscului în caz de dezastre” (90%), iar cel mai redus progres a fost înregistrat în Sectorul C „Schimbări climatice” (0%) și Sectorul B „Eficiență energetică” (3%). Cu toate acestea, așa cum precizăm și la secțiunile anterioare, sistemul indicatorilor de rezultat trebuie îmbunătățit în continuare pentru a reda o imagine mai fidelă a progresului către obiectivele strategiei.

Figura 18: Progresul indicatorilor de rezultat per Sectoare (%)

LEGENDĂ	
Sector D	Managementul riscului în caz de dezastre
Sector E	Situații de urgență cauzate de poluare
Sector F	Turism
Sector G	Pescuit și acvacultură
Sector H	Agricultură și Dezvoltare Rurală
Sector I	Transport
Sector J	Tehnologia informației și comunicațiilor
Sector K	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei
Sector L	Managementul deșeurilor
Sector M	Sănătate
Sector N	Educația
Sector O	Incluziunea și protecția socială
Sector P	Capacitatea administrativă și managementul de program

Sursa: Datele de monitorizare furnizate de către ADI ITI DD în martie 2020

Percepția beneficiarilor față de rezultatele strategiei este ușor diferită comparativ cu imaginea reflectată de indicatori. Conform sondajului online, cele mai mari impacturi au fost constatate în domeniul turismului (Sectorul F) și a mediului înconjurător și biodiversității (Sectoarele A, B și C), iar cele mai reduse au fost percepute în ceea ce privește managementul riscului în caz de dezastre (Sectorul D), transportul (Sectorul I) și alimentarea cu apă și canalizarea (Sectorul K). Pentru rezultatele complete ale sondajului online, a se consulta Anexa 4.

6.3. Concluzii

În cadrul primei etape de implementare, Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a regiunii Deltei Dunării a înregistrat un progres redus, în special în legătură cu termenele strânse impuse pentru strategiile finanțate de UE. Nivelul de absorbție al fondurilor UE este sub 20% (plăți din alocările totale), iar evoluția fizică generală a proiectelor se ridică la 3 5% (situația actuală a indicatorilor de realizare imediată comparativ cu valoarea de referință și cu valorile țintă intermediare). Ritmul lent al implementării poate fi justificat de noutatea mecanismelor ITI care au presupus activități complexe de pregătire - dezvoltarea și aprobarea Strategiei locale pentru Delta Dunării, stabilirea cadrului instituțional pentru implementarea strategiei și a instrumentului ITI, dezvoltarea acordurilor și procedurilor interinstituționale și promovarea strategiei și a mecanismului de finanțare.

Cu toate acestea, beneficiarii proiectelor puse în aplicare prin intermediul mecanismului ITI percep deja anumite dezvoltări importante de mediu și economice generate de strategie. Două treimi din respondenții la sondajul online apreciază că, atât turiștii, cât și locuitorii sunt satisfăcuți de dezvoltarea turismului în zonă. În plus, 51% din respondenții la sondajul online consideră că proiectele implementate au un efect pozitiv asupra ¹²mediului. Se preconizează efecte importante și în legătură cu proiectele de infrastructură de transport de mare anvergură, implementate de Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere și de Unitatea teritorial administrativă Tulcea.

Rezultatele și efectele globale ale strategiei vor fi mai bine reflectate într-o evaluare viitoare dat fiind că rezultatele unei strategii sunt pe deplin vizibile abia după finalizarea proiectelor. Faptul că percepția beneficiarilor este mai pozitivă decât rezultatul evaluării implementării este un indicator pozitiv cu privire la faptul că viitoarea analiză de impact va aduce cu sine rezultate mai bune, cu mențiunea că progresul în cadrul proiectelor trebuie să avanseze spre o completare într-o perioadă de timp rezonabilă.

¹² A se nota că un sondaj de percepție, precum cel desfășurat în cazul de față care a implicat beneficiarii de proiect, este o expresie a opiniei respondenților. În proiectarea acestui proiect s-a considerat că un sondaj de percepție va completa și va fi adăugat analizei cantitative – demonstrat în cadrul rezultatelor prezentate.

6.4. Recomandări

Recomandările de mai jos vizează îmbunătățirea ritmului progresului financiar și fizic al strategiei în cursul următoarei perioade de programare. Recomandări suplimentare privind crearea premiselor pentru o mai bună monitorizare și evaluare sunt prezentate în secțiunile dedicate ale acestui raport.

Recomandare 10. Selectarea și implementarea acțiunilor de remediere corespunzătoare pentru gestionarea cauzelor principale aferente evoluției fizice limitate a strategiei (precum au fost identificate în raport).

Printre problemele și acțiunile de remediere la nivel de strategie se numără (1) întârzieri la stabilirea strategiei → acțiune: planificarea în avans a mecanismelor de implementare pentru perioada de programare următoare, (2) o cantitate redusă a propunerilor de proiecte → acțiune: asistență tehnică pentru beneficiari, inclusiv pentru proiectele de consolidare a capacităților, (3) un flux redus de cereri pentru proiecte → acțiune: comunicarea oportunităților de finanțare pe mai multe canale (4) autorizarea și prelucrarea lentă a rapoartelor depuse cu privire la progresul proiectelor → acțiune: creșterea numărului și capacităților de resurse umane, (5) probleme în cadrul cooperării dintre responsabilii cu strategia → acțiune: stabilirea unor roluri și proceduri clare pentru implementările strategiei.

Printre problemele și acțiunile de remediere la nivel de proiect se numără (1) un plan de cheltuieli de proiect nerealist → acțiune: evaluare și îndrumări mai atente pentru proiectele depuse, (2) lipsa de experiență în implementarea proiectelor finanțate de UE → acțiune: linii directe îmbunătățite pentru beneficiari, în ceea ce privește claritatea și nivelul de detaliu.

Recomandare 11. Identificare și selectarea metodelor corespunzătoare pentru a accelera nivelul de cheltuieli aferent proiectului (la nivelul ITI, la nivelul strategiei sau la nivelul proiectului), ținând cont și de provocările specifice fiecărei metode.

Metodele la nivel de strategie includ (1) supraangajarea fondurilor aferente strategiei → provocare: strategia trebuie să asigure alte surse de finanțare în cazul în care în cadrul proiectelor se utilizează bugetele alocate, planificate inițial, la capacitate deplină, (2) invitații suplimentare și/sau țintite pentru depunerea propunerilor de proiecte → provocare: aceste invitații sunt, de regulă, ad-hoc și necesită pregătiri active și proceduri specifice, (3) lista de așteptare (de rezervă) a proiectelor → provocare: timpii de așteptare îndelungați pot determina posibile modificări ale ideii proiectelor față de cererea depusă.

Metodele de la nivelul proiectelor includ (1) monitorizarea atentă a cheltuielilor proiectelor și evaluarea semestrială a cheltuielilor realizate în cadrul proiectelor → provocare: resurse umane și financiare suplimentare, necesare pentru activitățile de monitorizare, (2) dezangajarea bugetului proiectelor cu un nivel scăzut de cheltuieli → provocare: elaborarea și urmarea unor proceduri adiționale, (3) alocări suplimentare pentru proiectele aflate în derulare → provocare: acest lucru ar trebui justificat în totalitate prin documente și supus aprobării actorilor relevanți.

Capitolul 7

7. Aranjamente instituționale și mecanismul de punere în aplicare

7.1. Descrierea procesului de evaluare

Analizele efectuate la această secțiune vizează prezentarea organizării și abordării instituționale a implementării, dar și domeniile identificate ce pot fi îmbunătățite, așa cum au reieșit cu ocazia evaluării progresului strategiei. Acest subiect va fi supus și altor verificări, în cadrul unei evaluări separate realizate de către Ministerul Fondurilor Europene.

7.2. Constatări

Implementarea strategiei este gestionată la nivel național, de către Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA), pe baza unui acord interinstituțional cu toate celelalte ministere implicate, inclusiv cu Autoritățile de Management ale programelor ce sprijină ITI:

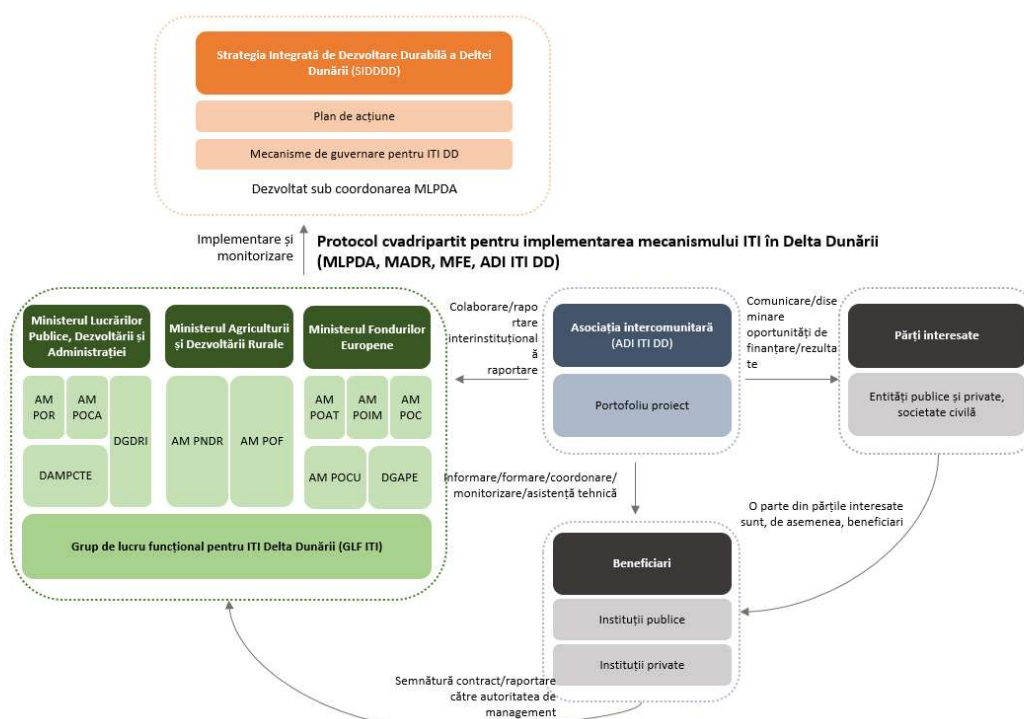
- MLPDA are și calitatea de Autoritate de Management față de PO pentru Capacitate Administrativă (POCA), Programul Operațional Regional (POR) și programele de cooperare teritorială europeană.
- Ministerul Fondurilor Europene (MFE) este coordonatorul național al Fondurilor Structurale și de Investiții Europene 2014-2020, dar și Autoritate de Management pentru OP pentru Asistență Tehnică, Infrastructură Mare, Capital Uman și Competitivitate.
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rural este autoritatea națională care coordonează implementarea Politicii Agricole Comune și a Politicii Comune referitoare la Pescuit, dar și Autoritate de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) și PO pentru Pescuit și Afaceri Maritime.

La nivel local a fost creată un o nouă entitate, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) pentru ITI DD. Rolul ADI ITI DD este destul de limitat și cuprinde sarcini ce țin de planificarea și implementarea proiectelor: prioritizarea proiectelor incluse în strategie; sprijin acordat eventualilor beneficiari la pregătirea cererilor de finanțare; sprijin acordat beneficiarilor la implementarea/managementul proiectelor, prin consultanță de management corelată, cu exemplu, de implementarea procedurilor de achiziții publice; și monitorizare și raportări periodice către MLPDA cu privire la implementarea proiectelor.

Ținând cont de feedbackul pozitiv primit de ADI ITI DD de la beneficiari cu privire la comunicarea posibilităților de finanțare și a sprijinului acordat cu ocazia planificării și implementării proiectelor, ar putea fi acordate și alte responsabilități pentru perioada de programare următoare, pentru consolidarea capacității umane deja existente. În conformitate cu reglementările UE și cu Fișa de Îndrumări ITI¹³, pot fi delegate și alte sarcini decât cele selectate în vederea proiectului și, ținând cont de specificul teritorial al ITI, delegarea unora sau mai multor sarcini de implementare către autoritatea responsabilă de sau implicată îndeaproape în dezvoltarea teritoriului în cauză poate constitui o abordare eficientă a punerii în aplicare. Conform acestui scenariu trebuie evaluată nevoia de resurse umane sau de asistență tehnică suplimentară.

¹³ Link: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_iti.pdf

Figura 19: Acord instituțional privind implementarea SIDDDD și a mecanismului ITI

Sursa: Ilustrare grafică bazată pe documente strategice

Conform percepției beneficiarilor, aranjamentele instituționale de mai sus, dar și mecanismul de punere în aplicare selectat (ITI DD), au creat cadrul necesar pentru implementarea cu succes a SIDDDD. Pe baza sondajului online (pentru mai multe detalii, a se vedea Anexa 4), mecanismul ITI a contribuit în mod semnificativ la accesibilitatea finanțării europene, în special pentru autoritățile publice locale și centrale și pentru sectorul nonguvernamental. Mecanismul a generat la nivelul tuturor beneficiarilor o creștere a cotei de accesibilitate la accesarea fondurilor europene, contribuind în mod semnificativ la creșterea capacității antreprenoriale. Eficiența mecanismului ITI este, de asemenea, ridicată. Aproximativ două treimi din beneficiari consideră că mecanismul ITI a acoperit mare parte sau cea mai mare parte din nevoile de dezvoltare ale instituției din care fac parte, ale localității lor și ale regiunii Deltei Dunării. 78% dintre beneficiari au fost de părere că au realizat toate sau majoritatea rezultatelor preconizate, iar proiectele implementate au o durabilitate mare sau foarte mare.

Cu toate acestea, în perioada de programare următoare ar putea fi create proceduri și instrumente de implementare suplimentare care să stabilească roluri detaliate pentru o planificare strategică la nivel local (a se vedea Capitolul 3 Relevanța și coerența și Capitolul 4 Alocarea financiară) și să faciliteze funcția de monitorizare și evaluare (a se vedea Capitolul 8 Monitorizare și evaluare).

7.3. Concluzii

În perioada de programare 2014-2020, România a reușit să creeze aranjamente instituționale funcționale pentru implementarea Strategiei pentru Delta Dunării. Toate părțile interesate relevante au fost implicate în planificarea, implementarea și monitorizarea activităților, asigurând respectarea reglementărilor europene cu privire la strategiile finanțate de UE, și totodată ținând cont de nevoile și obiectivele locale. Dat fiind feedbackul bun din partea beneficiarilor cu privire la activitatea ADI ITI DD, pe viitor ar putea fi delegate responsabilități suplimentare către instituția locală, pentru valorificarea capacității umane create.

În plus, conform percepției beneficiarilor, aranjamentele instituționale, dar și mecanismul de punere în aplicare selectat (ITI DD), au creat cadrul necesar pentru implementarea cu succes a SIDDDD. Conform sondajului online, mecanismul ITI a contribuit în mod semnificativ la accesibilitatea finanțării europene, în special pentru autoritățile publice locale și centrale și pentru sectorul nonguvernamental. Mecanismul a generat la nivelul tuturor beneficiarilor o creștere a cotei de accesibilitate la accesarea fondurilor europene, contribuind în mod semnificativ la creșterea capacității antreprenoriale.

Pentru perioada de programare următoare, România poate să se concentreze pe dezvoltarea în continuare a altor aspecte procedurale, pentru a avea o delegare mai clară a rolurilor, cu sarcini și termene limită atribuite în legătură cu toate aspectele strategiei și în special pentru planificare (respectiv, identificarea nevoilor și ținutelor cuantificabile; stabilirea alocărilor bugetare) și monitorizare la nivel național și local (respectiv, colectarea și agregarea datelor; utilizarea rezultatelor și acțiunile de urmărire).

7.4. Recomandări

Aranjamentele instituționale actualmente în vigoare asigură implementarea strategiei, în concordanță cu obiectivele la nivel european, național și local. După cum a fost menționat în cadrul introducerii, Ministerul Fondurilor Europene desfășoară o analiză independentă cu privire la aranjamentele instituționale a mecanismului ITI. În acest context, a fost decis ca echipa de proiect să nu se concentreze pe acest subiect, prezentând doar o constatare de nivel înalt în vederea asigurării completitudinii materialului. Nu au fost făcute recomandări oficiale, iar îmbunătățirile din cadrul structurii de guvernare a Strategiei Deltei Dunării și a mecanismului ITI vor fi dependente de rezultatul analizei desfășurate de Ministerul Fondurilor Europene.

Capitolul 8

8. Monitorizare și evaluare

8.1. Descrierea procesului de evaluare

Analizele realizate la această secțiune vizează evaluarea aspectelor ce țin de monitorizare (respectiv, cadrul existent pentru colectarea, agregarea și raportarea datelor) **și evaluare** (planificarea evaluărilor externe, acțiunile de urmărire și comunicarea rezultatelor).

8.2. Constatări

Evaluarea sistemului de monitorizare

Cerințele UE privind monitorizarea intervențiilor finanțate pe baza mecanismului ITI sunt asigurate de către Autoritățile de Management ale Programelor operaționale. Beneficiarii depun rapoartele de progres, inclusiv indicatorii de program și de proiect, direct la Autoritatea de Management competentă; iar datele sunt agregate pentru fiecare program și axă de prioritate în parte, pentru a permite evaluarea progresului în realizarea obiectivelor programelor și, prin urmare, a obiectivelor Europa 2020.

Cu toate acestea, documentele de implementare actuale nu asigură o monitorizare și agregare corespunzătoare a datelor la nivelul SIDDDD. Din strategie lipsesc proceduri clare de monitorizare și evaluare, inclusiv activitățile planificate, instituțiile responsabile și termenele limită. Instituțiile responsabile cu monitorizarea proiectelor locale și cu strategia globală au acces parțial la documentațiile de proiect (respectiv, la cererile de finanțare, rapoartele de progres, situația indicatorilor de proiect); în consecință, informațiile disponibile nu redau o imagine globală clară a progresului făcut în realizarea obiectivelor sectoriale și strategice ale strategiei. Și, lucrul cel mai important, strategia în sine nu include valori de referință, ținte și jaloane cuantificabile pentru progresul financiar și fizic.

În contextul acestui proiect (deși nu face parte din sfera de aplicare inițială), echipa de evaluare a oferit sprijin în dezvoltarea cerințelor preliminare pentru o viitoare monitorizare a strategiei. Mai precis, alături de personalul ADI ITI DD, a fost dezvoltat un sistem de indicatori cu unități de măsură, definiții, metode de calcul, surse de informații, valori de referință, ținte intermediare, termene limită și persoana responsabilă de colectarea și agregarea datelor. Lista indicatorilor este preliminară și necesită aprobare și adoptare oficială pentru a se asigura implementarea pe termen lung. Echipa de evaluare a abordat adoptat și o abordare metodologică pentru sistemul de măsurare a performanței (prezentată ca livrabil separat), inclusiv recomandări și linii directoare pentru dezvoltarea unei proceduri de monitorizare și evaluare.

Planificarea evaluării

Cerințele UE privind evaluarea și raportarea eficacității mecanismului ITI sunt reflectate în evaluările planificate în legătură cu fiecare Program operațional. Mai precis, evaluarea realizată de către Autoritățile de management, cu sprijin extern, va acoperi întregul program, inclusiv proiectele implementate în zona ITI DD.

În plus, MLPDA a decis să deruleze, cu sprijin extern, o evaluare de progres la nivelul Strategiei pentru Delta Dunării. Raportul actual reflectă progresul global al strategiei, măsurat cu ajutorul indicatorilor de realizare imediată și a celor de rezultat, dar și coerența internă și externă, relevanța, eficiența, eficacitatea și valoarea adăugată de UE acesteia, cu diferite niveluri de detalii stabilite pe baza informațiilor disponibile.

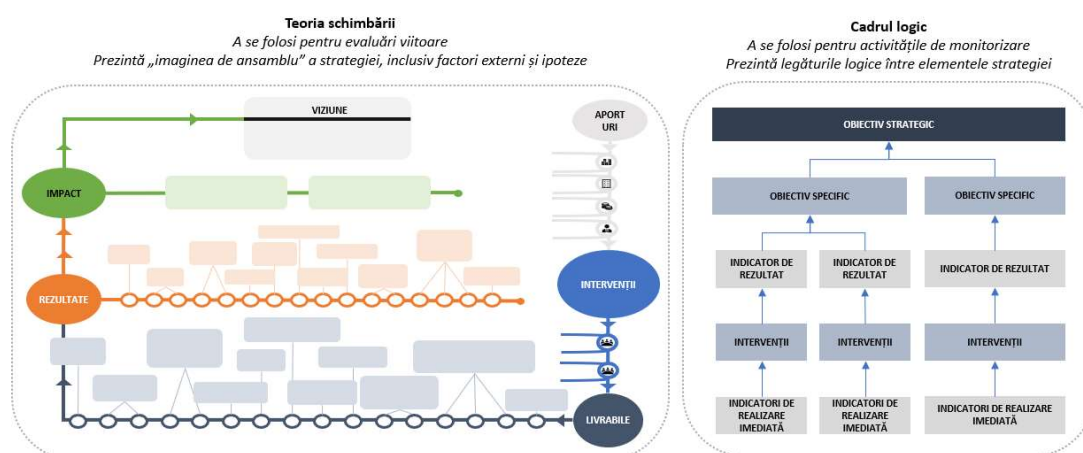
Până în acest moment nu ne-au fost furnizate informații despre evaluări viitoare, în perioada 2020-2030. Este nevoie de un plan de evaluare pentru a se asigura complementaritatea dintre temele de evaluare planificate de către anumite părți interesate din cadrul strategiei, respectiv, de către responsabilii de strategia locală și Autoritățile de Management ale Programelor operaționale.

Reconstituirea teoriei schimbării

Teoria schimbării¹⁴ este demonstrată parțial în cuprinsul Strategiei pentru Delta Dunării. Documentul strategic descrie contextul socio-economic al regiunii ITI DD și prezintă viziunea, obiectivele strategice și sectoriale și intervențiile planificate. Cu toate acestea, legăturile dintre obiective și activități nu sunt întotdeauna demonstrate; schimbările preconizate pe termen mediu și lung nu sunt clar precizate; iar datele referitoare la strategii, respectiv, alocarea financiară și resursele umane, nu sunt menționate.

Pentru o mai bună ilustrare și înțelegere a strategiei, echipa a reconstituit teoria schimbării (a se vedea Anexa 5) și, totodată, cadrul logic (a se vedea Anexa 6). Teoria schimbării reconstituită prezintă o „imagine de ansamblu” a strategiei, inclusiv factorii externi și premisele, și este utilă mai ales în activitățile de evaluare, venind în sprijinul identificării (1) întrebărilor de evaluare specifice, în special în legătură cu acele elemente ale teoriei schimbării care nu sunt încă susținute prin probe substanțiale; (2) variabilelor relevante ce trebuie incluse în colectarea datelor; (3) rezultatelor preconizate pe termen mediu și lung ce pot fi utilizate ca indicatori de succes; (4) aspectelor implementării ce trebuie examinate; și (5) factorilor contextuali potențiali relevanți ce trebuie abordați în colectarea și pentru analiza datelor. Pe de altă parte, cadrul logic poate fi utilizat în activitățile de monitorizare deoarece explică legăturile directe dintre elementele strategiei și mai ales dintre anumite obiective specifice și indicatorii de rezultat și dintre intervenții și indicatorii de realizare imediată.

Figura 20: Diferența dintre „teoria schimbării” și „cadrul logic”

Sursa: Evaluarea celor două modele de către evaluatori

Teoria schimbării reconstituită (a se vedea Anexa 5) ilustrează următoarele elemente:

- **Informații angajate:** (1) aranjamente instituționale pentru implementarea mecanismului ITI în Delta Dunării, respectiv, protocolul cvadripartit dintre Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA), Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Ministerul Fondurilor Europene (MFE) și nou-înființata Asociație de Dezvoltare Intercomunitară (ADI ITI DD); (2) Documentele de planificare strategică și de implementare, respectiv, Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării și Planul de acțiune aferent; (3) Resursele financiare constând din Fonduri UE angajate pentru ITI DD, fonduri naționale și fonduri private, ca valori de cofinanțare; și (4) Resursele umane implicate în planificarea, implementarea și monitorizarea strategiei și a mecanismului ITI.

¹⁴ În forma definită de Carol Weiss, teoria schimbării este de fapt o descriere și o ilustrare cuprinzătoare a modului în care intervine o schimbare dorită și a cauzelor ce o determină, într-un anumit context. Aceasta se axează în principal pe maparea sau „completarea” a ceea ce a fost descris ca „mijloc lipsă” dintre ceea ce face o anumită politică (activitățile sau intervențiile acesteia) și cum duc acestea la realizarea obiectivelor dorite.

- **Prezumțiile evaluatorilor în legătură cu informațiile (urmează a fi testate în cadrul evaluărilor viitoare):** (Prezumția 1) România a reușit să asigure aranjamente instituționale funcționale privind implementarea SIDDD și a mecanismului ITI, cu responsabilități și sarcini clare și delegate; (Prezumția 2) Există o bună coordonare și comunicare între instituțiile responsabile cu implementarea SIDDD și a mecanismului ITI (de exemplu, la elaborarea liniilor directe pentru beneficiari, lansarea invitațiilor, monitorizarea proiectelor etc.); (Prezumția 3) Strategia este relevantă și consecventă, reflectând nevoile societale și de mediu din regiune; (Prezumția 4) Există o legătură logică între obiectivele strategiei și intervențiile planificate, respectiv, proiectele selectate; (Prezumția 5) Resursele umane alocate pentru planificarea, implementarea și monitorizarea strategiei sunt adecvate atât prin efectivul lor, cât și prin competențele tehnice.
- **Intervențiile planificate:** (1) Primul set de intervenții planificate, constând din peste 1.000 proiecte contractate în timpul perioadei de programare 2014-2020; (2) Al doilea set de intervenții planificate, constând din proiecte viitoare ce urmează a fi contractate în perioada de programare 2021-2027.
- **Livrabilele preconizate pentru cele 16 sectoare ale strategiei:** (1) Biodiversitate: acte normative și planuri de management, lucrări de conservare și restaurare; (2 și 3) Eficiență energetică și schimbări climatice: clădiri rezidențiale și publice renovate, iluminat public eficient din punct de vedere energetic; (4 și 5) Managementul riscului în caz de dezastre și situații de urgență cauzate de poluare și planuri de intervenție, sistem de management al informațiilor, echipamente pentru unitățile de primiri urgențe; (6) Turism: facilități de cazare, obiective turistice restaurate; (7) Pescuit și acvacultură: adăposturi piscicole și dezvoltarea acvaculturii; (8) Agricultură și dezvoltare rurală: infrastructură rurală (drumuri, utilități publice, structura educațională), sprijin pentru exploatarea agricole; (9) Transport: infrastructura de transport (rutieră, maritimă, aeroportuară), mijloace de transport public (bărci); (10) Tehnologia informației și comunicațiilor: internet în bandă largă, biblioteci digitale, sisteme de guvernare electronică; (11 și 12) Alimentarea cu apă și sisteme de canalizare și managementul deșeurilor: ape uzate epurate, cetățeni racordați la sistemul central de apă potabilă și canalizare, deșeuri colectate și reciclate; (13, 14 și 15) Sănătate, educație și incluziune socială: infrastructură medicală/educațională/socială, servicii medicale/educaționale/sociale, echipamente medicale și (6) Capacitate administrativă: proceduri interne, personal certificat, salarii cofinanțate.
- **Cerințe preliminare pentru livrabilele preconizate (urmează a fi testate în cadrul evaluărilor viitoare):** (Cerința preliminară 1) Beneficiarii cunosc oportunitățile de finanțare, în principal datorită companiilor de comunicare oficiale; (Cerința preliminară 2) Beneficiarii sunt interesați de implementarea proiectelor cu finanțare UE și națională (respectiv, strategia este relevantă; și normele de implementare sunt acceptabile); (3) Beneficiarii au capacitatea umană și financiară de a implementa proiecte.
- **Rezultatele preconizate pentru cele 16 sectoare ale strategiei:** (1) Biodiversitate: refacerea ecosistemelor; (2 și 3) Eficiență energetică și schimbări climatice: emisii reduse de gaze cu efect de seră; (4 și 5) Managementul riscului în caz de dezastre și situații de urgență cauzate de poluare: vulnerabilitate redusă la dezastre și poluare; (6) Turism: flux crescut de turiști; (7) Pescuit și acvacultură: volum și valoare crescută a livrabilului acvacultură; (8) Agricultură și dezvoltare rurală: PIB rural crescut pe cap de locuitor; (9) Transport: timp de deplasare și un număr de accidente redus; (10) Tehnologia informației și comunicațiilor: acoperire de internet de bandă largă; (11 și 12) Alimentarea cu apă și sisteme de canalizare și managementul deșeurilor: calitate îmbunătățită a apei și o rată de reciclare îmbunătățită; (13, 14 și 15) Sănătate, educație și incluziune socială: acces îmbunătățit la servicii medicale/de educație/sociale de calitate și (6) Capacitate administrativă: performanță îmbunătățită a instituțiilor publice.
- **Impacturile preconizate pentru obiectivele strategice:** (1) Îmbunătățirea calității ecosistemelor acvatice și terestre și a conservării biodiversității (2) Îmbunătățirea nivelului de bunăstare a oamenilor și echitatea socială.
- **Factori externi ce pot influența pozitiv sau negativ rezultatele și impacturile preconizate (urmează a fi testați în cadrul evaluărilor viitoare):** (1) Se preconizează că strategiile naționale, regionale și locale vor

contribui la obiectivele SIDDDD, prin proiectele implementate; (2) schimbările de mediu și socio-economice pot modifica relevanța strategiei și (3) criza sanitară cauzată de Covid-19 poate influența eficacitatea unor intervenții finanțate pe baza SIDDDD, inclusiv finalizarea la timp.

- **Viziunea formulată în cadrul strategiei:** „O deltă vie (o zonă unde oamenii trăiesc și muncesc), cu echilibru între mediu și comunitate; cu o economie locală durabilă și sănătoasă – bazată, în principal, pe natură și turism cultural; cu un proces de planificare bazată pe incluziune (localnici, autorități, mediu de afaceri).”

Pe de altă parte, cadrul logic (a se vedea Anexa 6) include numai elementele prezentate în strategie, respectiv, legăturile dintre obiectivele strategice, piloni, sectoare, obiective specifice (cuantificate prin indicatorii de rezultat) și intervenții (cuantificate prin indicatorii de realizare imediată). Cu toate acestea, așa cum s-a menționat în cuprinsul raportului, sistemul de indicatori nu a fost oficializat până la data acestei evaluări și pot fi necesare actualizări viitoare.

8.3. Concluzii

Proiectele implementate în cadrul SIDDDD au fost monitorizate de diferite părți interesate, respectiv, Autoritățile de Management ale Programelor operaționale, Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației și Asociația de Dezvoltare Comunitară pentru implementarea ITI DD. Activitățile de monitorizare au asigurat conformitatea cu normele de raportare referitoare la proiectele finanțate de UE.

Totuși, datele de monitorizare nu au fost agregate la nivelul SIDDDD pentru a se verifica progresul în realizarea obiectivelor stabilite la nivel local. În acest scop, sunt necesare proceduri și instrumente suplimentare pentru a se stabili roluri și responsabilități clare pentru monitorizarea și agregarea datelor, pentru a se stabili termene limită pentru monitorizare și raportare și pentru a se comunica rezultatele utilizării.

8.4. Recomandări

Recomandare 12. Dezvoltarea unei proceduri de monitorizare și evaluare care să stabilească responsabilități clare pentru fiecare instituție implicată în implementarea Strategiei pentru Delta Dunării.

Strategia definește în termeni generali responsabilitățile fiecărei instituții implicate în implementarea Strategiei pentru Delta Dunării și a instrumentului ITI DD. Cu toate acestea, o procedură specifică de monitorizare și evaluare ar ghida mai bine colectarea și agregarea datelor la nivel local, dar și planificarea și acțiunile de urmărire a evaluărilor externe.

Procedura trebuie să stabilească rezultatele preconizate în legătură cu funcțiile de monitorizare și evaluare: scopul monitorizării și activitățile de evaluare, instituțiile responsabile și livrabilele preconizate (a se vedea Tabelul 23 de mai jos).

Tabelul 23: Rezultatele preconizate ale monitorizării și evaluării

	Monitorizare	Evaluare
Scop	Stabilirea dacă strategia și proiectele progresează conform planului	Stabilirea relevanței, eficienței, eficacității, coerenței, valorii adăugate UE și impactului strategiei și proiectelor
Folosirea concluziilor	Adoptarea unor măsuri corective pentru a se asigura că obiectivele strategiei și ale proiectului au fost îndeplinite	Încorporarea lecțiilor învățate în procesul de planificare și în cel decizional, pentru îmbunătățirea programelor viitoare
Calendar	Continuu	Selectiv (pe baza planului de evaluare)
Punct central	Livrabile/activități, realizări preconizate	Rezultate, impact

	Monitorizare	Evaluare
Responsabil	MLPDA și ADI ITI DD, cu sprijinul Autorităților de Management	MLPDA și ADI ITI DD, cu sprijinul Autorităților de Management și al evaluatorilor externi
Livrabile	Rapoarte de implementare trimestriale și anuale	Rapoarte de evaluare cu constatări, lecțiile învățate și recomandări

Procedura trebuie să stabilească și măsurile concrete ce vor fi luate în scopul obținerii rezultatelor preconizate pentru funcția de monitorizare și evaluare (a se vedea Tabelul 24).

Tabelul 24: Activități de monitorizare și evaluare sugerate și instituții responsabile

Acțiuni	Responsabilități
Elaborarea unei proceduri de monitorizare și evaluare	MLPDA: dezvoltare, actualizare și aprobare ADI ITI DD: autorizare AM: autorizare
Dezvoltarea unui sistem de indicatori, împreună cu ținte cuantificabile	MLPDA: dezvoltare, actualizare și aprobare ADI ITI DD: autorizare AM: autorizare
Colectarea și agregarea datelor de monitorizare	ADI ITI DD: colectare și agregare AM: transmiterea datelor de monitorizare către ADI ITI DD, o dată la 3 luni
Monitorizarea progresului indicatorilor pe baza datelor agregate	ADI ITI DD: monitorizează progresul și sugerează măsuri de remediere MLPDA: aprobă măsurile de remediere și acțiunile de urmărire AM: autorizează măsurile de remediere
Dezvoltarea unui plan de evaluare	MLPDA: dezvoltare, actualizare și aprobare ADI ITI DD: susținere AM: susținere
Lansarea evaluărilor externe, împreună cu documentația corespunzătoare	MLPDA: elaborarea și aprobarea documentației; lansarea și supravegherea evaluărilor; aprobarea livrabilelor finale ADI ITI DD: autorizarea documentației; supravegherea evaluărilor; autorizarea livrabilelor finale AM: autorizarea documentației (respectiv, a termenilor de referință)
Dezvoltarea și monitorizarea planurilor de urmărire	MLPDA: dezvoltare, actualizare, aprobare și monitorizare ADI ITI DD: autorizare, monitorizare AM: autorizare
Comunicarea rezultatelor în scopul activităților de monitorizare și evaluare	MLPDA: comunicare prin diferite canale (de exemplu, ședințe interne, conferințe, comunicate de presă) ADI ITI DD: comunicare pe site-ul oficial

În perioada 2021-2023, echipa de evaluare a furnizat un instrument de monitorizare în versiune Excel în sprijinul activităților ADI ITI DD, împreună cu un set de măsuri practice recomandate:

- Indicatorii de realizare imediată trebuie actualizați în baza de date a ADI ITI DD, de către managerul programului, imediat după finalizarea proiectului, până cel târziu la începutul perioadei de evaluare stabilite de ADI ITI DD anual.
- Indicatorii de rezultat trebuie actualizați anual, prin contactarea surselor acestora, conform legii. Ar fi de preferat să se încheie protocoale privind schimbul de informații cu ISU Tulcea, ISJ Tulcea și Constanța și cu alte instituții care să furnizeze mai mulți indicatori pentru SIDDDD.

- Țintele trebuie crescute numai în cazul proiectelor noi. La sfârșitul primului ciclu de planificare (2023), țintele indicatorilor de realizare imediată trebuie să fie realizate în proporție de 100%.
- Nerealizarea Țintelor de la nivelul lui 2023 trebuie justificată după cum urmează: lipsa finanțărilor, întârzieri cauzate de Covid-19, beneficiarii proiectelor nu și-au realizat țintele, alte cauze întemeiate.

Recomandare 13. Acordarea accesului la datele relevante tuturor instituțiilor responsabile de monitorizare și evaluare.

În prezent, datele de monitorizare aferente proiectelor ITI DD implementate sunt colectate de către Autoritățile de Management, în legătură cu fiecare Program operațional. Pentru a evalua evoluția Strategiei pentru Delta Dunării, aceste date trebuie agregate la nivelul zonei ITI DD, de către responsabilii de strategie. În acest scop, instituția care răspunde de monitorizarea Strategiei pentru Delta Dunării trebuie să aibă acces la contractele de finanțare, la cererile de finanțare, la rapoartele de progres și la orice alte date de monitorizare furnizate de Beneficiari, inclusiv la evoluția indicatorilor.

Recomandare 14. Dezvoltarea și comunicarea planului de evaluare pentru Strategia pentru Delta Dunării.

Planul de evaluare trebuie să includă următoarele elemente: (1) lista orientativă a evaluărilor ce urmează a fi efectuate, obiectul și motivul acestora, (2) metodele ce trebuie utilizate la evaluările individuale și cerințele referitoare la datele acestora, (3) dispozițiile conform cărora datele necesare pentru anumite evaluări vor fi disponibile sau vor fi colectate, (4) un calendar, (5) o strategie care să asigure utilizarea și comunicarea evaluărilor, (6) resursele umane implicate în monitorizare și evaluare, (7) bugetul orientativ pentru implementarea planului și, eventual, (8) un plan de formare profesională.

Tabelul de mai jos prezintă o listă orientativă a eventualelor teme de evaluare și o abordare metodologică sumară. Metodologiile propuse sunt conforme cu liniile directe ale UE privind evaluarea strategiilor finanțate de UE; și Ține cont de faptul că contribuția ITI DD la Obiectivele specifice ale Programului operațional din România a fost deja reflectată în evaluările derulate de Autoritățile de management.

Tabelul 25: Lista orientativă a temelor de evaluare și a metodologiilor sugerate

Tema de evaluare 1: Evaluarea impactului Strategiei pentru Delta Dunării cu privire la prima etapă de implementare 2016-2023
Subiect și raționament
Primul set de proiecte contractate urmează a fi finalizate în 2023. O primă evaluare de impact ar putea fi realizată în scopul verificării efectelor globale ale strategiei în regiunea Deltei Dunării. Totodată, evaluarea poate să indice anumite domenii ce pot fi îmbunătățite în cea de-a doua etapă de implementare a strategiei.
Întrebări de evaluare
ÎE1 Impact: Care sunt efectele brute și nete ale strategiei? Există efecte sau consecințe neașteptate?
ÎE2 Eficacitate: Au fost obținute efectele așteptate? Au fost realizate obiectivele?
ÎE3 Eficiență: Cu ce preț au fost realizate rezultatele?
ÎE4 Coerență: Există corespondență între obiectivele intervenției și cele ale altor acțiuni publice de interacțiune? (Convergența către rezultatele realizate)
ÎE5 Relevanță: Cât de bine corespund obiectivele (inițiale) ale strategiei nevoilor cetățenilor din Delta Dunării?
EQ6: Care este valoarea adăugată ce rezultă din mecanismul ITI DD?
Metode ce vor fi utilizate
Metodologia ESPON pentru realizarea evaluărilor impactului teritorial
Analiză teoretică și contrafactuală
Analiza costurilor și beneficiilor pentru măsurarea eficienței
Tipuri de informații și surse de informații:

Date contextuale (vor fi colectate de la Eurostat, INSSE și din alte surse relevante) Documente strategice și de implementare (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă) Date de monitorizare (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă) Contacte de finanțare, cereri de finanțare, rapoarte de progres (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă) Microdate de la nivelul beneficiarilor și non-beneficiarilor (vor fi colectate prin sondaje online, interviuri și focus-grupuri)
Tema de evaluare 2: Evaluarea ex-ante a impactului Strategiei pentru Delta Dunării cu privire la a doua etapă de implementare
Subiect și raționament Pe baza rezultatelor evaluării de impact, responsabilii de strategie pot decide să aducă anumite amendamente la documentele strategice sau de implementare ale Strategiei pentru Delta Dunării. Evaluarea ex-ante poate evalua impactul acestor modificări asupra consecvenței interne a strategiei. În plus, este nevoie ca responsabilii de strategie să stabilească ținte pe termen lung și să elaboreze planificări financiare pentru a doua etapă a Strategiei. Evaluarea ex-ante poate evalua adecvarea resurselor financiare planificate în legătură cu modificările preconizate. În fine, viziunea strategică la nivel european sau național se poate schimba în contextul perioadei de programare UE 2021-2027. Evaluarea ex-ante poate confirma coerența externă cu obiectivele programelor operaționale și îndeosebi cu mecanismul ITI.
Întrebări de evaluare ÎE1 Consecvența externă: Este obiectivul specific al Strategiei pentru Delta Dunării consecvent cu obiectivele Programelor operaționale, respectiv, cu Obiectivele tematice și cu Prioritățile de investiții stabilite la nivelul UE pentru perioada de programare 2021-2027? ÎE2 Consecvența internă: Cum se asigură consecvența internă a strategiei (respectiv, conexiuni între nevoile identificate, intervenții planificate și rezultatele preconizate)? ÎE3 Alocarea financiară: În ce măsură corespunde alocarea financiară obiectivelor specifice ale strategiei? ÎE4 Indicatori: Sunt indicatorii de realizare imediată și cei de rezultat relevanți pentru strategie? Cum vor contribui indicatorii de realizare imediată la rezultate? Sunt valorile țintă cuantificate ale indicatorilor suficient de ambițioase și totuși realiste? ÎE5 Resursele umane și capacitatea administrativă: În ce măsură sunt resursele umane și capacitatea administrativă adecvate pentru implementarea strategiei? ÎE 6 Monitorizarea și colectarea datelor: În ce măsură sunt procedurile de monitorizare și de colectare a datelor adecvate pentru realizarea evaluărilor
Metode ce vor fi utilizate Vor fi decise de către echipa de evaluare
Tipuri de informații și surse de informații: Documente strategice și de implementare (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă) Proceduri interne (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)
Tema de evaluare 3: Evaluarea intermediară a Strategiei pentru Delta Dunării pentru perioada 2022-2025
Subiect și raționament Ar putea fi necesară o primă evaluare intermediară la începutul celei de-a doua etape de implementare, în scopul identificării domeniilor ce pot fi îmbunătățite în cadrul strategiei.
Întrebări de evaluare ÎE1 Eficacitate: Care este progresul constatat către modificările preconizate, stabilite în strategie?

ÎE2 Progresul fizic: Care este progresul fizic al strategiei și proiectelor contractate (rezultat și indicatori de realizare imediată)? În cazul întârzierilor, care sunt cauzele principale și măsurile de remediere sugerate?

ÎE3 Progresul financiar: Care este progresul financiar al strategiei și proiectelor contractate (plăți efectuate din sumele alocate, respectiv, contractate)? În cazul întârzierilor, care sunt cauzele principale și măsurile de remediere sugerate?

ÎE4 Factori interni și externi: Care sunt factorii interni și externi care influențează implementarea strategiei? Există vreun domeniu ce poate fi îmbunătățit pentru a facilita implementarea strategiei?

Metode ce vor fi utilizate

Vor fi decise de către echipa de evaluare

Tipuri de informații și surse de informații:

Date contextuale (vor fi colectate de la Eurostat, INSSE și din alte surse relevante)

Documente strategice și de implementare (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)

Date de monitorizare (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)

Contacte de finanțare, cereri de finanțare, rapoarte de progres (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)

Microdate de la nivelul beneficiarilor și non-beneficiarilor (vor fi colectate prin sondaje online, interviuri și focus-grupuri)

Tema de evaluare 4: Evaluarea intermediară a Strategiei pentru Delta Dunării pentru perioada 2025-2028

Subiect și raționament

Ar putea fi necesară o a doua evaluare intermediară către sfârșitul celei de-a doua etape de implementare, în scopul evaluării progresului strategiei.

Întrebări de evaluare

ÎE1 Eficacitate: Care este progresul constatat către modificările preconizate, stabilite în strategie?

ÎE2 Progresul fizic: Care este progresul fizic al strategiei și proiectelor contractate (rezultat și indicatori de realizare imediată)? În cazul întârzierilor, care sunt cauzele principale și măsurile de remediere sugerate?

ÎE3 Progresul financiar: Care este progresul financiar al strategiei și proiectelor contractate (plăți efectuate din sumele alocate, respectiv, contractate)? În cazul întârzierilor, care sunt cauzele principale și măsurile de remediere sugerate?

ÎE4 Factori interni și externi: Care sunt factorii interni și externi care influențează implementarea strategiei? Există vreun domeniu ce poate fi îmbunătățit pentru a facilita implementarea strategiei?

Metode ce vor fi utilizate

Vor fi decise de către echipa de evaluare

Tipuri de informații și surse de informații:

Date contextuale (vor fi colectate de la Eurostat, INSSE și din alte surse relevante)

Documente strategice și de implementare (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)

Date de monitorizare (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)

Contacte de finanțare, cereri de finanțare, rapoarte de progres (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)

Microdate de la nivelul beneficiarilor și non-beneficiarilor (vor fi colectate prin sondaje online, interviuri și focus-grupuri)

Tema de evaluare 5: Evaluarea impactului Strategiei pentru Delta Dunării pentru a doua etapă de implementare 2023-2030

Subiect și raționament

Cel de-al doilea set de proiecte contractate urmează a fi finalizate în 2030. O a doua evaluare de impact ar putea fi realizată în scopul verificării efectelor globale ale strategiei în regiunea Deltei Dunării. Totodată, evaluarea poate stabili oportunitatea unei noi strategii locale.

Întrebări de evaluare
ÎE1 Impact: Care sunt efectele brute și nete ale strategiei? Există efecte sau deversări neașteptate?
ÎE2 Eficacitate: Au fost obținute efectele așteptate? Au fost realizate obiectivele?
ÎE3 Eficiență: Cu ce preț au fost realizate rezultatele?
ÎE4 Coerență: Există corespondență între obiectivele intervenției și cele ale altor acțiuni publice de interacțiune? (Convergența către rezultatele realizate)
ÎE5 Relevanță: Cât de bine corespund obiectivele (inițiale) ale strategiei nevoilor cetățenilor din Delta Dunării?
EQ6: Care este valoarea adăugată ce rezultă din mecanismul ITI-DD?
Metode ce vor fi utilizate
Metodologia ESPON pentru realizarea evaluărilor impactului teritorial
Analiză teoretică și contrafactuală
Analiza costurilor și beneficiilor pentru măsurarea eficienței
Tipuri de informații și surse de informații:
Date contextuale (vor fi colectate de la Eurostat, INSSE și din alte surse relevante)
Documente strategice și de implementare (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)
Date de monitorizare (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)
Contacte de finanțare, cereri de finanțare, rapoarte de progres (vor fi furnizate de către autoritatea contractantă)
Microdate de la nivelul beneficiarilor și non-beneficiarilor (vor fi colectate prin sondaje online, interviuri și focus-grupuri)

Autoritatea contractantă trebuie să asigure disponibilitatea datelor necesare, în conformitate cu abordarea metodologică selectată pentru fiecare evaluare. Aceasta poate include proceduri interne, documente de planificare și implementare la nivel de strategie și proiect și date de monitorizare la nivel de strategie și proiect, care vor fi colectate de la diferite instituții. Tabelul de mai jos sugerează o cronologie orientativă pentru fiecare temă de evaluare.

Tabelul 26: Cronologie orientativă pentru evaluarea strategiei

Tema de evaluare	Planificarea evaluării	Efectuarea evaluării	Diseminarea rezultatelor
Tema de evaluare 1: Evaluarea impactului Strategiei pentru Delta Dunării pentru prima etapă de implementare 2016-2023	Ianuarie 2022	Februarie 2023 – august 2023	Septembrie 2022
Tema de evaluare 2: Evaluarea ex-ante a impactului Strategiei pentru Delta Dunării pentru a doua etapă de implementare	Ianuarie 2022	Februarie 2024 – mai 2023	Decembrie 2022
Tema de evaluare 3: Evaluarea intermediară a Strategiei pentru Delta Dunării pentru perioada 2022-2025	Ianuarie 2026	Februarie 2026 – mai 2026	Iunie 2026
Tema de evaluare 4: Evaluarea intermediară a Strategiei pentru Delta Dunării pentru perioada 2025-2028	Ianuarie 2028	Februarie 2028 – mai 2028	Iunie 2028
Tema de evaluare 5: Evaluarea impactului Strategiei pentru Delta Dunării pentru a doua etapă de implementare 2023-2030	Ianuarie 2030	Februarie 2030 – august 2030	Septembrie 2023

Capitolul 9

9. Observații și recomandări finale

Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDDDD) a reușit să stabilească direcții pentru dezvoltarea viitoare a zonei; a stabilit o viziune și obiective strategice de nivel superior, dar și sectoarele prioritare și obiectivele și intervențiile sectoriale specifice. Aceasta a fost o provocare deosebită, având în vedere direcțiile duale de dezvoltare a Deltei Dunării, respectiv, îmbunătățirea calității vieții pentru cetățeni, păstrând în același timp bunurile ecologice. Atât documentele strategice, cât și cele de implementare au fost concepute pe baza unei abordări participative, încorporând feedbackul tuturor părților interesate relevante, publice și private, inclusiv al societății civile, ceea ce a asigurat o relevanță ridicată pentru nevoile societale. Drept urmare, majoritatea beneficiarilor consideră că SIDDDD a acoperit nevoile instituției din care fac parte, ale localității lor și ale regiunii Deltei Dunării, în general.

O consecvență externă bună a fost identificată în raport cu toate strategiile locale analizate (județul Tulcea și municipiul Tulcea, orașele Sulina, Baia și Isaccea și Rezervația Biosferei Delta Dunării). Mai precis, strategiile locale au obiective similare cu SIDDDD și sunt de așteptat să contribuie la rezultatele generale ale SIDDDD. În special, proiectele implementate de județul Tulcea sunt în concordanță cu sectoarele prioritare ale SIDDDD și pot susține progresul către țintele finale ale SIDDDD.

Alocările financiare pentru implementarea până în prezent (în valoare totală de 1,1 miliarde EUR în perioada actuală de programare) au fost concentrate către un număr foarte limitat de sectoare, în funcție de disponibilitatea și eligibilitatea fondurilor UE. Strategia a beneficiat de alocări din toate cele opt Programe operaționale, prin intermediul Investițiilor teritoriale integrate (ITI); cu toate acestea, cele mai mari alocări au fost legate de Programul operațional Infrastructură Mare (POIM), Programul Operațional Regional (POR) și Planul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), ceea ce a determinat o concentrare ridicată de resurse pentru infrastructura de transport (Pilonul III „Îmbunătățirea conectivității, Sectorul I „Transportul”) și pentru dezvoltare rurală (Pilonul II „Îmbunătățirea economiei, Sectorul H „Dezvoltarea rurală” și Sectorul F „Turismul”). În timp ce prioritizarea și concentrarea resurselor sunt considerate în general o bună practică și chiar o cerință atunci când se utilizează fonduri UE, responsabilii de strategie trebuie să se asigure că toate sectoarele sunt finanțate suficient până la sfârșitul celei de-a doua etape de implementare.

În ceea ce privește infrastructura de transport, intervențiile au fost legate în principal de Master Planul General de Transport al României care prevede o serie de proiecte strategice în Delta Dunării, destinate modernizării și dezvoltării infrastructurii rutiere. Pe baza interviului cu reprezentanții Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR), alocările bugetare pentru aceste proiecte au fost stabilite direct cu Autoritatea de Management a POIM, anterior dezvoltării și aprobării Strategiei pentru Delta Dunării. Cu toate acestea, CNAIR depune eforturi pentru alinierea planurilor naționale la strategia locală și toate proiectele au fost supuse aprobării responsabililor de Strategia pentru Delta Dunării.

Unul dintre cele mai mari proiecte în curs de implementare în ITI Delta Dunării, implementat de CNAIR, are ca scop construirea unui pod suspendat peste Dunăre. O infrastructură de transport de înaltă calitate, cu conexiuni de transport mai bune, este de așteptat să contribuie la dezvoltarea regională, fără a perturba habitatul natural. Podul suspendat va contribui la reducerea duratei de deplasare și a costurilor de operare a vehiculelor, reducând totodată poluarea. Lucrările realizate la podul principal au atras deja dezvoltarea economică a zonei, beneficiă atât pentru locuitori, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii, precum și pentru microîntreprinderi. Se estimează că lucrările vor fi finalizate până la sfârșitul anului 2023.

Unitatea teritorial administrativă Tulcea implementează și proiecte mari de infrastructură de transport care vizează reabilitarea și modernizarea drumurilor județene, a intersecțiilor și trotuarelor rutiere, a benzilor pentru biciclete și construcția unor stații de autobuz. Pe termen lung, se estimează că aceste proiecte vor contribui la dezvoltarea de activități turistice și comerciale în zona ITI Delta Dunării. Mai precis, unul dintre proiecte vizează asigurarea unui acces mai bun la obiective turistice antice - cetatea Histria, zona biosferei Delta Dunării - Gura Portiței, stațiunea Mamaia de Nord, rezervația Vadu, Corbu, uzina Midia-Năvodari și portul Midia. Se estimează că lucrările vor fi finalizate până la sfârșitul anului 2022.

Un alt proiect strategic în cadrul ITI Delta Dunării a dus deja la creșterea siguranței și securității pe aeroportul Delta Dunării. Proiectul constă în implementarea lucrărilor și în achiziții de echipamente menite să asigure siguranța și securitatea pasagerilor. Activitățile planificate prevăd un nou tiraj pentru prevenirea și stingerea incendiilor; un drum în perimetrul aeroportului care să faciliteze accesul la aeronave în cel mai scurt timp; un sistem de monitorizare TVCI care să prevină incursiunile din incinta aeroportului și să faciliteze monitorizarea generală a faunei; și echipamente de control pentru bagaje și pasageri, care sunt deja în funcțiune și funcționale. Vor fi achiziționate și alte echipamente necesare pentru iarnă.

În ceea ce privește dezvoltarea rurală, un număr mare de proiecte au fost concepute pentru a sprijini dezvoltarea exploatașilor agricole (de exemplu, achiziția de echipamente moderne noi și lucrări de construcții), inclusiv modernizarea și stabilirea pensiunilor agroturistice. Cu toate acestea, pe baza interviurilor cu beneficiarii, actuala criză sanitară este de așteptat să genereze unele întârzieri în implementarea proiectelor în curs. Responsabilii cu SIDDDD trebuie să caute soluții pentru sprijinirea beneficiarilor, în parteneriat cu Autoritățile de management ale Programelor operaționale (de exemplu, termene limită extinse, fonduri suplimentare dedicate beneficiarilor afectați de criza sanitară).

Pentru celelalte sectoare s-au atribuit alocări mai mici în prima perioadă de programare. Șase sectoare au o pondere din valoarea eligibilă contractată sub 1% din alocarea totală, respectiv Sectorul C: „Schimbările climatice” (0,0%), Sectorul E: „Situații de urgență cauzate de poluare” (0,1%), Sectorul K: „Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei” (0,2%), Sectorul L: „Managementul deșeurilor” (0,3%), Sectorul M: Sănătatea (0,7%) și Sectorul P: „Capacitatea administrativă și managementul de program” (0,8%). În anumite cazuri, administrațiile locale au reușit să găsească alte surse de finanțare: au fost finanțate proiecte cu ape și ape uzate din bugetul central, în cadrul Programului Național de Dezvoltare Locală (PNDL), iar orașul Tulcea a suplimentat sumele din ITI cu fonduri de la bugetul local. Cu toate acestea, pentru sectoarele cu bugete limitate se preconizează un progres redus în realizarea obiectivelor sectoriale specifice, fapt ce trebuie remediat în a doua etapă a implementării (de exemplu, cu surse suplimentare de finanțare sau o mai bună distribuție a fondurilor UE).

Ritmul progresului financiar și fizic al strategiei a fost destul de lent în primii ani de implementare, pentru toți pilonii și sectoarele. Mai precis, nivelul de absorbție al Fondurilor UE (plățile efectuate din alocări) este mai mic de 20% după primii 4 ani de implementare. Cele mai ridicate niveluri au fost înregistrate de Programul Operațional pentru Asistență Tehnică (40%) care a asigurat funcționarea mecanismului ITI; în Planul Național de Dezvoltare Rurală (36%), care are cel mai mare număr de proiecte finalizate; și în Programul Operațional pentru Infrastructură Mare (19%) și Programul Operațional Regional (15%), utilizate la implementarea proiectelor de infrastructură mare. Un progres mai mic a fost înregistrat în Programul Operațional pentru Capital Uman (3%), pentru Competitivitate (1%) și pentru Capacitate Administrativă (1%). Mai mult, progresul fizic al strategiei, măsurat prin indicatori de realizare imediată și de rezultat, este estimat la 30%, față de primele ținte intermediare. Trebuie menționat, totuși, că strategia nu a avut un sistem adecvat de indicatori; iar lista indicatorilor și țăintelor aferente a fost selectată în contextul acestui proiect, cunoscând în același timp rezultatele proiectelor finalizate, precum și situația proiectelor în curs.

Cu toate acestea, progresul poate fi justificat de noutatea instrumentului ITI care a presupus activități de pregătire intense la începutul perioadei de programare – dezvoltarea și aprobarea Strategiei locale pentru Delta Dunării, stabilirea cadrului instituțional pentru implementarea strategiei și a instrumentului ITI, dezvoltarea acordurilor și procedurilor interinstituționale, promovarea strategiei și a mecanismului de finanțare. Aceleași blocaje au fost constatate și în alte state membre care implementează strategii finanțate prin ITI. În conformitate cu platforma de date privind PC a Comisiei Europene, comparativ cu alte proiecte aferente Politicii de coeziune, implementarea operațiunilor finanțate cu ajutorul ITI și ISUD a întâmpinat întârzieri semnificative la începutul perioadei 2014-2020.

Pentru a doua etapă de implementare (echivalentă cu perioada de programare 2021 - 2027), se recomandă să se valorifice în continuare aranjamentele instituționale deja create și capacitatea umană locală (adică Asociația de Dezvoltare Intercomunitară) Ceea ce este necesar ar putea fi linii directoare, instrumente și

proceduri de implementare mai bune: evaluarea actualizată a nevoilor, cu ținte cuantificabile; planificarea financiară, cu bugetul necesar și disponibil, împărțit pe piloni și sectoare; indicatori relevanți de rezultat și de realizare imediată, cu valori de referință, ținte, surse de informare și metode de calcul; și planurile și procedurile de monitorizare și evaluare, cu responsabilități și termene clare.

Ca o concluzie generală, SIDDDD, precum și mecanismul ITI, au creat cerințele preliminare pentru o dezvoltare durabilă în Delta Dunării, cu implicarea tuturor părților interesate la nivel național și local. S-au depus eforturi mari pentru crearea unui cadru funcțional, inclusiv planificare strategică, aranjamentele instituționale și documente și proceduri de implementare; iar rezultatele intermediare ale proiectelor implementate sunt deja bine percepute de societatea locală. Cu toate acestea, au fost identificate anumite domenii ce pot fi îmbunătățite în ceea ce privește funcția de planificare și monitorizare, aspect ce poate fi abordat în contextul noii perioade de programare 2021-2027.

Anexe

Anexa 1. Tabelul cu recomandări

Completat de Echipa de evaluare			Se completează de către Client		
Recomandări	Termen	Responsabil	Acceptat (Da/Nu)	Justificare respingere	pentru
Recomandarea 1 (Coerență externă) Reevaluarea coerenței externe cu Uniunea Europeană, a strategiilor naționale și locale, la începutul noii perioade de programare. Această recomandare ia în considerare faptul că, pentru fiecare perioadă de programare, noile obiective sunt stabilite la nivelul Uniunii Europene, iar mai apoi sunt transpuse în strategii naționale și regionale. Menționăm că este puțin probabil ca SIDDD globală să fie actualizată (având în vedere procesele de aprobare îndelungate – anterior, 2 ani), cu toate acestea, diferite documente auxiliare de implementare, precum planul de acțiune sau planul de implementare pe termen scurt sau mediu (plan anual pe 3-5 ani, spre exemplu) planuri financiare care să acompanieze planul de implementare sau metodologii de prioritizare actualizate, (respectiv planul de acțiune, planul financiar etc.) ar putea fi actualizate pentru a li se asigura relevanța.	2022, după aprobarea strategiilor naționale, în cadrul evaluării ex-ante	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, cu sprijinul evaluatorilor externi (evaluarea ex ante)			
Recomandarea 2 (Relevanță): Actualizarea evaluării nevoilor în contextul viitoarei evaluări de impact, pentru a identifica nevoile care au fost deja abordate prin primul set de proiecte contractate și nevoile ce rămân a fi rezolvate în cea de-a doua etapă de implementare. În plus, o cuantificare a nevoilor rămase ar servi mai bine la planificarea financiară a strategiei și la stabilirea țintelor finale.	2022, ca parte a evaluării de impact	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, cu sprijinul evaluatorilor externi (evaluarea de impact)			
Recomandarea 3 (Relevanță): Actualizarea documentelor strategice și de implementare în contextul viitoarei evaluări de impact și dacă este necesar. Strategia trebuie să fie un document „viu”, deosebit de receptiv la nevoile schimbătoare ale societății.	Continuă, dacă este necesar	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, cu sprijinul părților interesate relevante			

Completat de Echipa de evaluare			Se completează de către Client	
Recomandări	Termen	Responsabil	Acceptat (Da/Nu)	Justificare pentru respingere
		Evaluările de impact și intermediare pot acoperi și acest subiect		
Recomandarea 4 (Coerență internă): Oferirea unei reprezentări mai clare a logicii de intervenție care să fie utilizată de diverse părți interesate și de beneficiari în procesul de implementare și monitorizare. O refacere a cadrului logic a fost deja realizată în contextul acestui proiect. Cu toate acestea, pot fi necesare actualizări imediat după ce lista definitivă a indicatorilor a fost aprobată. Mai mult, pentru perioada viitoare de programare recomandăm și o evaluare a legăturilor dintre obiective și proiecte selectate, în contextul unei evaluări ex-ante.	2022, în cadrul evaluării ex-ante	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, cu sprijinul evaluatorilor externi (evaluarea ex-ante)		
Recomandarea 5 (Eficiență): Documentele strategice și de implementare ar trebui să includă cel puțin anumite previziuni cu privire la bugetul aferent Strategiei Deltei Dunării pentru perioada 2016-2030, care să includă necesarul și disponibilul, defalcat pe piloni, sectoare și, dacă este posibil, pe intervenții. În contextul în care acest exemplu ar putea deveni un vector de bune practici, acest sistem ar trebui să fie divizat în perioade de finanțare (asumând corelarea cu perioadele de finanțare ale UE) iar ulterior în planuri bugetare anuale. În pofida aparentei complexități și a dimensiunii acestei acțiuni, ar reprezenta un pas înainte cu privire la planificarea și monitorizarea resurselor financiare, și, în particular, în crearea unei legături mai clare între nevoile identificate și finanțarea propriu-zisă obținută pentru proiecte.	2022, după aprobarea strategiilor naționale	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, cu sprijinul părților interesate relevante O evaluare ex-ante ar putea confirma adecvarea resurselor financiare planificate		
Recomandarea 6 (Eficiență): Evoluția financiară trebuie evaluată pe toată durata implementării și, dacă este nevoie, se vor realiza realocări. Strategia pentru Delta Dunării are un orizont îndelungat și, prin urmare, poate necesita ajustări bugetare bazate pe schimbările de context (de exemplu, actuala criză Covid-19 poate genera prioritizări diferite la nivelul investițiilor), pe noile nevoi ce pot interveni sau pe resursele financiare suplimentare identificate pe toată durata implementării.	Continuă, dacă este necesar	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, cu sprijinul părților interesate relevante		

Completat de Echipa de evaluare			Se completează de către Client	
Recomandări	Termen	Responsabil	Acceptat (Da/Nu)	Justificare pentru respingere
		Evaluările de impact și intermediare pot acoperi și acest subiect		
Recomandarea 7 (Sistemul de indicatori): Stabilirea unor indicatori de rezultat suplimentari care să reflecte toate obiectivele sectoriale specifice. Indicatorii de rezultat trebuie să reflecte evoluția globală a strategiei, nu doar obiectivele cu alocări financiare. Sistemul de indicatori se poate întemeia atât pe indicatorii de rezultat (ce vor fi adăugați și monitorizați de către Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea investițiilor teritoriale integrate în Delta Dunării), cât și pe indicatori de rezultat calitativi (ce vor fi adăugați și evaluați de către echipa de evaluare externă, în contextul viitoarelor evaluări de progres și de impact).	2022, în cadrul evaluării de impact	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, cu sprijinul evaluatorilor externi (evaluarea de impact)		
Recomandarea 8 (Sistemul de indicatori): Stabilirea unor indicatori de realizare imediată, dacă este necesar, care să reflecte majoritatea intervențiilor. Lista actuală a indicatorilor de realizare imediată a fost stabilită pe baza proiectelor în derulare sau finalizate. Pot fi necesari indicatori suplimentari, după aprobarea noilor linii financiare, care să reflecte majoritatea intervențiilor (cel puțin 75% din bugetul total al strategiei). Deși nu recomandăm să existe indicatori în legătură cu fiecare dintre cele 137 de intervenții, este necesară o monitorizare mai atentă pentru intervențiile cu alocări ridicate.	2022, după aprobarea noilor linii de finanțare și a proiectelor locale selectate	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea Investițiilor teritoriale integrate în Delta Dunării		
Recomandarea 9 (Sistemul de indicatori): Finalizarea sistemului de indicatori cu linii directe pentru colectarea și monitorizarea datelor. Pentru toți indicatorii trebuie furnizate următoarele informații: titlul indicatorului; unitatea de măsură; valoarea de referință; țintele intermediare și finale; sursa de informații; definiția; metodele de calcul; metodele de agregare; responsabilul de colectarea, agregarea și raportarea datelor; termenele limită pentru colectarea, agregarea și raportarea datelor.	Sfârșitul anului 2020, pentru țintele interimare 2022 pentru țintele finale, după aprobarea noilor linii de finanțare	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea Investițiilor teritoriale integrate în Delta Dunării		

Completat de Echipa de evaluare			Se completează de către Client	
Recomandări	Termen	Responsabil	Acceptat (Da/Nu)	Justificare pentru respingere
Recomandarea 10 (Eficacitate): Selectarea și implementarea acțiunilor de remediere corespunzătoare pentru gestionarea cauzelor principale aferente evoluției fizice limitate a strategiei (precum au fost identificate în raport). Acțiunile de remediere la nivel de strategie pot include: planificarea în avans a mecanismelor de implementare pentru următoarea perioadă de programare; asistență tehnică pentru beneficiari, inclusiv proiecte de consolidare a capacităților; comunicarea oportunităților de finanțare prin diferite mijloace; număr și capacitate crescute a resurselor umane implicate în implementarea și monitorizarea strategiei; roluri și proceduri clare pentru implementarea strategiei. Acțiunile de remediere la nivel de proiecte pot include o evaluare și ghidare mai precisă în cazul proiectelor depuse și linii directoare îmbunătățite pentru beneficiari.	2023, după aprobarea strategiilor naționale	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în cooperare cu Autoritățile de Management ale Programelor operaționale din România O evaluare ex-ante ar putea confirma și adecvarea acordurilor de implementare		
Recomandarea 11 (Eficacitate): Identificare și implementarea metodelor corespunzătoare pentru a accelera nivelul de cheltuieli aferent proiectului (la nivelul ITI, la nivelul strategiei sau la nivelul proiectului), ținând cont și de provocările specifice fiecărei metode. Printre metodele de la nivelul strategiei se numără: supraangajarea fondurilor strategiei; solicitări suplimentare și/ sau ținute pentru propuneri de proiecte; listă de așteptare (de rezervă) a proiectelor. Printre metodele de la nivelul proiectelor se numără monitorizarea mai precisă a cheltuielilor din cadrul proiectelor și evaluarea pe termen mediu a cheltuielilor din cadrul proiectelor; dezagajarea bugetelor din cadrul proiectelor cu nivel scăzut de cheltuieli; alocări suplimentare către proiectele aflate deja în derulare.	2022, după aprobarea strategiilor naționale	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în cooperare cu Autoritățile de Management ale Programelor operaționale din România O evaluare ex-ante ar putea confirma și adecvarea acordurilor de implementare		
Recomandarea 12 (Funcția de monitorizare și evaluare): Dezvoltarea unei proceduri de monitorizare și evaluare care să stabilească responsabilități clare pentru fiecare instituție implicată în implementarea Strategiei pentru Delta Dunării. Strategia stabilește, în general, responsabilitățile fiecărei instituții; cu	2022, în cadrul evaluării ex-ante	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în		

Completat de Echipa de evaluare			Se completează de către Client	
Recomandări	Termen	Responsabil	Acceptat (Da/Nu)	Justificare pentru respingere
toate acestea, o procedură specifică de monitorizare și evaluare ar ghida mai bine colectarea și agregarea datelor la nivel local, dar și planificarea și acțiunile întreprinse în scopul evaluărilor externe.		colaborare cu părțile interesate relevante O evaluare ex-ante ar putea confirma și adecvarea funcției de monitorizare și evaluare		
Recomandarea 13 (Funcția de monitorizare și evaluare): Acordarea accesului la datele relevante tuturor instituțiilor responsabile de monitorizare și evaluare. În prezent, datele de monitorizare aferente proiectelor implementate sunt colectate de către Autoritățile de Management, în legătură cu fiecare Program operațional. Pentru a evalua evoluția Strategiei pentru Delta Dunării, aceste date trebuie agregate la nivel local, de către responsabilii de strategie. În acest scop, instituția care răspunde de monitorizarea Strategiei pentru Delta Dunării trebuie să aibă acces la contractele de finanțare, la cererile de finanțare, la rapoartele de progres și la orice alte date de monitorizare furnizate de beneficiari, inclusiv la evoluția indicatorilor.	Continuu	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în cooperare cu Autoritățile de Management ale Programelor operaționale din România Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în colaborare cu părțile interesate relevante O evaluare ex-ante ar putea confirma și adecvarea funcției de monitorizare și evaluare		
Recomandarea 14. Dezvoltarea și comunicarea planului de evaluare pentru Strategia pentru Delta Dunării. Planul de evaluare trebuie să includă următoarele elemente: lista orientativă a evaluărilor ce urmează a fi efectuate, obiectul și motivul acestora; metodele ce trebuie utilizate la evaluările individuale și cerințele referitoare la datele acestora; dispozițiile conform cărora datele necesare pentru anumite evaluări vor fi disponibile	2022, în cadrul evaluării ex-ante	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în cooperare cu Autoritățile de Management ale		

Completat de Echipa de evaluare			Se completează de către Client	
Recomandări	Termen	Responsabil	Acceptat (Da/Nu)	Justificare pentru respingere
sau vor fi colectate; un calendar; o strategie care să asigure utilizarea și comunicarea evaluărilor; resursele umane implicate în monitorizare și evaluare; bugetul orientativ pentru implementarea planului de evaluare; și, eventual, un plan de formare profesională.		Programelor operaționale din România și cu sprijin extern din partea evaluatorilor ex-ante		

Anexa 2. Lista indicatorilor de realizare imediată și de rezultat și progresul intermediar estimat

Note: Tabelele de mai jos includ doar indicatorii de realizare imediată și de rezultat folosiți pentru estimarea progresului intermediar al strategiei, cu informații complete - valori de referință, ținte și valori intermediare. Ceilalți indicatori, în lipsa datelor istorice disponibile, nu sunt prezentați în această anexă.

Indicatorii de realizare imediată

Tabelul 27: Lista Indicatorilor de realizare imediată și a progreselor intermediare

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
Pilonul I Protejarea mediului și resurselor naturale							33%
Sector A Biodiversitate și managementul ecosistemului							16%
CO23	Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun	Ha	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1.364	52	4%
2S38	Seturi de măsuri/planuri de management/planuri de acțiune aprobate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	4	2	50%
2S94	Număr de situri/arii/specii/habitate (după caz) care beneficiază de planuri de management/planuri de acțiune aprobate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	27	15	56%
2S95	Număr de situri Natura 2000 cu administrator/custode operațional - 4.1A	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	10	-	0%
2S97	Număr de situri/arii/specii/habitate (după caz) care beneficiază de măsuri de conservare active implementate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	12	-	0%
2S98	Număr de situri Natura 2000 cu administrator/custode operațional - 4.1B	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	12	5	42%
2S100	Măsuri active implementate pentru specia X (pentru planurile de acțiune aferente speciilor a căror arie nu poate fi identificată limitativ)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	15	1	7%
CO27	Investiții private combinate cu sprijinul public pentru proiecte de inovare sau de C&D	Euro	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2.269.248	-	0%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
I.A.1	Plan de Management al Rezervației Biosferei Delta Dunării implementat	Da/Nu	ARBDD	-	1	-	0%
I.A.2	Planuri de Management ale altor situri Natura 2000 din teritoriul ITI	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	3	-	0%
I.A.3	Număr de seturi de măsuri și acțiuni ale Rezervației Biosferei Delta Dunării bazate pe date de monitorizare larg acceptate și pe modele hidrologice, de sedimentare și demografice de ultimă oră implementate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	9	3	33%
I.A.4	Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun	Ha	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1.363	52	4%
Sector B Eficiență Energetică							18%
I.B.2	Număr de clădiri rezidențiale renovate	Număr	ADI ITI	-	20	11	55%
I.B.3	Lungimea rețelei termice reabilitate/extinse	Km	Beneficiari/A DI ITI DD	-	13	-	0%
1S8	Scăderea consumului anual de energie primară în iluminat public	KWh/an	Beneficiari/A DI ITI DD	-	845	-	0%
Sector C Schimbări climatice							31%
I.C.1	Număr de intervenții și investiții pentru măsuri de adaptare la schimbări climatice	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	10	2	20%
I.C.2	Numărul gospodăriilor cu o clasificare mai bună a consumului de energie urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1.116	462	41%
Sector D Managementul riscului în caz de dezastre							50%
2S50	Unități echipate pentru situații de urgență	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	1	100%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
2S81	Cerere de finanțare transmisă, spre analiză și aprobare, la Comisia Europeană/Organismul Independent pentru Evaluare	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2	1	50%
2S82	Documentații suport pentru elaborarea aplicației de finanțare (Studiu de Fezabilitate, Analiza Instituțională, Analiza Cost-Beneficiu, Evaluarea Impactului asupra mediului etc.)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	-	0%
I.D.2	Numărul (anual) de exerciții de răspuns în caz de dezastre	Număr	ISU Tulcea	1	7	4	50%
I.D.3	Inventar cu deșeuri periculoase și sistem de management al informațiilor existente (da sau nu)	Da/Nu	MMAP/ANP M	-	1	-	0%
I.D.4	Număr de planuri de intervenție disponibile	Număr	ISU Tulcea	-	2	2	100%
Sector E Situații de urgență cauzate de poluare							50%
I.E.2	Numărul de exerciții de răspuns în caz de urgențe (anual)	Număr/an	ISU Tulcea	1	3	2	50%
Pilonul II Îmbunătățirea economiei							27%
Sector F Turism							20%
CO9	Creșterea numărului preconizat de vizite la obiectivele de patrimoniu cultural și natural și la atracțiile care beneficiază de sprijin	Număr vizite/an	Beneficiari/A DI ITI DD	-	25.865	3.959	15%
1S23	Obiective de patrimoniu cultural restaurate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	8	1	13%
1S68	Clădiri publice construite/ modernizate/ extinse	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	4	-	0%
CO38	Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane	Metri pătrați	Beneficiari/A DI ITI DD	-	21.022	-	0%
CO39	Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urban	Metri pătrați	Beneficiari/A DI ITI DD	-	22.090	-	0%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
1S67	Persoane care trăiesc în orașe mici și mijlocii unde s-au implementat strategii de dezvoltare locală	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	10.052	-	0%
P6B301	Număr monumente istorice modernizate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	-	0%
II.A.3	Număr de ambarcațiuni disponibile pentru turiști la principalele puncte de ieșire și puncte nodale (rute monitorizate)	Număr	Căpitănia zonală Tulcea	31	57	57	100%
II.A.7	Număr de case tradiționale menținute/ reabilite incluse în circuitul turistic	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	20	10	50%
Sector G Pescuit și acvacultură							13%
II.B.4	Număr de investiții/proiecte în acvacultură/procesare/siguranța pescarilor	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	15	2	13%
Sector H Agricultură și Dezvoltare Rurală							49%
II.C.6	Suprafața de teren acordat fermierilor din terenul public disponibil	Ha	Beneficiari/A DI ITI DD	-	4.364	4.364	100%
P2A13	Număr de exploatații care beneficiază de ajutor pentru investiții în exploatații agricole	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	450	368	82%
P3A12	Investiții publice și private pentru prelucrarea și comercializarea alimentelor = valul total al proiectelor (euro) din totalul investițiilor ITI în agricultură	Euro	Beneficiari/A DI ITI DD	-	18	4	25%
P3A13	Număr de ferme care beneficiază de ajutor pentru investiții pentru prelucrarea produselor alimentare și marketing	Euro	Beneficiari/A DI ITI DD	-	6	1	17%
P5A13	Număr de proiecte care beneficiază de ajutor pentru investiții pentru irigații	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	62	44	71%
P5A14	Zona țintă (ha) pentru irigații prin proiecte de ITI	Ha	Beneficiari/A DI ITI DD	-	8.038	2.010	25%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
P5D11	Număr de proiecte cu investiții în platforme pentru stocarea gunoiului de grajd	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	9	4	44%
P6A11	Număr de exploatații care beneficiază de ajutor pentru înființare/sprijin pentru investiții în activități neagricole	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	7	6	86%
P6B200	Număr de proiecte care beneficiază de ajutor pentru investiții în infrastructură	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	53	19	36%
P6B201	Lungime drumuri agricole (m) = drum agricol	Metri	Beneficiari/A DI ITI DD	-	18.528	1	0%
P6B203	Lungime rețea apă (m)	Metri	Beneficiari/A DI ITI DD	-	44.917	4	0%
P6B204	Lungime rețea canalizare (m)	Metri	Beneficiari/A DI ITI DD	-	87.952	4	0%
P6B205	Lungime drumuri locale modernizate (m)	Metri	Beneficiari/A DI ITI DD	-	161.831	11	0%
P6B206	Număr de licee și școli modernizate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	1	100%
P6B207	Număr de grădinițe modernizate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	6	1	17%
P6B208	Număr de after-school-uri modernizate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2	1	50%
P6B300	Număr de proiecte care beneficiază de ajutor pentru investiții în patrimoniul cultural și natural local	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	13	5	38%
P6B301	Număr monumente istorice modernizate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	1	100%
P6B302	Număr de centre culturale modernizate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	12	5	42%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
P6B41	Numărul GAL selectate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	5	5	100%
P6B42	Populația vizată de GAL	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	130.000	130.000	100%
II.C.1	Număr de fermieri/asociații cu acces la rețele de promovare	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	122	31	25%
II.C.2	Număr de participanți la programe de educație/formare profesională prin PNDR	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	317	79	25%
II.C.4	Suprafața de teren neproductiv împădurit (prin proiecte PNDR 2014-2020 în teritoriul ITI pe M.8 APIA)	Ha	APIA Tulcea	2	121	64	52%
II.C.5	Număr de intervenții de protecție împotriva inundațiilor (prin proiecte ITI)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	11	11	100%
Pilonul III Îmbunătățirea conectivității							36%
Sector I Transport							16%
CO13	Lungimea totală a drumurilor nou construite conectate la TEN-T	Km	Beneficiari/A DI ITI DD	-	23	2	9%
CO14	Lungimea drumurilor reconstruite/modernizate conectate la TEN-T	Km	Beneficiari/A DI ITI DD	-	133	2	2%
1S11	Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	-	0%
2S17	Lungimea drumurilor reconstruite/modernizate conectate la TEN-T	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2	-	0%
2S6	Porturi situate pe TEN-T modernizate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2	-	0%
CO13a	Lungime totală a drumurilor nou construite TEN -T	Km	Beneficiari/A DI ITI DD	-	23	-	0%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
III.A.5	Număr de intervenții privind accesul îmbunătățit la principalele servicii pe timpul iernii	Număr	Beneficiari/ ITI DD	-	11	11	100%
Sector J Tehnologia informației și comunicațiilor							56%
CO10	Noi gospodării care au acces la bandă largă de cel puțin 30 Mbps	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2.000	400	20%
211B1	Număr de localități neacoperite care vor fi acoperite prin implementarea proiectului	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	14	2	14%
211B2	Numărul punctelor de acces la Internet de bandă largă	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	4.339	234	5%
233B1	Număr de elevi, din învățământul preuniversitar, utilizatori activi pe platforma națională de învățare, din total număr de elevi din învățământul preuniversitar (%)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	20	-	0%
233B2	Număr de profesori, din învățământul preuniversitar, utilizatori activi pe platforma națională de învățare, din total număr de profesori din învățământul preuniversitar(%)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	15	-	0%
233C1	Numărul de elemente de patrimoniu cultural digitizate, încărcate pe platforma creată prin proiect	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	550.000	550.000	100%
233C2	Numărul de „Elemente de patrimoniu cultural digitizate” și furnizate către Europeana.eu	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	200.000	200.000	100%
233C3	Numărul documentelor rare deja digitizate și numărul documentelor rare digitizate prin proiect, încărcate pe Europeana.eu	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1.795	1.795	100%
233C4	Numărul obiectelor deja digitizate, aflate în colecțiile bibliotecilor și numărul obiectelor din colecțiile bibliotecilor digitizate prin proiect, încărcate pe Europeana.eu	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	81.525	81.525	100%
233C5	Numărul obiectelor deja digitizate, aparținând patrimoniului național, aflate în colecțiile muzeelor și numărul obiectelor din patrimoniul național digitizate prin proiect, care sunt încărcate pe Europeana.eu	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	116.680	116.680	100%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
233W1	Număr de elevi de gimnaziu ce utilizează internetul prin wireless campus, din total număr de elevi de gimnaziu (%)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	20	13	65%
233W2	Număr de profesori ce utilizează internetul prin wireless-campus, din total număr de profesori (%)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	15	10	67%
233W3	Număr de unități gimnaziale ce beneficiază de echipamente wireless prin implementarea proiectului	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	4.500	2.999	67%
3S17	Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație (număr școli)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	18	18	100%
III.B.3	Număr de unități prespitalicești și spitalicești care utilizează sisteme de telemedicină	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	-	0%
Pilonul IV Asigurarea serviciilor publice							13%
Sector K Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei							15%
IV.A.7	Număr de locuitori racordați la un sistem centralizat de apă potabilă prin ITI	%	Beneficiari/A DI ITI DD	-	112.582	28.146	25%
IV.A.8	Număr de locuitori racordați la un sistem centralizat de canalizare prin ITI	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	94.815	9.482	10%
IV.A.9	Număr de stații de epurare a apelor uzate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	8	1	10%
Sector L Managementul deșeurilor							17%
CO17	Capacitate suplimentară de reciclare a deșeurilor	Tone/an	Beneficiari/A DI ITI DD	-	39.745	39.745	100%
2S28	Depozite de deșeuri neconforme închise/reabilitate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2	-	0%
IV.B.3	Cantitatea totală deviată de la depozitare din total cantitate global colectată (%)	%	ANPM/APM Tulcea	-	22	-	0%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
IV.B.4	Cantitatea totală de deșeuri menajere colectate separat (fracție uscată) (tone/an)	Tone/an	ANPM/APM Tulcea	-	11.681	-	0%
IV.B.5	Cantitatea totală de deșeuri menajere colectate separat (fracție umedă) (tone/an)	Tone/an	ANPM/APM Tulcea	-	46.722	-	0%
IV.B.6	Număr de locuitori și vizitatori care participă la activitățile educative legate de gestionarea deșeurilor (număr de persoane)	Număr	ADI IDM Tulcea	-	40.000	-	0%
Sector M Sănătate							13%
1S35	Beneficiari de infrastructură medicală construită/reabilitată/modernizată/ extinsă/ dotată (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	5.000	-	0%
1S36	Unități medicale construite/reabilite/modernizate/extinse/dotate (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii)	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	-	0%
1S37	Număr de unități de primiri urgențe	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2	1	50%
S77	Spital Județean reabilitat/modernizat/extins/dotat	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	-	0%
Sector N Educație							19%
4S36	Angajați care beneficiază de programe de formare	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	326	-	0%
4S17	Întreprinderi sprijinite	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	36	-	0%
4S8	Persoane care beneficiază de sprijin	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	490	66	13%
CO35	Capacitatea infrastructurilor de îngrijire a copiilor sau de educație care beneficiază de sprijin	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	175	-	0%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
1S53	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățământul profesional și tehnic	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1.609	341	21%
1S65	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățământul preșcolar	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	268	255	95%
1S66	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățământul școlar	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2.727	85	3%
Sector O Incluziunea și protecția socială							1%
4S161	Servicii asigurate la nivelul comunităților marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	18	-	0%
4S160	Persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate care beneficiază de servicii integrate, din care: de etnie romă	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1.062	37	3%
4S162	Comunități marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (din care: din zona rurală) care beneficiază de sprijin, din care: cele cu populație aparținând minorității rome	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	4	-	0%
1S42	Beneficiari (persoane adulte cu dizabilități) de infrastructură de centre de zi pentru persoane cu dizabilități, reabilitată/ modernizată/extinsă/ dotată	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	130	-	0%
1S43	Beneficiari (persoane adulte cu dizabilități) de infrastructură de dezinstituționalizare construită/reabilitată/modernizată/extinsă/ dotată	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	53	-	0%
IV.E.9	Număr de persoane care au beneficiat de drept de proprietate regularizate	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	180	-	0%
Pilonul V Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității							65%
Sector P Capacitatea administrativă și managementul de program							65%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Progres (2020)
5S23	Personal din administrația publică locală care a fost certificat la încetarea calității de participant la formare	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	80	80	100%
5S25	Autorități și instituții publice sprijinite să dezvolte proceduri operaționale privind măsurile preventive anticorupție și indicatorii aferenți	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	1	100%
5S26	Personal din autoritățile și instituțiile publice care a fost certificat la finalizarea cursurilor în domeniul prevenirii corupției, transparenței, eticii și integrității	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	150	150	100%
6S22	Rapoarte trimestriale elaborate de structura care coordonează ITI aprobate de Ministerul Fondurilor Europene	Număr	ADI ITI DD	-	39	16	41%
6S9	Număr personal din structura care coordonează ITI, ale căror salarii sunt cofinanțate din POAT - echivalent normă întreagă anual	Număr	ADI ITI DD	-	126	76	61%
V.A.1	Număr de autorități și instituții publice care au implementat măsuri unitare pentru reducerea poverii administrative, pentru implementarea sistemelor de management a calității și performanței	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	2	1	50%
V.A.2	Număr de acte normative revizuite care vizează îmbunătățirea cadrului legal și instituțional din Delta Dunării	Număr	Beneficiari/A DI ITI DD	-	1	-	0%
Progres Total							35%

Sursa: Monitorizarea datelor furnizate de ADI ITI DD, din mai 2020; Progresul intermediar calculat ca $((\text{Valoare curentă} - \text{Valoare min.}) / (\text{Valoare max.} - \text{Valoare min.})) * 100\%$

Indicatori de rezultat

Tabelul 28: Lista Indicatorilor de rezultat și a progreselor intermediare

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Performanță (2020)
Pilonul I Protejarea mediului și resurselor naturale							43%
Sector A Biodiversitate și managementul ecosistemului							22%
2S36	Număr de situri Natura 2000 cu obiective de conservare active	Număr de situri	MMAP	-	22,0	5,0	23%
I.A.6	Număr de obiective de infrastructură de protejare împotriva inundațiilor din cadrul RBDD construite/reabilite/modernizate	Număr	AFDJ GALAȚI	5,0	24,0	9,0	21%
Sector B Eficiență Energetică							3%
I.B.1	Număr de clădiri publice renovate	Număr	ADI ITI DD	7,0	50,0	10,0	7%
CO32	Scăderea consumului anual de energie primară în clădirile publice	KWh/an	Beneficiari/ADI ITI DD	-	8.476.539,6	-	0%
Sector C Schimbări climatice							0%
CO34	Scădere anuală estimată a gazelor cu efect de seră	Echivalent în tone CO2	Beneficiari/ADI ITI DD	-	1.105.740,1	-	0%
Sector D Managementul riscului în caz de dezastre							90%
2S49a	Timpul mediu de răspuns la situații de urgență la stingerea incendiilor sau alte situații	Minute	ISU Tulcea	20,0	15,3	15,3	100%
2S49b	Timpul mediu de răspuns la situații de urgență la acordarea primului ajutor medical	Minute	ISU Tulcea	15,0	14,0	14,3	70%
I.D.1	Număr de locuitori care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor ca rezultat al investițiilor în infrastructură	Număr	AFDJ GALAȚI	5.265,0	11.758,0	11.758,0	100%
Sector E Situații de urgență cauzate de poluare							100%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Performanță (2020)
I.E.1	Număr de incidente de poluare în regiunea DD (anual)	Număr/an	ISU Tulcea	-	-	-	100%
Pilonul II Îmbunătățirea economiei							60%
Sector F Turism							73%
II.A.1	Sosiri ale turiștilor (anual)	Număr	INS	1.236.072,0	1.776.709,2	1.480.591,0	45%
II.A.4	Ratele de ocupare pentru cazările autorizate/oficiale	%	INS	24,7	32,5	32,5	100%
II.A.5	Durata medie a sejurului (nopti)	Număr nopti	INS	1,2	2,6	2,6	100%
II.A.2	Număr de permise de intrare în RBDD	Număr	ARBDD	61.925,0	424.946,0	424.946,0	100%
II.A.8	Raportul dintre nerezidenții și rezidenții ce dețin terenuri/imobile în DD	%	UAT	7,2	6,0	6,9	22%
Sector G Pescuit și acvacultură							43%
1,1	Variația valorii producției	Mii - EUR	Beneficiari/ADI ITI DD	-	4.341,0	906,0	21%
1,2	Variația volumului producției	Tone	Beneficiari/ADI ITI DD	-	1.746,4	499,0	29%
1,7	Locuri de muncă (ENI) create în sectorul pescuitului sau activități complementare	ENI	Beneficiari/ADI ITI DD	-	89,0	12,0	13%
II.B.2	Mărimea populațiilor de specii de pești răpitori	Număr	INCDDD	26,0	31,0	31,0	100%
II.B.3	Dinamica populației de caras (Prussian carp)	Număr	INCDDD	47,0	49,0	48,0	50%
Sector H Agricultură și Dezvoltare Rurală							63%
II.C.3	Ponderea infrastructurii de irigații reabilite prin proiecte ITI din totalul infrastructurii de irigații viabile (%)	%	Beneficiari/ADI ITI DD	-	7,9	1,1	14%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Performanță (2020)
II.C.8	% de fermieri care au deschis o activitate non	%	Beneficiari/ADI ITI DD	-	4,9	4,9	100%
II.C.9	% de inițiative/proiecte care valorifică patrimoniul cultural al zonei	%	Beneficiari/ADI ITI DD	-	0,0	0,0	100%
II.C.10	% din infrastructura comunală și sătească modernizată, din care after school, baze sportive, dispensare, drum agricol, drumuri locale modernizate, grădinițe, iluminat stradal, licee și școli modernizate, parcuri și locuri de joacă, piețe, poduri și podețe, rețea de apă, rețea de canalizare, rețele pentru siguranța populației	%	Beneficiari/ADI ITI DD	-	11,7	4,5	38%
Pilonul III Îmbunătățirea conectivității							34%
Sector I Transport							22%
III.A.2	Durata de călătorie între Tulcea și Brăila	Minute	www.distanța.ro	81,0	64,0	84,0	-18%
III.A.3	Durata de călătorie între Tulcea și Brăila	Minute	www.distanța.ro	85,0	65,0	85,0	0%
III.A.4	Volum de mărfuri transportate pe căi navigabile interioare	Tone/an	Căpitănia zonală Tulcea	3.083.976,2	3.313.994,2	3.275.392,0	83%
Sector J Tehnologia informației și comunicațiilor							46%
3S8	Acoperire/disponibilitate în bandă largă NGA în procente gospodării	%	ANCOM	69,5	72,3	69,5	0%
III.B.1	Gradul de utilizare cu regularitate a internetului la nivel național	%	DESI	60,0	80,0	74,0	70%
3S14	Procentul cetățenilor care utilizează cu regularitate internetul din total populație	%	DESI	56,0	80,0	72,0	67%
Pilonul IV Asigurarea serviciilor publice							43%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Performanță (2020)
Sector K Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei							36%
IV.A.1	Ponderea populației rurale racordate la rețelele centralizate de alimentare cu apă prin proiecte cu finanțare ITI (%)	%	Beneficiari/ADI ITI DD	-	23,6	5,9	25%
IV.A.2	Ponderea populației din orașe racordate la rețelele centralizate de alimentare cu apă prin proiecte cu finanțare ITI (%)	%	Beneficiari/ADI ITI DD	-	16,4	1,6	10%
IV.A.3	Ponderea populației rurale racordate la rețelele centralizate de canalizare prin proiecte cu finanțare ITI (%)	%	Beneficiari/ADI ITI DD	-	8,7	0,9	10%
IV.A.4	Ponderea populației din orașe racordate la rețelele centralizate de canalizare prin proiecte cu finanțare ITI (%)	%	Beneficiari/ADI ITI DD	-	46,3	-	0%
IV.A.5	Ponderea apelor uzate tratate conform cu standardele cerute (%) în rural	%	Beneficiari/ADI ITI DD	-	36,4	25,6	70%
IV.A.6	Ponderea apelor uzate tratate conform cu standardele cerute (%) în orașe	%	Beneficiari/ADI ITI DD	100,0	100,0	100,0	100%
Sector L Managementul deșeurilor							40%
2S25	Cantitatea de deșeuri biodegradabile depozitată	Mil. tone/an	MMAP/ANPM	-	2.336,1	-	0%
IV.B.1	Cantitatea totală de deșeuri menajere colectată și transportată (tone/an)	Tone/an	ANPM/APM Tulcea	57.039,0	58.403,0	58.039,0	73%
IV.B.2	Cantitatea totală de deșeuri reciclabile recuperată din total cantitate colectată (%)	%	ANPM/APM Tulcea	4,1	20,0	11,6	48%
Sector M Sănătate							46%
IV.C.2	Număr de unități de primiri urgențe	Număr	Beneficiari/ADI ITI DD	-	3,0	2,0	67%
IV.C.3	Speranța de viață la naștere	Ani	INSP	73,5	75,5	74,0	25%
Sector N Educație							49%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Performanță (2020)
4S201	Persoane care obțin un loc de muncă, inclusiv cele care desfășoară o activitate independentă	Număr	Beneficiari/ADI ITI DD	-	90,0	9,0	10%
4S6	Persoane care, la încetarea calității de participant, dobândesc o calificare	Număr	Beneficiari/ADI ITI DD	-	170,0	17,0	10%
IV.D.2	Rata de cuprindere în învățământul ante-preșcolar/preșcolar/primar/gimnazial/secundar superior pentru cetățenii de etnie romă	%	ISJ Tulcea	2,0	2,5	2,5	100%
IV.D.5	Număr de persoane care beneficiază prin proiecte de sprijin pentru formare/schimb de bune practici	Număr	ISJ Tulcea + Constanța	45,0	400,0	318,0	77%
Sector O Incluziunea și protecția socială							43%
4S155	Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care dobândesc o calificare la încetarea calității de participant, din care: de etnie romă	Număr	Beneficiari/ADI ITI DD	-	12,0	-	0%
4S156	Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care au un loc de muncă, inclusiv cele care desfășoară o activitate independentă, la încetarea calității de participant	Număr	Beneficiari/ADI ITI DD	-	166,0	-	0%
IV.E.1	Număr de grădinițe și alte servicii educaționale pentru copiii sub 6 ani în comunități dezavantajate	Număr	ISJ Tulcea + Constanța	99,0	101,0	101,0	100%
IV.E.4	Număr de elevi cu risc de abandon școlar la începutul și la sfârșitul anului școlar	Număr	ISJ Tulcea + Constanța	251,0	251,0	271,0	0%
IV.E.5	Număr de copii implicați în diferite tipuri de măsuri educaționale complementare (afterschool, grădinițe de vară, tutorat școlar etc.)	Număr	ISJ Tulcea + Constanța	130,0	3.392,0	3.392,0	100%
IV.E.6	Număr centrelor care au implementat măsuri de educație complementară în teritoriul ITI	Număr	ISJ Tulcea + Constanța	5,0	36,0	36,0	100%

Cod	Indicatori	UM	Sursa	Valoare de referință (2016)	Țintă intermediară (2023)	Valoare intermediară (2020)	Performanță (2020)
IV.E.7	Număr de mediatori școlari angajați cu normă întreagă în sistemul școlar pe parcursul anului	Număr	ISJ Tulcea + Constanța	5,0	5,0	5,0	0%
Pilonul V Promovarea eficienței, accesibilității și sustenabilității							29%
Sector P Capacitatea administrativă și managementul de program							29%
5S18	Autorități și instituții publice locale care au implementat mecanisme și proceduri standard pentru fundamentarea deciziilor și planificării strategice pe termen lung	Număr	Beneficiari/ADI ITI DD	-	1,0	-	0%
5S19	Autorități și instituții publice locale în care s-au implementat sisteme unitare de management al calității și al performanței dezvoltate prin program conform Planului de acțiune pentru prioritizarea și fazarea implementării managementului calității	Număr	Beneficiari/ADI ITI DD	-	1,0	1,0	100%
5S20	Autorități și instituții publice locale în care s-au implementat măsurile de simplificare a procedurilor pentru cetățeni în conformitate cu Planul integrat de simplificare a procedurilor pentru cetățeni elaborat la nivel național	Număr	Beneficiari/ADI ITI DD	-	1,0	-	0%
V.A.3	Număr de proiecte implementat în cadrul ITI Delta Dunării	Număr	Beneficiari/ADI ITI DD	-	1.027,0	164,0	16%
Progres Total							42%

Sursa: Monitorizarea datelor furnizate de ADI ITI DD, din mai 2020; Progresul intermediar calculat ca $((\text{Valoare curentă} - \text{Valoare min.}) / (\text{Valoare max.} - \text{Valoare min.})) * 100\%$

Anexa 3. Analiză aprofundată pentru opt proiecte selectate

Abordare metodologică pentru selectarea proiectului

Echipa de evaluare a efectuat o analiză aprofundată cu privire la opt proiecte selectate pentru a aduna informații suplimentare despre progresul financiar și fizic al proiectelor strategice, rezultatele obținute și durabilitate, factorii care împiedică implementarea proiectului - inclusiv contextul generat de criza sanitară, și valoarea adăugată percepută a mecanismului ITI, precum și domeniile ce pot fi îmbunătățite.

Selecția s-a făcut pe baza următoarelor criterii: valoarea proiectului (valoarea contractată totală, din fondurile UE și bugetul de stat), impactul preconizat asupra teritoriului ITI (de exemplu, proiecte de infrastructură mare) și reprezentativitate (număr mare de proiecte similare). Cele mai relevante proiecte (a se vedea Tabelul 29 mai jos) au fost identificate cu sprijinul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea Investițiilor teritoriale integrate în Delta Dunării (ADI ITI DD).

Tabelul 29: Proiectele selectate pentru analiză aprofundată și criteriile utilizate la selectarea proiectelor

Nr.	Proiecte selectate	Criterii pentru selectarea proiectelor		
		Valoare ridicată	Impact mare	Reprezentativitate ridicată
1	Podul suspendat peste Dunăre	X	X	
2	Modernizarea infrastructurii de transport DJ 226	X	X	
3	Creșterea siguranței și securității pe aeroportul Delta Dunării	X	X	
4	Asistență tehnică pentru ADI ITI DD		X	
5	Cumpărarea unei linii de brichetare			X
6	Înființarea unei pensiuni agroturistice			X
7	Înființarea unei plantații de migdali			X
8	Dezvoltarea unei exploatații agricole			X

Surse de informații pentru datele proiectului

Datele au fost colectate din trei surse diferite (a se vedea Tabelul 30 mai jos), și anume datele și opiniile furnizate de Beneficiarii proiectelor, datele de monitorizare furnizate de ADI ITI DD și rapoartele de progres furnizate de Autoritățile de management ale programelor operaționale din România 2014-2020. Această abordare se raportează la contextul crizei sanitare, care a limitat accesul la datele proiectelor, în special la informații cantitative.

Tabelul 30: Proiectele selectate pentru analiză aprofundată și sursele de informații pentru datele proiectelor

Nr.	Proiecte selectate	Surse de informații		
		Beneficiari	ADI ITI DD	AM
1	Podul suspendat peste Dunăre	X	x	
2	Modernizarea infrastructurii de transport DJ 226	X	X	
3	Creșterea siguranței și securității pe aeroportul Delta Dunării	X	X	
4	Asistență tehnică pentru ADI ITI DD		X	X
5	Cumpărarea unei linii de brichetare	X	X	
6	Înființarea unei pensiuni agroturistice	X	X	

Nr.	Proiecte selectate	Surse de informații		
		Beneficiari	ADI ITI DD	AM
7	Înființarea unei plantații de migdali	X	X	
8	Dezvoltarea unei exploatații agricole	x	X	

Constatări

Constatările sunt prezentate în opt secțiuni detaliate și separate, incluse la sfârșitul acestei anexe. Vă rugăm să folosiți linkurile de mai jos pentru a accesa informațiile pentru proiectul de interes:

Proiect 1: Podul suspendat peste Dunăre

Proiect 2: Modernizarea infrastructurii de transport DJ 226

Proiect 3: Creșterea siguranței și securității pe aeroportul Delta Dunării

Proiect 4: Asistență tehnică pentru ADI ITI DD

Proiect 5: Cumpărarea unei linii de brichetare

Proiect 6: Înființarea unei pensiuni agroturistice

Proiect 7: Înființarea unei plantații de migdali

Proiect 8: Dezvoltarea unei exploatații agricole

Concluzii

Progresul fizic și financiar al celor opt progrese analizate sunt în conformitate cu planificarea inițială. Cu toate acestea, două dintre cele mai mari proiecte de infrastructură, care vizează îmbunătățirea conectivității transportului în Delta Dunării (adică podul suspendat peste Dunăre și modernizarea drumului județean DJ 226) se află într-o fază incipientă în ceea ce privește executarea lucrărilor. Acest lucru se datorează în principal complexității proiectului, care a necesitat o pregătire îndelungată a documentelor tehnice. Având în vedere valoarea ridicată a celor două proiecte și termenele stricte în ceea ce privește regula UE $n + 2/n + 3$, este necesară o monitorizare atentă pentru a evita riscul corecțiilor financiare.

Progresul derulării proiectelor, precum și durabilitatea acestora, pot fi afectate de criza sanitară generată de Covid-19. În funcție de natura proiectului, unii beneficiari au fost obligați să oprească toate activitățile, cu respectarea deciziilor luate la nivel național. Întârzierile în implementarea proiectelor pot apărea, luând în considerare și imposibilitatea achiziționării de materii prime. Mai precis, beneficiarii care implementează activități în sectorul turistic s-ar putea să nu poată îndeplini la timp indicatorii stabiliți în planificarea inițială. În acest caz, este nevoie de sprijin suplimentar în numele Autorităților de management, de exemplu, la actualizarea normelor Programelor operaționale naționale.

Unele rezultate pe termen scurt ale proiectelor sunt deja vizibile în regiunea ITI - siguranță sporită pe aeroportul local datorită echipamentelor achiziționate; un mecanism funcțional pentru implementarea Strategiei pentru Delta Dunării datorită asistenței tehnice; creșterea calității facilităților de cazare datorită infrastructurii nou construite; și îmbunătățirea competitivității microîntreprinderilor și întreprinderilor mici datorită proiectelor care vizează dezvoltarea și modernizarea acestora. Chiar și proiectele aflate într-un stadiu incipient au reușit să contribuie la dezvoltarea economică prin achiziția de servicii de planificare și executare a lucrărilor. Rezultatele pe termen lung vor fi măsurate la finalizarea proiectelor.

Valoarea adăugată a mecanismului ITI este percepută diferit în rândul beneficiarilor intervievați. Pentru persoanele fizice și micile exploatații agricole, principalul beneficiu al mecanismului este legat de accesul mai ușor la oportunitățile de finanțare, prin asigurarea fondurilor UE în regiunea Delta Dunării și prin limitarea competitivității în timpul procesului de solicitare. Pentru părțile interesate de la nivel local, mecanismul a creat o abordare strategică în selecția de proiecte, capabilă să răspundă nevoilor specifice identificate la nivel local. Cel mai mare beneficiar al fondurilor ITI nu a fost influențat în mod semnificativ de mecanismul nou creat deoarece proiectele deja fuseseră create în conformitate cu strategiile naționale.

Anumite domenii ce pot fi îmbunătățite ale mecanismului ITI au fost, de asemenea, identificate în timpul interviurilor. Mai precis, liniile directe pentru beneficiari trebuie să permită parteneriate între județele Tulcea și Constanța, pentru dezvoltarea de proiecte strategice mai mari. Alte probleme întâmpinate de beneficiari au fost legate de claritatea liniilor directe pentru beneficiarii individuali, nivelul ridicat al ratelor de cofinanțare în sectorul aviației, plafoanele scăzute pentru finanțarea noii infrastructuri turistice care presupun costuri mai mari în Delta Dunării, eventualele fluctuații de curs valutar și nivelul ridicat al birocrăției.

REZUMATE DE EVALUARE PENTRU CELE OPT PROIECTE SELECTATE

Proiect 1: Podul suspendat peste Dunăre

IDENTIFICAREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD)		
TITLU		SMIS
Podul suspendat peste Dunăre (85% teritoriul ITI DD)		117135
DESCRIEREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD și interviul cu beneficiarul)		
BENEFICIARI		CRONOLOGIE
Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere(CNAIR)		27 aprilie 2015 - 31 decembrie 2023 (în desfășurare)
PROGRAM OPERAȚIONAL	VALOARE ELIGIBILĂ	PLĂȚI
Infrastructură Mare	1,7 miliarde RON	0,4 miliarde RON (20,69% din valoarea eligibilă)
REZULTATE (Sursa: interviul cu beneficiarul)		
OBIECTIVE ȘI STADIUL ACTIVITĂȚILOR		
Obiectivul general al proiectului este construirea unui pod rutier suspendat peste Dunăre, în zona Brăilei. Proiectul include și construcția unui drum principal între Brăila și Jijila, cu două viaducte de acces și un drum de legătură cu Măcin. Progresul financiar și fizic al proiectului urmează în mare măsură planificarea inițială. Au început lucrările la podul principal.		
REZULTATE ȘI CONTRIBUȚIA LA STRATEGIA PENTRU DELTA DUNĂRII		
O infrastructură de transport de foarte bună calitate și conexiunile de transport mai bune vor contribui la dezvoltarea regională a zonei Dobrogei, fără a perturba habitatul Deltei Dunării. Podul suspendat va contribui la reducerea duratei de deplasare și a costurilor de operare a vehiculelor, reducând totodată poluarea. Lucrările realizate la podul principal au atras deja dezvoltarea economică a zonei, benefică atât pentru locuitori, cât și pentru IMM-uri, precum și pentru microîntreprinderi.		
DURABILITATE ȘI REPRODUCTIBILITATE		
Având în vedere natura proiectului, se așteaptă o durabilitate ridicată. Conform informațiilor furnizate de beneficiar, lucrările au o perioadă de garanție de 10 ani, iar materialele utilizate sunt de cea mai bună calitate.		
LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI RECOMANDĂRI (Sursa: interviul cu beneficiarul)		
FACTORI CARE CONTRIBUIE LA SUCCESUL PROIECTULUI		
CNAIR este unul dintre cei mai mari beneficiari ai Programului operațional Infrastructură Mare și, prin urmare, relația cu Autoritatea de Management este una directă, care a permis răspuns prompt și soluții prompte la orice probleme identificate în fazele de planificare și implementare.		
PROBLEME ÎNTÂLNITE ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI		
Având în vedere complexitatea proiectului, problemele întâmpinate sunt în principal tehnice, legate de lucrări speciale care necesită timp pentru analiză și documentare, inclusiv de relocare a utilităților. Cu toate acestea, beneficiarul		

încearcă să asigure implementarea corespunzătoare a proiectului, pentru a nu exista depășiri semnificative ale termenului de finalizare planificat.

ALTE COMENTARII (Sursa: interviu cu beneficiarul)

NEVOILE CURENTE ȘI SURSA DE FINANȚARE

CNAIR intenționează să construiască patru drumuri expres în zona ITI DD, și anume (1) Brăila - Tulcea - Constanța, (2) Brăila - Focșani, (3) Brăila- Galați și (4) Brăila - Buzău. Acestea vor fi, de asemenea, finanțate prin Programul operațional Infrastructură Mare.

MECANISMUL ITI

Pe baza unui interviu cu reprezentanții CNAIR implicați în planificarea și implementarea acestui proiect, strategia locală pentru Delta Dunării este considerată benefică. Cu toate acestea, proiectele implementate de CNAIR se bazează pe Master Planul General de Transport, iar alocările financiare provenite din fondurile UE sunt discutate direct cu AM ale PO din România. Prin urmare, mecanismul ITI nu este un factor de influență în pregătirea și implementarea proiectelor CNAIR. Master Planul General de Transport nu a fost actualizat la elaborarea Strategiei pentru Delta Dunării.

Proiect 2: Modernizarea infrastructurii de transport DJ 226

IDENTIFICAREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD)

TITLU	SMIS
Modernizarea infrastructurii județene pe DJ226 Tronson Corbu - Săcele - Istria - Mihai Viteazu	121195

DESCRIEREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD și interviu cu beneficiarul)

BENEFICIAR		CRONOLOGIE
Unitatea Teritorial Administrativă Constanța		1 octombrie 2016 - 30 noiembrie 2022 (în desfășurare)
PROGRAM OPERAȚIONAL	VALOARE ELIGIBILĂ	PLĂȚI
Regional	107 miliarde RON	0 RON (0% din valoarea eligibilă)

REZULTATE (Sursa: interviu cu beneficiarul)

OBIECTIVE ȘI STADIUL ACTIVITĂȚILOR

Obiectivele specifice ale proiectului includ reabilitarea și modernizarea drumului județean DJ 226 Tronson Corbu-Săcele-Istria-Mihai Viteazu; a intersecțiilor și trotuarelor rutiere, a benzilor pentru biciclete și construcția unor stații de autobuz. În prezent, proiectul se află în faza de atribuire a contractului având ca obiect servicii de proiectare, de execuție și de asistență tehnică. Executarea lucrărilor nu a început.

REZULTATE ȘI CONTRIBUȚIA LA STRATEGIA PENTRU DELTA DUNĂRII

Drumul va asigura legătura dintre Constanța și Tulcea, dar și accesul turiștilor la obiective turistice antice - cetatea Histria, zona Biosferei Delta Dunării - Gura Portiței, stațiunea Mamaia de Nord, rezervația Vadu, Corbu, uzina Midia-Năvodari, portul Midia. Transportul va fi fluidizat, inclusiv pentru muncitori, din orașul Năvodari către localitățile Lumina, Corbu, Săcele, Mihai Viteazu. Se preconizează că proiectul va contribui pe termen lung la dezvoltarea de activități turistice și comerciale în zona ITI Delta Dunării.

DURABILITATE ȘI REPRODUCTIBILITATE

Având în vedere natura proiectului, se așteaptă o durabilitate și reproductibilitate ridicată. Beneficiarul implementează în prezent un proiect similar de modernizare și reabilitare a drumului județean DJ 226 A Tronson Cetatea Histria - DN22/Tariverde.

LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI RECOMANDĂRI (Sursa: interviu cu beneficiarul)

FACTORI CARE CONTRIBUIE LA SUCCESUL PROIECTULUI

Consiliul Județean Constanța are un serviciu specializat de elaborare a proiectelor europene, cu personal calificat. Liniile directe sunt bine scrise, iar comunicarea cu ADI ITI DD a fost foarte bună.

PROBLEME ÎNTÂLNITE ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI

Problemele întâmpinate la acest proiect au fost legate de circuitul greoi pentru obținerea aprobărilor DDBRA în zona protejată Mai mult, Compania Națională de Drumuri a impus amenajarea intersecțiilor cu drumurile naționale, care se află în afara limitelor cadastrale.

ALTE COMENTARII (Sursa: interviul cu beneficiarul)

NEVOILE CURENTE ȘI SURSA DE FINANȚARE

Un alt proiect în desfășurare are în vedere reabilitarea Cetății Histria, dar nu a fost încă depus.

MECANISMUL ITI

Ghidul pentru domeniul ITI trebuie să permită parteneriate între județul Constanța și județul Tulcea. Modernizarea drumului județean DJ 226 se oprește la granița cu Constanța; un parteneriat ar fi permis ca lucrările să se desfășoare pe toată lungimea drumului. De asemenea, în contextul actual, generat de Covid-19, un proiect de parteneriat între județul Constanța și județul Tulcea ar fi util pentru situații de urgență.

Proiect 3: Creșterea siguranței și securității pe aeroportul Delta Dunării

IDENTIFICAREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD)		
TITLU		SMIS
Creșterea siguranței și securității pasagerilor pe aeroportul „Delta Dunării” Tulcea - asigurarea siguranței pasagerilor pe aeroportul „Delta Dunării” Tulcea		123542
DESCRIEREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD și interviul cu beneficiarul)		
BENEFICIAR		CRONOLOGIE
Administrația autonomă a Aeroportului „Delta Dunării”		1 februarie 2018 - 31 decembrie 2023 (în desfășurare)
PROGRAM OPERAȚIONAL	VALOARE ELIGIBILĂ	PLĂȚI
Infrastructură Mare	59 milioane RON	4,5 milioane RON (7,53% din valoarea eligibilă)
REZULTATE (Sursa: interviul cu beneficiarul)		
OBIECTIVE ȘI STADIUL ACTIVITĂȚILOR		
Proiectul constă în implementarea lucrărilor și în achiziții de echipamente pentru Aeroportul Delta Dunării, menite să asigure siguranța și securitatea pasagerilor. Activitățile planificate prevăd un nou tiraj pentru prevenirea și stingerea incendiilor; un drum în perimetrul aeroportului care să faciliteze accesul la aeronave în cel mai scurt timp; un sistem de monitorizare TVCI care să prevină incursiunile din incinta aeroportului și să faciliteze monitorizarea generală a faunei; și echipamente de control pentru bagaje și pasageri, care sunt deja în funcțiune și funcționale. Vor fi achiziționate și alte echipamente necesare pentru iarnă. Beneficiarul estimează că toate activitățile proiectului vor fi desfășurate până la sfârșitul lunii aprilie.		
REZULTATE ȘI CONTRIBUȚIA LA STRATEGIA PENTRU DELTA DUNĂRII		
Acest proiect va conduce la creșterea siguranței și securității pentru pasagerii aeroportului; și este de așteptat să genereze un volum crescut de pasageri care tranzitează aeroportul.		
DURABILITATE ȘI REPRODUCTIBILITATE		
Având în vedere natura proiectului, se așteaptă o durabilitate ridicată. Toate echipamentele achiziționate sunt necesare pentru buna funcționare a aeroportului.		

LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI RECOMANDĂRI (Sursa: interviul cu beneficiarul)
FACTORI CARE CONTRIBUIE LA SUCCESUL PROIECTULUI
Bugetul alocat pentru intervenții în Delta Dunării, precum și lista proiectelor selectate au fost comunicate la timp. Prin urmare, beneficiarii au avut suficient timp pentru a-și pregăti proiectele. Mai mult, beneficiarul a avut o colaborare foarte bună cu AM, ceea ce a dus la soluționarea tuturor problemelor întâmpinate în timpul implementării proiectului.
PROBLEME ÎNTÂLNITE ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI
Procedura de achiziții este foarte greoaie, iar personalul lucrează sub presiune pentru a evita greșelile. Este nevoie de reguli mai simple și mai clare. De asemenea, procedurile trebuie să permită selectarea unui număr mic de ofertanți. În acest moment, oricine poate participa la procedura de achiziție publică, iar procesul este îndelungat, mai ales dacă există contestații.
ALTE COMENTARII (Sursa: interviul cu beneficiarul)
NEVOILE CURENTE ȘI SURSA DE FINANȚARE
Proiectul poate fi continuat cu activități suplimentare pentru creșterea siguranței pasagerilor, operatorilor și a aeroportului. Controlul de securitate trebuie să fie mai detaliat deoarece aeroportul trebuie să fie pregătit pentru orice situație. Alte proiecte sunt considerate a contribui la reducerea substanțelor poluante, respectiv dotarea aeroportului cu echipamente electrice, folosind o tehnologie avansată.
MECANISMUL ITI
În domeniul aviației, una dintre problemele majore în accesarea fondurilor ITI este legată de procentul de cofinanțare. În funcție de numărul de pasageri, procentul de cofinanțare poate fi de 25% sau chiar 50%. Proiectele din domeniul aviației sunt costisitoare, iar unele aeroporturi mai mici nu-și pot asigura resursele proprii.

Proiect 4: Asistență tehnică pentru ADI ITI DD

IDENTIFICAREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD)		
TITLU		SMIS
Asistență tehnică pentru asigurarea funcționării mecanismului ITI din perspectiva SIDDDD și a structurii ADI ITI Delta Dunării la nivel executiv și de parteneriat		116755
DESCRIEREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD și contractul de finanțare)		
BENEFICIAR		CRONOLOGIE
Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea Investițiilor teritoriale integrate în Delta Dunării (ADI ITI DD)		1 ianuarie 2016 - 31 decembrie 2018 (finalizat)
PROGRAM OPERAȚIONAL	VALOARE ELIGIBILĂ	PLĂȚI
Asistență tehnică	8,2 milioane RON	8,0 milioane RON (98% din valoarea eligibilă)
REZULTATE (Sursa: rapoartele de progres)		
OBIECTIVE ȘI STADIUL ACTIVITĂȚILOR		
Obiectivul general al proiectului a fost de a asigura coordonarea, pregătirea, actualizarea, implementarea și monitorizarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă în Delta Dunării, Planului de acțiune și a mecanismului ITI Delta Dunării. Activitățile proiectului au inclus cofinanțarea salariilor personalului, achiziționarea de echipamente, asistență pentru beneficiarii ITI și diseminarea informațiilor.		
REZULTATE ȘI CONTRIBUȚIA LA STRATEGIA PENTRU DELTA DUNĂRII		

Proiectul a asigurat buna funcționare a ADI ITI DD, sprijinind totodată beneficiarii eligibili să aibă acces și să utilizeze fondurile structurale și de investiții ale UE alocate în cadrul Programelor operaționale 2014-2020 și promovând mecanismul ITI și rezultatele implementării acestuia la nivel local, național și european.
DURABILITATE ȘI REPRODUCTIBILITATE
Toate rezultatele au fost menținute la finalizarea proiectului.
LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI RECOMANDĂRI (Sursa: rapoartele de progres)
FACTORI CARE CONTRIBUIE LA SUCCESUL PROIECTULUI
Indisponibil.
PROBLEME ÎNTÂLNITE ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI
Indisponibil.
ALTE OBSERVAȚII (Sursa: rapoartele de progres)
NEVOILE CURENTE ȘI SURSA DE FINANȚARE
Indisponibil.
MECANISMUL ITI
Indisponibil.

Proiect 5: Cumpărarea unei linii de brichetare

IDENTIFICAREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD)		
TITLU		SMIS
Diversificarea activității economice a companiei S.C. AGRIDAS INTERCOM prin achiziționarea unei linii de brichetare		064000I0021723800019
DESCRIEREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD și interviul cu beneficiarul)		
BENEFICIAR		CRONOLOGIE
S.C. AGRIDAS INTERCOM S.R.L.		21 iunie 2018 - 21 iunie 2020 (finalizat)
PROGRAM OPERAȚIONAL	VALOARE ELIGIBILĂ	PLĂȚI
PNDR	185.584 EUR	185.584 RON (100% din valoarea eligibilă)
REZULTATE (Sursa: interviul cu beneficiarul)		
OBIECTIVE ȘI STADIUL ACTIVITĂȚILOR		
Obiectivul proiectului a fost crearea unei linii de brichetare. Activitățile au fost finalizate cu succes - înființarea unei tocătoare de baloți de paie, achiziționarea unei prese de brichetat și a unei încărcătoare frontale. Au fost făcute și achiziții suplimentare, din resurse proprii.		
REZULTATE ȘI CONTRIBUȚIA LA STRATEGIA PENTRU DELTA DUNĂRII		
Beneficiarul are ca obiect de activitate cultivarea cerealelor, iar proiectul a dus la valorificarea paielor lăsate pe câmp. În contextul acestui proiect au fost create două locuri de muncă.		
DURABILITATE ȘI REPRODUCTIBILITATE		
Rezultatele proiectului vor fi durabile pe termen lung, deoarece linia de brichetare este o sursă de venit pentru beneficiar. Proiectul poate fi reprodus de către eventualii beneficiari care lucrează în agricultură. Pentru a fi profitabil,		

producția de brichete trebuie realizată cu materii prime din surse proprii; colectarea de paie de pe câmp poate fi destul de costisitoare.

LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI RECOMANDĂRI (Sursa: interviul cu beneficiarul)

FACTORI CARE CONTRIBUIE LA SUCCESUL PROIECTULUI

Linii de finanțare dedicate ITI DD facilitează accesul fermierilor din zonă la fonduri nerambursabile. Beneficiarul consideră că nu ar fi putut obține finanțare prin intermediul programelor naționale. De asemenea, experiența vastă a beneficiarului în domeniul agricol a dus la finalizarea cu succes a proiectului.

PROBLEME ÎNTÂLNITE ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI

Singura problemă întâlnită a fost legată de funcționalitatea platformei online de depunere a proiectelor. Beneficiarul a fost primul care a depus o cerere online și a primit mai multe mesaje de eroare. Autoritățile locale și naționale nu au fost pregătite să ofere sprijinul necesar.

ALTE COMENTARII (Sursa: interviul cu beneficiarul)

NEVOILE CURENTE ȘI SURSA DE FINANȚARE

Beneficiarul ar dori să solicite și alte proiecte finanțate prin mecanismul ITI - implementarea unui sistem de irigații și deschiderea unei brutării.

MECANISMUL ITI

Beneficiarul recomandă evaluarea tuturor cererilor depuse în cadrul unei invitații pentru finanțare. În cazul în care anumite cereri sunt retrase ulterior, trebuie aprobate cererile cu un punctaj mai mic. Orientările pot fi îmbunătățite, de asemenea, în ceea ce privește claritatea, utilizarea unui limbaj accesibil și furnizarea de exemple concrete. În domeniul agriculturii, în special în regiunea ITI Delta Dunării, sunt necesare mai multe investiții în irigații. Condițiile meteo actuale nu permit desfășurarea de activități agricole în lipsa accesului la apă.

Proiect 6: Înființarea unei pensiuni agroturistice

IDENTIFICAREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD)

TITLU	SMIS
Pensiune agroturistică Drill	062000I001172380003

DESCRIEREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD și interviul cu beneficiarul)

BENEFICIAR		CRONOLOGIE
SC Vision Delta Drill SRL		12 octombrie 2017 - 12 octombrie 2022 (în desfășurare)
PROGRAM OPERAȚIONAL	VALOARE ELIGIBILĂ	PLĂȚI
PNDR	70.000 EUR	49.000,00 EUR (70% din valoarea eligibilă)

REZULTATE (Sursa: interviul cu beneficiarul)

OBIECTIVE ȘI STADIUL ACTIVITĂȚILOR

Obiectivul proiectului a fost construirea unei pensiuni agroturistice cu cinci camere. Până în prezent, toate termenele stabilite prin planul de afaceri și acordul de finanțare au fost respectate, iar lucrările de construcții au fost finalizate. Cu toate acestea, în contextul crizei generate de Covid-19, pot exista întârzieri în vizitele pe teren pentru clasificarea pensiunii și obținerea autorizației de funcționare.

REZULTATE ȘI CONTRIBUȚIA LA STRATEGIA PENTRU DELTA DUNĂRII

Se preconiza că proiectul va genera venituri în primăvara acestui an. Cu toate acestea, având în vedere criza sanitară, beneficiarul nu știe dacă cifra de afaceri planificată poate fi atinsă la termen (65% din valoarea primei tranșe de finanțare, în termen de 48 de luni de la semnarea contractului).

DURABILITATE ȘI REPRODUCIBILITATE
Având în vedere contextul actual, durabilitatea proiectului nu poate fi estimată. Proiecte similare sunt implementate în zona Deltei Dunării pentru alinierea unităților de cazare la un anumit standard.
LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI RECOMANDĂRI (Sursa: interviul cu beneficiarul)
FACTORI CARE CONTRIBUIE LA SUCCESUL PROIECTULUI
Beneficiarul a pregătit o parte din documentația proiectului, inclusiv studiul geotehnic, înainte de semnarea contractului, din surse proprii de finanțare. Acest lucru i-a permis să ajungă la termene.
PROBLEME ÎNTÂLNITE ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI
Potrivit beneficiarului, personalul care a examinat cererea nu a fost suficient informat cu privire la cerințele incluse în liniile de orientare PNDR. Planul de afaceri a fost inițial declarat neeligibil deoarece beneficiarul nu avea domiciliul în Sfântu Gheorghe. Aceasta nu era o condiție de eligibilitate, iar proiectul a fost aprobat în urma contestației.
ALTE COMENTARII (Sursa: interviul cu beneficiarul)
NEVOILE CURENTE ȘI SURSA DE FINANȚARE
Beneficiarul intenționează să solicite panouri fotovoltaice și activități complementare pentru activitatea de agroturism.
MECANISMUL ITI
Pentru investitorii din afara regiunii ITI DD ar fi utilă o platformă online pentru obținerea documentației necesare și pentru plata taxelor locale (n.b. referire la instituțiile publice locale). Distanța nu este neapărat un impediment, dar prelungește termenul de depunere. Alocările financiare trebuie să țină seama și de costul investițiilor în localități accesibile numai pe apă. În prezent, toți beneficiarii primesc aceeași sumă de finanțare.

Proiect 7: Înființarea unei plantații de migdali

IDENTIFICAREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD)		
TITLU		SMIS
Înființarea unei plantații de migdali, îngrădirea terenurilor, lucrări de construcții și de foraj în scopuri agricole, în comuna Jurilovca, localitatea Sălcioara, județul Tulcea		041A00I0051723800010
DESCRIEREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD și interviul cu beneficiarul)		
BENEFICIAR		CRONOLOGIE
SC Real Nucet SRL		31 octombrie 2019 - 31 octombrie 2021 (în desfășurare)
PROGRAM OPERAȚIONAL	VALOARE ELIGIBILĂ	PLĂȚI
PNDR	762.417 EUR	134.701 EUR (18% din valoarea eligibilă)
REZULTATE (Sursa: interviul cu beneficiarul)		
OBIECTIVE ȘI STADIUL ACTIVITĂȚILOR		
Obiectivul general al proiectului este înființarea unei plantații de migdali. Până în prezent au fost finalizate următoarele activități: pregătirea terenului, plantarea răsadului și achiziționarea mașinilor de cules fructe. Beneficiarul plănuia să implementeze și sistemul de irigații; cu toate acestea, materiile prime necesare nu pot fi achiziționate în contextul crizei generate de Covid-19. Proiectul prevede și construirea unei hale de depozitare. Beneficiarul așteaptă aprobarea tehnică pentru începerea lucrărilor. Echipamentele pentru condiționarea, prelucrarea și ambalarea produselor din fructe vor fi achiziționate în cadrul următoarelor activități.		
REZULTATE ȘI CONTRIBUȚIA LA STRATEGIA PENTRU DELTA DUNĂRII		
Rezultatele sunt așteptate să fie vizibile în șapte ani, când livada va da roade.		

DURABILITATE ȘI REPRODUCIBILITATE
Având în vedere starea incipientă a proiectului, durabilitatea nu poate fi estimată.
LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI RECOMANDĂRI (Sursa: interviul cu beneficiarul)
FACTORI CARE CONTRIBUIE LA SUCCESUL PROIECTULUI
Oportunitățile de finanțare au fost bine comunicate de ADI ITI DD. Firma de consultanță angajată de beneficiar a avut experiența necesară pentru a gestiona toată documentația proiectului.
PROBLEME ÎNTÂLNITE ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI
Beneficiarul nu a primit aprobarea de a achiziționa un tractor cu putere mai mare oferit de furnizor la același preț. Potrivit beneficiarului, deciziile luate de Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (AFIR) nu sunt unitare deoarece au fost aprobate modificări similare pentru alte proiecte, implementate în alte județe.
ALTE COMENTARII (Sursa: interviul cu beneficiarul)
NEVOILE CURENTE ȘI SURSA DE FINANȚARE
În acest moment, situația generată de Covid-19 este îngrijorătoare. Toate activitățile au fost blocate.
MECANISMUL ITI
Proiectele implementate în zona ITI au început deja să producă efecte sociale vizibile – au fost create noi locuri de muncă, iar aspectul general al comunei s-a îmbunătățit vizibil.

Proiect 8: Dezvoltarea unei exploatații agricole

IDENTIFICAREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD)		
TITLU		SMIS
Dezvoltarea exploatației agricole Samoilă Marius Agricultura PFA		0410V0I0021723800011
DESCRIEREA PROIECTULUI (Sursa: date furnizate de ADI ITI DD și interviul cu Beneficiarul)		
BENEFICIAR		CRONOLOGIE
Samoilă Marius Agricultură PFA		14 februarie 2018 - 14 februarie 2020
PROGRAM OPERAȚIONAL	VALOARE ELIGIBILĂ	PLĂȚI
PNDR	277.389 EUR	274.469 RON (99% din valoarea eligibilă)
REZULTATE (Sursa: interviul cu beneficiarul)		
OBIECTIVE ȘI STADIUL ACTIVITĂȚILOR		
Obiectivele proiectului au fost extinderea și modernizarea fermei și achiziționarea de echipamente suplimentare. Toate activitățile au fost finalizate conform planificării inițiale.		
REZULTATE ȘI CONTRIBUȚIA LA STRATEGIA PENTRU DELTA DUNĂRII		
Beneficiarul a reușit să-și minimizeze cheltuielile, iar lucrările sunt de o calitate mai bună datorită noului echipament.		
DURABILITATE ȘI REPRODUCIBILITATE		
Se preconizează că proiectul va fi durabil și extrem de reproductibil luând în considerare numărul mare de fermieri care au nevoie de echipamente noi.		
LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI RECOMANDĂRI (Sursa: interviul cu beneficiarul)		
FACTORI CARE CONTRIBUIE LA SUCCESUL PROIECTULUI		

Mecanismul ITI a facilitat accesul la finanțare pentru fermierii din zona Deltei Dunării, prin reducerea concurenței. Beneficiarul a avut o experiență vastă în agricultură, precum și în implementarea proiectelor cu fonduri europene. Compania de consultanță angajată de beneficiar a pregătit toată documentația proiectului și a fost implicată activ în timpul implementării.

PROBLEME ÎNTÂLNITE ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI

Beneficiarul a întâmpinat la anumite intervale dificultăți în distingerea personalului care lucrează pentru AM și alte entități, precum ADI ITI DD, însă a reușit să soluționeze această problemă ca urmare a contestației administrative depuse la sediul din Constanța.

ALTE COMENTARII (Sursa: interviul cu beneficiarul)

NEVOILE CURENTE ȘI SURSA DE FINANȚARE

În zona Deltei Dunării sunt necesare proiecte pentru dezvoltarea sistemului de irigații.

MECANISMUL ITI

Fluctuațiile cursului de schimb RON-EUR pot cauza probleme beneficiarilor care implementează proiecte de anvergură. De asemenea, birocrăția îngreunează accesul la fonduri - sunt necesare multe documente.

Anexa 4. Rezultatele sondajului online

Analiza avizului beneficiarilor Fondurilor europene structurale și de investiții din zona ITI Delta Dunării privind Strategia Teritorială Integrată

REZUMAT

Pentru evaluarea Strategiei Teritoriale Integrate în zona Deltei Dunării, în martie-aprilie 2020 a fost efectuat un sondaj de opinie în rândul beneficiarilor finanțării obținute prin mecanismul ITI. Sondajul a fost reprezentativ pentru acest tip de părți interesate.

Studiul evidențiază faptul că, în percepția beneficiarilor, mecanismul ITI a contribuit în mod semnificativ la accesibilitatea finanțării europene, în special pentru autoritățile publice locale și centrale și pentru sectorul nonguvernamental. Mecanismul a generat la nivelul tuturor beneficiarilor o creștere a cotei de accesibilitate la accesarea fondurilor europene, contribuind în mod semnificativ la creșterea capacității antreprenoriale.

Eficiența mecanismului ITI este ridicată. Aproximativ două treimi din beneficiari consideră că mecanismul ITI a acoperit mare parte sau cea mai mare parte din nevoile de dezvoltare ale instituției din care fac parte, ale localității lor și ale regiunii Deltei Dunării.

Eficiența proiectelor este ridicată, 78% dintre beneficiari au considerat că au obținut toate sau majoritatea rezultatelor preconizate.

În percepția beneficiarilor, impactul asupra dezvoltării turismului este mare. Două treimi din beneficiarii finanțării obținute prin mecanismul ITI DD apreciază că, atât turiștii, cât și rezidenții sunt mulțumiți de dezvoltarea turismului în zonă. La nivel de mediu, impactul perceput este mediu: 51% dintre beneficiarii intervievați consideră că proiectele pe care le-au implementat au avut un impact pozitiv asupra mediului. Impactul perceput asupra dezvoltării oportunităților economice este mediu, cu o medie de 0,8 companii susținute/nou create pentru fiecare proiect implementat și 3,8 noi locuri de muncă pentru fiecare proiect.

78% dintre beneficiarii care au răspuns la sondajul de opinie au considerat că proiectele implementate au o durabilitate ridicată sau foarte mare.

METODOLOGIE

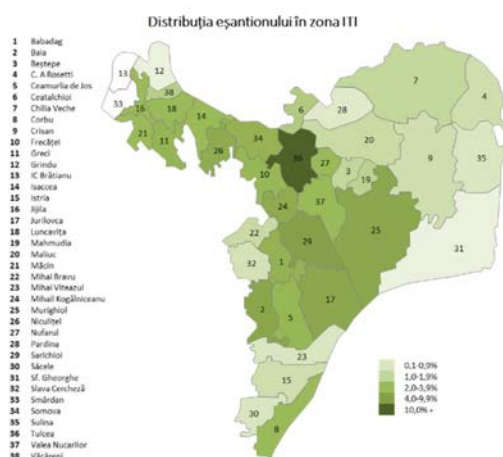
Colectarea datelor

Studiul de evaluare a rezultatelor Strategiei Teritoriale Integrate la nivelul beneficiarilor finanțării prin Programele operaționale a fost realizat pe baza sondajului de opinie. În perioada martie-aprilie 2020 au fost completate 693 de chestionare cu reprezentanți ai instituțiilor care primesc finanțare prin mecanismul ITI. Respondenții la sondajul de opinie au fost selectați din două surse: 1) Registrul notificărilor de conformitate cu Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării emisă de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ITI Delta Dunării și 2) baza de date MySMIS a beneficiarilor de finanțări din FESI, prin mecanismul ITI, în 18 martie 2020.

Metoda folosită pentru aplicarea chestionarelor a fost o metoda de tip CATI. Eșantionarea a fost exhaustivă și toți cei 891 de beneficiari unici au fost contactați de cel puțin trei ori cu solicitarea de a răspunde la chestionar. Motivele principale ale refuzului au fost lipsa de timp și transferul către consultant. Proiectele finanțate prin PND (Programul Național de Dezvoltare Rurală) a beneficiat mai ales de consultanță. Analiza bazei de date a beneficiarilor a arătat o atenție sporită pentru consultanță la un număr foarte mic de companii. De exemplu, compania de consultanță a dnei Ciucă Aneta a întocmit 77 dintre proiectele finanțate, Chirilă Aurelia - 37 de proiecte finanțate, familia Donciu - 25 de proiecte (Donciu Georgiana - 16 proiecte, Donciu Marian - 9 proiecte etc.

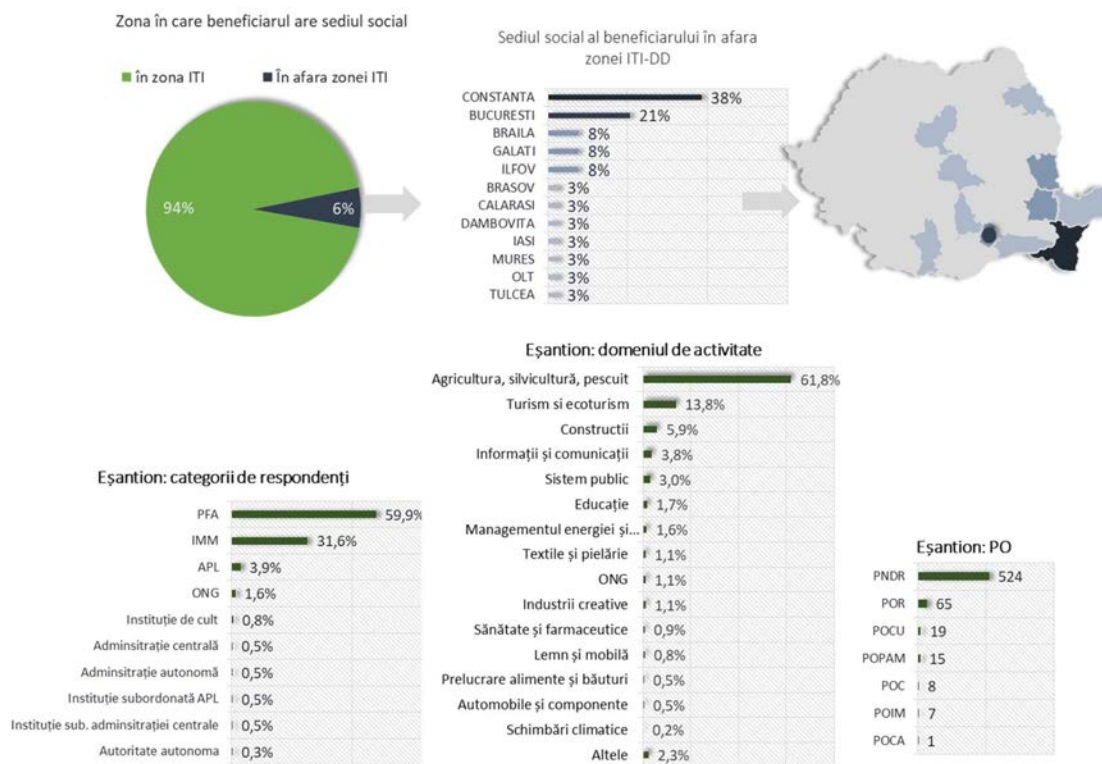
Colectarea datelor a urmărit atât acoperirea teritorială - beneficiari din 36 din cele 38 de localități din zona ITI, cât și acoperirea tematică - au fost intervievați beneficiarii tuturor celor 8 programe operaționale. Eșantionul rezultat este reprezentativ pentru toți beneficiarii de finanțări FESI ce urmează a fi obținute intermediul mecanismului ITI, cu o marjă de eroare de +/- 2%, pentru un interval de încredere de 95%.

Structura eșantionului

94% dintre beneficiarii care participă la sondajul de opinie se află în localitățile din zona ITI Delta Dunării. 6% se află în afara zonei, predominant în Constanța și București-Ilfov. Brăila și Galați sunt județele care formează un al doilea cerc de interes pentru finanțarea din fonduri europene prin mecanismul ITI.

Cele mai multe chestionare (15,3% din total) au fost completate la Tulcea. Sarichioi, Baia, Jurilovca, Murighiol, Mihail Kogălniceanu, Niculițel, Babadag, Somova și Greci sunt localitățile care se evidențiază cu un număr mare de respondenți la sondaj. IC Brătianu și Smârdan sunt cele două localități în care nu au fost completate chestionare. Având în vedere ponderea ridicată a PNDR în structura beneficiarilor, majoritatea respondenților la sondajul de opinie au fost persoane fizice autorizate (60%) și reprezentanți ai companiilor private (32%). Acest tip de structură reflectă nivelul înalt de segmentare a activității agricole din zona IT Delta Dunării. 6% dintre chestionare au fost completate de reprezentanți ai instituțiilor publice, iar 3% de reprezentanți ai ONG-urilor.

Distribuția respondenților la nivelul programului operațional arată prevalența numerică a respondenților PNDR-524 au menționat proiecte finanțate prin PNDR și a respondenților POR-65 (Programul Operațional Regional), deși acestea sunt cele două programe operaționale care pot fi evaluate statistic, după care au fost respondenții POCU-19 (Programul Operațional pentru Capitalul Uman) și respondenții POPAM-15 (Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime), deși aceste două ultime programe permit estimarea mai multor tendințe, și apoi pot fi estimați respondenții POC-8 (Programul Operațional pentru Competitivitate), respondenții POIM-7 (Programul Operațional pentru Infrastructură Mare) și respondenții POCA-1 (Programul Operațional pentru Capacitate Administrativă). În cazul ultimelor trei programe, datele vor fi analizate din punct de vedere calitativ. Utilizarea Registrului avizelor de conformitate ADI a permis includerea în eșantion a unui număr de 21 de non-beneficiari ai PNDR, respectiv companii sau liber profesioniști, care au fost poziționați sub pragul punctajului minim admis.

Categoriile de respondenți prezentate în graficul precedent au fost grupate în patru subcategorii:

- Mari = autorități publice, care includ: administrațiile publice centrale, locale și instituțiile subordonate ale acestora
- Medii = autorități de interes public: autorități autonome, regii autonome, ONG-uri, instituții culturale
- Mici = societăți comerciale private
- Foarte mici/individuale = persoane fizice autorizate

Diferențele semnificative dintre aceste categorii de beneficiari vor fi menționate de fiecare dată când apar. Portofoliul de proiecte al acestor patru categorii de beneficiari este diferit: beneficiarii mari au proiecte în majoritatea programelor operaționale, cu excepția POPAM; cei mici au, în mare parte, proiecte finanțate de POR și PNDR; iar beneficiarii individuali au, aproape exclusiv, proiecte finanțate de PNDR.

Structura chestionarului

Chestionarul prezentat în Anexă are trei componente principale:

- componenta care vizează evaluarea generală a elementelor efectelor mecanismului ITI în realizarea obiectivelor de dezvoltare strategică în regiunea Delta Dunării;

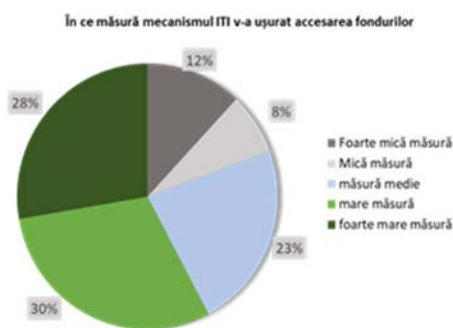
- componenta care vizează evaluarea impactului și a experiențelor obținute într-un proiect finanțat prin mecanismul ITI (ultimul proiect finalizat sau cel mai avansat proiect din punct de vedere al implementării) a fost luată ca punct de referință;
- o componentă economico-demografică a beneficiarului și identificarea respondentului.

Limitări metodologice

Studiul este încărcat de două limitări metodologice: 1) volumul respondenților pentru patru dintre cele opt programe operaționale este sub pragul statistic de 20 de cazuri și 2) nivelul de cunoștințe și competențe al beneficiarilor în evaluarea elementelor de interes la evaluarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării este semnificativ diferit în cadrul aceleiași categorii de beneficiari.

Studiul reflectă opinia beneficiarilor fondurilor europene, în calitate de părți interesate în procesul de evaluare a DDISDS. Acesta nu este un studiu privind impactul asupra populației.

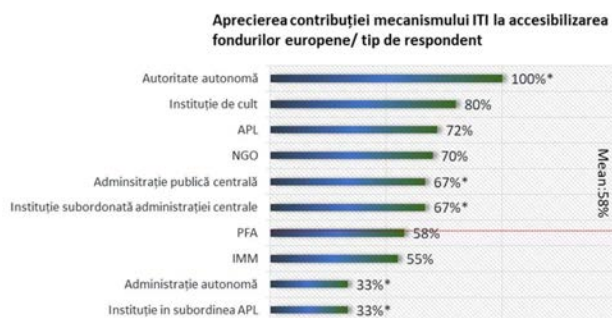
REZULTATELE PRINCIPALE

Aprecierea contribuției mecanismului ITI la accesibilizarea fondurilor europene per beneficiari/PO

de apreciere a contribuției mecanismului ITI la creșterea accesului la fondurile europene (71% dintre aceștia declară un nivel ridicat de satisfacție față de acest mecanism). Beneficiarii POPAM au o atitudine destul de rezervată față de mecanismul ITI. 60% dintre beneficiarii POPAM nu consideră că contribuția mecanismului ITI la creșterea accesibilității fondurilor europene în zona Deltei Dunării este semnificativă. La nivelul beneficiarilor POCU și PNDR, opinia privind contribuția mecanismului ITI la accesibilitate tinde să fie favorabilă: 53% dintre beneficiarii POCU sunt mulțumiți de eficiența mecanismului, respectiv 56% din beneficiarii PNDR.

autorităților publice locale și al administrațiilor autonome *.

Evaluarea pozitivă a contribuției mecanismului ITI la accesibilitatea fondurilor europene în Delta Dunării a fost mai mare pentru beneficiarii care lucrează în domenii precum: schimbări climatice*, societatea civilă, construcții, administrație publică, tehnologia informației și comunicațiilor și semnificativ mai mică pentru beneficiarii care lucrează în: industria creativă, de sănătate și farmaceutică, industria lemnului, textilă și marochinărie, educație și gestionarea energetică și a mediului.

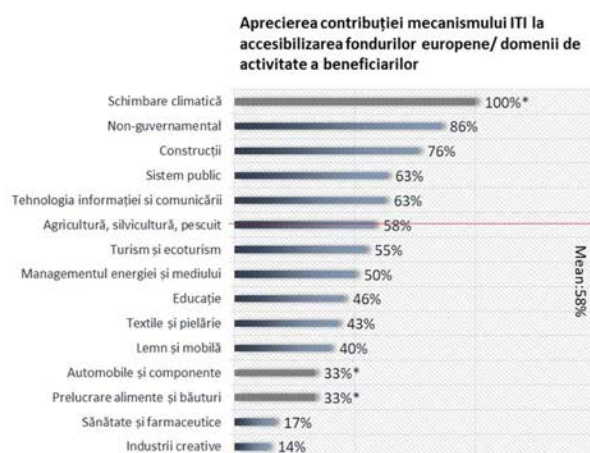
Relevanța mecanismului ITI

Toți participanții la sondaj, indiferent de Programul Operațional prin care au fost finanțați, au declarat că, fără fondurile structurale, nu ar fi fost în măsură să îndeplinească obiectivele atinse prin proiecte până la această dată.

Mecanismul ITI este considerat relevant de majoritatea beneficiarilor intervievați. 58% dintre beneficiari consideră că mecanismul ITI a facilitat procesul de accesare a fondurilor europene. Cu toate acestea, unul din cinci beneficiari (20%) consideră că acest mecanism nu a contribuit în mod semnificativ la creșterea accesului. Nu există diferențe semnificative la nivelul mediului de reședință urban/rural.

Deși din punct de vedere statistic nu se înregistrează un coeficient de probabilitate semnificativ pentru întregul eșantion, având în vedere numărul scăzut de beneficiari pentru unele programe operaționale, analiza de corelație arată că mecanismul ITI este considerat mai relevant de către beneficiarii programului, dar și mai operațional, cu o audiență mică POC, POCA și PIM (programe de dezvoltare integrată). Beneficiarii POR au, de asemenea, un nivel ridicat

Categoriile de beneficiari cu cel mai ridicat nivel de satisfacție în ceea ce privește contribuția mecanismului ITI la accesibilitatea fondurilor europene sunt: administrațiile publice locale (72% evaluare pozitivă), autoritățile publice centrale * (67% evaluare pozitivă) și ONG-urile (70% evaluare pozitivă). Cel mai mare grad de nemulțumire a fost înregistrat în rândul societăților comerciale cu capital privat (22% nemulțumire), instituțiilor din subordinea

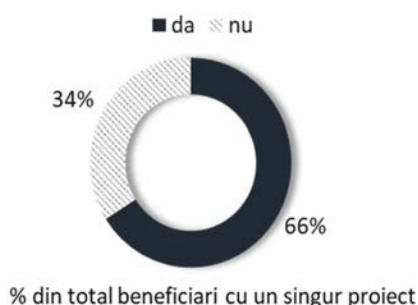
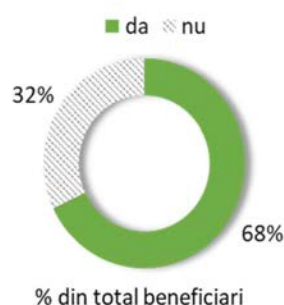
Mecanismul ITI a creat o deschidere mai mare către proiecte privind dezvoltarea capacității administrative, educație și cultură. În ceea ce privește tendințele, există, de asemenea, o apreciere foarte mare a relevanței mecanismului ITI de către beneficiarii cu proiecte în domeniul schimbărilor climatice, gestionării riscului în caz de dezastru, prevenirii poluării și a răspunsului în situații de urgență și gestionării deșeurilor solide. Beneficiarii intervențiilor în domeniile sănătății, pescuitului, transportului și eficienței energetice percep un nivel mai mic de apreciere a contribuției ITI la accesibilitate.

Evaluarea pozitivă a rolului mecanismului ITI în creșterea accesibilității este corelată în mod semnificativ cu numărul de proiecte pe care le-a implementat un beneficiar: cu cât este mai mare numărul de proiecte în curs de implementare, cu atât este considerat mai eficient mecanismul ITI. Majoritatea beneficiarilor (95%) au implementat un singur proiect. Beneficiarii cu mai mult de un proiect implementat sunt administrațiile publice locale (în medie = 4,2 proiecte), administrațiile publice centrale (în medie = 2 proiecte) și ONG-urile (în medie = 1,9 proiecte).

Numărul proiectelor implementate crește odată cu creșterea dimensiunii instituționale a beneficiarului. Dacă în cazul PFA avem în medie 1,01 proiecte realizate până în prezent, media este de 3,41 proiecte în cazul administrației publice și instituțiilor subordonate.

Ținând cont de datele prezentate mai sus, considerăm că mecanismul ITI este relevant atât pentru dezvoltarea capacității de accesare a fondurilor la nivelul administrației publice și societății civile, cât și pentru crearea unei disponibilități de a accesa fonduri la nivelul celorlalte categorii de beneficiari: 68% din totalul beneficiarilor au declarat că intenționează să solicite în viitorul apropiat un nou proiect finanțat de ITI. 66% dintre cei care au implementat un singur proiect intenționează să repete această experiență în perioada următoare.

Intenționați să depuneți și alte proiecte prin mecanismul ITI în următoarea perioadă?

Cu cât dimensiunea instituțională a beneficiarului este mai mare, cu atât intenția de a implementa noi proiecte este mai mare, de la 66% în cazul PFA la 85% în cazul autorităților publice.

Eficiența mecanismului ITI

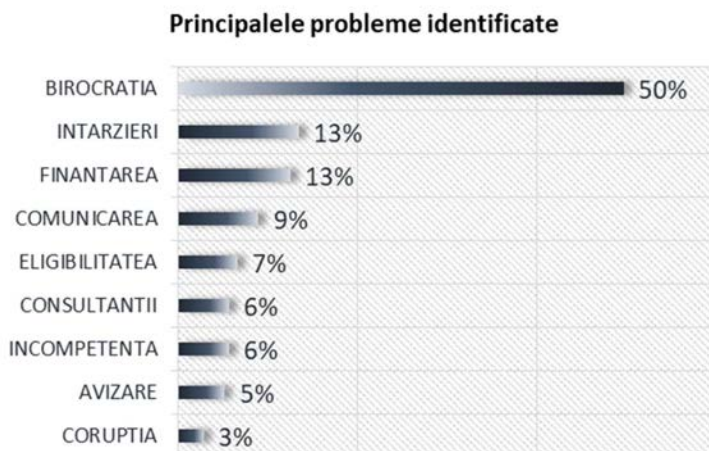
Gradul de maturitate al proiectelor finanțate în exercițiul 2014-2020 înregistrate în sondaj este de nivel mediu: 32% dintre proiectele analizate au fost finalizate sau așteaptă aprobarea raportului final, 50% sunt în implementare și 18% din proiecte sunt în faza de aprobare. Constatăm că beneficiarii au fost rugați să se refere la proiectul cu cel mai înalt nivel de maturitate pentru a obține o evaluare consecventă. Acest proiect va fi etichetat pe parcursul acestei analize drept „proiect matur”.

Dintre programele cu un număr semnificativ de beneficiari și proiecte mature, POR este cel mai avansat, cu 40% din proiecte finalizate. Nivelul general de maturitate al proiectelor înregistrate în acest sondaj, 200 de proiecte finalizate din 618 aprobate, arată că anul viitor impactul asupra populației poate fi evaluat în mod consecvent, iar valoarea indicatorilor de rezultat din anul următor este semnificativă pentru evaluarea impactului.

Atingerea obiectivului de mediu este considerată prioritară de către instituțiile mari (administrația publică și subordonați), în timp ce dezvoltarea economiei locale este obiectivul prioritar al instituțiilor mici (IMM-uri, PFA). Având în vedere prevalența beneficiarilor PNDR în eșantion, majoritatea respondenților apreciază că proiectele mature pe care le implementează au contribuit major la realizarea obiectivului strategic (OS) nr. 2, respectiv la dezvoltarea unei economii ecologice locale bazate pe consum, pe protejarea și eficiența resurselor prin valorificarea avantajelor comparative ale zonei, pe o economie susținută de serviciile publice. Menționăm că, în aplicarea chestionarelor, în comunicarea directă s-a constatat că beneficiarii percep, în cea mai mare parte, cele două obiective strategice ca fiind disjuncte: dezvoltarea economică și protecția mediului. De aici ponderea relativ scăzută (24%) a celor care apreciază că proiectul matur pe care îl implementează se adresează ambelor obiective.

Focusul de dezvoltare (OS2) caracterizează beneficiarii majorității programelor operaționale, cu excepția POIM* și POCA*. În cazul lor, majoritatea beneficiarilor consideră că proiectele mature se adresează ambelor obiective strategice.

Principalii factori care blochează absorbția de fonduri europene prin mecanismul ITI, identificați la nivelul eșantionului total au fost:

- birocrația excesivă¹⁵ (menționată de 50% dintre respondenți, în strânsă legătură cu nevoia de a apela la serviciile unor consultanți),
- întârzieri în evaluarea proiectului, întârzieri în rambursarea banilor¹⁶ (13%),
- dificultăți în asigurarea cofinanțării sau în acoperirea costurilor necesare pentru pregătirea documentației necesare pentru cererea de finanțare¹⁷ (13%);
- lipsa informațiilor, dificultăți în comunicarea cu reprezentanții autorităților de management¹⁸ (9%),
- criterii dificile de eligibilitate care necesită costuri suplimentare de acoperire¹⁹ (7%),
- lipsa de consultanți, calitatea lor scăzută sau sumele mari pe care le percep pentru serviciile furnizate²⁰ (6%),
- incompetența funcționarilor publici din instituțiile de control sau instituțiile de avizare²¹ (6%),
- aprobare multiplă, succesivă sau nespecifică²² (5%),
- corupția în instituțiile de management, lipsa de transparență în evaluarea proiectelor, natura discriminatorie a monitorizării și a controalelor²³ (3%).

Există o serie de diferențe în ierarhia factorilor de blocare identificați de beneficiari, în funcție de programul operațional prin care au fost finanțați:

- Pentru beneficiarii POCU, pe primele poziții se află birocrația, cofinanțarea, criteriile de eligibilitate restrictive, incompetența funcționarilor publici;
- Birocrația și deficitul de comunicare sunt principalele blocaje identificate de beneficiarii POC;
- Pentru beneficiarii PNDR, ierarhia factorilor de blocaj coincide cu principalele probleme identificate în general;
- Pentru beneficiarii POPAM, principalele probleme sunt birocrația, cofinanțarea și incompetența funcționarilor publici;
- Funcționarea MySMIS este percepută ca principalul factor de blocaj de către managementul proiectelor din cadrul POCA;
- Pentru beneficiarii POIM, birocrația excesivă și lipsa furnizorilor și a forței de muncă sunt principalele blocaje identificate;

¹⁵ Categoria include: o mulțime de documentații care necesită un număr mare de drumuri, sute de km pentru a obține documentele necesare de la instituțiile statului, multitudinea de documente care respectă obligațiile de informare din ghidurile generale și specifice;

¹⁶ Categoria include: perioada lungă (până la un an) de la momentul depunerii proiectului până la semnarea contractului, perioada în care se pierd contracte de credit bancar și valabilitatea documentelor depuse expiră, necesitând redepunerea documentelor; întârzieri la executarea contractului de finanțare, întârzieri la rambursare, invocarea birocrației;

¹⁷ De exemplu, criza de lichidități, lipsa capitalului, lipsa cofinanțării, condiții restrictive în acordarea creditelor bancare necesare pentru cofinanțare, dificultăți în acoperirea sumelor necesare pregătirii cererii de finanțare (aprobare, documente, consultanți, etc.);

¹⁸ De exemplu, lipsa de comunicare a autorităților locale cu cei care solicită avize, consultanță, informații, lipsa informațiilor despre mecanismul de finanțare, nivelul ridicat de specializare necesar pentru a înțelege liniile directoare (strâns corelate cu birocrația și nevoia de consultanță), lipsa unor informații concrete, lipsa unui flux de informații care să răspundă la întrebările frecvente, lipsa pregătirii în domeniul comunicării, inclusiv a consultanților;

¹⁹ De exemplu, criterii de calificare extrem de restrictive, neadaptate la condițiile și contextul zonei Deltei Dunării, factorii de mediu necesari, mult prea restrictivi, lipsa de claritate cu privire la modul de acordare a punctajului utilizat pentru selecție, acceptarea finanțării proiectelor care nu sunt implementate de instituțiile cu sediul în zona ITI;

²⁰ De exemplu, numărul redus de consultanți, lipsa calificărilor acestora, lipsa timpului și a abilităților de comunicare, astfel încât proiectul să fie clar pentru beneficiar, costurile ridicate ale consultanților, până la 30% din suma solicitată;

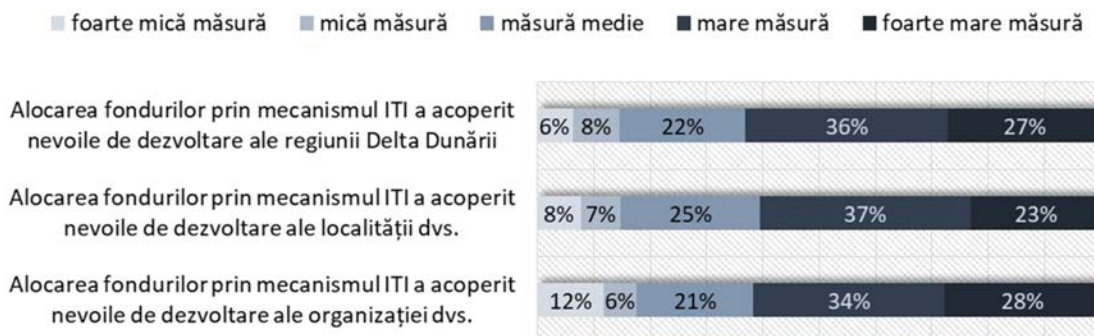
²¹ De exemplu, solicitarea de formate diferite, emiterea de formate diferite de cele necesare, cereri contradictorii ale echipelor de control succesive, ignorarea cerințelor autorităților emitente privind transmiterea documentelor utile, în mod rapid;

²² Emiterea de avize AFIR cu mare dificultate (PNDR) emiterea de avize de către Ministerul Culturii cu dificultate (POCU), DSP (emitere după un an și jumătate), avize a căror utilitate nu este clară (de exemplu, Telekom).

- Beneficiarii POR consideră că birocrăția, întârzierile la evaluare, pragurile de cofinanțare și lipsa comunicării sunt principalele blocaje.

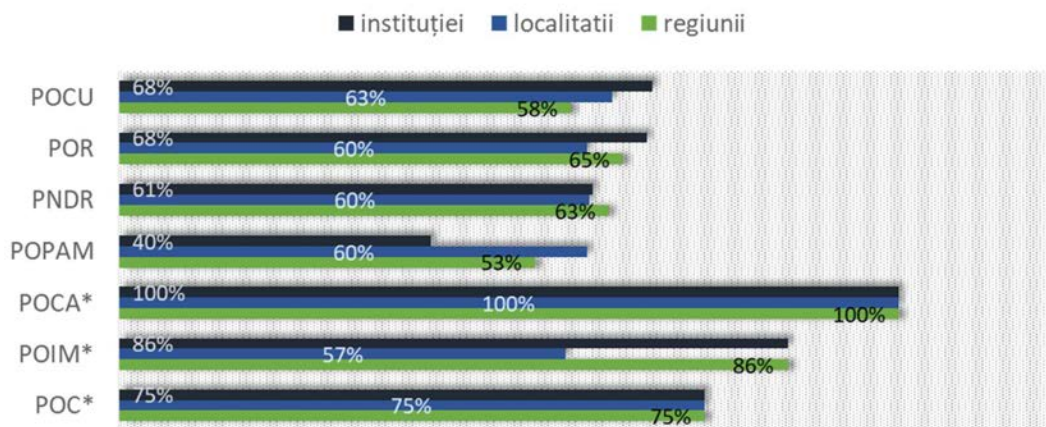
Aproximativ două treimi din beneficiari consideră că mecanismul ITI a acoperit mare parte sau cea mai mare parte din nevoile de dezvoltare ale instituției din care fac parte, ale localității lor și ale regiunii Deltei Dunării.

În ce măsură finanțarea prin mecanismul ITI...

Beneficiarii celor patru programe consecvente din punct de vedere al numărului de respondenți (POCU, POR, PNDR, POPAM) percep aceste programe ca având contribuții similare la acoperirea nevoilor localității. POPAM este perceput ca fiind mai puțin satisfăcător în ceea ce privește nevoile companiilor din domeniul pescuitului și acvaculturii, iar POR și PNDR ca fiind cele mai importante instrumente de finanțare pentru dezvoltarea regiunii. Nivelul de apreciere față de POCA, POIM * și POC este ridicat pentru toate cele trei domenii de impact: instituție, localitate și regiune.

Finanțarea prin ITI a acoperit într-o măsură mare și foarte mare nevoile...

Dimensiunea instituțională se corelează cu percepția adecvării fondurilor. Beneficiarii mari apreciază într-o măsură mai mare decât cei mici că alocarea prin mecanismul ITI a acoperit nevoile de dezvoltare ale organizației.

Eficacitatea mecanismului ITI

78% dintre beneficiarii care au răspuns la sondajul de opinie consideră că au obținut toate sau majoritatea rezultatelor preconizate. Cu excepția a 3% din beneficiarii PNDR cu proiecte finalizate care nu au respectat indicatorii proiectului, toți ceilalți respondenți au declarat că acești indicatori au fost îndepliniți. 68% dintre beneficiarii PNDR, 69% dintre beneficiarii POR, 100% dintre beneficiarii POPAM și 50% dintre beneficiarii POCU cu proiecte în desfășurare afirmă că majoritatea indicatorilor de proiect au fost atinși.

Principalii indicatori de proiect obținuți în cadrul PNDR au fost: achiziționarea de echipamente (44% dintre respondenți au menționat acest indicator ca fiind îndeplinit), construirea de spații și clădiri (16%) și achiziționarea de terenuri (14%). Apreciem că PNDR a influențat semnificativ piața utilajelor agricole din zonă, în special cea de tractoare și excavatoare de diferite dimensiuni, tranzacțiile funciare și piața construcțiilor. Indicatorii de rezultat menționați în mod semnificativ în POCU au vizat participarea la cursuri de instruire, în special în domeniul managementului (63% dintre respondenții cu proiecte POCU au menționat acest tip de indicatori). Achizițiile de echipamente au fost indicatorii cu cel mai mare grad de menționare în cazul proiectelor POPAM (50% din totalul respondenților) și POR (59% din totalul respondenților).

În ceea ce privește procedurile și procesele, beneficiarii finanțării ITI au menționat principalele dificultăți: accesarea și utilizarea sistemului MySMIS, pregătirea documentației de atribuire și cererea de rambursare.

Care au fost principalele dificultăți cu care s-a confruntat instituția dvs. în timpul implementării proiectului?

	POCU	POC*	PNDR	POPAM	POCA*	POIM*	POR
Pregătirea documentației de atribuire	7%	50%	1%	94%	67%	0%	0%
Managementul procedurii de atribuire a lucrărilor	27%	8%	11%	1%	0%	50%	9%
Monitorizarea și asigurarea calității lucrărilor efectuate	0%	0%	4%	1%	0%	0%	9%
Monitorizarea progresului fizic	0%	0%	6%	0%	0%	0%	0%
Asigurarea progresului financiar	7%	0%	11%	1%	0%	0%	7%
Întârzieri în pregătirea, actualizarea documentației tehnice	7%	8%	17%	1%	0%	0%	12%
Pregătirea cererilor de rambursare	20%	8%	27%	2%	0%	0%	28%
Accesul și utilizarea sistemului MY SMIS	27%	25%	18%	0%	33%	50%	26%
Timpul lung necesar pentru validarea/ rambursarea cheltuielilor	7%	0%	5%	1%	0%	0%	9%
total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Monitorizarea și asigurarea calității muncii prestate este mai dificilă pentru beneficiarii mari cu proiecte mari decât pentru beneficiarii individuali. De asemenea, nemulțumirea cu privire la timpul necesar pentru rambursarea cheltuielilor este mai mare în cazul administrației publice decât în cazul beneficiarilor privați și individuali.

Principalele experiențe pozitive ale beneficiarilor se raportează la rezultatele proiectelor finalizate sau în procesul de finalizare, respectiv, la dotările, echipamentele și achizițiile făcute. Principalele experiențe negative se referă la elementele menționate mai sus: birocrație excesivă, termenul îndelungat de aprobare a proiectului și rambursarea costurilor, dificultăți de implementare

Experiențe pozitive

POCU-ITI vine cu un mare avantaj și o oportunitate rară pentru dezvoltarea zonei. Este o oportunitate unică pentru noi.

POC - Finanțarea este mai mult decât binevenită. Sectorul cultural avea nevoie de o bibliotecă digitală și nu doar sectorul, ci și țara. Nu avem biblioteci digitale în România. Avem acum ocazia să dezvoltăm acest proiect strategic la scară largă.

PNDR - Am reușit să accesez fondurile și am cumpărat tot ce aveam nevoie, altfel nu aș fi reușit niciodată

POR - Prin acest mecanism se va realiza reabilitarea monumentelor istorice. Aceasta este o oportunitate unică deoarece sumele necesare nu pot fi obținute de la bugetul de stat. Am colaborat foarte bine cu biroul ADR Sud Est Tulcea.

Experiențe negative

POC - A fost nevoie de mult timp pentru a începe acest proiect. Ni s-a spus să venim cu idei inovatoare și am depus proiectul în martie 2016, l-am contractat în august 2018 și a durat 2 ani, până în decembrie 2019. O idee inovatoare se învechește în 3 ani. Trece foarte mult timp până iese ghidul. Este nevoie de mult timp pentru un proiect inovator de nișă. Alții care se mișcă mult mai repede inovează, la rândul lor. Am avut noroc pentru că nu au apărut mulți jucători pe piață și nici alte entități dispuse să investească.

POR - Birocrația a fost greoaie. Analiza a durat mult timp. Am depus proiectul în noiembrie 2017 și am semnat abia în februarie 2019. Proiectul nostru a implicat câteva achiziții minore, dar a fost simplu tehnic. Cu toate acestea, lucrurile s-au mișcat foarte greu. Majoritatea instituțiilor nu emit documentele și documentele online necesare, deși sistemul este digitalizat.

PNDR - Când s-a verificat proiectul, în august, auditorul a dorit să vadă cultura de ridichi și de grâu, ceea ce nu era posibil în acea lună deoarece grâul este deja măcinat, iar ridichile nu existau încă în august. Mai mult, pentru că am declarat ridichi roșii, castraveți și ardei grași în proiect, când am făcut decontare am putut folosi doar facturile pe care apăreau numai aceste produse. Nu am putut include facturile pe care apăreau mărar, pătrunjel sau spanac deoarece aceste culturi se declară la APIA doar o dată pe an, primăvara. Astfel am putut să fac decontarea doar toamna.

PNDR - i s-au cerut avize inutile. De exemplu: avizul Direcției de Sănătate Publică, care trebuie depus la dosarul de finanțare. De ce? Am cumpărat un camion pentru transportul stupilor, o scară și o topitoare de ceară solară. De ce îmi trebuie aviz de sănătate publică?

POCU - Nu am găsit nicăieri suficient personal pentru a ghida persoanele selectate prin recrutare. Există o mare lipsă de psihologi specializați în orientarea carierei.

POPAM- Principalele probleme provin din limbajul simplist restrictiv și din ghidurile neclare. Dar prevederile interpretabile sunt cel mai rău lucru. Acestea permit experților POPAM să interpreteze diferit cererile de finanțare. Consider că strategia ITI în domeniul dezvoltării zootehniei nu a fost luată în considerare.

POR - Organismul intermediar a solicitat deseori completarea documentelor depuse. Adesea acestea nu erau justificate. Dacă la a doua evaluare am făcut documentele în conformitate cu cerințele primei evaluări, acestea tot nu au fost considerate suficient de bune. Ne cereau mereu altceva. De obicei, ceea ce cereau la un moment dat nu mai era valabil la următoarea evaluare.

Impactul mecanismului ITI

Măsurarea percepției beneficiarilor cu privire la impactul proiectelor lor (prezentat în Tabelul următor) evidențiază trei domenii: dezvoltarea afacerilor (medii mari de impact pentru toți beneficiarii tuturor programelor operaționale), turism și mediu și biodiversitate. Comparațiile evaluărilor cu impact mediu, pe categorii de beneficiari, realizate în funcție de programul prin care au fost finanțate, arată că zonele cu cel mai scăzut nivel de vizibilitate la nivel de impact sunt: gestionarea riscului în caz de dezastre, transporturile și aprovizionarea cu apă și canalizarea.

Media impactului perceput la nivelul domeniilor de intervenție

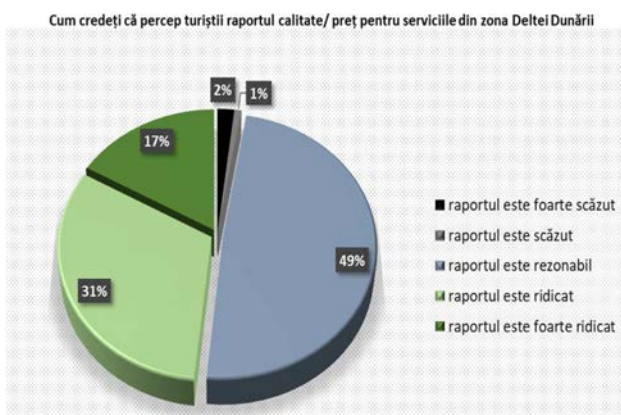
	POCU	POC*	PNDP	POPAM	POCA*	POIM*	POR
Mediu și biodiversitate	4,3	5,2	6,0	8,1	7,0	8,0	5,2
Eficiență energetică	4,1	4,0	4,1	3,4	8,0	2,3	4,9
Schimbări climatice	6,1	4,2	4,2	3,1	9,0	5,0	4,6
Managementul riscului în caz de dezastru	3,4	3,8	3,7	3,6	6,0	6,3	3,8
Prevenție și reacții de urgență în cazul poluării	5,3	6,7	5,0	5,7	7,0	8,7	6,2
Turism	6,9	6,5	5,6	6,8	8,0	3,7	5,5
Pescuit	5,5	7,3	4,7	6,3	9,0	3,7	4,8
Agricultură și dezvoltare rurală	6,4	6,2	7,9	4,7	10,0	3,7	4,6
Transport	3,5	4,2	4,4	2,1	9,0	2,8	3,7
Tehnologia informației și comunicării	3,1	4,8	4,2	3,7	10,0	7,3	4,7
Furnizarea apei și salubritatea	2,8	3,7	3,9	3,6	9,0	5,8	3,8
Managementul deșeurilor solide	2,8	4,0	3,8	3,6	8,0	5,0	4,1
Sănătate	4,4	5,5	4,9	4,3	9,0	6,3	4,3
Educație	3,3	5,5	3,9	3,4	10,0	5,2	3,8
Protecția și incluziune socială	3,9	5,2	3,8	3,5	9,0	4,2	4,0
Capacitate administrativă	3,7	6,2	4,8	4,9	9,0	7,3	4,6
Mediu de afaceri	6,5	6,8	6,1	6,3	10,0	6,2	6,2
Cultură	3,4	4,8	4,1	3,4	8,0	5,0	3,8
Media generală	4,4	5,3	4,7	4,5	8,6	5,4	4,6

Diferențele de mediu arată că dimensiunea instituției se corelează direct cu impactul perceput al următoarelor subiecte: mediu, eficiență energetică, gestionarea riscurilor în caz de dezastru, prevenirea poluării și răspunsul la situații de urgență, alimentarea cu apă și canalizare, gestionarea deșeurilor solide, cultură și, evident, capacitatea administrativă. În cazul agriculturii și dezvoltării rurale se înregistrează o corelație inversă (cu cât dimensiunea beneficiarului este mai mică - PFA - cu atât este mai mare impactul perceput).

Impactul asupra turismului

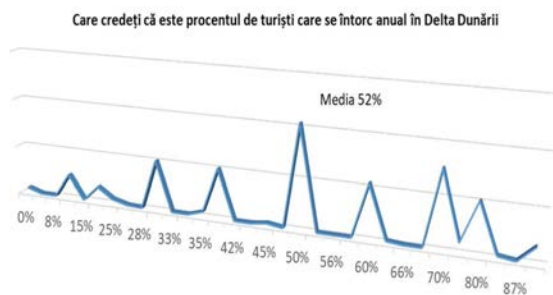
48% dintre beneficiarii finanțării europene din Delta Dunării consideră că turiștii consideră raportul calitate/preț pentru serviciile din Delta Dunării ca fiind mare sau foarte mare. 49% dintre beneficiari consideră că turiștii consideră că valoarea cumpărată cu bani este medie. Această opinie are un caracter general. Nu au existat diferențe semnificative din punct de vedere statistic care să depindă de instituția din care face parte persoana interviuată sau de programul operațional prin care acesta a fost finanțat.

Percepția aprecierii de către turiști a raportului calitate/preț este similară, indiferent de mărimea beneficiarului.

Cei mai mulți beneficiari estimează că aproximativ jumătate dintre turiștii care vizitează Delta Dunării revin anual în regiune. Beneficiarii POPAM sunt cei mai optimiști, estimând că 57% dintre turiștii anuali revin în regiune. Beneficiarii POIM consideră că doar 37% dintre turiști revin. Beneficiarii autorităților publice centrale consideră că doar 29% dintre turiști revin, în timp ce beneficiarii autorităților publice locale sau ONG-urile consideră că 55-56% dintre turiști revin anual. Operatorii din domeniul turismului și agroturismului estimează că 57% dintre turiști revin anual, pe când cei din domeniile construcții

sau mediu estimează că ponderea turiștilor care revin este de 40-42%.

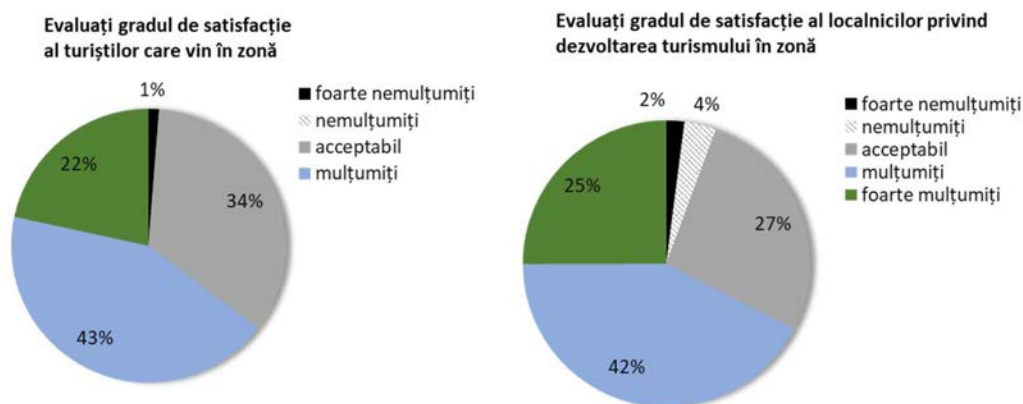

Comparația mediilor dintre beneficiarii finanțării prin PNDR și beneficiarii non-PNDR nu arată diferențe semnificative din punct de vedere statistic²⁴: beneficiarii consideră că 54% dintre turiști revin anual, non-beneficiarii consideră că 52% dintre turiști revin. Prin urmare, implementarea unui proiect nu modifică în mod semnificativ percepția beneficiarilor PNDR asupra fluxului turistic din zonă.

Două treimi dintre beneficiarii finanțării prin mecanismul ITI DD apreciază că atât turiștii, cât și

rezidenții sunt mulțumiți de dezvoltarea turismului din zonă. (Figura 18). Deși analiza statistică nu înregistrează o probabilitate semnificativă, se constată că beneficiarii POCA, POC, POIM apreciază mai mult gradul de satisfacție al turiștilor veniți în zonă (în medie 86%). Cel mai mic nivel de apreciere a satisfacției turiștilor veniți în zonă a fost înregistrat în rândul ONG-urilor: doar 40% dintre ONG-uri consideră că turiștii sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți, comparativ cu aprecierea medie la nivelul de eșantion de 77%.

Satisfacția locuitorilor în ceea ce privește dezvoltarea turismului în zonă a fost apreciată ca fiind peste medie (media = 69%) de către autoritățile publice centrale și locale și de reprezentanții instituțiilor de cult (87%) și sub medie (37%) de către ONG-uri și instituțiile din subordinea administrațiilor publice locale. Pentru o analiză aprofundată a acestor diferențe, este necesar să colectăm date la nivelul populației, în calitate de beneficiar final. Nu au existat diferențe semnificative din punct de vedere statistic între beneficiarii și non-beneficiarii finanțării la evaluarea satisfacției rezidenților față de dezvoltarea turismului din zonă.

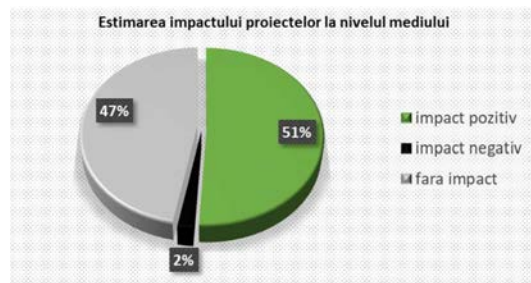
Instituțiile mari (administrația publică) au cel mai înalt nivel de apreciere pentru satisfacția turiștilor care vin în zonă și pentru satisfacția rezidenților în ceea ce privește dezvoltarea turismului din zonă.

Impactul de mediu

Majoritatea beneficiarilor intervievați (51%) consideră că proiectele pe care le-au implementat au avut un impact pozitiv asupra mediului. Beneficiarii PNDR au un nivel de apreciere peste medie. 53% dintre aceștia consideră că proiectele au fost benefice pentru mediu deoarece s-a folosit agricultura ecologică (de exemplu, fără erbicide, insecticide, sulfati), naturală (de exemplu, miere de albine), au fost achiziționate instalații ecologice (de exemplu, topitori solare, ceară de albine) sau utilaje ușor poluante (de exemplu, camioane euro 6). Beneficiarii POPAM și POCU apreciază într-o măsură mai mică impactul proiectelor derulate asupra mediului (POPAM-33%, POCU-32%). Tipuri de intervenții POCU percepute ca fiind benefice pentru mediu: achiziționarea și instalarea panourilor solare, promovarea activităților comerciale care implică reducerea emisiilor de carbon, precum ecoturismul, promovarea gestionării ecologice a deșeurilor, cum ar fi introducerea canalizării și

²⁴ Semnificația diferențelor de medie conform ANOVA

abandonarea toaletelor rurale improvizate. Efecte benefice asupra mediului identificate de beneficiarii POPAM: creșterea populației cu specii de pește, piscicultură ecologică fără poluanți, creșterea randamentului habitatului prin lucrări de drenaj, lărgirea zidurilor de apărare, adâncirea albiilor, achiziția stațiilor de pompare. Tipuri de intervenții pozitive de mediu identificate de beneficiarii POR: achiziționarea de echipamente nepoluante, dezvoltarea infrastructurii de canalizare a apei, acțiuni de ecologizare, utilizarea materialelor biodegradabile, achiziționarea și utilizarea instalațiilor solare, achiziționarea de echipamente euro 6, construirea unor platforme ecologice pentru deșeurile solide. Beneficiarii POIM consideră că impactul asupra mediului a fost unul pozitiv prin: planuri de gestionare a ariilor protejate, acțiuni de conservare a biodiversității prin gestionarea ecologică a deșeurilor solide. Alte acțiuni cu impact pozitiv asupra mediului menționate de beneficiarii POCA și POC: reciclarea hârtiei uzate, cursuri de instruire care au inclus și o componentă de mediu, îngroparea fibrelor optice și îmbunătățirea esteticii urbane.

Efectele negative asupra mediului au fost identificate doar de către beneficiarii PNDR, POPAM și, respectiv, POR: utilizarea soiurilor de plante autogame, ceea ce afectează dezvoltarea naturală a populației de albine, tratamentul culturilor cu substanțe care afectează și albinele, creșterea gunoiului de grajd odată cu creșterea turismului, din cauza lipsei platformelor de reciclare, pășunarea caprelor, invazivă pentru mediu, poluarea generată de mijloacele de transport și echipamentele

agricole, consumul de combustibil și energie din surse neregenerabile.

Impactul asupra oportunităților economice

Oportunitățile economice au fost operaționalizate în două componente: 1) numărul de companii/întreprinderi susținute, înființate prin implementarea proiectului, altele decât cele ale beneficiarilor direcți (respondenți la chestionar) și 2) numărul de noi locuri de muncă create ca urmare a implementării proiectelor.

Pentru cele două componente, la nivelul eșantionului general s-au înregistrat în medie 0,8 companii susținute/nou create pentru fiecare proiect implementat și 3,8 noi locuri de muncă pentru fiecare proiect. Cu toate acestea, pe aceste două componente, diferențele dintre beneficiari sunt semnificative²⁵. Cele mai multe oportunități economice au fost dezvoltate de către beneficiarii POCU (în medie 3,5/proiect) și

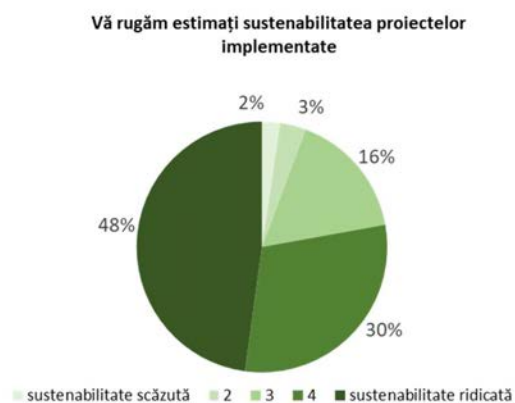
POIM (în medie 2,1/proiect), și cel mai puțin de către beneficiarii POC (în medie 0,3/proiect). Proiectele POCU și POC sunt evidențiate de numărul mare de locuri de muncă nou create, 39,1- POCU și 49,6- POC. Proiectele PNDR se află pe ultima poziție cu 1,3 noi locuri de muncă/proiect aprobat. Menționăm că aproximativ o treime dintre proiectele PNDR au în vedere locuri de muncă sezoniere.

Durabilitatea proiectelor finanțate prin mecanismul ITI

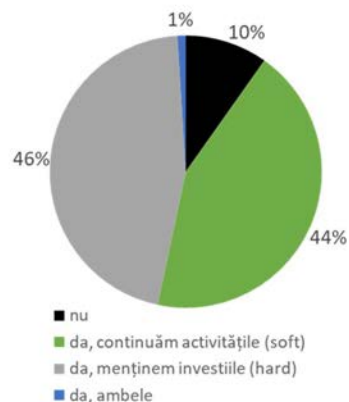
91% dintre beneficiarii intervievați au declarat că rezultatele proiectelor implementate vor fi puse la dispoziția grupurilor țintă și a localnicilor din regiunea Deltei Dunării. Cei 9% care au declarat că nu știu dacă rezultatele vor fi diseminate sunt beneficiari ai PNDR, POCU, POIM și POR cu proiecte aflate în faza de început și care nu pot proiecta rezultatele pe care le vor obține.

²⁵ Test ANOVA, $p = 0,00$

78% dintre beneficiarii care au răspuns la sondajul de opinie au considerat că proiectele implementate au o durabilitate ridicată sau foarte mare. 90% dintre ei afirmă că au implementat deja acțiuni specifice pentru a asigura durabilitatea rezultatelor după finalizarea proiectului (continuarea activităților pentru măsuri software și menținerea rezultatelor pentru măsuri/investiții dure).

Ați implementat acțiuni specifice pentru asigurarea sustenabilității

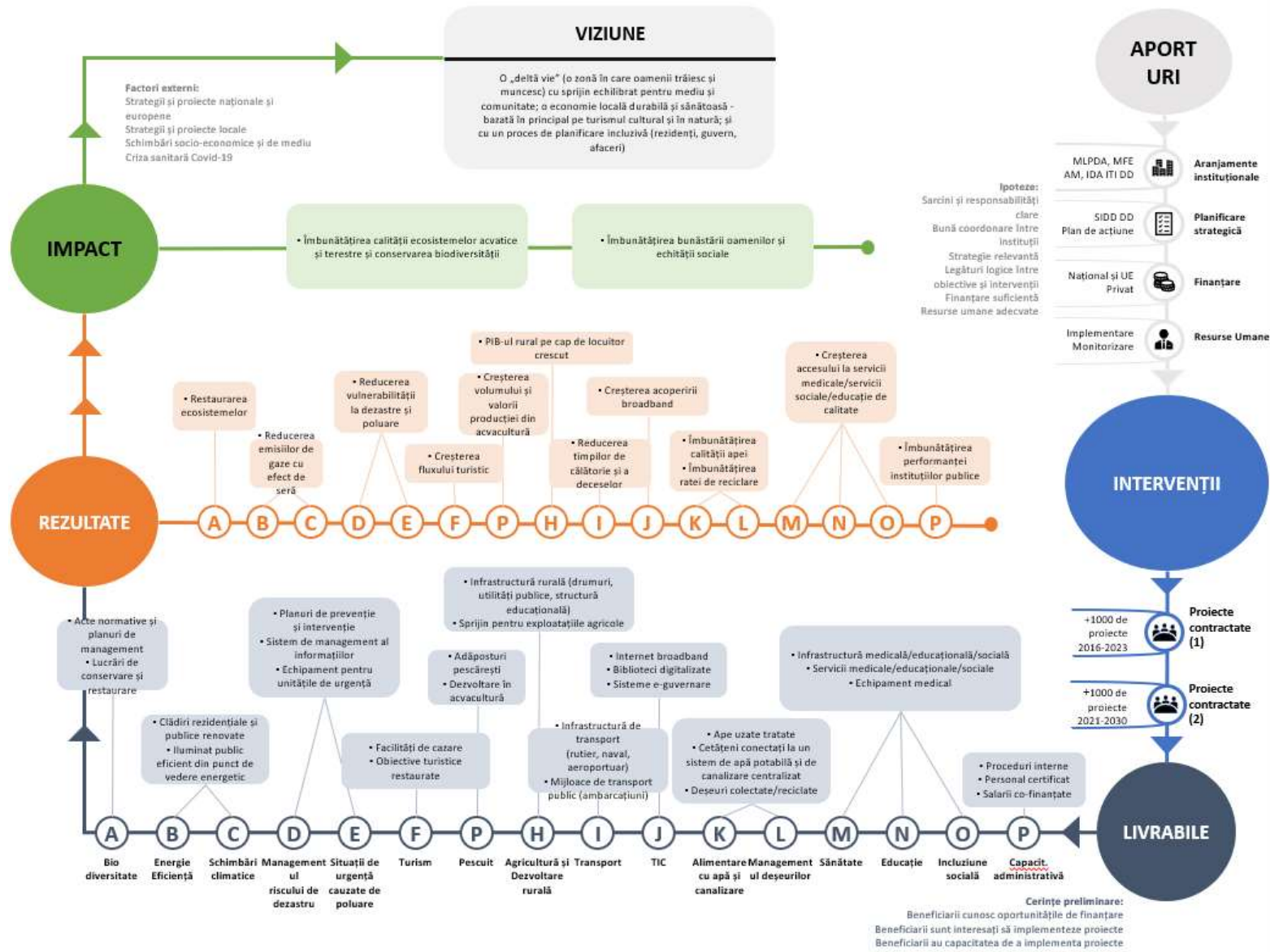
Nu au existat diferențe semnificative din punct de vedere statistic la evaluarea durabilității în funcție de categoriile de programe operaționale prin care au fost finanțate proiectele. La nivelul POPAM și POCU, au fost înregistrate cote mai mari de beneficiari care nu au implementat încă acțiuni pentru asigurarea durabilitatea.

Percepția durabilității nu diferă semnificativ în funcție de categoria de mărime a beneficiarului.

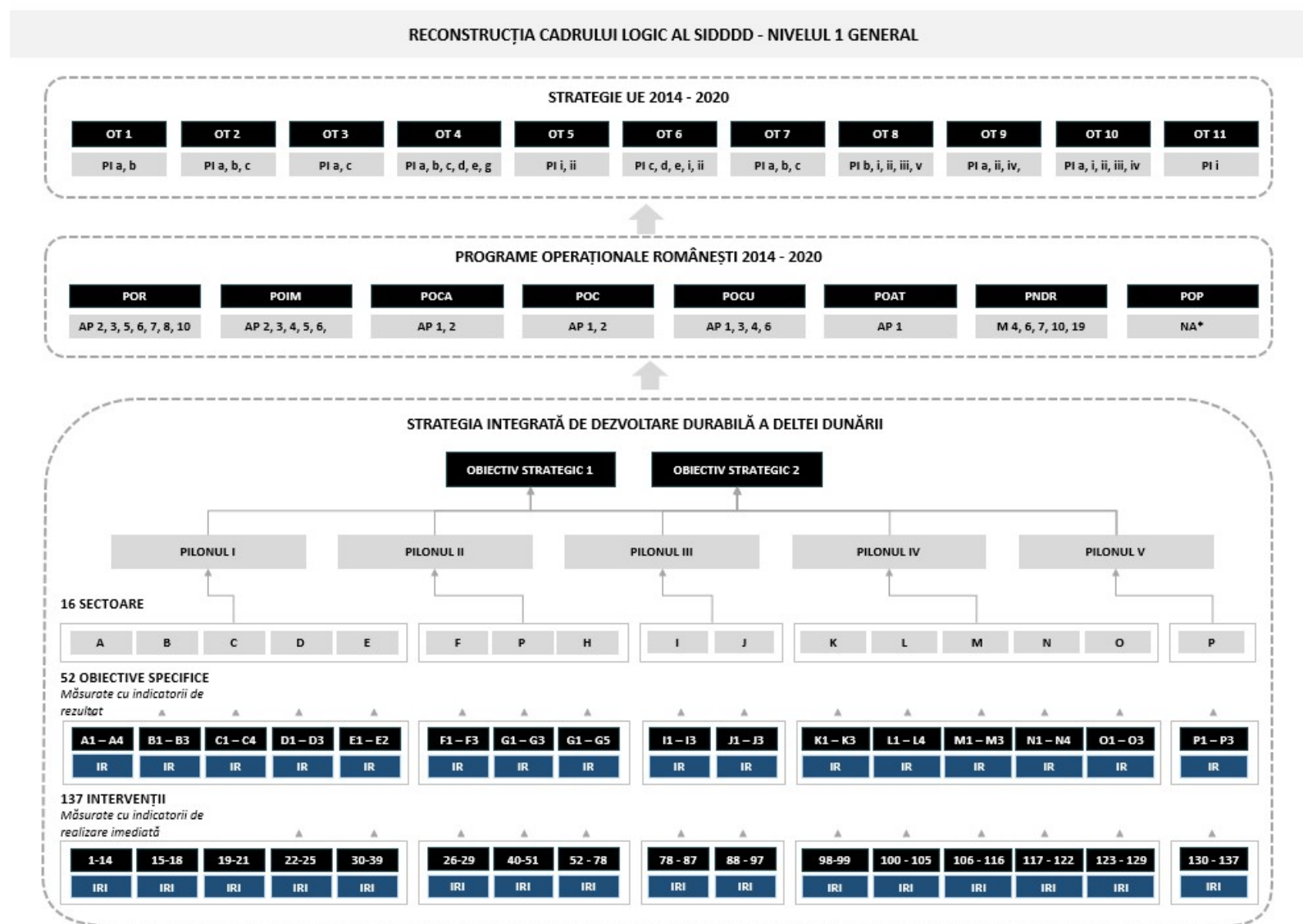
CONCLUZII

- 58% dintre beneficiari consideră că mecanismul ITI a facilitat procesul de accesare a fondurilor
- Mecanismul ITI este apreciat într-o măsură mai mare de administrațiile publice locale (72% evaluare pozitivă), autoritățile publice centrale * (67% evaluare pozitivă) și ONG-uri (70% evaluare pozitivă). Beneficiarii consideră că domeniile de intervenție la care mecanismul ITI a contribuit cel mai mult în ceea ce privește accesibilitatea fondurilor europene sunt: dezvoltarea capacității administrative, educația, cultura.
- Mecanismul ITI este relevant atât pentru dezvoltarea capacității de accesare a fondurilor la nivelul administrației publice și societății civile, cât și pentru crearea unei disponibilități de accesare a fondurilor la nivelul tuturor categoriilor de beneficiari.
- Eficiența mecanismului ITI a fost evaluată în mare parte din perspectiva dezvoltării economice. Aproximativ două treimi din beneficiari consideră că mecanismul ITI a acoperit mare parte sau cea mai mare parte din nevoile de dezvoltare ale instituției din care fac parte, ale localității lor și ale regiunii Deltei Dunării.
- Birocrația este principalul blocaj menționat de majoritatea beneficiarilor.
- În percepția beneficiarilor, eficacitatea proiectelor este ridicată. 78% dintre beneficiarii care au răspuns la sondajul de opinie consideră că au obținut toate sau majoritatea rezultatelor preconizate. Mai precis, componentele de achiziții și investiții au fost finalizate.
- La nivelul procedurilor și proceselor, beneficiarii finanțării ITI au menționat ca principale dificultăți: accesarea și utilizarea sistemului MySMIS, pregătirea documentației de atribuire și cererea de rambursare.
- În percepția beneficiarilor, impactul asupra dezvoltării turismului este medie-mare. Două treimi dintre beneficiarii finanțării prin mecanismul ITI DD apreciază că atât turiștii, cât și rezidenții sunt mulțumiți de dezvoltarea turismului din zonă.
- La nivel de mediu, impactul perceput este mediu: 51% dintre beneficiarii intervievați consideră că proiectele pe care le-au implementat au avut un impact pozitiv asupra mediului. Doar 2% dintre beneficiari au identificat și efecte negative asupra mediului.
- Impactul perceput asupra dezvoltării oportunităților economice este mediu, cu o medie de 0,8 companii susținute/nou create pentru fiecare proiect implementat și 3,8 noi locuri de muncă pentru fiecare proiect.
- 78% dintre beneficiarii care au răspuns la sondajul de opinie au apreciat că proiectele implementate au o durabilitate ridicată sau foarte mare.

Anexa 5. Teoria schimbării reconstituită

Anexa 6. Cadrul logic reconstituit

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDDSD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR A BIODIVERSITATE ȘI MANAGEMENTUL ECOSISTEMULUI**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
A.1 Dezvoltarea capacității de planificare și management al biodiversității și ecosistemelor (inclusiv monitorizare)	Indicator POIM: 2536 Număr de situri Natura 2000 cu măsuri de conservare active Indicator specific SIDDSD: I.A.5 Ponderea populațiilor de specii de pește valoroase din punct de vedere economic I.A.6 Număr de obiective de cadru RBDD infrastructură de protecție împotriva inundațiilor din construite/reabilitate/modernizate	11. Dezvoltarea și implementarea măsurilor pentru reducerea cantității de deșeuri din zonele naturale 12. Marcarea și semnalizarea zonelor strict protejate și a zonelor tampon, a zonelor de pescuit sportiv, a canalelor și lacurilor, a zonelor de campare și parcare etc. și implementarea unui sistem de monitorizare și informare, inclusiv tehnologie, cum ar fi camere activate la mișcare, turnuri de observație etc. 13. Îmbunătățirea managementului pe bază de dovezi prin dezvoltarea și implementarea unui sistem de monitorizare modern/eficient și a unui model predictiv pentru dinamica sedimentării în Delta Dunării 14. O analiză instituțională detaliată (revizuirea funcționării) a ARBDD și a reformelor administrative aferente, cu scopul de a îmbunătăți performanțele sale manageriale și cadrul legislativ care guvernează managementul zonei ARBDD, pentru a permite locuitorilor să devină participanți activi în protejarea și gestionarea resurselor naturale. Măsuri de consolidare a capacității pentru comunități și ARBDD 15. Lucrări pentru refacerea și optimizarea regimului hidrologic din Delta Dunării inclusiv echipamente și costuri operaționale pentru intervențiile fizice în vederea refacerii circulației naturale a apei și a zonelor cu habitate importante 16. Refacerea sistemelor ecologice și a habitatului natural în cadrul rețelei Natura 2000 inclusiv în lacurile din complexele lacustre naturale, afectate de procese de aluvionare cauzată de intervenții antropice, prin lucrări de decolmatare și reconstrucție ecologică, pentru speciile care fac obiectul preocupărilor legate de conservare, împreună cu dezvoltarea unui sistem de monitorizare integrat care să acopere întreaga zonă DD (inclusiv zonele transfrontaliere), susținând luarea deciziilor pe bază de dovezi și participarea comunității 17. Studii și Asistență Tehnică pentru conservarea biodiversității și refacerea ecosistemelor și a habitatelor naturale în cadrul rețelei Natura 2000 afectate de impacturile antropice 18. Identificarea polderelor suplimentare, eligibile pentru refacerea ecologică. Acestea vor include studii de fezabilitate și proiecte tehnice pentru restaurarea habitatelor naturale afectate de activitățile non - ecologice din polderele agricole, pescărești și forestiere - lucrări de restaurare ecologică integrală sau parțială 19. Studii de capitalizare a capitalului natural pentru stabilirea celor mai valoroase utilizărilor ale terenului și resurselor naturale în vederea unui management optim 110. Reîmpădurirea suprafețelor în care vegetația forestieră naturală a dispărut sau s-a degradat 111. Investiții pentru susținerea acțiunii locale de reducere a poluării cu nitrați a căilor navigabile, poluare provenită din activitățile agricole și de creștere a animalelor 113. Managementul integrat al dăunătorilor - dezvoltarea și implementarea unei strategii integrate pentru controlul țânțarilor 114. Strategie integrată pentru managementul stufului	Indicatori POIM: CO23 Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun 2538 Seturi de măsuri/planuri de management/planuri de acțiune aprobate 2594 Număr de situri/arii/specii/habitate (după caz) care beneficiază de planuri de management/planuri de acțiune aprobate 2595 Număr de situri Natura 2000 cu administrator/custode operațional - 4.1A 2597 Număr de situri/arii/specii/habitate (după caz) care beneficiază de măsuri de conservare active implementate 2598 Număr de situri Natura 2000 cu administrator/custode operațional - 4.1B 25100 Măsuri active implementate pentru specia X (pentru planurile de acțiune aferente speciilor a căror arie nu poate fi identificată limitativ) Indicatori specifici SIDDSD: I.A.1 Plan de Management al Rezervației Biosferei Delta Dunării implementat I.A.2 Planuri de Management ale altor situri Natura 2000 din teritoriul ITI I.A.3 Număr de seturi de măsuri și acțiuni ale Rezervației Biosferei Delta Dunării bazate pe date de monitorizare larg acceptate și pe modele hidrologice, de sedimentare și demografice de ultimă oră implementate I.A.4 Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun I.A.7 Număr de acte normative aprobate care vin în sprijinul conservării patrimoniului natural al Deltei Dunării
A.2 Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului natural și combaterea/reducerea impactului activităților antropice poluante			
A.3 Dezvoltarea cercetării, a educației și formării în domeniile biodiversității și protecției patrimoniului natural	Indicatori specifici SIDDSD: I.A.8. Număr de permise emise de ARBDD pentru cercetători implicați în programul diversificat de cercetare, recunoscut internațional, privind sistemele și resursele naturale și culturale ale DD	112. Înfăințarea Centrului Internațional de Studii Avansate pentru Sisteme Fluvio-Mare DANUBIUS-RI	Indicatori POC: CO24 Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin CO25 Numărul de cercetători care lucrează în infrastructuri îmbunătățite de cercetare CO27 Investiții private combinate cu sprijinul public pentru proiecte de inovare sau de C&D
A.4 Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii prietenoase cu mediul înconjurător (IMM)	Indisponibil	Indisponibil în Sectorul I. A	Indisponibil

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDD DD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR B EFICIENȚĂ ENERGETICĂ**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
B.1 Creșterea eficienței energetice în zona de studiu în ceea ce privește domeniul economic, clădirile rezidențiale și publice și furnizarea serviciilor publice	Indicatori POR: CO32 Scăderea consumului anual de energie primară în clădirile publice Indicatori specifici SIDD DD: I.B.1 Număr de clădiri publice renovate	I16. Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (școli, spitale, clădiri administrative etc.) I17. Extinderea și îmbunătățirea eficienței energetice a iluminatului public I18. Susținerea îmbunătățirii eficienței energetice a gospodăriilor	Indicatori POR: 158 Scăderea consumului anual de energie primară în iluminatul public Indicatori specifici SIDD DD: I.B.2 Număr de clădiri rezidențiale renovate I.B.3 Lungimea rețelei termice reabilitate/extinse:
B.2 Creșterea folosirii surselor de energie regenerabilă în zona de studiu	Indisponibil	II15. Promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă. Investiții în proiecte pilot care promovează utilizarea surselor de energie regenerabilă (vânt, energie solară, pompe de căldură, biomasă, micro-hidro etc.) și a tehnologiilor nepoluante, inclusiv dezvoltarea și implementarea sistemelor de propulsie ecologice în Delta	Indisponibil:
B.3 Îmbunătățirea expertizei locale, a disponibilității informațiilor și a conștientizării pe tema eficienței energetice	Indisponibil	Indisponibil	Indisponibil

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIIDDD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR C SCHIMBĂRI CLIMATICE**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
C.1 Dezvoltarea unei zone receptive și reziliente la problemele climatice prin integrarea lor în planurile și politicile publice locale	Indisponibil	I20. Înființarea unei unități cu mandat clar care să se adreseze problemelor legate de schimbările climatice, cu un număr mic de angajați dedicați și informați și capabilă să funcționeze trans-sectorial	Indisponibil
C.2 Promovarea dezvoltării unei economii cu emisii scăzute de carbon prin luarea unor măsuri țintite de adaptare și reducere a emisiilor GES	Indicator POR: CO34 Scădere anuală estimată a gazelor cu efect de seră	Indisponibil la nivelul Sectorului I.C	Indicator specific SIIDDD: I.C.2 Numărul gospodăriilor cu o clasificare mai bună a consumului de energie urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică
C.3 Dezvoltarea parteneriatelor în domeniul schimbărilor climatice și a unor instrumente de finanțare	Indisponibil	I19. Crearea unei platforme de parteneriat SC, inclusiv un fond pentru adaptare climatică impulsionat de comunitate, dedicat familiilor cu venituri reduse, micro - granturi sau un mecanism de împrumut pentru susținerea IMM -urilor și o facilitate de parteneriat pentru promovarea colaborării publice - private pentru măsurile inovatoare privind schimbările climatice	Indicator specific SIIDDD: I.C.1 Număr de intervenții și investiții pentru măsuri de adaptare la schimbări climatice
C.4 Conștientizarea din partea populației și a mediului de afaceri cu referire la adaptarea la schimbările climatice	Indisponibil	I21. Elaborarea unor ghiduri de bune practici cu instrucțiuni locale clare și ușoare privind implementarea politicilor de combatere a schimbărilor climatice	Indisponibil

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIISSSS - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR D MANAGEMENTUL RISCULUI ÎN CAZ DE DEZASTRE**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
D.1 Reducerea vulnerabilității la toate tipurile de riscuri în același timp cu îmbunătățirea calității serviciilor de urgență, pe baza evaluării riscurilor la nivel național și județean, dezvoltarea și menținerea unei capacități de răspuns corespunzătoare	Indicator POIM: 2549a Timpul mediu de răspuns la situații de urgență la stingerea incendiilor sau alte situații 2549b Timpul mediu de răspuns la situații de urgență la acordarea primului ajutor medical	I22. Furnizarea unor utilaje și echipamente speciale pentru intervenții ale ISU și SMURD în situații de dezastru I24. Modernizarea, reabilitarea și construirea elementelor de infrastructură ale Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Delta” al județului Tulcea în Tulcea + Măcin + Crișan + Babadag + Topolog	Indicator POIM: 2550 Unități echipate pentru situații de urgență Indicatori specifici SIISSSS: I.D.2 Număr de exerciții cu intervenție de urgență în caz de dezastru (anual) I.D.4 Număr de planuri de intervenție disponibile
D.3 Elaborarea unui Sistem Județean Informațional Integrat pentru Managementul Situațiilor de Urgență ca parte a Sistemului Național Informațional privind Managementul Dezastrelor		I25. Crearea și menținerea unei baze de date interinstituționale cu factorii de risc	Indicator specific SIISSSS: I.D.3 Inventar cu deșeuri periculoase și sistem de management al informațiilor existente (da sau nu)
D.2 Evaluarea principalelor tipuri de riscuri, elaborarea unor hărți de risc pentru cutremure și inundații, precum și implementarea proiectelor pentru reducerea acestor riscuri	Indicator specific SIISSSS: I.D.1 Număr de locuitori care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor ca rezultat al investițiilor în infrastructură	I23. Lucrări pentru protecția împotriva inundațiilor în paisprezece orașe/comune	Indicator POIM: 2581 Cerere de finanțare transmisă, spre analiză și aprobare, la Comisia Europeană/Organismul Independent pentru Evaluare 2582 Documentații suport pentru elaborarea aplicației de finanțare (Studiu de Fezabilitate, Analiza Instituțională, Analiza Cost-Beneficiu, Evaluarea impactului asupra mediului etc.)

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDDDD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR E SITUAȚII DE URGENȚĂ CAUZATE DE POLUARE**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
E.1 Dezvoltarea unui sistem avansat de gestionare a informației în cazul deșeurilor periculoase care pot determina scurgeri și reprezintă o amenințare pentru Delta Dunării E.2 Reducerea riscurilor de poluare și a timpului de răspuns prin elaborarea unui plan de prevenție, dotarea cu echipamente adecvate și formarea resurselor umane	Indicatori specifici SIDDDD: I.E.1 Număr de incidente de poluare în regiunea DD (anual) I.E.3 Durata medie pentru a opri incidentele de poluare (zile)	I26. Planuri complete, coerente și cuprinzătoare pentru prevenirea și răspunsul la situațiile de urgență în caz de poluare, care să acopere atât apa și uscatul, cât și sursele de poluare mobile și fixe I27. Crearea unei echipe interinstituționale pentru răspuns la situațiile de urgență în caz de poluare I28. Achiziționarea de echipamente pentru ca echipa de primă intervenție să aibă acces rapid în localitățile din centrul Deltei unde are loc incidentul de poluare I29. Crearea și menținerea unei baze de date interinstituționale cu răspunderea pentru mediu, pentru schimbul de date și o mai bună coordonare între agenții	Indicatori specifici SIDDDD: I.E.2 Număr de exerciții cu intervenție în caz de urgență (anual) I.E.4 Număr de planuri de prevenție disponibile

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDD DD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR F TURISM**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
F.1 Dezvoltarea și promovarea Deltei Dunării ca o destinație turistică integrată, cu un portofoliu bogat de produse și servicii turistice durabile prin valorificarea patrimoniului natural și cultural F.2 Instituirea unui mecanism de management local al destinației, bazat pe implicarea activă și pe asumarea responsabilității din partea actorilor locali F.3 Încurajarea populației locale de a deschide mici afaceri turistice, care să îndeplinească standardele de calitate și sustenabilitate și care să fie viabile din punct de vedere economic	Indicatori specifici SIDD DD: II.A.1 Sosiri ale turiștilor (anual) II.A.2 Număr de permise de intrare în RBDD II.A.4 Ratele de ocupare pentru cazările autorizate/oficiale II.A.5 Durata medie a sejurului (nopti) II.A.6 Ponderea structurilor de cazare turistice deschise tot anul (%) II.A.8 Raportul dintre nerezidenții și rezidenții ce dețin terenuri/imobile în DD	I30. Dezvoltarea și construirea infrastructurii turistice I31. Instituționalizarea unei Organizații de management pentru destinația Delta Dunării (OMD) corelat cu dezvoltarea brandului Delta Dunării I32. Elaborarea și implementarea unui program cu multiple destinații pentru dezvoltarea de produse și atracții I33. Implementarea unui mecanism de sprijin pentru un turism durabil și inovator, bazat pe natură și pe cultură și pentru microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii și de turism pentru o economie locală verde I34. Implementarea unui program extins pentru înfrumusețarea așezărilor și revitalizarea centrelor urbane I35. Program pentru îmbunătățirea calității unităților și serviciilor de cazare I36. Intervenții legate de patrimoniul cultural (reabilitare, conservare etc.) I37. Dezvoltarea unui program de interpretare (învățare) a destinațiilor I38. Dezvoltarea și derularea unui program pentru situații de urgență și prim ajutor pentru lucrătorii din turism și furnizorii de servicii I39. Înființarea unui observator de cercetare specializat în turism	Indicatori POR: CO9 Creșterea numărului preconizat de vizite la obiectivele de patrimoniu cultural și natural și la atracțiile care beneficiază de sprijin 1523 Obiective de patrimoniu cultural restaurate 1568 Clădiri publice construite/modernizate/extinse CO38 Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane CO39 Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane 1567 Persoane care trăiesc în orașe mici și mijlocii unde s-au implementat strategii de dezvoltare locală Indicatori PNDR: P6B301 Număr de monumente istorice modernizate Indicatori specifici SIDD DD II.A.3 Număr de ambarcațiuni disponibile pentru turiști la principalele puncte de ieșire și puncte nodale (rute monitorizate) II.A.7 Număr de case tradiționale menținute/reabilitate incluse în circuitul turistic

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDDDD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR G PESCUIT ȘI ACVACULTURĂ**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
G.1 Restabilirea echilibrului ecologic între speciile de pești prădători și pești pradă și restabilirea calității apei	Indicatori specifici SIDDDD: II.B.2 Mărirea populațiilor de specii de pești răpitori II.B.3 Dinamica populației de caras	I40. Reducerea sedimentării în lacurile mari I41. Dragarea lacurilor mari pentru a reface adâncimea apei I43. Susținerea reproducerii artificiale a speciilor valoroase, precum știuca, șalăul și alte specii în declin și construirea/modernizarea unor facilități de debarcare simple în zonele cu densitate mare a pescarilor. I44. Îmbunătățirea habitatului peștilor I45. Reglementarea sau eliminarea câmpării pentru pescuit necontrolat	Indicatori specifici SIDDDD: II.B.4 Număr de investiții/proiecte în acvacultură/procesare/siguranța pescarilor
G.2 Creșterea valorii economice a activităților de pescuit și acvacultură	Indicatori POP: 1.1 Variația valorii producției 1.2 Variația volumului producției 1.7 Locuri de muncă (ENI) create în sectorul pescuitului sau activități complementare 1.8 Locuri de muncă (ENI) menținute în sectorul pescuitului sau activități complementare	I42. Diversificarea activităților de pescuit comercial prin dezvoltarea unor activități complementare - îmbunătățirea siturilor eco-turistice, a adăposturilor pentru a satisface nevoile pescarilor, construirea unor facilități de debarcare simple în zonele cu densitate mare a pescarilor. Promovarea și acordarea de servicii de pregătire pentru pescaturism și pescuitul recreativ/sportiv durabil. I46. Propunerea unor stimulente fiscale, cum ar fi eliminarea taxei pentru apă I47. Îmbunătățirea colectării și analizării datelor referitoare la pescărie I48. Consolidarea capacității analitice a INCDD I49. Îmbunătățirea activităților de cercetare și dezvoltare legate de pescărie în institute de cercetare, instituții publice și asociații ale pescarilor I50. Îmbunătățirea acvaculturii inclusiv prin sprijinirea mediului de afaceri I51. Susținerea prelucrării peștelui pe scară redusă. Diversificarea prelucrării peștelui la nivel de gospodărie și sat prin introducerea unor unități de ambalare în conserve la scară mică (pentru caras și alte specii de pește ieftine, cum ar fi babușca și plătica) și îmbunătățirea sistemelor de afumare (afumătoare electrice mici), în principal pentru producerea delicatelor pentru turiștii vizitatori	
G.3 Creșterea numărului de oportunități de angajare de calitate în sectorul pescuit	Indicatori specifici SIDDDD: II.B.1 Numărul locurilor de muncă din domeniul pescăresc pe activități specifice (nou create prin proiecte)		

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR H AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
H.1 Promovarea integrării producătorilor din sectorul agro-alimentar (în special produse organice) în lanțul valoric pentru a-i ajuta să beneficieze de avantajul proximității față de piețele externe și de oportunitățile turismului în zonă	Indicatori specifici SIDD: II.C.3 Ponderea infrastructurii de irigații reabilitate prin proiecte ITI din totalul infrastructurii de irigații viabile (%) II.C.10 % din infrastructura comună și sătească modernizată, din care after school, baze sportive, dispensare, drum agricol, drumuri locale modernizate, grădinițe, iluminat stradal, licee și școli modernizate, parcuri și locuri de joacă, piețe, poduri și podete, rețea de apă, rețea de canalizare, rețele pentru siguranța populației	I52. Înființarea și modernizarea facilităților pentru producția/colectarea/prelucrarea/comercializarea produselor agricole I53. Modernizarea infrastructurii rurale (apă, salubritate, șosele, școli etc.) I55. Finalizarea restituirii terenurilor și înregistrarea în cartea funciară pentru consolidarea terenului/fermelor I56. Sprijin pentru activități agricole ecologice în cadrul zonelor Natura 2000 I57. Extinderea accesului la educația profesională pentru agricultură I58. Modernizarea sistemelor de control a calității pentru produsele agricole I60. Furnizarea de consultanță și formare profesională pentru fermieri/forța de muncă din mediul rural I61. Încurajarea agriculturii organice I63. Modernizarea/reabilitarea infrastructurii de irigații I64. Consolidarea și modernizarea fermelor mici I66. Modernizarea dotărilor tehnice ale fermelor I67. Inițiative de jos în sus pentru dezvoltare locală I70. Acordarea de terenuri, inclusiv prin concesiuni acordate de către Consiliul Județean Tulcea fermierilor locali pentru încurajarea activităților agricole și creșterea nivelului veniturilor I71. Încurajarea înființării grupurilor/organizațiilor de producători I72. Stimularea creării unor lanțuri scurte de aprovizionare în beneficiul activităților de turism I73. Susținerea atribuirii de marcă/certificării produselor agricole și a comercializării acestora pe piețele internaționale I74. Acordarea de stimulente pentru menținerea activităților agricole în centrul Deltei I77. Modernizarea infrastructurii educaționale (în special pentru învățământul primar și secundar)	Indicatori PNDR: P2A13 Număr de exploatați care beneficiază de ajutor pentru investiții în exploatați agricole P3A12 Pondere Investiții publice și private pentru prelucrare și comercializare produse alimentare = Valoare totală proiect (euro) din totalul investițiilor agricole ITI P3A13 Număr de ferme care beneficiază de ajutor pentru investiții pentru prelucrarea produselor alimentare și marketing P5A13 Număr de proiecte care beneficiază de ajutor pentru investiții pentru irigații P5A14 Suprafața vizată (ha) în vederea irigațiilor prin proiecte ITI P5D11 Număr de proiecte cu investiții în platforme pentru stocarea gunoului de grajd P6B200 Număr de proiecte care beneficiază de ajutor pentru investiții în infrastructură P6B201 Lungime drumuri agricole (m) = drum agricol P6B202 Lungime drumuri forestiere (m) = drum forestier P6B203 Lungime rețea apă (m) P6B204 Lungime rețea canalizare (m) P6B205 Lungime drumuri locale modernizate (m) P6B206 Număr de licee și școli modernizate P6B207 Număr de grădinițe modernizate P6B208 Număr de after-school-uri modernizate P6B41 Număr de GAL selectate P6B42 Populația țintă de către GAL Indicatori specifici SIDD: II.C.1 Număr de fermieri/asociații cu acces la rețele de promovare II.C.2 Număr de participanți la programe de educație/formare profesională prin PNDR II.C.6 Suprafața de teren acordat fermierilor din terenul public disponibil
H.2 Susținerea diversificării activităților agricole și non-agricole pentru crearea de locuri de muncă, încurajând implicarea activă a comunităților locale	Indicatori specifici SIDD: II.C.8 % fermieri care au deschis o activitate non-agricolă	I65. Crearea unor afaceri mici non-agricole I62. Practicarea activităților agricole de către generațiile tinere	Indicatori PNDR: P6A11 Număr de exploatați care beneficiază de ajutor pentru înființare/sprijin pentru investiții în activități neagricole
H.3 Promovarea accesului tinerilor fermieri la terenuri pentru a permite îmbunătățirea fluxurilor de venit pentru populația locală			
H.4 Conservarea, protejarea, valorificarea și promovarea patrimoniului natural și cultural, mobil și imobil, din mediul rural	Indicatori specifici SIDD: II.C.9 % inițiative/proiecte care valorifică patrimoniul cultural al zonei	I54. Inițierea de acțiuni de protejare, îmbunătățire și promovare a resurselor naturale și culturale I68. Împădurirea terenurilor agricole și neagricole din regiunea Deltei Dunării I69. Conservarea patrimoniului și a tradițiilor locale (inclusiv a meșteșugurilor) I75. Susținerea reabilitării infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor I76. Accesul fermierilor și a procesatorilor la instrumentele pentru managementul riscurilor I78. Implementarea unui program extins de revitalizare a localităților din Centrul Deltei prin realizarea de proiecte de reabilitare arhitecturală și creștere a calității spațiilor publice	Indicatori PNDR: P6B300 Număr de proiecte care beneficiază de ajutor pentru investiții în patrimoniul cultural și natural local P6B301 Număr monumente istorice modernizate P6B302 Număr de centre culturale modernizate II.C.4 Suprafața de teren neproductiv împădurit (prin proiecte PNDR 2014-2020 în teritoriul ITI pe M.8 APIA) II.C.5 Număr de intervenții de protecție împotriva inundațiilor (prin proiecte ITI)
H.5 Îmbunătățirea accesului populației/fermierilor locali la informarea privind posibilitățile de a obține fonduri din Politici Agricole Comune - crearea unei echipe pentru extinderea agriculturii speciale pentru Delta Dunării	Indisponibil	I59. Organizarea de evenimente de informare cu privire la finanțările locale și europene, inclusiv proiecte de pregătire	Indisponibil

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDDOD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR I TRANSPORT**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
I.1 Creșterea conectivității teritoriale în vederea asigurării accesului la piețele din Tulcea, din restul României și din Uniunea Europeană; asigurarea accesului egal al întreprinderilor, cetățenilor și bunurilor în teritoriul Deltei Dunării, cu o atenție sporită acordată protecției patrimoniului natural existent	Indicatori POIM: 2513 Pasageri îmbarcați și debarcați în transportul aeroportuar Indicatori specifici SIDDOD: III.A.1 Durata de călătorie între Tulcea și Constanța III.A.2 Durata de călătorie între Tulcea și Brăila III.A.3 Durată de călătorie între Tulcea și Galați III.A.4 Volum de mărfuri transportate pe căi navigabile interioare	I79. Modernizarea drumului național DN 22 Constanța - Tulcea - Măcin - Brăila inclusiv realizare pod peste Dunăre în zona Brăila-Măcin I81. Modernizarea drumului județean DJ229, sectorul I și II, Niculițel - Zebil - Sarichioi I82. Modernizarea drumului județean DJ222N, Tulcea - Pardina - Chilia Veche I83. Modernizarea drumului județean DJ226 Tronson DN22B - Corbu - Săcele - Istria - Mihai Viteazu I86. Modernizarea drumurilor județene (infrastructura de transport regional): DJ222B Tronson Baia-Ceamurlia de Sus; DJ222 Tronson Visina-Ceamurlia de Sus; DJ 223A Tronson Enisala - Babadag - Slava Rusă; DJ 226A Tronson Cetatea Histria - DN22/Tariverde I84. Modernizarea și creșterea capacității operaționale a porturilor Tulcea, Sulina, Măcin, Isaccea, Mahmudia și Chilia I87. Reabilitarea și modernizarea Canalului Sulina I85. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii aeroportuare	Indicatori POR: CO13 Lungimea totală a drumurilor nou construite conectate la TEN-T CO14 Lungimea drumurilor reconstruite/modernizate conectate la TEN-T Indicatori POIM: 2517 Aeroporturi modernizate 256 Porturi situate pe TEN-T modernizate CO13a Lungime totală a drumurilor nou construite TEN -T Indicator specific SIDDOD: III.A.5 Număr de intervenții privind accesul îmbunătățit la principalele servicii pe timpul iernii
I.2 Creșterea accesibilității în centrul Deltei Dunării pentru a sprijini dezvoltarea turismului și a pescuitului, precum și mobilitatea pentru locuitorii din zonele slab populate	Indisponibil	I80. Sistem de transport public durabil, adaptat specificităților centrului Deltei	Indicator POR: 1511 Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat Indicator specific SIDDOD: III.A.6 Numărul de ambarcațiuni publice și private puse la dispoziția călătorilor
I.3 Îmbunătățirea sănătății și protecției mediului prin reducerea emisiilor și a consumului de resurse (inclusiv energie) în sistemul de transport	Indisponibil	I80. Sistem de transport public durabil, adaptat specificităților centrului Deltei	Indicator POR: 1511 Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat Indicator specific SIDDOD: III.A.6 Numărul de ambarcațiuni publice și private puse la dispoziția călătorilor

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDDOD - NIVELUL II SECȚIONAL
SECȚOR J TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
J.1 Asigurarea accesului deplin la rețeaua de internet în bandă largă	Indicator POC: 358 Acoperire/disponibilitate în bandă largă NGA în procente gospodării	I88. Internet/internet ultrarapid pentru un turism ecologic	Indicatori POC: CO10 Noi gospodării care au acces la bandă largă de cel puțin 30 Mbps 211B1 Număr de localități neacoperite care vor fi acoperite prin implementarea proiectului 211B2 Numărul punctelor de acces la Internet broadband
J.2 Sprijin pentru utilizarea pe scară largă a TIC în mediul privat, în mediul de afaceri și în sectorul public	Indicator POC: 3514 Procentul cetățenilor care utilizează cu regularitate internetul din total populație Indicator specific SIDDOD: III.B.1 Gradul de utilizare cu regularitate a internetului la nivel național	I89. Îmbunătățirea serviciilor guvernamentale electronice și a sistemelor locale de monitorizare publică I90. Susținerea TIC pentru afaceri prin intermediul e-portal și acordarea de facilități I91. Formularea și implementarea politicilor de date deschise I92. Creșterea integrării verticale a soluțiilor de inovare din domeniul TIC în economia locală I97. Dezvoltarea infrastructurii și sistemelor TIC și a competențelor digitale pentru susținerea educației, sănătății, a culturii online și a incluziunii digitale	Indicatori POC: 233B1 Număr de elevi din învățământul preuniversitar, utilizatori activi pe platforma națională de învățare, din total număr de elevi din învățământul preuniversitar (%) 233B2 Număr de profesori din învățământul preuniversitar, utilizatori activi pe platforma națională de învățare, din total număr de profesori din învățământul preuniversitar (%) 233C1 Număr de elemente de patrimoniu cultural digitizate, încărcate pe platforma creată prin proiect 233C2 Număr de „Elemente de patrimoniu cultural digitizate” și furnizate către europeana.eu 233C3 Numărul documentelor rare deja digitizate și numărul documentelor rare digitizate prin proiect, încărcate pe Europeana.eu 233C4 Numărul obiectelor deja digitizate aflate în colecțiile bibliotecilor și numărul obiectelor din colecțiile bibliotecilor digitizate prin proiect, încărcate pe Europeana.eu 233C5 Numărul obiectelor deja digitizate, aparținând patrimoniului național, aflate în colecțiile muzeelor și numărul obiectelor din patrimoniul național digitizate prin proiect, care sunt încărcate pe Europeana.eu 233W1 Număr de elevi de gimnaziu ce utilizează internetul prin wireless campus, din total număr de elevi de gimnaziu (%) 233W2 Număr de profesori ce utilizează internetul prin wireless campus, din total număr de profesori (%) 233W3 Număr de unități gimnaziale ce beneficiază de echipamente wireless prin implementarea proiectului 3517 Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație (număr școli) Indicator specific SIDDOD: III.B.2 Număr de locuitori care utilizează sistemele e-guvernare III.B.3 Număr de unități prespitalicești și spitalicești care utilizează sisteme de telemedicină III.B.4 Număr de puncte de acces public la informații (PAPI) nou înființate
J.3 Asigurarea sinergiilor cu alte sectoare pentru a promova transferul de cunoștințe, servicii și dezvoltare economică	Indisponibil	I93. Creșterea investițiilor private în CDI și încurajarea cererii pentru CDI I94. Creșterea transferului de cunoștințe, tehnologie și personal cu competențe CDI prin parteneriate între mediul privat și cel de cercetare I95. Creșterea excelenței bazei științifice ca promotor al inovării prin dezvoltarea infrastructurii C&D I96. Creșterea implicării în cercetarea la nivel UE prin deblocarea potențialului de excelență în CDI, cum ar fi prin programul cadru Orizont 2020, și prin atragerea talentelor și a competențelor avansate în sistemul național CDI	Indisponibil

RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDDOD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR K ALIMENTAREA CU APĂ, CANALIZAREA ȘI MANAGEMENTUL INTEGRAT AL APEI

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
K.1 Furnizarea de apă potabilă pentru a respecta standardul de calitate a vieții și a îndeplini obiectivele de dezvoltare economică ținând seama de cerere, de fezabilitate financiară și de constrângerile de operare și mentenanță	Indicatori specifici SIDDOD: IV.A.1 Ponderea populației rurale racordate la rețelele centralizate de alimentare cu apă prin proiecte cu finanțare ITI (%) IV.A.2 Ponderea populației din orașe racordate la rețelele centralizate de alimentare cu apă prin proiecte cu finanțare ITI (%)	I98. Proiecte în zone cu o populație de sau mai mare de 2.000 de locuitori I99. Proiecte în zone cu o populație de sau mai mică de 2.000 de locuitori	Indicator specific SIDDOD: IV.A.7 Număr de locuitori racordați la un sistem centralizat de apă potabilă prin ITI
K.2 Sprijinirea colectării apelor uzate în mod centralizat (în funcție de cerere, fezabilitate financiară și de constrângeri de operare și mentenanță) și renunțarea la sistemul actual de utilizare a latrinelor cu fosă, care constituie un pericol pentru sănătate în zonele predispușe la inundații	Indicatori specifici SIDDOD: IV.A.3 Ponderea populației rurale racordate la rețelele centralizate de canalizare prin proiecte cu finanțare ITI (%) IV.A.4 Ponderea populației din orașe racordate la rețelele centralizate de canalizare prin proiecte cu finanțare ITI (%)		Indicator specific SIDDOD: IV.A.8 Număr de locuitori racordați la un sistem centralizat de canalizare prin ITI
K.3 Adoptarea de metode de epurare a apelor reziduale colectate centralizat într-o manieră convențională sau mai ieftină	Indicatori specifici SIDDOD: IV.A.5 Ponderea apelor uzate tratate conform cu standardele cerute (%) în rural IV.A.6 Ponderea apelor uzate tratate conform cu standardele cerute (%) în orașe		Indicator specific SIDDOD: IV.A.9 Număr de stații de epurare a apelor uzate

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR I MANAGEMENTUL DEȘEURILOR**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
L1 Îmbunătățirea ratei de reciclare, astfel încât să se atingă obiectivul corespunzător al UE de 50%, la care România s-a angajat L2 Reducerea efectivă a nivelului de deșeurii, reutilizarea și reciclarea acestora în comunitățile locale, asigurând o gestionare eficientă și durabilă, economisirea resurselor, protecția mediului și dezvoltarea destinațiilor turistice	Indicator POIM: 2525 Cantitatea de deșeurii biodegradabile depozitată Indicatori specifici SIDD: IV.B.2 Cantitatea totală de deșeurii reciclabile recuperată din total cantitate colectată (%)	I101. Investiții în sisteme de management al deșeurilor pentru manevrarea deșeurilor separate (infrastructură pentru separarea deșeurilor la sursă, colectare, sortare și transport) I102. Program de educație publică și conștientizare cu privire la gestionarea deșeurilor I103. Containere de compost pentru gospodăriile rurale în vederea procesării deșeurilor biodegradabile I104. Investiții în unități pentru tratarea și eliminarea deșeurilor rezultate din construcții și demolări	Indicatori POIM: CO17 Capacitate suplimentară de reciclare a deșeurilor 2528 Depozite de deșeurii neconforme închise/reabilitate Indicatori specifici SIDD: IV.B.3 Cantitatea totală deviată de la depozitare din total cantitate globală colectată (%) IV.B.4 Cantitatea totală de deșeurii menajere colectate separat (fracție uscată) (tone/an) IV.B.5 Cantitatea totală de deșeurii menajere colectate separat (fracție umedă) (tone/an) IV.B.6 Număr de locuitori și vizitatori care participă la activitățile educative legate de gestionarea deșeurilor (număr de persoane)
L3 Gestionarea deșeurilor plutitoare	Indisponibil	I100. Colectarea deșeurilor care plutesc din canalele fluviului	Indisponibil
L4 Creșterea gradului de valorificare a deșeurilor colectate de la populație și agenți economici	Indicator specific SIDD: IV.B.1 Cantitatea totală de deșeurii menajere colectată și transportată (tone/an)	I105. Valorificarea deșeurilor colectate de la populație și agenți economici	Indisponibil

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR M SĂNĂTATEA**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
M.1 Îmbunătățirea accesului la servicii de asistență medicală primară (AMP), axate pe măsuri de prevenție și detectare timpurie și tratare a bolilor cronice	Indicatori specifici SIDD: IV.C.2 Număr de unități de primiri urgențe IV.C.3. Speranța de viață la naștere	I113. Campanii de informare, educare și comunicare privind mediul sănătos și igienic I116. Creșterea prevalenței programelor de sănătate axate pe prevenție și depistare (screening)	Indisponibil
M.2 Sprijinirea unui control eficient al epidemiilor, avertizare rapidă și răspuns coordonat, supravegherea bolilor transmisibile și netransmisibile și monitorizarea factorilor de risc		I106. Consolidarea capacității de răspuns a Direcției de Sănătate Publică (DSP) prin elaborarea și implementarea unui sistem de supraveghere a sănătății mediului	Indisponibil
M.3 Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate pentru asistență medicală primară, secundară și terțiară, a nivelului de competențe al profesioniștilor din domeniul medical și utilizarea unui sistem de furnizare a serviciilor adaptat la tehnologii moderne		I107. Reabilitarea/modernizarea facilităților și a echipamentelor IT I108. Modernizarea, dotarea și organizarea unui circuit funcțional în cadrul Spitalului de Urgență Tulcea (inclusiv pentru ambulatoriul integrat) și pentru Spitalul Măcin I109. Reabilitarea/transformarea pavilionului TBC din cadrul Spitalului de Urgență Tulcea într-un centru social (adăpost de îngrijire rezidențială). I110. Crearea ambulatoriilor publice prin reabilitarea corpurilor de spital închise din Babadag și Sulina I111. Asigurarea interoperabilității sistemelor informatice medicale la nivel de asistență medicală (telemedicină și e-sănătate) I112. Reforme pentru creșterea rentabilității guvernantei/managementului sectorului (mecanism de finanțare în spital pentru stimularea sistemelor de ambulatoriu public, medicină de familie și telemedicină) I114. Ambulanțe pentru îngrijiri medicale de urgență și lucrări civile de reabilitare I115. Acordarea de instruire specifică zonei pentru personalul medical	Indicatori POR: 1535 Beneficiari de infrastructură medicală construită/reabilitată/modernizată/extinsă/dotată (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii) 1536 Unități medicale construite/reabilitate/modernizate/extinse/ dotate (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii) 1537 Număr de unități de primiri urgențe (nivel terțiar) 577 Spital Județean reabilitat/modernizat/extins/dotat Indicatori specifici SIDD: IV.C.1 Număr de centre integrate de asistență socio-medicală primară construite/reconstruite

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR N EDUCAȚIE**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
N.1 Crearea de oportunități de învățare pe tot parcursul vieții pentru dezvoltarea abilităților de muncă necesare în economia secolului 21	Indicatori PNDR: 45201 Persoane care primesc un loc de muncă, inclusiv cele care desfășoară o activitate independentă 456 Persoane care, la încetarea calității de participant, dobândesc o calificare 45110 Persoane certificate urmare a sprijinului acordat 45111 Persoane care își găsesc un loc de muncă urmare a sprijinului primit Indicatori specifici SIDD: IV.D.1 Rata de cuprindere în învățământul ante-prescolar/preșcolar/primar/gimnazial/secundar superior din mediul rural IV.D.2 Rata de cuprindere în învățământul ante-prescolar/preșcolar/primar/gimnazial/secundar superior pentru cetățenii de etnie romă IV.D.3 Rata de abandon școlar (%) IV.D.5 Număr de persoane care beneficiază prin proiecte de sprijin pentru formare/schimb de bune practici	I117. Asigurarea de programe de învățare continuă relevante, accesibile și stimulante în turismul, agricultura și pescuitul sustenabile, în Centrele Comunitare de Învățare Permanentă I118. Crearea unei rețele de educație și formare pentru elevii care trăiesc în zone îndepărtate sau în zone cu mai puțin de 2000 locuitori, în vederea oferiți accesului tuturor la învățământ primar și gimnazial de calitate I119. Acordarea de sprijin pentru înființarea școlilor profesionale (prin construirea/modernizarea/extinderea infrastructurii) care sunt relevante, atractive și cuprinzătoare și care produc forță de muncă cu cunoștințe și competențe la standarde internaționale și cu relevanță pentru cerințele globale ale turismului bazat pe natură și ale pieței pescuitului recreativ I120. Consolidarea serviciilor prestate de grădinițe și creșe prin dezvoltarea, susținerea, reabilitarea și acordarea de echipamente pentru creșterea accesului la educație și îngrijire pentru copii preșcolari I121. Aducerea înapoi la școală a elevilor care abandonează școala de timpuriu prin programe de tip școală după școală și a doua șansă I122. Crearea de parteneriate între angajatori, furnizorii de educație și formare profesională și organismele de cercetare pentru a avea performanțe mai bune ale sistemului de învățământ în abordarea nevoilor pieței muncii	Indicatori PNDR: 4536 Angajați care beneficiază de programe de formare 4517 Întreprinderi sprijinite 458 Persoane care beneficiază de sprijin 45114 Angajați care beneficiază de sprijin pentru participarea la FPC (formare/validare de competențe) Indicatori POR: CO35 Capacitatea infrastructurilor de îngrijire a copiilor sau de educație care beneficiază de sprijin 1552 Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățământul ante-prescolar 1553 Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățământul profesional și tehnic 1554 Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățare pe tot parcursul vieții 1565 Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățământul preșcolar 1566 Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățământul școlar Indicatori specifici SIDD: IV.D.4 Număr de elevi care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație/vocaționale
N.2 Sprijinirea învățământului secundar, profesional și tehnic integrat în economia globală a cunoașterii și adaptat particularităților economiei locale			
N.3 Îmbunătățirea calității sistemului educațional primar și preșcolar			

**RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR O INCLUZIUNEA ȘI PROTECȚIA SOCIALĂ**

OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
O.1 Reducerea disparităților legate de piața muncii și de capitalul uman la populația romă, prin furnizarea de servicii îmbunătățite la nivelul fiecărei dimensiuni a excluziunii și în ansamblul aspectelor sale (educație, sănătate, locuire, ocupare a forței de muncă)	Indicatori PNDR: 4S155 Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care dobândesc o calificare la încetarea calității de participant, din care: de etnie romă 4S156 Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care au un loc de muncă, inclusiv cele care desfășoară o activitate independentă, la încetarea calității de participant Indicator specific SIDD: IV.E.1 Număr de grădinițe și alte servicii educaționale pentru copiii sub 6 ani în comunități dezavantajate IV.E.2 Număr de copii integrați în creșe/grădinițe în comunitățile dezavantajate IV.E.3 Număr de copii integrați în clasa pregătitoare și care au participat la educația preșcolară IV.E.4 Număr de elevi cu risc de abandon școlar la începutul și la sfârșitul anului școlar IV.E.5 Număr de copii implicați în diferite tipuri de măsuri educaționale complementare (post-școală, grădinițe de vară, tutorat școlar etc.) IV.E.6 Număr de centre care au implementat măsuri de educație complementară în teritoriul ITI IV.E.7 Număr de mediatori școlari angajați cu normă întreagă în sistemul școlar	I123. Dezvoltarea infrastructurii instituționale pentru copiii preșcolari (0-6 ani) în comunitățile cu o pondere mare de minorități etnice și alte grupuri vulnerabile I124. Extinderea programului de mediatori școlari în școlile cu un procent ridicat de minorități etnice și alte grupuri vulnerabile I125. Implementarea subvențiilor pentru comunitate pentru intervenția în educație I127. Subvenții acordate IMM-urilor pentru plasarea forței de muncă pentru NEET în domeniile relevante I128. Îmbunătățirea competențelor digitale în rândul minorităților etnice și al altor grupuri vulnerabile I129. Creșterea accesului și eficienței furnizării de servicii sociale inclusiv infrastructura aferentă	Indicatori PNDR: 4S161 Servicii asigurate la nivelul comunităților marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială 4S47 Persoane care aparțin grupurilor vulnerabile care beneficiază de servicii integrate 4S160 Persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate care beneficiază de servicii integrate, din care: de etnie romă 4S162 Comunități marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (din care: din zona rurală) care beneficiază de sprijin, din care: cele cu populație aparținând minorității rome Indicatori POR: 1S42 Beneficiari (persoane adulte cu dizabilități) de infrastructură de centre de zi pentru persoane cu dizabilități, reabilitată/modernizată/extinsă/dotată 1S43 Beneficiari (persoane adulte cu dizabilități) de infrastructură de dezinstituționalizare construită/reabilitată/modernizată/extinsă/dotată Indicatori specifici SIDD: IV.E.8 Număr de mediatori școlari instruiți prin programe specifice
O.3 Îmbunătățirea rezultatelor sociale prin creșterea relevanței și a eficacității programelor de protecție socială derulate în zona Delta Dunării			
O.2 Conservarea patrimoniului cultural al minorităților etnice din zona de studiu	Indisponibil	I126. Facilitarea regularizării dreptului la proprietate	Indicatori specifici SIDD: IV.E.9 Număr de persoane care au beneficiat de drept de proprietate regularizat

RECONSTRUCȚIA CADRULUI LOGIC AL SIDD - NIVELUL II SECTORIAL
SECTOR P CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ ȘI MANAGEMENTUL DE PROGRAM

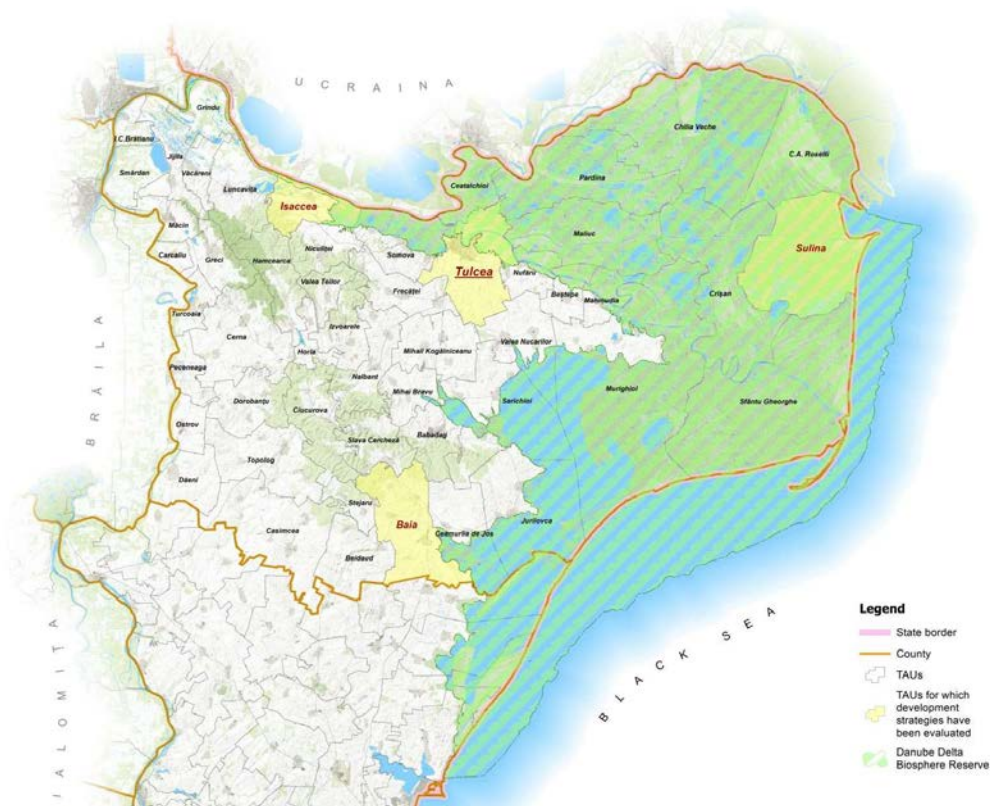
OBIECTIVE SPECIFICE	INDICATORI DE REZULTAT	INTERVENȚII	INDICATORI DE REALIZARE IMEDIATĂ
P.1 Asigurarea unor servicii publice eficiente și rentabile	Indicatori POCA: 5518 Autorități și instituții publice locale care au implementat mecanisme și proceduri standard pentru fundamentarea deciziilor și planificării strategice pe termen lung 5519 Autorități și instituții publice locale în care s-au implementat sisteme unitare de management al calității și al performanței dezvoltate prin program conform Planului de acțiune pentru prioritizarea și etapizarea implementării managementului calității 5520 Autorități și instituții publice locale în care s-au implementat măsurile de simplificare a procedurilor pentru cetățeni în conformitate cu Planul integrat de simplificare a procedurilor pentru cetățeni elaborat la nivel național Indicator specific SIDD: V.A.3 Număr de proiecte implementat în cadrul ITI Delta Dunării	I130. Consolidarea capacității administrative locale pentru planificarea strategică și bugetară, luarea deciziilor, managementul resurselor umane, monitorizare și evaluare I131. Identificarea, dezvoltarea și implementarea măsurilor pentru a crește transparența, incluziunea, etica și integritatea și pentru a reduce corupția din cadrul autorităților publice și al instituțiilor I132. Asistență tehnică (AT) pentru managementul programelor ITI I133. Revizuirea reglementărilor pentru a îmbunătăți proiectarea subvențiilor gospodărești, în vederea ameliorării accesibilității serviciilor și o mai bună direcționare și utilizare a resurselor financiare și naturale I134. Îmbunătățirea accesului și calității serviciilor furnizate de sistemul judiciar I136. Dezvoltarea și implementarea de servicii online I137. competitivitate	Indicatori POAT: 6522 Rapoarte trimestriale elaborate de structura care coordonează ITI aprobate de Ministerul Fondurilor Europene 659 Număr personal din structura care coordonează ITI, ale căror salarii sunt cofinanțate din POAT - echivalent normă întreagă anual Indicatori POCA: 5523 Personal din administrația publică locală care a fost certificat la sfârșitul formării 5525 Autorități și instituții publice sprijinite să dezvolte proceduri operaționale privind măsurile preventive anticorupție și indicatorii aferenți 5526 Personal din autoritățile și instituțiile publice care a fost certificat la finalizarea cursurilor în domeniul prevenirii corupției, transparenței, eticii și integrității Indicatori specifici SIDD: V.A.1 Număr de autorități și instituții publice care au implementat măsuri unitare pentru reducerea poverii administrative, pentru implementarea sistemelor de management al calității și performanței V.A.2 Număr de acte normative revizuite care vizează îmbunătățirea cadrului legal și instituțional din Delta Dunării
P.2 Îmbunătățirea planificării strategice și bugetare bazate pe dovezi, la toate nivelurile de guvernare din regiunea Deltei Dunării, în vederea sprijinirii obiectivelor economice și de mediu			
P.3 Intensificarea utilizării modalității participative de luare a deciziilor, în sinergie cu obiectivele de mediu și cele economice	Indisponibil	I135. Acțiuni menite să asigure coordonarea între instituțiile publice cu atribuții în conservarea biodiversității și reconstrucția ecologică a Deltei Dunării	Indisponibil

Anexa 7. Coerența externă a SIDDDD cu șase strategii locale (analize complete)

Analiza comparativă a șase strategii locale cu Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării

Acest raport include o revizuire a șase strategii de dezvoltare locală pentru a determina coerența externă a SIDDDD. Acesta abordează întrebarea de evaluare - Există o corespondență între obiectivele Strategiei și cele ale altor acțiuni publice cu care interacționează? Rezultatele au indicat o bună coordonare la nivelul obiectivelor stabilite prin SIDDDD și obiectivele stabilite prin cele șase strategii locale analizate, respectiv, Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă pentru județul Tulcea, Strategia Locală pentru Municipiul Tulcea, Strategia de Dezvoltare Locală pentru Sulina, Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă pentru Baia, Strategia de Dezvoltare a Orașului Isaccea și Rezervația Biosferei Deltei Dunării. Strategiile locale au fost elaborate în completarea intervențiilor finanțate în baza Strategiei pentru Delta Dunării și pentru a contribui la obiectivele finale și la țintele aferente ale acesteia.

Harta 21: Zona acoperită de SIDDDD care prezintă zone pentru care strategiile au fost revizuite

Strategia integrată de dezvoltare durabilă a județului Tulcea pentru 2014 - 2020.

1. Prezentare generală

Județul Tulcea este situat în regiunea Dobrogea, în sud-estul României, cu reședința în orașul Tulcea. Este al patrulea județ ca mărime, ocupând o suprafață de 8.499 km² care reprezintă 3,6 la sută din suprafața totală a țării. Unul dintre cele șase județe ale Regiunii Sud-Est²⁶, Tulcea ocupă aproximativ un sfert din suprafața totală a regiunii. Județul este situat pe Dunăre, cu acces la Marea Neagră și se învecinează cu Ucraina, Republica Moldova, și, de asemenea, cu județele Constanța, Galați și Brăila.

Tulcea are aproape toate formele de relief, inclusiv munți, câmpii, deltă, mare și peisaje de stepă. O treime din suprafața județului este ocupată de Delta Dunării. În partea de sud-est se află lagunele Razim și Sinoie. Județul găzduiește Munții Măcin, vestigiile unui lanț muntos preistoric de peste 400 de milioane de ani și cea mai veche formațiune geologică din țară. Tulcea are 68 de zone protejate, iar una dintre ele este Rezervația Biosferei Delta Dunării (RBDD). Pe lângă municipiul Tulcea, județul are patru orașe (Babadag, Sulina, Isaccea și Măcin) și 46 de comune cuprinzând 133 de sate.

Începând cu 2012, în județ trăiesc 243.336 de persoane (cu o divizare rurală-urbană aproape egală), cu o densitate de 29 de locuitori/km², cea mai mică din țară. Densitatea mică se datorează faptului că o treime din județ este acoperită de apă, 43% de terenuri agricole și 12% de pădure. Tulcea are un amestec etnic destul de bogat cu 85 la sută români, aproximativ 5 la sută ruși lipoveni, 1,62 la sută romi și 1,5 la sută turci și ucraineni. Ca în multe locuri din România, în ultimele decenii, județul a cunoscut o scădere a populației, în paralel cu îmbătrânirea acesteia.

Figura 22: județul Tulcea, Delta Dunării.

Sursa: Consiliul Județean Tulcea <https://www.cjtulcea.ro/sites/cjtulcea/Pages/galerie.aspx>

Economia locală se bazează pe industria extractivă (cariere de piatră), agricultură (pescuit și viticultură, cu câteva crame populare), comerț și turism. Peste un sfert din forța de muncă este angajată în sectorul extractiv. Rata șomajului este de 5,8% (2014), în timp ce venitul mediu a fost de 1.506 RON (320 EUR) în 2016. Tulcea a înregistrat o creștere economică de 9 la sută în perioada 2008-2011. Sectorul serviciilor reprezintă 44% din produsul intern brut (PIB) al județului, industria 27%,

²⁶ Regiunea Sud-Est cuprinde șase județe, respectiv, Tulcea, Constanța, Buzău, Brăila, Vrancea și Galați.

agricultura 11% și construcțiile 9%. PIB-ul județului a fost de 5,1 miliarde RON în 2011, cu 4.465 EUR/cap de locuitor (în 2012), ceea ce înseamnă o diferență de 0,73 la sută față de PIB-ul la nivel național. Bugetul județului a fost de 487 milioane RON în 2012 (100 de milioane EUR). Pescuitul și acvacultura sunt componentele cheie ale agriculturii locale. În 2013 au fost emise 32.000 de autorizații de pescuit, aproape de două ori mai multe decât în anul precedent. Turismul este o activitate locală importantă în diferitele sale forme - fie vânatoare de agrement, pescuit și sport, ecoturism sau turism științific. Județul are câteva plaje sălbatice la Marea Neagră și un aeroport din apropierea orașului Tulcea care poate opera zboruri interne și internaționale.

2. Analiză comparativă

Strategia integrată de dezvoltare durabilă a județului Tulcea (SIDDJT) pentru perioada²⁷ 2014-2020 a fost aprobată de Consiliul Județean Tulcea, autoritatea locală responsabilă de coordonarea activităților consiliilor locale, în vederea asigurării prestării de servicii publice pe întreg teritoriul județului. SIDDJT își propune să fie un document dinamic, capabil să ajusteze și să răspundă provocărilor din mediul economic și social la nivel județean, național și european. Deși a fost aprobată înainte de Strategia pentru Delta Dunării, autoritățile județene au convenit în prealabil să coreleze planul județean cu SIDDDD și să utilizeze ITI DD pentru proiectele locale care ar putea susține obiectivele strategice și sectoriale ale SIDDDD.

SIDDJT este un document foarte mare, cu mai multe capitole care acoperă o gamă largă de probleme. Strategia are un capitol cu privire la prioritățile pentru Regiunea Sud Est, printre care se numără extinderea turismului, modernizarea agriculturii și pescuitului și a infrastructurii urbane și îmbunătățirea accesului și a mobilității. În interesul strategiei, județul a fost împărțit în șase regiuni de dezvoltare, și anume: 1) Sulina-Crișan-Sfântu Gheorghe, 2) Murighiol- Babadag-Baia, 3) Turcoaia-Cerna, 4) Măcin-Isaccea, 5) Topolog-Casimcea, și 6) Municipiul Tulcea. Documentul menționează că regiunile nr. 1, 2 și 3 ar urma să primească finanțare suplimentară prin ITI DD. Strategia este concepută pe baza diversificării economiei județene în funcție de zonele cu potențial, combinată cu dezvoltarea regională, în care orașul Tulcea are cel mai mare potențial turistic, comercial și industrial, iar regiunea Turcoaia-Cerna cele mai bune perspective pentru agricultură și pescuit. Strategia are trei direcții principale de dezvoltare și mai multe obiective. Portofoliul de proiecte de sute de intervenții prezentate în peste 200 de pagini respectă direcțiile și obiectivele cheie.

Cele două strategii au acoperire teritorială și perioadă diferite. În timp ce SIDDDD durează până în 2030, documentul județean acoperă o perioadă mult mai scurtă, numai până în 2020. SIDDJT se concentrează pe întregul județ Tulcea, în timp ce SIDDDD vizează o zonă limitată - doar RBDD și zonele învecinate din Tulcea, pe lângă câteva comunități rurale din județul Constanța. Întrucât strategia județeană se concentrează pe majoritatea domeniilor acoperite de SIDDDD, aceasta le permite autorităților județene să depună eforturi în conformitate cu obiectivele strategice și sectoriale ale acestora din urmă.

Ambele viziuni strategice sunt corelate, dar utilizează abordări diferite. SIDDDD are o caracteristică specială ce ține de anumite zone, cu două perspective diferite. Unul dintre acestea este atingerea unui echilibru între mediu și comunitate, prin acordarea unei atenții sporite naturii și economiei bazate pe

²⁷ Strategia de dezvoltare a județului Tulcea disponibilă la:
<https://www.citulcea.ro/sites/citulcea/Informatii/Pages/programe.aspx>

turism cultural în RBDD; cealaltă perspectivă pune accent pe dezvoltarea economică și urbană din zonele învecinate. Viziunea integrată a Strategiei pentru Delta Dunării se concentrează asupra biodiversității, afacerilor și mediului economic, în sectoarele tradiționale și moderne, integrând totodată agricultura și turismul și acordând sprijin pentru servicii în zonele urbane. Prin comparație, strategia județeană are o viziune mai largă care încorporează toate elementele cheie din SIDDDD - cum ar fi valorile europene, dezvoltarea inteligentă, coeziunea și protecția mediului, care se extind din potențialul existent al celor șase regiuni de dezvoltare.

SIDDJT are două obiective cheie integrate și corelate cu obiectivele strategice ale SIDDDD. Primul obiectiv strategic al județului este de a dezvolta o comunitate durabilă care să utilizeze și să gestioneze eficient resursele din zonele prioritare și din cele cu potențial economic, asigurând astfel prosperitatea, coeziunea socială și protecția mediului în tot județul. Al doilea obiectiv, care vizează zona ITI DD, urmărește păstrarea mediului prin gestionarea științifică a mediului și sprijinul comunităților locale, dezvoltând totodată o economie ecologică durabilă și servicii îmbunătățite datorită avantajului comparativ al teritoriului.

Mai exact, documentul județean încearcă să creeze un echilibru între cadrul socio-economic local și poziția geografică prin utilizarea potențialului mare de resurse naturale din Delta Dunării. Autoritățile județene încearcă să dezvolte turismul cu activități tradiționale nepoluante și extinderea ecoturismului în regiunea Deltei Dunării, prin utilizarea resurselor locale, dar și să aibă forță de muncă calificată și să creeze mai multe locuri de muncă. O altă țintă este îmbunătățirea competitivității și a economiei printr-o dezvoltare durabilă, inteligentă și incluzivă, în paralel cu diversificarea economiei locale, folosind patrimoniul natural, cultural și uman. În final, accesul la servicii publice mai bune ar contribui la îmbunătățirea calității vieții în județ, în timp ce actorii locali ar lucra împreună cu partenerii sociali și mediul de afaceri în procesul de dezvoltare. Obiectivele sectoriale ale strategiei județene sunt ușor diferite de pilonii și obiectivele din SIDDDD.

Județul are trei zone majore de dezvoltare (spre deosebire de cei cinci piloni din SIDDDD), și anume:

i) dezvoltarea capacității administrative și a celei de intervenție operațională, ii) dezvoltarea economică durabilă și iii) dezvoltarea sectorului social. Fiecare zonă are câteva subsectoare, cu 14 domenii prioritare în total. De exemplu, există două domenii prioritare din administrația locală - cum ar fi dezvoltarea capacității administrative și a capacității operaționale pentru situații de urgență. Opt priorități sunt în curs de dezvoltare economică - de exemplu, îmbunătățirea infrastructurii de transport, lărgirea accesului la serviciile publice, dezvoltarea turismului și diversificarea economiei locale - și patru în sectorul social, cum ar fi asistența socială, sănătatea și educația. La rândul lor, subsectoarele se împart în 65 de subpriorități sau obiective orientative. Cele două strategii au priorități comparabile. Diferența se referă la domeniile de intervenție - obiectivele sectoriale din SIDDDD față de operațiunile orientative din planul județean. Unele dintre obiectivele sectoriale ale SIDDDD, cum ar fi biodiversitatea, pescuitul și TIC, nu sunt incluse în strategie deoarece nu sunt de competența județului.

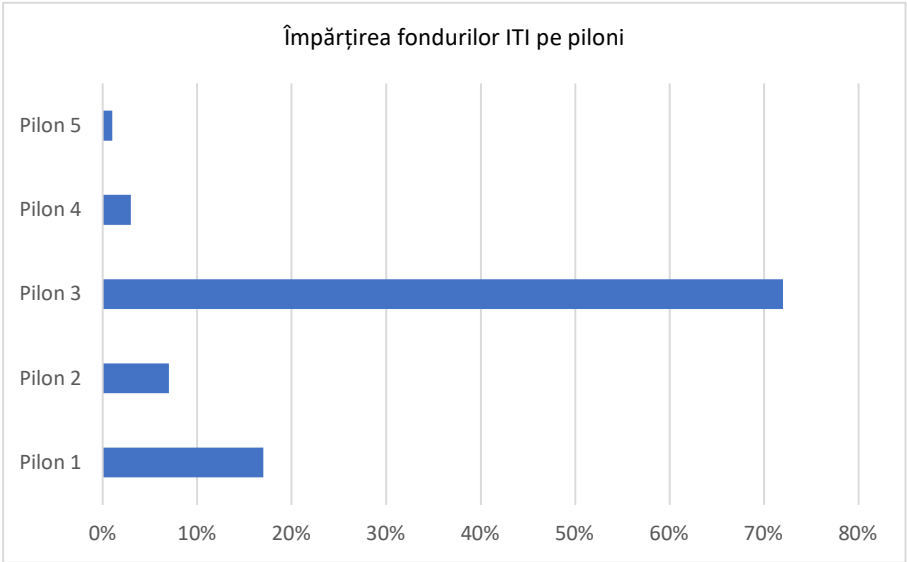
Surse de finanțare

Fondurile ITI DD

Strategia este implementată din fonduri ITI DD, în cadrul câtorva programe UE - Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM), Programul Operațional Regional (POR), Programul Operațional pentru Capacitate Administrativă (POCA) și Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM). Până în prezent, au fost aprobate 18 proiecte cu o valoare totală de

aproape 500 de milioane EUR, care acoperă toți pilonii din SIDDDD. Aproape trei sferturi din bani sunt cheltuiți pentru proiecte de transport (Pilonul 3), 17% acoperă intervențiile asupra mediului și resurselor naturale (Pilonul 1), cele mai mici cote fiind legate de Pilonul 2 (7%) și Pilonul 1 (1%).

Figura 23: Împărțirea fondurilor ITI DD pe piloni

Toate proiectele, cu excepția unuia, sunt în prezent în curs de implementare, astfel încât impactul lor socio-economic local nu a fost încă evaluat. Un singur proiect a fost finalizat - un sistem integrat de gestionare a deșeurilor solide, în valoare de 40 de milioane de lei.

Tabelul 31: Proiecte implementate în cadrul ITI DD

Program UE	Proiect	Cost total (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon
POIM	Sistemul de gestionare integrată a deșeurilor solide în județul Tulcea, etapa II	40.740.000	Biodiversitate și managementul ecosistemului/1
POR	Îmbunătățirea eficienței energetice la căminul de bătrâni Sf. Nectarie din Municipiul Tulcea	10.292.000	Eficiență Energetică/1
POR	Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor la Spitalul TBC Tulcea	17.808.000	Eficiență Energetică/1
POR	Eficiența energetică a clădirilor - Spitalul de Boli Contagioase Tulcea	17.734.000	Eficiență Energetică/1
POPAM	Facilități de acostare pentru nave mici și bărci în orașul Tulcea, în zona de la malul mării	2.616.000	Turism/2
POR	Punerea în valoare a potențialului istoric prin restaurarea și conservarea farului vechi din Sulina	10.158.000	Turism/2
POR	Promovarea valorilor culturale prin restaurarea și conservarea muzeului Babadag - Casa Panaghia	3.165.000	Turism/2
POR	Punerea în valoare a patrimoniului etnografic nord-dobrogean prin restaurarea și modernizarea Muzeului de Etnografie și Artă Populară Tulcea	18.722.000	Turism/2
POIM	Modernizarea portului Tulcea - de la Mm 38 + 1530 - la Mm 38 + 800	190.162.000	Transport/3
POR	Modernizarea infrastructurii regionale de transport pe tronsonul Baia-Ceamurlia de Sus	18.326.000	Transport/3
POR	Modernizarea infrastructurii de transport regional pe tronsonul Niculițel-Turda-Sarichioi	76.417.000	Transport/3

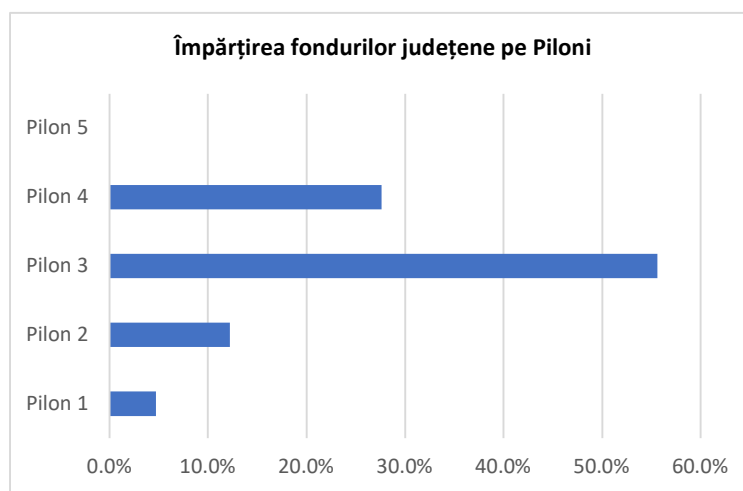
Program UE	Proiect	Cost total (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon
POR	Modernizarea infrastructurii regionale de transport pe tronsonul Vișina-Ceamurlia de Sus	40.680.000	Transport/3
POR	Modernizarea infrastructurii regionale de transport pe tronsonul Enisala-Babadag-Slava Rusă	31.452.000	Transport/3
POR	Reabilitarea și extinderea funcțională a secției de urgențe a Spitalului Județean de Urgență Tulcea	7.685.000	Sănătate/4
POR	Modernizarea și extinderea Școlii Gimnaziale nr. 14 din Tulcea	3.177.000	Educație/4
POR	Servicii sociale integrate prin dezinstituționalizarea adulților cu dizabilități și înființarea centrului zilnic Mahmudia cu 3 locuințe protejate	3.024.000	Incluziune și protecție socială/4
POR	Servicii sociale integrate prin dezinstituționalizarea adulților cu dizabilități și înființarea centrului zilnic Smârdan cu 3 locuințe protejate	3.447.000	Incluziune și protecție socială/4
POCA	Soluții administrative moderne - Dezvoltarea și implementarea unor proceduri și mecanisme simplificate pentru sprijinirea cetățenilor, în cadrul Consiliului Județean Tulcea	3.187.000	Capacitate administrativă și managementul progr./5
	TOTAL	498.792.000	

Fonduri județene și centrale

În perioada 2015-2019, județul Tulcea a implementat zeci de proiecte finanțate din surse diferite, dar nu din fonduri UE. Aceste intervenții sunt aliniate strategiei județene și domeniilor prioritare ale SIDDDD. O parte din portofoliul județean este finanțată din bugetul județului și bugetul central, prin Planul²⁸ Național de Dezvoltare Locală și programul de investiții în turism²⁹.

27 de proiecte³⁰ sunt finanțate de la bugetul județean, cu un cost total de 1 miliard de lei³¹.

Figura 24: Împărțirea fondurilor județene pe Piloni

²⁸ Planul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) este un program multianual finanțat de la bugetul de stat care vizează comunitățile locale și care este gestionat de Ministerul Lucrărilor Publice și Dezvoltării Regionale.

²⁹ Hotărârea de Guvern 120/2010 pentru aprobarea listei de programe și proiecte de investiții în surse de turism și finanțare și criteriile de eligibilitate, disponibile la: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/116533>

³⁰ Datele Consiliului Județean Tulcea nu erau disponibile la momentul întocmirii acestui raport.

³¹ Lista proiectelor și bugetul disponibil la: <https://www.cjtulcea.ro/sites/cjtulcea/Buget/Pages/Buget-2020.aspx>

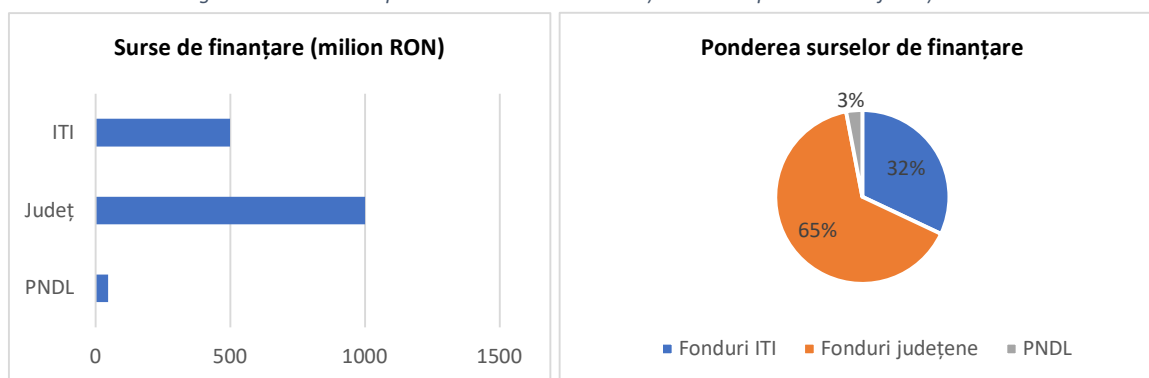
Tabelul 32: Proiecte finanțate de la bugetul județean în zona ITI DD

	Proiect	Cost total (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon
1.	Îmbunătățirea eficienței energetice și reabilitarea Taberei de creație Cocos	30.000.000	Eficiență Energetică/1
2.	Îmbunătățirea eficienței energetice a Bibliotecii Județene Panait Cernea	4.000.000	Eficiență Energetică/1
3.	Îmbunătățirea eficienței energetice a Școlii Gimnaziale Speciale nr.14 Tulcea	3.932.000	Eficiență Energetică/1
4.	Îmbunătățirea eficienței energetice a Spitalului Județean de Urgență Tulcea	9.500.000	Eficiență Energetică/1
5.	Baza de turism sportiv în Centrul de Informații Europa Tulcea	1.900.000	Turism/2
6.	Dezvoltarea infrastructurii de agrement în zona turistică Murighiol	32.794.000	Turism/2
7.	Dezvoltarea infrastructurii de agrement în zona turistică Sarichioi	32.894.000	Turism/2
8.	Dezvoltarea infrastructurii de agrement în zona turistică Sulina	32.844.000	Turism/2
9.	Punerea în valoare a patrimoniului etnografic nord-dobrogean prin restaurarea și consolidarea Muzeului de Etnografie și Arte Populare	18.722.000	Turism/2
10.	Punerea în valoare a patrimoniului arheologic și istoric nord-dobrogean prin îmbunătățirea eficienței energetice și reabilitarea Muzeului de Istorie și Arheologie	5.000.000	Turism/2
11.	Infrastructura mare a bazinului portuar Administrația Zona liberă Sulina	82.110.000	Transport/3
12.	Modernizarea infrastructurii regionale de transport pe Drumul Național Int. 22E Grindu	21.870.000	Transport/3
13.	Modernizarea infrastructurii de transport regional pe tronsonul Tulcea-Chilia Veche	184.960.000	Transport/3
14.	Modernizarea secției de psihiatrie a Spitalului Județean Tulcea	1.378.000	Transport/3
15.	Reabilitarea drumului județean 222A Horia-Hamcearca-Nifon, km 0 + 000-km	28.302.000	Transport/3
16.	Reabilitarea drumului județean 222 Ceamurlia de Sus-Sarighiol de Deal	26.349.000	Transport/3
17.	Transportul naval în Delta Dunării	221.398.000	Transport/3
18.	Consolidarea Spitalului Județean de Urgență Tulcea	1.200.000	Sănătate 4
19.	Extinderea secției de urgențe - Spitalul Județean de Urgență Tulcea	8.255.000	Sănătate/4
20.	Centrul de sănătate mintală	1.653.000	Sănătate/4
21.	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii ambulatorii Spitalul Județean de Urgență Tulcea	10.699.000	Sănătate/4
22.	Reabilitarea și modernizarea stației centrale de sterilizare și a sălii de ortopedie a Spitalului Județean de Urgență Tulcea	9.616.000	Sănătate/4
23.	Reabilitarea, modernizarea și extinderea Spitalul Județean de Urgență Tulcea	236.195.000	Sănătate/4
24.	Sediul administrativ - Spitalul Județean de Urgență Tulcea	2.000.000	Sănătate/4
25.	Stație de epurare a apelor uzate și reabilitarea rețelei de apă Spitalul Județean de Urgență Tulcea	2.600.000	Sănătate/4
26.	Stație de epurare a apelor uzate și reabilitarea rețelei de apă Spitalul Județean de Urgență Tulcea	2.965.000	Sănătate/4

	Proiect	Cost total (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon
27.	Reabilitarea și îmbunătățirea eficienței energetice a Centrului Cultural Jean Bart și a Școlii de Arte Populare Tulcea	6.300.000	Educație/4
	TOTAL	1.019.436.000	

Două proiecte de infrastructură pentru îmbunătățirea drumurilor județene din zona ITI cu 46 de milioane de lei din partea PNDL sunt legate de Pilonul 3 privind conectivitatea. Acestea se concentrează pe reabilitarea a două tronsoane ale DN 222 (drumul județean) - ruta Murighiol-Iazurile-Agighiol (21 milioane RON) și tronsonul Sarighiol de Deal (respectiv 25 milioane RON). Per ansamblu, județul Tulcea are în execuție investiții de peste 1,5 miliarde de lei finanțate din fonduri UE (prin ITI DD), bugetul județean și central. Cea mai mare parte a banilor (în jur de 1 miliard de lei) provine de la bugetul județean, aproape jumătate de miliard de lei de la ITI DD și 46 de milioane de lei de la bugetul central.

Figura 25: Proiecte implementate de Consiliul Județean Tulcea prin surse de finanțare

3. Concluzii

Viziunea strategică a Strategiei județului Tulcea este armonizată cu viziunea strategică integrată a SIDDDD, ceea ce indică faptul că județul își poate aduce contribuția la realizarea obiectivelor și ȋintelor din Strategia pentru Delta Dunării. Planul județean corespunde, de asemenea, obiectivelor strategice ale SIDDDD. Cele două documente au obiective sectoriale similare, deoarece SIDDJT conține majoritatea priorităȋilor din planul DD, cu cȃteva excepȋii, cum ar fi eficienȋa energeticȃ sau pescuitul, care sunt gestionate de alte pȃrȋi interesate. În general, strategia judeȋeanȃ include majoritatea obiectivelor sectoriale din SIDDDD și, în ciuda unor limitȃri în ceea ce privește sectoarele și competenȋa teritorialȃ, existȃ un nivel bun de corelare între cele două documente în ceea ce privește domeniile prioritare. Proiectele implementate de județul Tulcea sunt în conformitate cu domeniile prioritare ale SIDDDD și pot sprijini realizarea obiectivelor sectoriale și strategice ale planului pentru Delta Dunării.

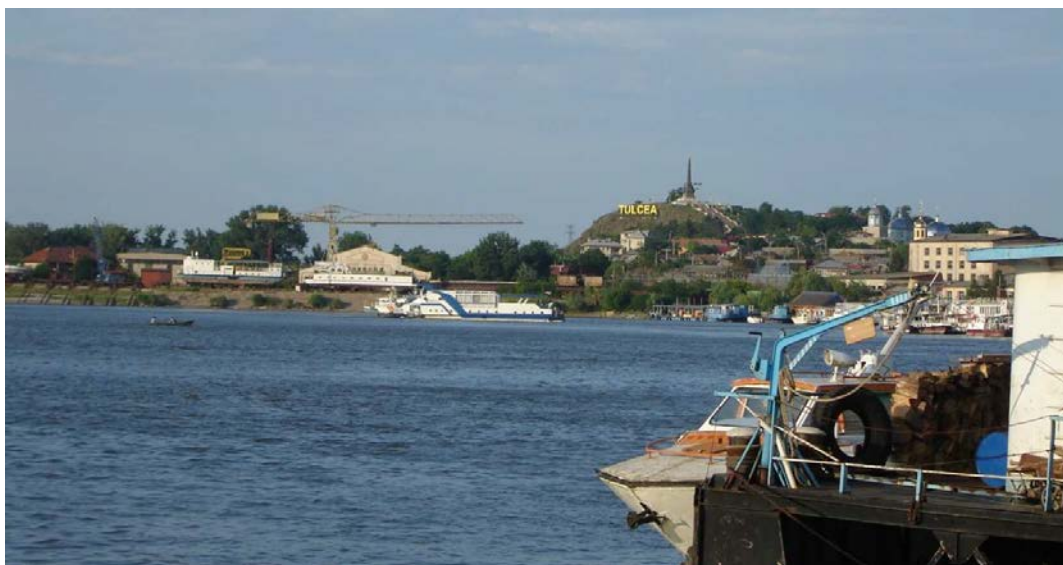
Strategia locală a Municipiului Tulcea 2016-2030

1. Prezentare generală a municipiului

Tulcea este reședința județului cu același nume (al patrulea ca mărime din România), la aproximativ 280 km est de capitala București și 70 km de Marea Neagră. Orașul încorporează satul Tudor Vladimirescu. Tulcea este situată pe malul drept al Dunării, în partea de nord a regiunii Dobrogea, o zonă cunoscută pentru potențialul său mare de energie regenerabilă și câteva mari parcuri eoliene răspândite pe 313 hectare. Institutul UE pentru Energie și Transporturi identifică zona Tulcea ca fiind una cu potențial energetic ridicat (1.700 kWh/m²).

Există 90.542³² de persoane care trăiesc în oraș (aproximativ 41 la sută din populația acoperită în cadrul DDISDS), dintre care peste 93 la sută de etnie română, restul fiind ruși lipoveni, romi și turci. Orașul se întinde pe 24.558 de hectare - ceea ce reprezintă 3,3% din suprafața acoperită prin strategia Delta Dunării - cu o densitate de 25,1 persoane/km pătrați. Pădurile reprezintă 40% din suprafață, aproape o treime sunt terenuri agricole, în jur de cinci la sută reprezintă apă și construcții, iar restul este teren degradat și neproductiv.

Figura 26: Municipiul Tulcea

Fotografie: Manuela Mot

Economia locală se bazează pe industrie și turism. Orașul găzduiește singura rafinărie de alumini din România, un șantier naval și cel mai mare complex frigorific din Europa de Est. Industria angajează cea mai mare parte a forței de muncă locale, prin diferitele sale ramuri, inclusiv construcția și întreținerea navelor, metalurgie, prelucrarea materialelor de construcții, industria textilă și industria alimentară. Bugetul anual al orașului pentru 2020 este de 238,5 milioane RON³³. Cheltuielile medii pe locuitor al orașului sunt de 2.558³⁴ RON (aproximativ 580 USD).

³² Date furnizate de Institutul Național de Statistică, în ianuarie 2015.

³³ Bugetul orașului disponibil la: <https://www.primariatulcea.ro/wp-content/uploads/2020/03/BUGET-2020-MUNICIPIUL-TULCEA.pdf>

³⁴ <https://salt.gov.ro/uat-159614>; Cursul de schimb 1 USD = 4,4 RON (martie 2020)

2. Analiză comparativă

Întocmită în 2016, **Strategia de dezvoltare a municipiului Tulcea (SDMT)** este un document de 318 de pagini din care doar aproximativ 10% reprezintă un plan de dezvoltare real, în timp ce restul prezintă o analiză de diagnostic cu descrieri detaliate ale serviciilor socio-economice și municipale. Documentul a fost redactat concomitent cu aprobarea SIDD44, prin urmare, planul Municipiului acoperă aceeași perioadă, 2016-2030. Aceeași perioadă de acoperire a permis Municipiului Tulcea să încorporeze cadrul strategic al SIDD44 în strategia Municipiului.

În conformitate cu cadrul strategic european, național, regional și local, strategia orașului are în vedere mediul intern, cum ar fi amenajarea naturală și antropică, infrastructura de utilități/servicii municipale, dezvoltarea locală și capitalul social. Documentul oferă o analiză SWOT, evidențiind oportunitățile și provocările externe și punctele tari și slabe legate de mediul intern. Analiza SWOT se află la baza strategiei Municipiului.

Există o aliniere puternică între planul de dezvoltare al Municipiului Tulcea și SIDD44. Viziunea strategică a SDMT este aliniată la SIDD44, în ciuda faptului că nu se referă în mod clar la obiectivul principal conform căruia oamenii trebuie să trăiască în armonie cu natura, aspect care a fost inclus, cumva indirect, în cadrul strategic. Strategia Municipiului se raportează la perioada de acoperire (2016-2030) și la cadrul strategic din SIDD44.

Există o aliniere totală între obiectivele strategice ale celor două documente. Obiectivul general al Municipiului, împreună cu cele trei obiective specifice ale acestuia, sunt reflectate în SIDD44. Domeniile prioritare din planul de dezvoltare locală sunt legate de pilonii din SIDD44 și, în mod similar, măsurile locale sunt alinate la obiectivele sectoriale ale Strategiei pentru Delta Dunării. De asemenea, activitățile din strategia locală sunt corelate cu intervențiile/proiectele din SIDD44.

Obiectivul general al SDMT încorporează principiul transversal de capacitate a comunităților locale din SIDD44, în timp ce obiectivele specifice sunt în conformitate cu cele două obiective strategice din documentul privind Delta Dunării. În același timp, cele opt domenii prioritare din planul orașului sunt incluse în cele 16 obiective sectoriale ale SIDD44. Există o oarecare conexiune la nivelul pilonilor. Este cazul unor domenii cum ar fi Capacitatea administrativă (aliniat la Pilonul 5 al SIDD44); Infrastructura locală și accesul la servicii publice de calitate (în conformitate cu Pilonii 3 și 5); Protecția mediului și dezvoltarea durabilă (corespunzător pilonului 1); și dinamica economică (corespunzător pilonului 2). De asemenea, domeniul prioritar în ceea ce privește eficiența energetică se potrivește cu obiectivul sectorial similar din SIDD44.

Deși nu este o ajustare perfectă, există un nivel bun de potrivire între măsurile și domeniile de intervenție din planul de dezvoltare a Municipiului cu cele 16 obiective sectoriale ale SIDD44. Tabelul de mai jos redă corelația dintre obiectivele sectoriale din strategia Delta Dunării și măsurile și zonele de intervenție din planul orașului.

Tabelul 33: Corelația dintre obiectivele sectoriale din SIDD44 și măsurile/domeniile prioritare din SDMT

R 2. Obiectiv sectorial SIDD44	Măsuri (M)/Zona prioritară (ZP) în SDMT
Managementul Biodiversității și Ecosistemelor	M 1.1.1.1. M.1.1.2. Conservarea biodiversității și a patrimoniului natural P.A.1.3. Eficiență Energetică
Eficiență Energetică	
Schimbări climatice	
Managementul riscului în caz de dezastre	
Situații de urgență cauzate de poluare	
Turism	P.A .2.3. Elemente de identitate teritorială

R 2. Obiectiv sectorial SIDDDD	Măsuri (M)/Zona prioritară (ZP) în SDMT
Pescuit și acvacultură Agricultură și Dezvoltare Rurală Transport	M.1.2.5. Îmbunătățirea infrastructurii de agrement M.1.2.1. Îmbunătățirea infrastructurii de transport și a rețelei de utilități
Tehnologia informației și a comunicațiilor Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei Managementul deșeurilor Sănătatea Educația Incluziunea și protecția socială Capacitatea administrativă și managementul de program	M.1.2.2. Îmbunătățirea infrastructurii de apă și ape uzate M1.1.1.2. Reducerea impactului negativ asupra mediului M.2.2.2 Sănătatea M.2.2.1 Educația M.2.2.3 Ocuparea forței de muncă P.A. 3.1. Capacitate administrativă

Singurul obiectiv sectorial care lipsește și care ar fi trebuit să fie luat în considerare în strategia Municipiului este legat de TIC. Există o singură activitate în domeniul TIC în legătură cu obiectivul Capacității administrative care vizează informatizarea serviciilor locale. Alte obiective care nu sunt reflectate în strategie nu fac parte din viziunea administrației locale.

SDMT cuprinde o listă de 73 de activități, în special în domeniul protecției mediului, eficienței energetice, transporturilor, serviciilor publice locale și dezvoltării capacității administrative, și sunt aliniate la programele SIDDDD și UE. Doar foarte puține activități în domeniul sănătății și incluziunilor sociale sunt corelate cu proiectele din SIDDDD. Portofoliul de proiecte de strategie locală cuprinde 240 de intervenții care sunt aliniate la SIDDDD, în timp ce, în unele zone sectoriale, Municipiul le depășește pe cele din planul pentru Delta Dunării. Cu toate acestea, cele mai multe intervenții sunt mai degrabă pe hârtie întrucât nu sunt bugete și nici nu au avut prioritate. Municipiul a reușit să obțină banii necesari sau a identificat sursele de finanțare doar pentru câteva proiecte. Anumite activități trebuie să fie finanțate din bugetul local și de stat.

SDMT conține o listă de 116 indicatori de realizare imediată prin măsuri, în care nu se regăsesc însă și indicatori de rezultat sau de impact. Strategia are o secțiune despre Monitorizare și Evaluare (M&E), care stabilește instrumentele și instituțiile care trebuie implicate în proces, dar rezultatele nu au fost încă evaluate. Mecanismul M&E al SIDDDD urmărește doar un model matematic pentru evaluarea teritorială a impactului strategiei și are doar o listă de indicatori M&E care nu sunt repartizați pe proiecte sau intervenții. Prin urmare, există doar o anumită corelație periferică cu indicatorii de realizare imediată cu privire la eficiența energetică. Dar conceptul slab al componentei M&E este o caracteristică destul de comună pentru majoritatea strategiilor din România, inclusiv în cazul SIDDDD, deoarece acestea nu conțin elemente relevante, cum ar fi valorile de referință, definițiile sursei și țintele.

Zece proiecte din Tulcea au primit 105,5 milioane (21,6 milioane EUR) în cadrul ITI Delta Dunării. Acestea se concentrează pe eficiența energetică, furnizarea apei și canalizare, capacitatea administrativă, educația, aspecte sociale și turismul. Aproape jumătate din bani au contribuit la îmbunătățirea infrastructurii în școli și grădinițe, iar un sfert a revenit serviciilor sociale. Unul dintre proiectele cheie este modernizarea iluminatului public pentru îmbunătățirea eficienței energetice a sistemului. Alte intervenții vizează dezvoltarea infrastructurii de agrement de-a lungul principalului parc și lac al orașului sau promovarea măsurilor anticorupție în administrația locală.

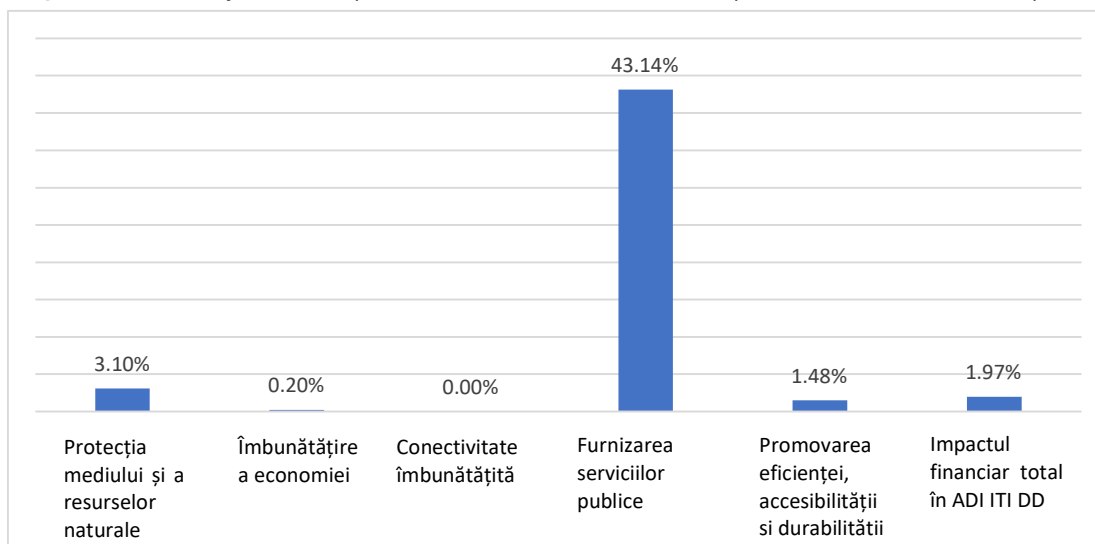
Tabelul 34: Proiecte ITI în Tulcea

Crt.	Proiect	Cost total (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon SIIIIII
1.	Modernizare iluminatului stradal în Tulcea	21.437.020	Eficiență Energetică/1
2.	Îmbunătățirea condițiilor de agrement și recreere în parcul și lacul Ciuperca prin măsuri de protecție a mediului pentru comunitățile din zona FLAG Delta Dunării	2.536.577	Turism /2
3.	Modernizarea infrastructurii prin echipament educativ la Colegiul Economic Delta Dunării din Tulcea	26.636.225	Educație/4
4.	Modernizarea infrastructurii prin echipament educativ la Colegiul Tehnic Henri Coandă din Tulcea	26.636.225	Educație/4
5.	Modernizarea infrastructurii prin echipament educațional la Grădinița nr.12 cu program prelungit din Tulcea	4.591.246	Educație/4
6.	Reabilitarea clădirii și extinderea Grădiniței nr.13 cu program extins din Tulcea	4.938.055	Educație/4
7.	Re start Neptun - dezvoltare locală integrată	13.035.911	Incluziunea și protecția socială/4
8.	Servicii integrate pentru VIITOR	13.025.371	Incluziunea și protecția socială/4
9.	Dezvoltarea calității serviciilor din administrația publică locală	392.860	Capacitate adm. și managementul progr. /5
10.	Dezvoltarea unei culturi pentru prevenirea corupției la nivelul administrației publice locale	304.690	Capacitate adm. și managementul progr. /5
	Total	105.575.362	

Sursa: ADI ITI Delta Dunării

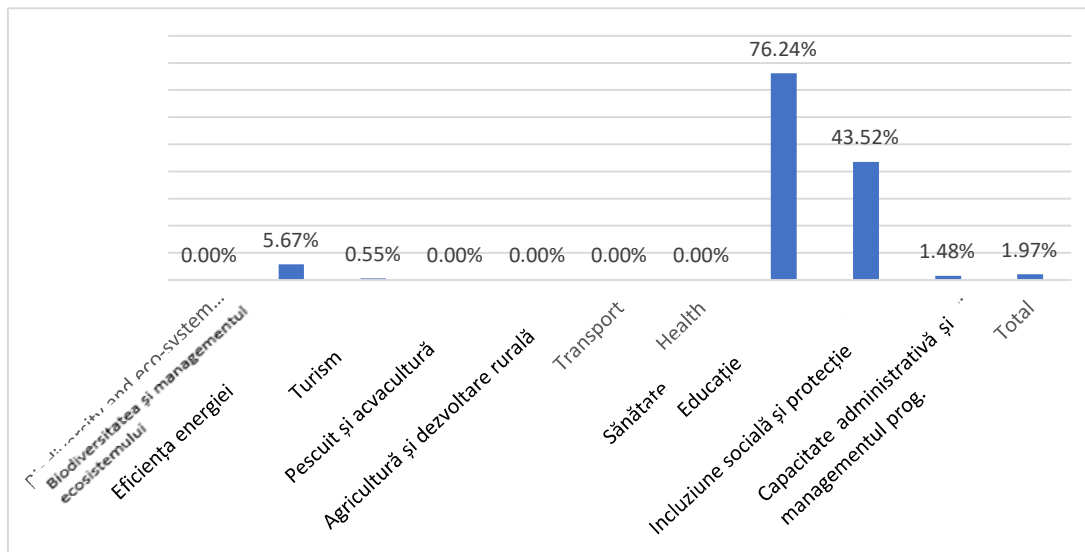
Proiectele ITI din Tulcea sunt legate de patru dintre cei cinci piloni ai SIIIIII. Impactul financiar al intervențiilor din municipiu reprezintă 43,1 la sută din Pilonul 4 privind serviciile publice, 3,1 la sută din Pilonul 1 privind mediul, 1,48 la sută la Pilonul 5 privind eficiența energetică și 0,2 la sută din Pilonul 2 privind dezvoltarea economică. Ponderea investițiilor ITI din Tulcea având administrația municipiului ca beneficiar este sub 2% din programul UE. Investițiile globale ale UE în municipiu, atât în sectorul public, cât și în cel privat, sunt mult mai mari - 90.000.000 EUR - aproximativ 8 (opt) la sută din program.

Figura 27: Ponderea financiară a proiectelor contractate de Tulcea din proiectele ITI totale la nivelul pilonilor

Când vine vorba de împărțire pe sectoare, proiectele din Tulcea reprezintă mai mult de trei sferturi din intervențiile finanțate de ITI în educație, urmate de incluziune și protecție socială (43 la sută) și eficiență energetică (5,67 la sută) și capacitatea administrativă - 1,48 procente și turism - mai puțin de un procent.

Figura 28: Impactul financiar al proiectelor contractate de Tulcea din fonduri ITI la nivel sectorial

O altă sursă de finanțare pentru oraș este Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL). Tulcea implementează cinci proiecte cu bani de la bugetul de stat, în valoare totală de 27.595.256 lei, ceea ce reprezintă 26,1 la sută din intervențiile orașului prin ADI ITI DD. Patru proiecte corespund obiectivului strategic de alimentare cu apă, canalizare și gestionare integrată a apei.

Tabelul 35: Intervențiile PNDL în Tulcea

Crt.	Proiect	Buget
1.	Reabilitarea și modernizarea rețelei de apă de pe Str. Bacului și Viticulturii din Tulcea	1.762.616
2.	Îmbunătățirea capacității de preluare a apelor meteorice din Tulcea	18.968.143
3.	Reabilitarea și modernizarea rețelei de apă de pe Str. Bacului și Viticulturii din Tulcea	2.577.116
4.	Apele pluviale de canalizare pe Str. Alexandru cel Bun din Tulcea ³⁵	2.240.105
5.	Reabilitarea Grădiniței nr.3 de pe Str. Mircea Vodă nr. 47 din Tulcea	2.047.274
	Total	27.595.256

Sursa: Programul Național de Dezvoltare Locală, Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației

În paralel, Tulcea folosește bani locali pentru îmbunătățirea infrastructurii orașului. În ultimii ani, Tulcea a depus eforturi serioase pentru alocarea de bani din bugetul local pentru implementarea unor proiecte din strategia orașului. Suma fondurilor locale (103 milioane RON) corespunde cu banii contactați prin intermediul ITI (105 milioane RON). 20 de proiecte locale au fost executate sau sunt în curs de implementare (a se vedea lista de proiecte de mai jos - Tabelul 6). Cele mai multe proiecte sunt investiții în infrastructură, cu aproape jumătate în drumuri/transport, 28% în apă și canalizare, educație (12,6%), eficiență energetică (9,6%) și TIC (3%). Merită menționat că ponderea fondurilor locale pentru îmbunătățirea infrastructurii de transport local (45 la sută din alocare) este aproape de miza fondurilor alocate drumurilor prin ITI. Cea mai mică pondere, mai puțin de 1 (unu) la sută, este în protecție socială și turism.

Tabelul 36: Investiții de la bugetul local din Tulcea

Crt.	Proiect	Buget 2017-2019 (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon SII DDD
1.	Investiții TIC în Primărie	3.175.000	TIC/3
2.	Actualizarea strategiei de dezvoltare a orașului Tulcea	10.000	Capacitate adm./ 5
3.	Reabilitarea clădirilor	5.140.000	Educație /4
4.	Reabilitarea Grădiniței nr.3 de pe Str. Mircea Vodă nr. 47	3.215.000	Educație /4
5.	Cheltuieli aferente studiilor de fezabilitate	4.683.000	Educație /4
6.	Sistem de supraveghere video - Obiectiv turistic Satul pescăresc tradițional Zaghen Zona 1 de la DJ 222C	150.000	Turism /2
7.	Servicii de marketing pentru „Promovarea orașului Tulcea prin dezvoltare, publicarea de materiale informative care asigură conexiunea esențială a teritoriului FLAG cu turiștii	24.000	Turism /2
8.	Studii pentru promovarea culturii locale și a patrimoniului istoric Tulcea-Odesa	50.000	Turism /2
9.	Organizarea curții interioare a Centrul de Îngrijire, Supraveghere și Educație Timpurie Sibell și crearea unui loc de joacă pentru copii	267.000	Incluziune și protecție socială

³⁵ Acest proiect beneficiază, de asemenea, fonduri de la bugetul local.

Crt.	Proiect	Buget 2017-2019 (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon SIDDDD
10.	Clădire de achiziții pentru un cămin de bătrâni	450.000	Incluziunea și protecția socială
11.	Îmbunătățirea serviciilor urbane, infrastructurii publice urbane în zona urbană Vest	2.925.000	Apă și canalizare /4
12.	Îmbunătățirea capacității de preluare a apelor meteorice din Tulcea	8.736.000	Apă și canalizare /4
13.	Reabilitarea și modernizarea rețelei de canalizare de pe Str. Bacului și Viticulturii	2.400.000	Apă și canalizare /4
14.	Alte proiecte de apă și canalizare	9.900.000	Apă și canalizare /4
15.	Cheltuieli legate de proiectare	4.997.000	Apă și canalizare /4
16.	Reabilitarea, modernizarea și extinderea iluminatului stradal din Tulcea, contractul nr. 23515/2006	6.975.000	Eficiență Energetică/1
17.	Modernizarea și monitorizarea de la distanță a modulelor, punctelor termice, centralelor termice și boilerelor electrice	6.975.000	Eficiență Energetică/1
18.	Părție de consolidare Școala nr. 3 din zona Strada Carierei nr. 18	597.000	Mediu/1
19.	Reabilitarea infrastructurii rutiere	42.418.000	Transport/3
20.	Studii pentru reabilitarea infrastructurii rutiere	4.086.000	Transport/3
	Total	103.162.000	

Sursa: Orașul Tulcea

În plus, există zeci de proiecte finanțate din bugetul local în diferite sectoare, incluzând 14 activități în cultură, șase în servicii sociale, patru în educația civică, 20 în sport și nouă în domeniul cultelor. Aproximativ 1,8 milioane RON au fost alocați din bugetul local în perioada 2018-2019. Totuși, unele dintre aceste intervenții, precum cele din sport, nu au nicio legătură cu SIDDDD și nici cu strategia Municipiului.

3. Concluzii

Există un nivel ridicat de corelație (în jur de 90 la sută) între strategia locală din Tulcea și SIDDDD la nivelul obiectivelor, domeniilor și măsurilor. Singura diferență semnificativă este legată de structura documentului. O posibilă explicație a diferenței structurale ar putea fi legată de faptul că Tulcea este în întregime urbană, cu anumite elemente specifice care nu interferează cu SIDDDD. În același timp, sectoarele TIC și sănătate sunt dezvoltate mai puțin în SDMT. De asemenea, strategia locală enumeră multe proiecte dintre care doar jumătate au indicatori (de performanță) și chiar mai puține (un sfert) au primit finanțare. Proiectele contractate până acum de Tulcea reprezintă 8,5 la sută din pachetul financiar total din ITI, care este al doilea ca mărime după podul Brăila-Măcin, un proiect care deține aproximativ o treime din program.

Strategia de dezvoltare a orașului Isaccea 2014-2020

1. Prezentare generală a municipiului

Cea de-a patra localitate ca mărime din județul Tulcea, Isaccea este situată pe malul fluviului Dunărea, la aproximativ 37 km distanță de orașul Tulcea, și este parțial inclusă în Rezervația Biosferei Deltei Dunării. Orașul include două sate, respectiv Tichilești și Revărsarea, cu o populație totală de 5.026 de locuitori³⁶, dintre care aproximativ 94% sunt români, iar restul romi, ucraineni și turci. Zona orașului are în jur de 100 km², ceea ce reprezintă 1,4 la sută din suprafața totală acoperită de SIDD, și o densitate scăzută de 15,2 persoane/km². Din suprafața totală de 10.207 hectare, 43 la sută sunt terenuri agricole, aproape un sfert pădure, o treime apă, iar restul, construcții și terenuri degradate.

Figura 29: orașul Tulcea

Sursa: Orașul Isaccea, Fotografie de Militaru Mihaela <https://www.isaccea.ro/isaccea/orasul-meu>

Economia locală se bazează în primul rând pe agricultură, cu accent pe creșterea animalelor și pescuit, cu o importantă fermă piscicolă de moruni și stație de reproducere. Alte sectoare economice din Isaccea includ creșterea animalelor, construcții, comerț, industria de prelucrare și turism. Isaccea este portul de intrare în România pentru conducta Isaccea-Negru Vodă care asigură legătura între Ucraina și Bulgaria, care aduce gaze naturale din Rusia și le furnizează Bulgariei, Greciei și Turciei, precum și pentru linia de transport a energiei prin care România importă energie electrică de la o centrală electrică din regiunea transnistreană a Moldovei. În 2017, bugetul local al orașului a fost de 10,9 milioane RON, cu estimări anuale de 13-15 milioane RON pentru perioada 2018-2020.³⁸ Cheltuielile anuale pe cap de locuitor al orașului sunt de 3.508 RON³⁹.

³⁶Recensământul din 2011; Potrivit Institutului Național de Statistică, la 1 ianuarie 2014, aici locuiau 5.335 de persoane.

³⁷ Strategia de dezvoltare locală a orașului Isaccea disponibilă la <https://www.isaccea.ro/strategia-de-dezvoltare-locala>

³⁸ Bugetul anual al Primăriei Isaccea disponibil la <https://www.isaccea.ro/images/2017/buget/buget2017-1.pdf>

³⁹ Date disponibile la: <https://salt.gov.ro/uat-159614>

2. Analiză comparativă

Strategia integrată de dezvoltare locală a orașului Isaccea (SIDLOI) pentru perioada 2014-2020 este un document de 96 de pagini, planul actual fiind prevăzut pe doar șase pagini. Aceasta a fost creată înainte de Strategia pentru Delta Dunării și acoperă o perioadă mult mai scurtă. Datorită calendarului diferit, SIDLOI nu include cadrul strategic al SIDDSD și acoperă doar parțial unele dintre aspecte redată în programul ITI finanțat de UE.

La fel ca multe planuri de dezvoltare locală, strategia începe cu evaluarea priorităților la nivelul UE, la nivel național și regional, urmată de o analiză a cadrului local, precum mediul, istoria orașului, utilitățile locale, sociale (sănătate, educație), asistență socială, infrastructura culturală și turistică. Strategia are mai multe analize SWOT care se concentrează pe probleme precum mediul, sănătatea, asistența socială, turismul, potențialul economic, industria, agricultura, educația, administrația publică și cultura.

Strategia nu are o viziune sau o misiune ca atare și prezintă doar domeniile de intervenție și prioritățile pe baza programelor UE. Interesant este că obiectivul strategic al orașului - utilizarea eficientă a resurselor umane și fizice care vizează asigurarea prosperității și a calității traiului locuitorilor orașului - este menționată abia la sfârșitul documentului. Obiectivele strategice la nivel local sunt relativ aliniate la cele două obiective strategice ale SIDDSD. Întrucât planul orașului acoperă o perioadă mult mai scurtă (șapte ani comparativ cu perioada de 14 ani), acest lucru ar explica poate lipsa unor studii cuprinzătoare în susținerea documentului.

În general, există un nivel bun de corelație între IILDS și SIDDSD în ceea ce privește obiectivele strategice și specifice. Există șapte domenii prioritare locale legate de o parte din pilonii strategiei Delta Dunării (mediu și, respectiv, serviciile publice) și obiectivele sectoriale, cum ar fi agricultura, turismul și protecția socială. Există un singur sector-cheie, TIC, care lipsește, în timp ce alte domenii absente nu sunt de competența orașului. Există un plan de acțiune cu 23 de intervenții în domenii precum mediu, eficiență energetică, transporturi, servicii publice locale, incluziune socială, educație, agricultură și dezvoltarea capacității. Aceste intervenții sunt legate de programe specifice ale UE și de prioritățile de investiții.

Figura 30: Alinierea strategiei Isaccea la SIDDSD

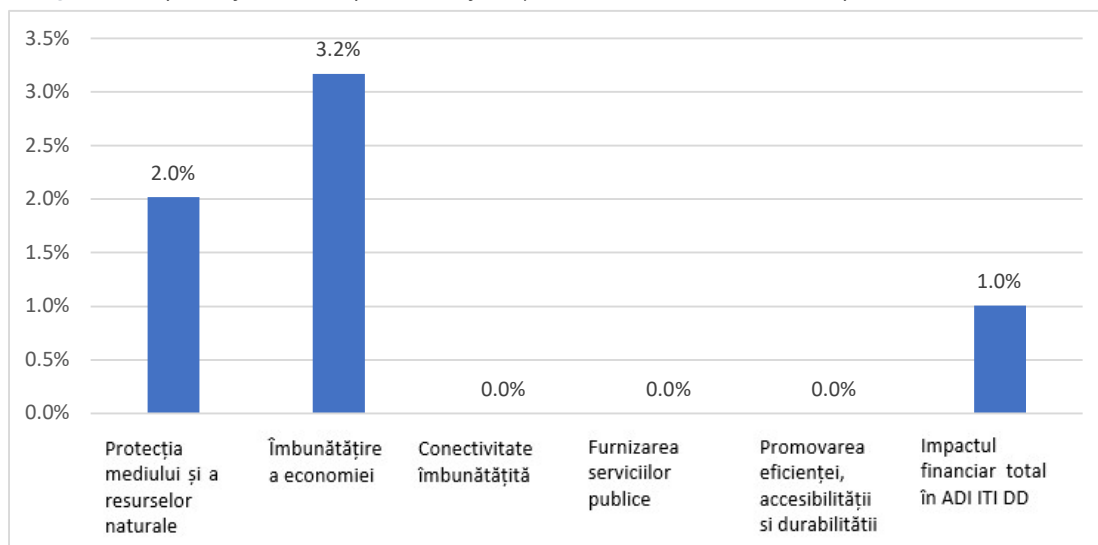
Deși sunt aliniate la SIDDSD, intervențiile sunt mai mult dintr-o listă extinsă, întrucât nu au buget și nici nu au fost prioritizate, ci sunt legate doar de programele UE. Până în prezent, orașul a reușit să obțină fonduri ITI pentru șase proiecte care reprezintă aproximativ un sfert din portofoliul de proiecte

al orașului. Aceste proiecte acoperă eficiența energetică, educația, dezvoltarea socială, transportul și agricultura. Majoritatea activităților se încadrează în doi piloni ai SIDDD. Impactul financiar al proiectelor ITI în Isaccea reprezintă 3,2% din banii contractați în cadrul Pilonului 2 Îmbunătățirea Economiei și 2% din Pilonul 1 Protecția Mediului și Resurselor Naturale. Figura de mai jos indică faptul că ponderile legate de alți piloni sunt zero, deoarece este dificil de împărțit proiectele integrate pe piloni. În general, intervențiile la Isaccea însumează 55 de milioane de lei (11,2 milioane de euro), care reprezintă aproximativ un procent din programul ITI.

Tabelul 37: Proiecte ITI în Isaccea

Crt.	Proiect	Buget (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon SIDDD
1.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Liceul Constantin Brătescu	3.693.366	Eficiență Energetică/1
2.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice - Școala primară și gimnazială Constantin Brătescu	10.251.163	Eficiență Energetică/1
3.	Îmbunătățirea educației și a serviciilor sociale și a zonelor publice urbane	17.078.109	Renaștere urbană/2
4.	Renaștere urbană a zonei Ceair	19.337.568	Renaștere urbană/2
5.	Adăposturi piscicole	1.664.254	Pescuit/2
6.	Îmbunătățirea infrastructurii de acces la exploatarea agricole din zona Saon	1.870.393	Pescuit/2
	Total	53.894.853	

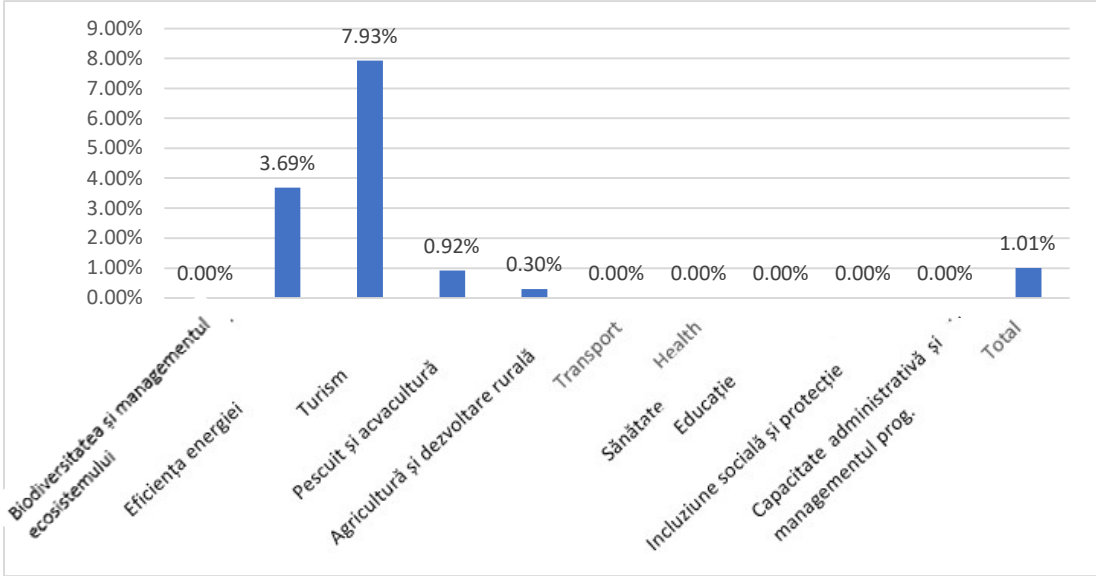
Figura 31: Impactul financiar al proiectelor finanțate de ITI la Isaccea la nivel de pilon din SIDDD

În ceea ce privește obiectivele sectoriale, proiectele din Isaccea în cadrul ITI se concentrează pe turism, eficiență energetică, pescuit și dezvoltare rurală. Intervențiile locale din Isaccea reprezintă opt la sută din proiectele ITI globale din turism, mai puțin de 4 la sută în eficiență energetică și puțin

peste un procent în domeniul pescuitului și al dezvoltării rurale. Cele șase proiecte reprezintă un procent din pachetul financiar total disponibil în cadrul programului ITI/UE.

Figura 32: Impactul financiar al proiectelor finanțate de ITI în Isaccea în funcție de obiectivul sectorial

Isaccea implementează patru proiecte PNDL pentru drumuri, educație și administrație locală, cu o finanțare totală de 14 milioane RON (aproximativ 2,9 milioane EUR). Prin comparație, proiectele PNDL reprezintă aproximativ un sfert (26,2 la sută) din proiectele ITI din oraș. Merită menționat faptul că unul dintre proiectele PNDL vine în completarea a două activități ITI. Acesta este proiectul privind îmbunătățirea infrastructurii la principalul centru de învățământ din oraș. În timp ce banii ITI sunt folosiți pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor centrale, fondurile PNDL contribuie la modernizarea anexei/atelierului școlii.

Tabelul 38: Proiecte în Isaccea finanțate prin Programul Național de Dezvoltare Locală

Crt.	Proiect	Buget (RON)	Legătura cu obiectivul sectorial/Pilonul SIDDDD
1.	Modernizarea drumurilor publice din Isaccea	2.854.645	Transport/2
2.	Modernizarea drumurilor publice din Isaccea - Etapa a II-a	9.706.850	Transport/2
3.	Reabilitarea, modernizarea și dotarea clădirii/atelierului anexă la Liceul Constantin Brătescu din Isaccea	1.004.752	Educație/4
4.	Reabilitarea și modernizarea clădirii administrative a orașului Isaccea	509.671	Capacitate adm./5
	Total	14.075.918	

3. Concluzii

SIDLOI este aliniată în procent de aproximativ 70 la sută cu SIDDDD la nivelul obiectivelor, al domeniilor prioritare și al obiectivelor specifice. Diferența dintre cele două documente este mai mult

structurală, întrucât Isaccea a dezvoltat planul înainte de SIDDDD, deși acest lucru nu afectează foarte mult abordarea generală, deoarece strategia orașului este destul de corelată cu planul regional. Cu toate acestea, diferența semnificativă este că Isaccea a abordat sectorul TIC și de sănătate într-un mod neadecvat, în comparație cu SIDDDD. În același timp, deși orașul evidențiază 23 de proiecte, doar șase (25 la sută din portofoliul de proiect) au primit finanțare. Acestea reprezintă doar 1,01 la sută din programul ITI total, chiar dacă Isaccea are 2,4 la sută din populația din zona SIDDDD.

Strategia de dezvoltare locală a orașului Sulina

1. Prezentare generală

Cel mai estic punct al României, Sulina este situat la gura brațului Sulina al Dunării, în partea de nord-vest a județului Tulcea. Întinzându-se pe partea dreaptă a brațului Dunării, este singurul oraș amplasat în întregime în Rezervația Biosferei Deltei Dunării (RBDD). Sulina este singurul oraș-port românesc atât la Dunăre, cât și la Marea Neagră și portul terminal pentru Coridorul Pan-european de transport VII de pe Dunăre. Fără nicio conexiune la rețeaua de drumuri terestre, orașul poate fi accesat doar pe apă, fie pe Dunăre, fie pe Marea Neagră. Facilitățile portuare construite de-a lungul litoralului orașului permit acostarea navelor maritime și a navelor care transportă mărfuri și pasageri.

Sulina este singurul oraș situat la cea mai mică altitudine medie din țară, la doar 4 metri deasupra nivelului mării. Ca parte a celor mai mari zone umede din Europa, orașul a înregistrat unele recorduri climatice în România - cum ar fi nivelul cel mai scăzut de ceață, cea mai mare cantitate de radiații solare, cele mai însorite zile și cea mai lungă perioadă de secetă (șapte luni consecutiv). Sulina are o suprafață de 32.960 de hectare din care 95% apă și doar 5% uscat.

Un oraș care avea în urmă cu câteva decenii 20.000 de locuitori, în prezent Sulina are doar 4.071 de locuitori, începând cu 2016.⁴⁰ În ultimele două decenii, orașul a suferit o scădere masivă a populației. Este printre localitățile care au înregistrat o scădere de peste 40 la sută a populației între 1990 și 2011 și cu a doua cea mai mare scădere din județul Tulcea. Sulina are un amestec etnic bogat - 82 la sută dintre rezidenți sunt români, aproape 10 la sută sunt ruși lipoveni, iar 3 la sută ucraineni și greci.

Sulina are o zonă liberă (în jur de 175 de hectare), o zonă desemnată în care societățile comerciale sunt impozitate foarte ușor sau deloc pentru a se încuraja activitățile economice. În 2000, Sulina și împrejurimile au primit statutul de obiectiv de interes național⁴¹, fapt ce permite restaurarea monumentelor istorice locale și reabilitarea infrastructurii și echipamentelor publice.

⁴⁰ Strategia de dezvoltare locală a orașului Sulina disponibilă la: https://www.primaria-sulina.ro/files/SDL-Sulina_2018-2035_v1.pdf

⁴¹ Ordonanța Guvernului nr. 125/2000 disponibilă la: http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm?act_text?id=24190

Figura 33: Vechiul far din Sulina

Sursa: Primăria Sulina https://www.primaria-sulina.ro/farurile_orasului.html

Economia locală se bazează pe pescuit și, într-o oarecare măsură, pe agricultură și turism. Există puține companii de pescuit și câteva firme active în producție, transport maritim, telecomunicații și comerț, pe lângă un șantier naval care este aproape falimentar. De-a lungul timpului a existat o scădere masivă a cantității de pește disponibile în Delta Dunării, ceea ce face ca accesul localnicilor la pescuit destul de problematic și traiul acestora din ce în ce mai dificil. Rata șomajului este de 4,82 la sută din 2017 (conform strategiei locale))⁴², dar cifrele reale ar putea fi mai mari. Bugetul județului a fost de 16,7 milioane RON în 2018 și 17,6 milioane EUR 2019.⁴³

2. Analiză comparativă

Strategia de dezvoltare locală a orașului Sulina (SDLOS) a fost aprobată în 2018⁴⁴ și acoperă o perioadă de 17 ani, pentru perioada 2018 - 2035. Este un document de 240 de pagini din care aproape trei sferturi vizează profilul orașului (demografie, utilități etc.) cu câteva pagini de analiză SWOT, în timp ce restul prezintă prioritățile și activitățile pentru perioada următoare. Planul de dezvoltare a orașului este aliniat la strategiile locale și regionale, la SIDDD, la documentele UE și la cele internaționale. Întrucât a fost aprobat după SIDDD, SDLOS se referă la Strategia pentru Delta Dunării. Perioada de acoperire este diferită, întrucât strategia locală se întinde pe o perioadă mai lungă (până în 2035), spre deosebire de SIDDD, care se derulează până în 2030.

Strategia locală își propune să fie o politică urbană integrată pentru renașterea Sulinei. Viziunea strategică este de a construi un oraș competitiv și dinamic bazat pe dezvoltarea turismului, cu activități locale specifice suplimentare în agricultură și pescuit, menținând totodată importanța sa trăsătură

⁴² Strategia locală a orașului Sulina

⁴³ Bugetele locale pentru 2018 și 2019 sunt disponibile la: https://www.primaria-sulina.ro/files/Hotarare118din2018_aprobare_buget_propriu_anexa1.pdf și https://www.primaria-sulina.ro/files/Hotararea158din2019_anexa1.pdf

⁴⁴ Strategia de dezvoltare locală a orașului Sulina disponibilă la: https://www.primaria-sulina.ro/files/SDL-Sulina_2018-2035_v1.pdf

multiculturală. Există asemănări între cele două strategii, deoarece ambele încearcă să realizeze o dezvoltare economică durabilă bazată pe turism, luând în considerare incluziunea și solidaritatea. Există și alte corelații între acestea deoarece ambele documente împărtășesc anumite valori și priorități comune. Sulina vrea să profite de multiculturalitatea sa, o comunitate cu oameni de etnii și religii diferite, iar acest lucru se reflectă în consecință, în planul orașului.

Obiectivul general al strategiei locale este de a transforma Sulina într-un centru turistic și de agrement și de a stabili o bună practică pentru locurile și orașele învecinate cu caracteristici similare.

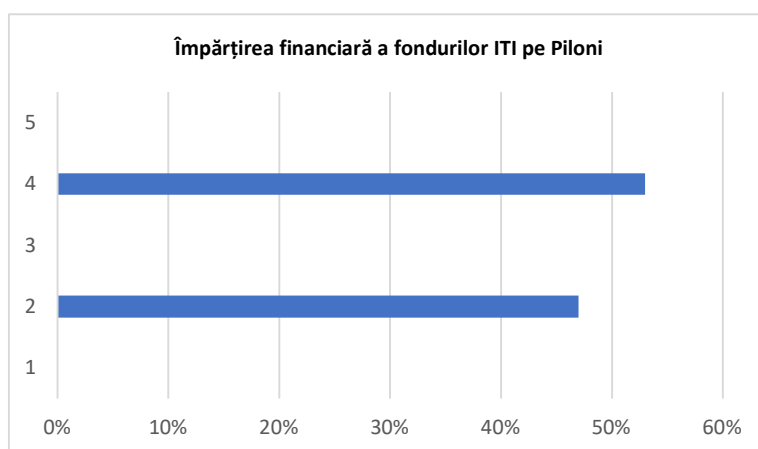
Obiectivul de îmbunătățire a calității vieții prin dezvoltarea turismului de agrement este aliniat la obiective similare din SIDDDD. Dar, în ciuda faptului că se pune accent pe dezvoltarea turismului, strategia locală nu menționează în mod special păstrarea valorilor naturale, care este o caracteristică cheie a SIDDDD. În orice caz, elementul valorii naturale pare să fie integrat în obiectivele specifice ale strategiei orașului Sulina.

Strategia locală are patru obiective. Acestea sunt legate de: i) transformarea Sulinei într-un oraș turistic care ar putea deveni motorul economic regional; ii) asigurarea unor condiții optime de trai prin acces facil la serviciile publice și la patrimoniul natural și public; iii) un oraș conectat, păstrându-și totodată caracteristicile unice datorate poziției sale geografice speciale, și iv) orașul ecologic. Există 19 obiective cheie specifice care se concentrează pe probleme precum crearea de locuri de muncă în turism, transformarea Sulinei într-o destinație turistică competitivă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor publice, reabilitarea patrimoniului cultural și de mediu local, sprijinirea incluziunii sociale și îmbunătățirea eficienței energetice. Un aspect important îl reprezintă îmbunătățirea conectivității și a accesului - prin transportul public local, transportul naval, conectarea la drumurile județene, transportul fără motor și extinderea mobilității de marfă.

Cele două documente prezintă unele diferențe în ceea ce privește domeniile de intervenție, întrucât obiectivele sectoriale din SIDDDD nu sunt menționate în mod specific în strategia locală. Dar, în ciuda unei structuri și formulări diferite, strategia orașului cuprinde aproape toate cele 16 obiective sectoriale din SIDDDD. Principala diferență este în abordare, deoarece planul orașului pare să fie mai eficientă în consolidarea obiectivelor locale. SDLOS enumeră 91 de intervenții care ar necesita investiții de 294 milioane EUR. De asemenea, menționează perioada de implementare, partenerii potențiali și sursa de finanțare pentru fiecare activitate (de exemplu, bugetul local, județean, național, surse private și fonduri UE), iar în unele cazuri, chiar indică programe specifice ale UE și axa prioritară

Strategia Sulinei este implementată din diferite surse de finanțare, inclusiv ITI/UE, bugetul local și central. Trei proiecte sunt executate cu fonduri UE în cadrul ITI DD, cu o valoare totală de 11,5 milioane EUR. Banii provin din Programul Operațional Regional (POR) și Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM). Proiectele sunt legate de doi piloni ai SIDDDD - două intervenții au legătură cu Pilonul 2 Îmbunătățirea Economiei și una este legată de Pilonul 4 Asigurarea Serviciilor Publice. Mai mult de jumătate din fondurile ITI DD sunt utilizate pentru proiectul de educație (Pilonul 4).

Figura 34: Împărțirea financiară între pilonii SIDDDD

Cele trei proiecte corespund obiectivelor sectoriale ale turismului și educației din SIDDDD. Două activități vizează turismul (reabilitarea bibliotecii orașului și renovarea cimitirului multietnic - 5,4 milioane EUR) - și una, educația (reabilitarea liceului local - 6, 1 milioane EUR). Deoarece proiectele sunt încă în curs de implementare, impactul lor local nu a fost încă evaluat.

Tabelul 39. Proiecte pe nivelurile sectoriale ale SIDDDD

Program UE	Proiect	Cost total (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon SIDDDD
POPAM	Restaurarea cimitirului multietnic obiectiv al patrimoniului	1.903.000	Turism /2
POR	Restaurarea bibliotecii orașului (monument istoric)	3.515.000	Turism /2
POR	Reabilitare, modernizare și dotare Liceul teoretic Jean Bart	6.108.000	Educație /4
	Total	11.526.000	

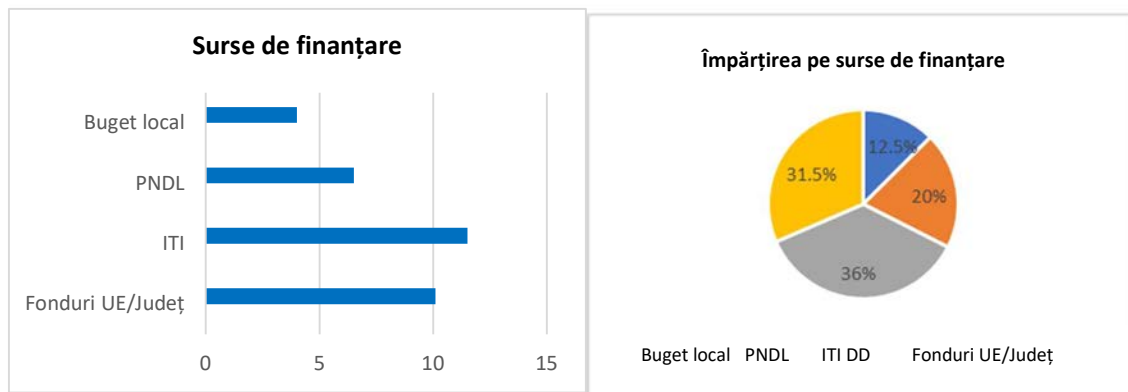
Sulina implementează, de asemenea, câteva proiecte de infrastructură finanțate de la bugetul local, care sunt reflectate atât de strategia locală, cât și în SIDDDD. Aceste intervenții se încadrează în Pilonul 3 Îmbunătățirea Conectivității și sunt legate de obiectivul sectorial al transportului (4 milioane RON). Acesta este un efort financiar semnificativ pentru oraș, deoarece costul proiectelor este de aproximativ un sfert din bugetul anual. Intervențiile vizează modernizarea câtorva străzi de pe malul stâng al Dunării (zona de perspectivă) și a 4-a stradă de pe malul drept al fluviului.

De asemenea, Sulina a beneficiat de fonduri de la bugetul central prin PNDL (I + II). Există două proiecte de transport cu un cost total de 6,5 milioane RON care sunt legate de pilonul SIDDDD privind conectivitatea. Intervențiile ar moderniza câteva drumuri ale orașului - strada a 3-a (4,4 milioane lei) și strada 1 - secțiunea vest (2,1 milioane lei)⁴⁵. În plus, reabilitarea vechiului far, unul dintre reperele orașului, este în curs de desfășurare. Acesta este un proiect de 10,1 milioane RON finanțat prin DD ITI (de la POR), dar beneficiarul este județul Tulcea.

⁴⁵ <https://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl>

În general, există proiecte locale cu o valoare totală de 32 milioane lei finanțate prin ITI DD, bugetul local și central. Toate aceste intervenții sunt aliniate la planurile orașului și la SIDDDD. Mai mult de o treime din bani sunt fonduri UE în cadrul ITI DD, aproximativ 31 la sută sunt bani primiți de la UE; prin intermediul autorităților județene, 20% din PNDL, iar restul este un efort financiar local.

Figura 35: Surse de finanțare și împărțire

Strategia menționează înființarea unei unități dedicate de monitorizare și evaluare care să evalueze periodic implementarea planului de acțiune și să monitorizeze execuția strategiei pe baza implementării proiectului. Două evaluări intermediare trebuie să verifice dacă și cum au fost îndeplinite obiectivele până în 2020 și, respectiv, la sfârșitul perioadei de programare a UE 2021-2027, respectiv, evaluarea ex-post urmând a fi realizată după 2035. Nu există nicio actualizare cu privire la progresul sau activitatea acestei unități de M&E.

3. Concluzii

Există o corelație bună în ceea ce privește viziunea, obiectivele strategice și sectoriale între planul de dezvoltare al Sulinei și SIDDDD. Ambele strategii au viziuni armonizate, ceea ce ar permite Sulinei să contribuie la atingerea obiectivelor SIDDDD. Chiar dacă au un concept diferit, SLDS îmbracă obiectivul strategic al SIDDDD. În ciuda structurii și formulării diferite, strategia locală cuprinde aproape toate obiectivele din SIDDDD, indicând valori și elemente similare. Cele două documente au obiective comparabile - deși planul Sulinei are o abordare diferită, întrucât documentul este mai concis și prioritățile sunt prezentate într-o manieră destul de compactă.

Strategia integrată de dezvoltare durabilă Baia

1. Prezentare generală

Baia este o comună din sud-estul județului Tulcea, la aproximativ 60 km distanță de orașul Tulcea și plasată parțial în Rezervația Biosferei Deltei Dunării. Acesta cuprinde cinci sate - Baia (reședința comunei), Camena, Caudagia, Ceamurlia de Sus și Panduru. Satele se află la 20 km de sediul comunei - Camena este cea mai îndepărtată (19 km), iar Panduru este cea mai apropiată (5 km). Comuna este traversată de drumul național Tulcea-Constanța și este conectată la rețeaua de cale ferată.

Figura 36: Stradă din Baia

Sursa: Primăria Baia https://www.primarie-comuna-baia.ro/?p=social_cultural

Baia (fosta Hamangia) este cunoscută pentru bogatele sale situri arheologice. Unul dintre acestea arată o nouă cultură neolitică datând de la mijlocul mileniului IV-II î.H., Cultura Hamangia (numită după comună). În 2013, Baia avea 4.588 de locuitori, cu o densitate de 24 de persoane pe km².⁴⁶ Trei sferturi din populație sunt de etnie română și un sfert aromâni, un grup etnic care locuiește în Balcani. Comuna are o suprafață de 19.829 hectare din care 12.000 de teren agricol. Cel mai mare sat este Baia (305 hectare), iar cel mai mic este Caudagia (46 hectare). Comuna are o unitate medicală, câteva școli, trei grădinițe și trei farmacii.

Economia locală se bazează pe agricultură, cu accent pe creșterea animalelor și producția de culturi, pe lângă comerț, industrie ușoară și servicii, cum ar fi producția de ulei, morărit și repararea mașinilor. Există o instalație post-recoltare, un centru de semințe și două abatoare. Există în jur de 80 de întreprinderi locale mici și mijlocii. Săptămânal este organizat un târg local. Fermierii au achiziționat echipamente agricole cu sprijin din fondurile UE. Deși Baia are câteva vile și un potențial bun pentru pescuit și vânătoare datorită lacurilor, pădurilor și peșterilor din jur, turismul local este nedezvoltat.

Comuna are un potențial bun de energie regenerabilă. 12 turbine eoliene au fost instalate până în 2015, și se așteptau investiții pentru alte 200 de turbine la acea dată. Principala sursă de venituri la bugetul local provine din autorizațiile pentru turbine eoliene. Autoritățile locale speră că deblocarea

⁴⁶ Strategia de dezvoltare durabilă integrată Baia disponibilă la:
http://www.paginadestart.com/comon/resurse/baia/Strategia_comunei_Baia_2015_2020.pdf

potențialului energetic, pe lângă modernizarea creșterii animalelor, ar putea dezvolta sectorul privat local, ceea ce ar duce la dezvoltare și ar crea noi locuri de muncă. Bugetul județului a fost de 26,6 milioane RON în 2019 și 20,3 milioane EUR 2020.

2. Analiză comparativă

Strategia integrată de dezvoltare durabilă Baia (SIDDB) pentru 2015-2020⁴⁷ a fost aprobată de Consiliul Local în 2015, înainte de SIDDDD. Perioada de acoperire este mult mai scurtă decât cea a strategiei pentru Delta Dunării. Strategia locală este un document de 72 de pagini în care o treime vorbește despre contextul general de dezvoltare stabilit de strategiile naționale și europene, descrierea comunei, în timp ce restul prezintă analiza SWOT, domeniile de dezvoltare prioritară și planul de acțiune. Baia nu are o viziune strategică. În schimb, SIDDDD are o viziune specială pentru RBDD, zonă care include Baia - care urmează să dezvolte agricultura și mediul de afaceri cu o rețea de centre urbane care să ofere servicii și să integreze turismul în zonele de atracție.

SIDDB are cinci direcții strategice de dezvoltare. Acestea sunt: i) dezvoltarea și modernizarea infrastructurii, ii) creșterea calității de trai și a protecției mediului, iii) renașterea activităților culturale și sportive, iv) facilitarea condițiilor de dezvoltare a sectorului privat și v) îmbunătățirea capacității instituționale. Fiecare direcție are câteva măsuri de dezvoltare specifice. Există 25 de măsuri, inclusiv reabilitarea și modernizarea străzilor și drumurilor comunale și a sistemului de alimentare cu apă; extinderea rețelei de canalizare; modernizarea și dotarea școlilor; transformarea clădirii primăriei într-un centru de asistență medicală; amenajarea unor parcuri și locuri de joacă; revitalizarea tradițiilor prin activități culturale; sprijinirea agriculturii și creșterii animalelor; atragerea antreprenorilor din turism și agroturism; și formarea personalului local pentru accesarea fondurilor UE. Fiecare obiectiv menționează perioada de implementare și potențialele surse de finanțare. Există o corelație între obiectivele strategice și sectoriale ale SIDDDD și măsurile de dezvoltare ale Baia, deși documentele au o structură și o abordare diferită.

Baia are 10 proiecte în curs de implementare, în valoare totală de 35 de milioane de lei, cu bani de la ITI DD și de la bugetul central. Trei proiecte de 9,2 milioane RON sunt finanțate de ITI DD prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) și sunt legate de Pilonul 4 Asigurarea Serviciilor Publice din SIDDDD.

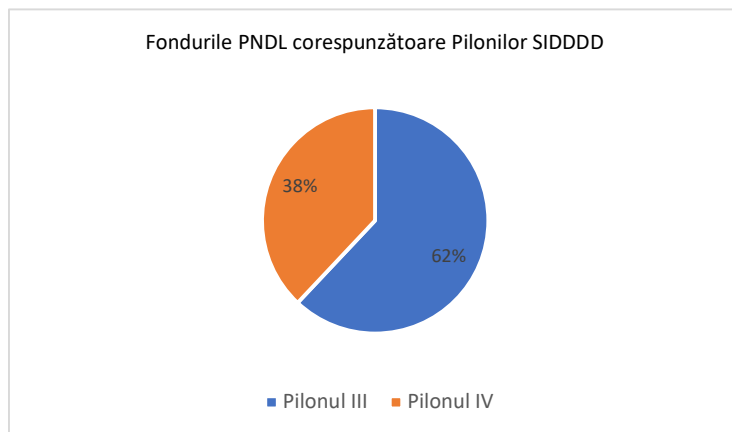
Tabelul 40: Proiecte implementate în cadrul ITI DD

Program UE	Proiect	Cost total (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon
PNDR	Modernizarea și extinderea alimentării cu apă și canalizare în comuna Baia	7.166.000	Infrastructura locală/ 4
PNDR	Reabilitarea, modernizarea și dotarea centrului cultural din satul Panduru	1.260.000	Cultură/ 4
PNDR	Reabilitarea, modernizarea și dotarea centrului cultural din satul Camena	781.000	Cultură/ 4
	Total	9.207.000	

⁴⁷ Strategia integrată de dezvoltare durabilă Baia disponibilă la: http://www.paginadestart.com/comon/resurse/baia/Strategia_comunei_Baia_2015_2020.pdf

Șapte proiecte cu un cost total de 25,6 milioane RON sunt finanțate din bugetul central prin PNDL. Intervențiile sunt aliniate la strategia locală și la SIDDDD. Patru activități (aproape 16 milioane RON) se concentrează pe modernizarea drumurilor satului și sunt legate de Pilonul 3 Îmbunătățirea Conectivității SIDDDF. Trei proiecte (în jur de 10 milioane RON) sunt legate de Pilonul 4 Asigurarea Serviciilor Publice și se concentrează pe iluminatul stradal, apă și canalizare și educație.

Figura 37: Fondurile PNDL corespunzătoare Pilonilor SIDDDD

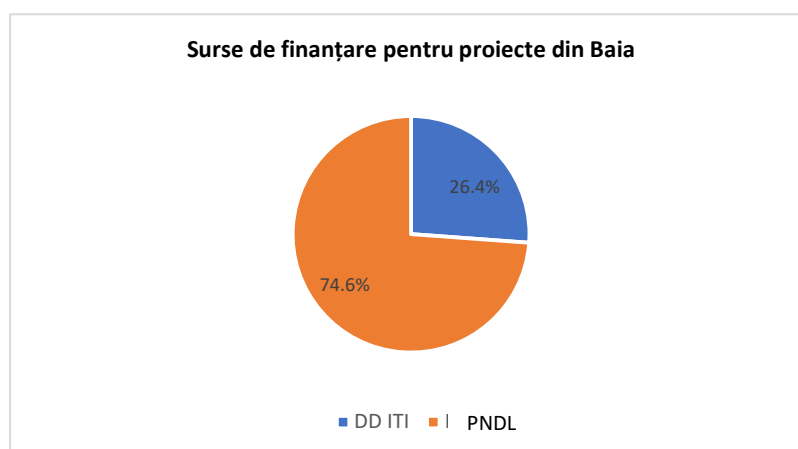

Tabelul 41: Proiecte finanțate de PNDL

	Proiect	Cost total (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon SIDDDD
1.	Reabilitarea și modernizarea drumului comunal 77 Baia-Panduru km 0 + 005 - 5 + 000	1.460.000	Transport/3
2.	Modernizarea și reabilitarea infrastructurii stradale în zona urbană a satului Ceamurlia de Sus	9.454.000	Transport/3
3.	Modernizarea străzilor din satul Camena	5.003.000	Transport/3
4.	Reabilitare și modernizare drum comunal 21, intersecție Drumul Național 22D - Camena km 0 + 600 - 3 + 10	764.000	Transport/3
5.	Modernizarea și dotarea școlii gimnaziale din comuna Baia	2.058.000	Educație/4
6.	Reabilitarea și modernizarea rețelei de iluminat stradal din comuna Baia	461.000	Iluminat stradal/4
7.	Extinderea rețelei de alimentare cu apă și canalizare în comuna Baia	6.490.000	Alimentare cu apă/4
	Total	25.689.000	

Principala sursă de finanțare pentru proiectele din Baia este bugetul central. Aproximativ trei sferturi din bani provin din PNDL și doar un sfert sunt fonduri UE.

Figura 38: Surse de finanțare pentru proiecte din Baia

3. Concluzii

Deși strategia pentru Baia a fost aprobată înainte de SIDDDD, domeniile de dezvoltare cheie și măsurile comune sunt legate de obiectivele strategice și sectoriale din planul pentru Delta Dunării. Ambele documente au o abordare strategică similară, dar structuri, metodologii și nivel de detalii diferite. Întrucât proiectele locale sunt legate de anumiți piloni ai SIDDDD, acestea pot contribui la atingerea obiectivelor sectoriale referitoare la transport și la prestarea serviciilor publice.

Planul de management și strategia de vizitare a Rezervației Biosferei Deltei Dunării

1. Prezentare generală a Rezervației Biosferei Delta Dunării

Un labirint de ape și uscat, Rezervația Biosferei Delta Dunării (RBDD) este cea mai mare zonă umedă și de stuf din Europa și principalul sistem de purificare a apei din Europa. RBDD este o zonă protejată cu o suprafață de 580.000 de hectare din sud-estul României, întinsă pe teritoriul a trei județe - Tulcea, Constanța și Galați. Acesta cuprinde câteva zone, inclusiv Delta Dunării, Lacul Sărat-Murighiol și o mică porțiune din zona maritimă a Mării Negre. Teritoriul RBDD reprezintă mai mult de trei sferturi din suprafața totală acoperită de SIDD. Mai mult de jumătate din Rezervație este formată din ecosisteme de apă și uscat de interes național și face parte din patrimoniul UNESCO. 439.508 hectare din suprafața totală sunt uscat și 140.000 sunt apă. 81% din terenurile din Rezervație sunt proprietate publică de interes național, 12,28% aparțin județelor, în jur de 5% se află în subordinea administrației locale și mai puțin de un procent se află în proprietate privată. Un sfert din suprafața acoperită de apă este etichetată drept zonă economică. Mai mult de jumătate din Rezervație este o zonă de dezvoltare durabilă și aproape 40% sunt zone tampon. Aproximativ 10% sunt terenuri agricole, aproape patru procente sunt păduri, iar 9% fac parte din aria protejată.

Figura 39: Delta Dunării

Fotografie: Manuela Mot

RBDD cuprinde 27 de unități teritoriale administrative rurale și urbane, precum Tudor Vladimirescu (partea de sat a Municipiului Tulcea), pe lângă câteva orașe mici precum Isaccea, Sulina și Sfântu Gheorghe. În Rezervație locuiesc 14.295 de⁴⁸ persoane. Zona găzduiește un amestec variat de români, lipoveni, ruși, ucraineni, bulgari, turci și romi care trăiesc în micile sate și orașe ale Deltei. Deoarece este format în mare parte din terenuri acvatice, mlaștini și terenuri nefavorabile pentru dezvoltarea

⁴⁸ Populația în 2006, conform Planului de management al RBDD.

așezărilor umane, RBDD are una dintre cele mai mici densități din România, de la 1,8 persoane/km² la Sfântu Gheorghe la aproape 14 persoane/km² în Sulina, cu o medie de 5,4 persoane km².

Economia locală din rezervă se bazează pe pescuit, inclusiv pe pescuitul maritim, cu 27 de așezări pescărești repartizate pe 40.000 de hectare. Alte sectoare economice cheie sunt agricultura de subzistență (recoltarea stufului), creșterea animalelor, vânătoarea, exploatarea lemnului, silvicultura, turismul, extracția mineralelor și transportul. Resursele de apă ale Rezervației furnizează apă potabilă localităților rurale și urbane, inclusiv orașului Tulcea, și câtorva exploatații industriale. Rezervația este administrată de Administrația Rezervației Biosferei Deltei Dunării (ARBDD), care are atât rol de administrator al ariei protejate, cât și de autoritate de mediu.

2. Analiză comparativă

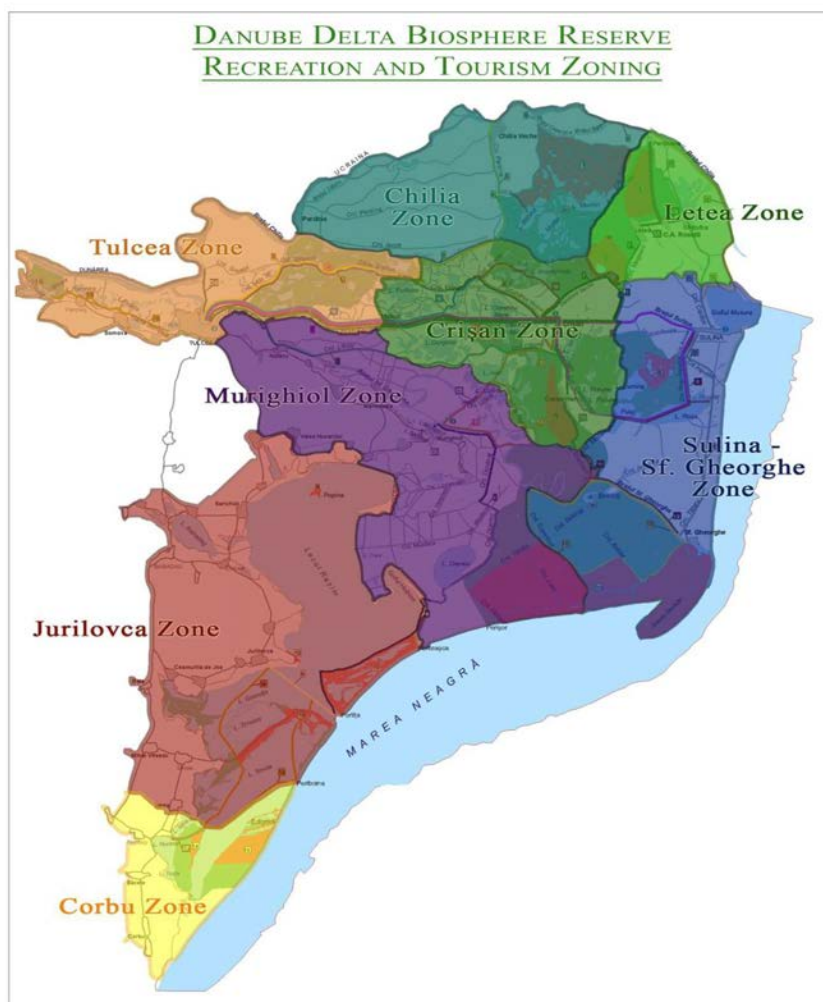
Deși există destul de multe strategii locale pentru Rezervă, doar două dintre ele sunt destul de strategice, și anume Planul de management pentru RBDD și Strategia de vizitare pentru DDBR. Planul de gestionare face parte dintr-un document cuprinzător, denumit Planul de Management și Regulamentul Rezervației Biosferei Delta Dunării, aprobat prin Hotărâre de Guvern în 2015. Este un document de 300 de pagini din care jumătate tratează planul de management efectiv pentru perioada 2015-2020.⁴⁹ Strategia de vizitare este un document de 113 pagini pregătit în 2009 care prevede strategii pentru fiecare din cele nouă domenii din rezervă. Ambele planuri au ținut cont de aspectul cheie al păstrării DDBR pe baza câtorva principii, instrumente sectoriale și zonale.⁵⁰ Deoarece aceste două planuri au fost elaborate înainte de SIDDDD, această analiză evaluează dacă există vreo corelație între strategia pentru Delta Dunării și cele două documente despre Rezervație. RBDD a fost împărțit în nouă zone (vezi figura de mai jos) și fiecare dintre ele are propria strategie.

⁴⁹ Strategia RDBB este disponibilă la http://www.ddbra.ro/documente/admin/2015/1_ANEXA_HG_763_PARTE_I_pag_1_-_149_.pdf

Documentul a fost publicat în Jurnalul Oficial, partea I, nr.762 bis la 13 octombrie 2015.

⁵⁰ Strategia de vizitare pentru RBDD este disponibilă la [http://www.ddbra.ro/media/9-%20Strategie%20de%20Vizitare\(1\).pdf](http://www.ddbra.ro/media/9-%20Strategie%20de%20Vizitare(1).pdf)

Figura 40: Zonarea Rezervației Biosferei Deltei Dunării pe zone de agrement și turistice

Sursa: Strategia de Vizitare pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării

SIDDD se referă la Planul de Management și la alte documente programatice naționale și internaționale, dar nu menționează Strategia de Vizitare, deși aceasta a fost redactată cu ani înainte. Viziunea SIDDD ține cont de limitele stabilite pentru păstrarea biodiversității Deltei Dunării, recunoscând că activitățile economice și factorii antropici sunt principalii poluanți din regiune.

Planul de Management se bazează pe nouă principii și acțiuni care implică o dezvoltare turistică durabilă în Delta Dunării. Acestea includ un sistem integrat de monitorizare a mediului (supraveghere, prognoză, avertizare și intervenție), promovarea utilizării durabile a resurselor existente, crearea unui cadru care să permită ONG-urilor și comunităților să participe la elaborarea și implementarea planurilor de dezvoltare și stabilirea cooperării internaționale pentru asigurarea protecției mediului. În plus, strategia solicită eliminarea poluanților care pun în pericol sănătatea oamenilor și conservarea biodiversității și a ecosistemelor specifice din cadrul biogeografic natural. În plus, se pledează pentru prevenirea riscurilor și daunelor ecologice, precum și pentru a demonstra precauție în luarea deciziilor. În cele din urmă, poate unul dintre cele mai importante elemente subliniate de strategie este principiul „poluatorul plătește” - conform căruia cine este responsabil pentru daunele cauzate mediului trebuie să suporte costurile aferente.

Strategia de vizitare se bazează pe câteva concepte cheie. Acestea includ i) zonarea celor nouă zone și trasarea viziunilor și obiectivelor individuale pentru fiecare zonă; ii) utilizarea elementelor cheie pentru promovarea fiecărei zone; iii) captarea turismului specific pentru fiecare zonă; și iv) încurajarea turismului lent, împreună cu turismul rapid, numai pentru zonele în care acest lucru nu ar dăuna, pe lângă păstrarea biodiversității.

Caseta 1. Turism lent vs. turism rapid

Turism lent vs. turism rapid. Conceptul de turism lent se bazează pe activități desfășurate pe o perioadă mai lungă și folosind mai puține resurse, cu impact de mediu limitat și efecte economice pozitive asupra comunităților locale. Pentru turismul rapid, care necesită mai puțin timp și o mai multă energie și resurse, natura și cultura locală sunt doar locul de desfășurare a activităților de agrement, nu și ținta reală a demersului turistic. De exemplu, o călătorie de patru ore într-o barcă de lemn cu vâsle prin Delta Dunării va folosi zero combustibil, spre deosebire de aceeași călătorie cu o barcă cu motor care ar putea necesita până la 160 de litri de combustibil.

SIDDDDD a ținut cont de majoritatea principiilor din Strategia de vizitare. Primele șapte principii sunt direct legate de Pilonul 1 al SIDDDDD și de obiectivele și intervențiile sectoriale ale acestuia. Cu toate acestea, principiile nr. 8 și nr. 9 (precauție în luarea deciziilor și, respectiv, poluatorul plătește) nu sunt prevăzute expres în Strategia pentru Delta Dunării, cum nu sunt nici elementele privind zonarea și turismul lent din Strategia de Vizitare. Planul de vizită prezintă o strategie clară și operațională pentru fiecare dintre cele nouă zone ale Rezervației.

Caseta 2. Strategia pentru Zona Crișan

Strategia pentru Zona Crișan, bazată pe turismul lent. Această zonă atrage români interesați în mare parte de pescuit, precum și turiști internaționali care caută experiențe autentice de observare a păsărilor și a culturii locale. Strategia se concentrează pe atragerea turiștilor pentru a descoperi frumusețea naturii și a habitatelor din regiune. Obiectivul principal este dezvoltarea unei infrastructuri adecvate care să permită o experiență autentică a turismului lent, pe lângă dezvoltarea și promovarea activităților integrate. Se iau în considerare câteva elemente, cum ar fi direcționarea și aducerea vizitatorilor în zonă și dezvoltarea parteneriatelor dintre părțile interesate publice și private. Oamenii trebuie încurajați să viziteze anumite părți ale regiunii, în timp ce presiunea asupra habitatelor trebuie distribuită prin intermediul unor filtre de acces și de timp. Un mod de a face acest lucru este, de exemplu, prin blocarea accesului într-o manieră cvasi-naturală și îngreunarea accesului în anumite locuri sau permiterea accesului numai cu vehicule nemotorizate. Acest lucru necesită măsuri, cum ar fi plasarea unui plafon pentru vizitatorii pentru fiecare parte a zonei, în parteneriat cu RBDD, guvernele locale și antreprenorii și cu sprijinul planului de dezvoltare teritorială, pe lângă reglementări care să permită rute de acces pentru bărci. Parteneriatul local trebuie să faciliteze accesul la finanțarea, dezvoltarea și promovarea produselor locale și să facă regiunea cunoscută ca o experiență unică de turism lent, pentru atragerea turiștilor și investitorilor. De asemenea, strategia solicită înființarea unei asociații turistice locale și instruire pentru ghizii locali, proprietarii de hoteluri și conducătorii de bărci. De asemenea, trebuie dezvoltat un centru de agrement în aer liber în sat, iar centrul pentru vizitatori trebuie modernizat.

Intervențiile din cadrul SIDDDD s-au raportat la unele recomandări din Strategia de Vizitare. Printre acestea se numără înființarea unei organizații de management pentru destinația Delta Dunării, corelată cu dezvoltarea mărcii Delta Dunării și crearea unui program cu destinații multiple pentru dezvoltarea de produse și atracții turistice. Cu toate acestea, SIDDDD nu conține nicio referire directă la cele patru principii cheie din Strategia de Vizitare, strategiile specifice zonei, și nici la produsele turistice prevăzute în aceste planuri.

În prezent, zece proiecte din RBDD au primit fonduri UE în cadrul ITI, în valoare totală de 132 milioane RON (aproximativ 27 milioane EUR). Toate intervențiile sunt conforme cu Planul de Management pentru DDBR și se concentrează pe mediu și pe îmbunătățirea capacității administrative.

Tabelul 42: Proiecte finanțate în cadrul ITI în Rezervația Biosferei Delta Dunării

Crt.	Proiect	Buget (RON)	Obiectiv sectorial/Pilon SIDDDD
1.	Revizuirea Planului de Management DDBR și a Regulamentului	43.529.702	Managementul Biodiversității și Ecosistemelor/1
2.	Îmbunătățirea condițiilor hidrologice din habitatele naturale acvatice ale RBDD pentru conservarea biodiversității și a resurselor piscicole - complexe lacustre Dunavăț-Dranov, Razim-Sinoie și zona Sinoie-Istria-Nuntași	13.037.015	Managementul biodiversității și al ecosistemelor/1
3.	Conservarea pădurii Camaorman	9.283.461	Managementul biodiversității și al ecosistemelor/1
4.	Îmbunătățirea condițiilor hidrologice din habitatele naturale acvatice ale RBDD pentru conservarea biodiversității și a resurselor piscicole - complexe lacustre Șontea-Fortuna, Matîța-Merhei, Somova-Parcheș	35.910.901	Managementul Biodiversității și Ecosistemelor/1
5.	Îmbunătățirea condițiilor hidrologice din habitatele naturale acvatice ale RBDD pentru conservarea biodiversității și a resurselor piscicole - complexe lacustre Gorgova-Uzlina, Roșu-Puiu	14.286.221	Managementul Biodiversității și Ecosistemelor/1
6.	Măsura pentru a asigura o stare de protecție și conservare favorabilă la nivel internațional a habitatelor și speciilor pe cale de dispariție din RBDD	16.129.469	Biodiversitate și managementul ecosistemului/1
	Total	132.176.901	

Proiectele reprezintă 19,11% din cadrul Pilonului 1 (Protecția Mediului și Resurselor Naturale) și 60,8% din totalul intervențiilor din cadrul obiectivului sectorial Biodiversitate și Gestionarea Ecosistemelor. În general, cele șase proiecte cu Administrația Rezervei în calitate de beneficiar (DDBRA) reprezintă 2,47% din pachetul financiar total din ADI ITI DD.

Figura 41: Impactul financiar al proiectelor RBDD din cadrul ITI pe Piloni

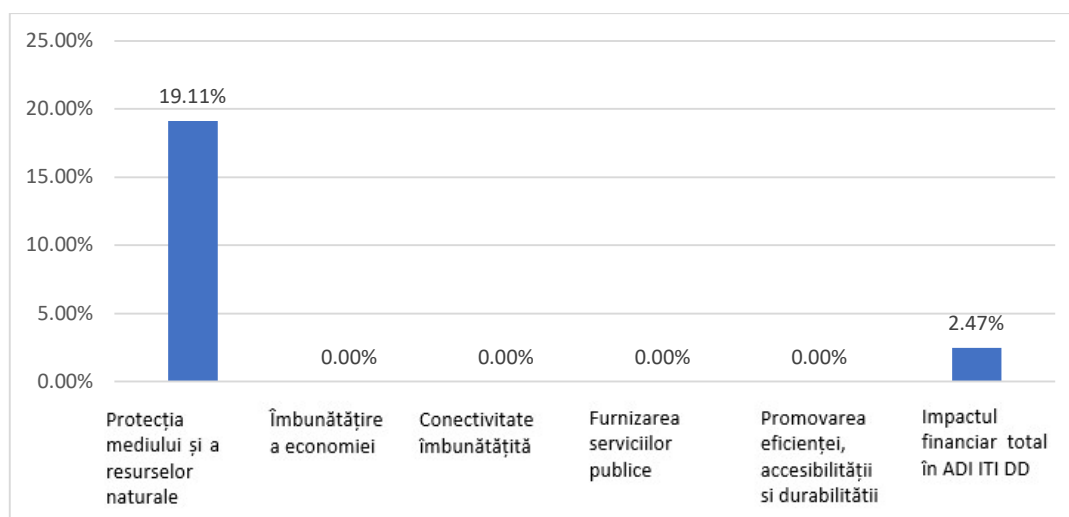
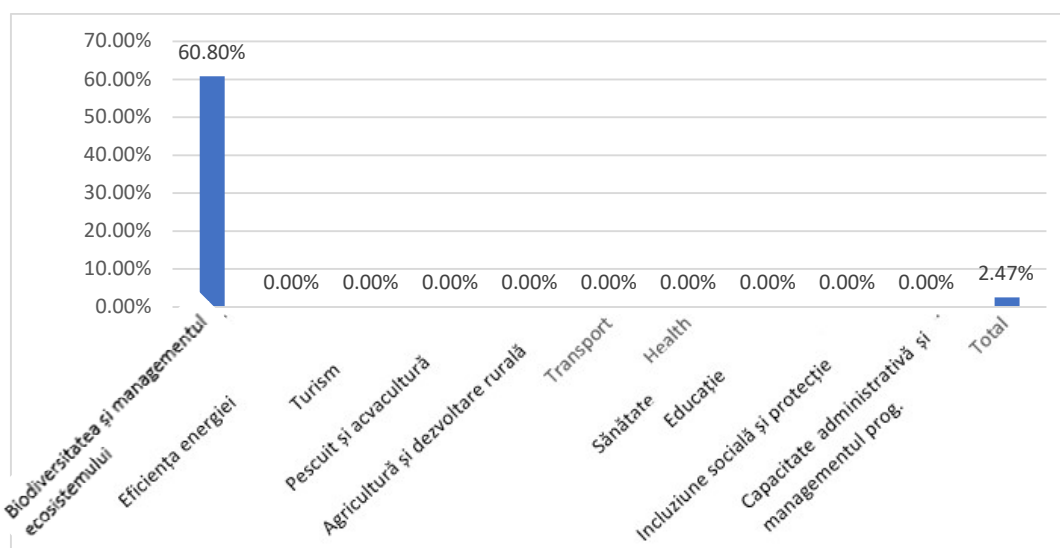

Figura 42: Impactul financiar al proiectelor finanțate prin ITI în RBDD la nivelul obiectivelor sectoriale

În plus, în RBDD în ultimii ani au fost implementate câteva intervenții din alte fonduri UE. Fondurile totale primite pentru aceste activități sunt de 427.086 EUR, ceea ce reprezintă, prin comparație, un procent din totalul intervențiilor ITI în cadrul Rezervei. Una dintre ele este Rețeaua de Aree Protejate Dunărene, un Coridor de Habitare al Dunării (DANUBE parks CONNECTED), și este finanțat prin Programul Transnațional al Dunării 2014-2020, Axa prioritară 2 - Responsabilitatea față de mediu și cultură în regiunea Dunării. Este o campanie care se concentrează pe combaterea fragmentării obiceilor pentru păstrarea unui ecosistem coerent prin strategii și activități la nivelul Dunării pentru restabilirea și menținerea conectivității în toate elementele habitatului, cum ar fi apa, uscatul și aerul. Proiectul a fost implementat în perioada 2017 - 2019, în parteneriat cu 25 de entități publice și private din zece țări, pentru un buget total de 3,085,412 EUR din care RBDD a contribuit cu 350.000 EUR. A doua activitate este „Protejați sturionii, cel mai valoros dar al Dunării” și abordează supraviețuirea și recuperarea sturionilor din regiunea inferioară a Dunării și protecția lor pe termen lung împotriva braconajului și comerțului ilegal. Face parte din Domeniul prioritar 6 Biodiversitate și Diversitate Peisagistică

a Strategiei UE pentru regiunea Dunării și programul Sturion 2020 și are un buget de 1,8 milioane EUR din care contribuția Rezervei este de 77.305 EUR.

RBDD implementează, de asemenea, 11 proiecte cu 74,3 milioane RON (15,5 milioane EUR) din bugetul propriu. Bani reprezintă mai mult de jumătate (56,3%) din fondurile UE primite în cadrul ITI. Aceste intervenții sunt aliniate la obiectivul sectorial din strategia Delta Dunării - Managementul Biodiversității și Ecosistemelor și, respectiv, Ecoturismul. Până la sfârșitul lunii decembrie 2019, aproximativ o treime din bani au fost folosiți, deoarece unele intervenții sunt aproape finalizate, în timp ce altele sunt în stadiu incipient de execuție.

Tabelul 43: Proiecte finanțate de Administrația Rezervației Biosfera Delta Dunării

Crt.	Proiect	Buget (RON)	Execuția proiectului în decembrie 2019 (RON)
1.	Dezvoltarea căilor de acces și a observatoarelor ornitologice din RBDD	1.889.000	59.000
2.	Reconstrucția ecologică pentru amenajarea piscicolă din Ceamurlia	1.685.000	48.000
3.	Împădurire pentru consolidarea țărmului	1.373.000	190.000
4.	Adăposturi pescărești	21.424.800	10.600
5.	Reconstrucția ecologică pentru amenajarea piscicolă din Murighiol	6.093.000	3.521.000
6.	Lucrări pentru prevenirea înfundării lacurilor din RBDD pentru menținerea unui regim optim, în conformitate cu dezafectarea canalului modelului hidrologic, în complexul acvatic Gorvoga-Uzlina	3.582.800	3.547.000
7.	Lucrări hidrologice pentru îmbunătățirea debitului de apă în complexul acvatic Somova-Parcheș	3.954.000	3.492.000
8.	Lucrări pentru dezafectarea principalelor canale de pescuit și lacuri din Delta Dunării, județul Tulcea - Etapa a II-a	12.328.000	11.613.000
9.	Reconstituirea ecologică a amenajării agricole din Carasuhat	3.985.000	199.000
10.	Lucrări de restaurare a fondului forestier natural	1.143.000	57.000
11.	Lucrări pentru îmbunătățirea condițiilor hidrologice din zona Sinoe-Istria-Nuntași	16.926.000	338.000
	TOTAL	74.383.600	23.074.600

3. Concluzii

Planul de Management pentru RBDD este aliniat în proporție de 90% la SIDDDD în ceea ce privește obiectivele, principiile și acțiunile. Principala diferență este de ordin structural, deoarece una este o strategie care se limitează mai mult la identificarea obiectivelor și țăntelor, în timp ce celălalt este un plan de management care prezintă activități și sarcini specifice, cu roluri și responsabilități. Proiectele din zona RBDD sunt corelate cu intervențiile din Strategia pentru Delta Dunării. Proiectele în curs de implementare de către ARBDD dețin a treia pondere financiară ca mărime a programului ITI, după intervențiile Consiliului Județean Tulcea și cele ale Primăriei Tulcea. Pentru a asigura o mai bună corelare pe viitor, cele nouă strategii aferente fiecărei zone în parte din Strategia de Vizitare trebuie integrate în planul de implementare a SIDDDD.

Anexa 8. Metodologia sistemului de măsurare a performanței

O propunere metodologică pentru un sistem de măsurare a performanței: Strategia integrată de dezvoltare durabilă a Deltei Dunării (2030)

Rezumat

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA) a solicitat asistență tehnică din partea Grupului Băncii Mondiale pentru a evalua progresul intermediar, eficacitatea și impactul **Strategiei integrate de dezvoltare durabilă a Deltei Dunării (SIDDDD)**. MLPDA, responsabil de supravegherea implementării strategiei, este dornic să înțeleagă progresul fizic și financiar general și să identifice oportunitățile de îmbunătățire pentru următoarea etapă de implementare. În timpul evaluării, echipa a făcut o serie de recomandări pentru a îmbunătăți monitorizarea și evaluarea viitoare și a elaborat acest raport pentru a contura o metodologie și pentru a sprijini părțile interesate în urmărirea acestei abordări îmbunătățite.

Acest document propune o abordare metodologică simplă pentru structurarea și operarea sistemelor de măsurare a performanței pentru entitățile implicate în monitorizarea și evaluarea implementării SIDDDD. În opinia echipei de evaluare, Sistemul de Măsurare a Performanței (SMP) reprezintă o cerință prealabilă pentru o strategie funcțională, în special într-un mediu complex, cu mai multe părți interesate care contribuie la realizarea finală a viziunii strategice. Stabilirea unei metodologii și a unui acord asupra standardizării abordărilor și interpretărilor este un pas fundamental către un sistem funcțional.

Acest document propune un proces metodologic în 10 pași pentru re(elaborarea) și îmbunătățirea SMP pentru SIDDDD, în scopul maximizării șanselor de realizare a viziunii strategice. Acesta oferă consultanță practică ADI ITI DD și MLPDA, cele două entități implicate în procesul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei pentru Delta Dunării, astfel încât acestea să poată gestiona acest proces complex care vizează modificarea indicatorilor și a obiectivelor de performanță. Procesul SMP acoperă o serie întreagă de probleme - de la definirea obiectului și procesului SMP, stabilirea obiectivului și a indicatorilor de performanță, conturarea metodelor de calcul a indicatorilor, sursele și colectarea datelor, până la înlocuirea sau adăugarea de noi indicatori, compararea performanței actuale cu cele vizate și gestionarea procesului decizional. În cele din urmă, acest exercițiu trebuie să contribuie nu doar la consolidarea sistemului general de M&E aferent SIDDDD, ci și să dea un exemplu despre cum se poate măsura performanța în legătură cu alte strategii/programe.

1. Introducere

Acest raport a fost inclus sub forma unei Anexe la livrabilul principal (Livrabilul 1) al Evaluării impactului teritorial RAS, care este o evaluare cuprinzătoare a progresului implementării SIDDDD. Livrabilul specific a fost convenit ca fiind livrabil cu MLPDA, după identificarea absenței unui sistem de măsurare coerent ca neajuns semnificativ. Trebuie subliniat faptul că nu s-a constatat o absență completă a măsurării performanței, ci, mai degrabă, că organizațiile implicate în monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a SIDDDD (MLPDA și ADI ITI DD), denumite în continuare *entitățile implicate*, și-au dezvoltat, de-a lungul timpului, sisteme proprii care nu pot da rezultate comparabile.

Măsurarea performanței trebuie să fie un proces continuu, ciclic, care să îmbunătățească calitatea și să perfecționeze metodele și instrumentele pe măsură ce organizațiile își consolidează capacitatea instituțională, obțin tot mai multă experiență și integrează noi modele și instrumente de lucru. Un sistem de măsurare a performanței (SMP) oferă fundamentul documentat pentru colectarea, analiza, prelucrarea și raportarea permanentă și constantă a datelor privind performanța obținută în procesul de atingere a obiectivelor. În cazul

SIDDDDD, măsurarea performanței vizează în mod expres obiectivele strategice, pe piloni, pe sectoare și pe proiect, la care se adaugă cele ale axei fondurilor nerambursabile și ale Programelor Operaționale (PO).

Orice modificare în revizuirea/redefinirea obiectivelor strategice și a nivelului de performanță al SIDDDDD trebuie să fie aprobată prin hotărâre de guvern (HG).

Având în vedere dificultatea și, eventual, perioada îndelungată cauzată de aceasta, echipa BM nu a recomandat nicio modificare a obiectivelor strategice la nivel înalt sau a setului de indicatori la nivel înalt din strategie, concentrându-se mai degrabă pe setul detaliat de indicatori care se introduc în obiective strategice. Aceasta însă nu absolvă MLPDA de la participarea sau oferirea de informații în SMP, iar ministerul este încurajat să joace un rol activ în cadrul ADI ITI DD, precum și în perfecționarea, în timp, a sistemului. Susținerea și adoptarea sistemului și clarificarea rolului diferitelor părți interesate vor facilita monitorizarea generală îmbunătățită a progreselor în cadrul implementării SIDDDDD. În timpul proiectului derulat de Banca Mondială cu privire la evaluarea SIDDDDD (în perioada martie-mai 2020), experții ADI ITI DD au finalizat prima versiune a unei baze de date în Excel, utilizate la calcularea și raportarea indicatorilor de performanță. Entitatea a oferit feedback relevant pentru îmbunătățirea unor indicatori, iar acest lucru trebuie să fie fundamentul perfecționării continue a SMP.

2. Bazele unui sistem de management al performanței (SMP)

Un sistem funcțional de măsurare a performanței (SMP) necesită stabilirea și formularea obiectivelor strategiei într-un mod clar și concis. Stabilirea obiectivelor poate fi un proces dificil care trebuie să ia în considerare câteva caracteristici. În acest scop, obiectivele trebuie să fie:

- i) orientate spre rezultate
- ii) specifice și măsurabile
- iii) realizabile într-o anumită perioadă de timp
- iv) realiste în privința termenelor și costurilor și
- v) mobilizatoare.

Ar trebui luate în considerare câteva criterii simple, prezentate pe scurt ca SMART (specifice, măsurabile, accesibile, relevante și limitate în timp) pentru a se asigura de consecvența obiectivelor.

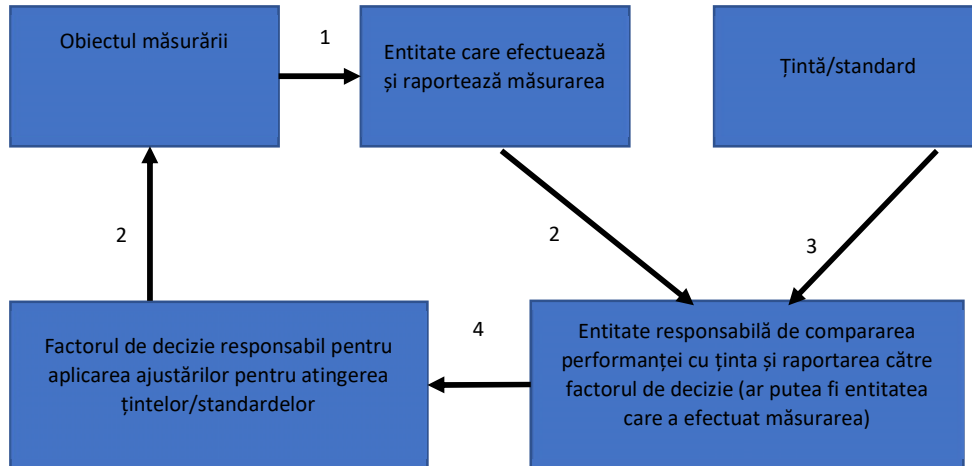
Dacă nu se concentrează pe obținerea de rezultate, obiectivele sunt doar obiective generale care fac măsurarea performanței destul de dificilă. Un obiectiv general se poate transforma într-un obiectiv specific prin aplicarea criteriilor SMART. De exemplu, un obiectiv general definit ca „reducerea pierderilor de apă din rețeaua de distribuție” poate deveni un obiectiv clar prin adăugarea unor elemente specifice, cum ar fi „reducerea pierderilor de apă în rețeaua de distribuție la 20% până în 2025”.

SMP este un instrument important deoarece sprijină procesul decizional prin vizarea proiectelor, măsurilor și programelor care pot ajuta la atingerea obiectivelor și a nivelurilor de performanță vizate. Sistemul este foarte util, mai ales într-un mediu extern dinamic, deoarece permite ajustări continue ale planului de implementare a strategiei⁵¹, cum ar fi activități, proiecte, indicatori, într-un mod informat și eficient. Mai mult, SMP poate contribui la măsurarea și analizarea evoluțiilor imprevizibile ale mediului socio-economic și natural (cum ar fi situația cu privire la pandemia COVID-19), care necesită revizuirii periodice ale planului strategic, obiectivelor și sub-obiectivelor. Există factori precum experiența, colaborarea interinstituțională, capacitatea instituțională, cultura organizațională care pot afecta rezultatul, împiedicând astfel obținerea rezultatului scontat. Entitățile implicate în implementarea strategiei trebuie să își dezvolte/ajusteze/îmbunătățească propriul SMP, să coreleze sistemul cu rolurile și responsabilitățile lor și să urmeze pași metodologici similari.

Procesul SMP poate fi proiectat ca un sistem în buclă inversă ale cărui caracteristici sunt repetitivitatea și stabilitatea (a se vedea Figura 43). Acest lucru presupune alocarea de resurse adecvate pentru diferite componente și sarcini, inclusiv instruirea personalului, logistică etc.

⁵¹ În cadrul SIDDDDD, planul de implementare este practic integrat în strategie

Figura 43: Procesul de măsurare a performanței

Dezvoltarea SMP se bazează pe câteva principii, și anume:

- *Definirea rezultatelor*: stabilirea rezultatelor și impacturilor specifice.
- *Descrierea țintelor*: înlocuirea declarațiilor de viziune ale strategiei cu ținte clare.
- *Măsurarea progresului*: măsurarea realizărilor cheie pentru a arăta progresele înregistrate.
- *Indicatori de performanță*: stabilirea unor indicatori relevanți, simpli, generați la costuri rezonabile.
- *Responsabilitatea și părțile interesate*: implicarea specialiștilor din organizație în elaborarea și implementarea SMP pentru a se crea un sentiment de responsabilitate și pentru îmbunătățirea calității sistemului.
- *Analiză și îmbunătățire*: analiza și îmbunătățirea continuă a indicatorilor de performanță.
- *Raportare ușoară*: raportarea rezultatelor obținute în cadrul unui sistem simplu, verificabil.

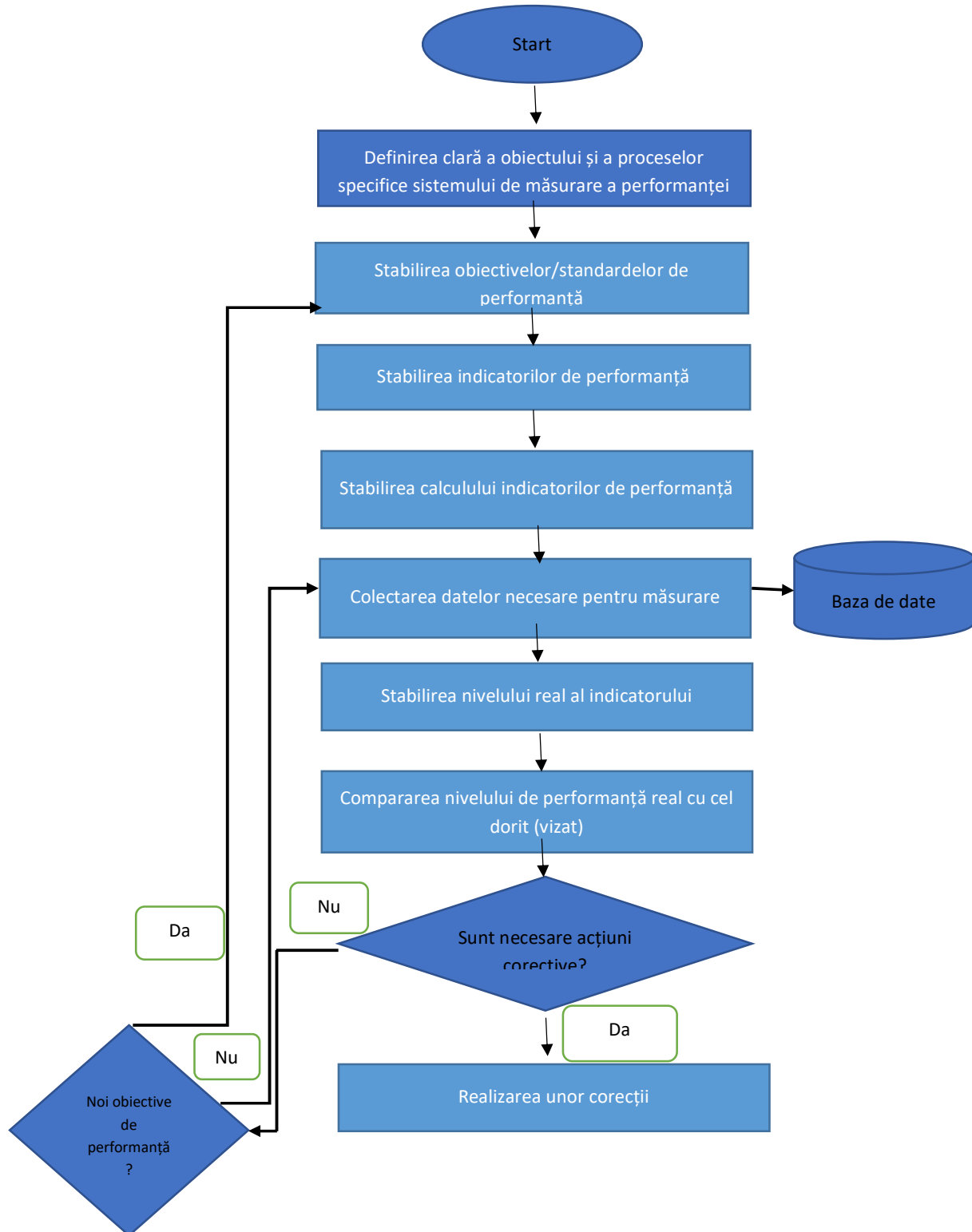
3. Abordare metodologică propusă pentru dezvoltarea unui SMP

SMP trebuie să fie proiectat ca un instrument de management complex și nu ca un simplu instrument care să fie utilizat la colectarea datelor referitoare la obiective. Un instrument SMP sofisticat și complet poate opera modificările necesare pentru a rezolva problemele sau situațiile de nerespectare a standardelor.

SMP este un proces ciclic permanent, care îmbunătățește calitatea și perfecționează metodele și instrumentele pe măsură ce organizațiile își consolidează capacitatea instituțională, câștigă tot mai multă experiență și integrează noi modele și instrumente de lucru. Noul ciclu ar permite repornirea activităților de monitorizare la o calitate mai bună, permițând astfel o performanță globală mai bună a sistemului. Elaborarea SMP poate fi îmbunătățită și perfecționată în cadrul unui proces metodologic în 10 etape, după cum urmează:

1. Definirea obiectului și proceselor
2. Stabilirea obiectivelor/standardelor de performanță
3. Stabilirea indicatorilor de performanță
4. Stabilirea metodei de calcul a indicatorilor de performanță
5. Colectarea datelor pentru măsurare
6. Calculul nivelului real al indicatorilor
7. Compararea performanțelor reale cu performanțele vizate
8. Stabilirea dacă și ce acțiuni sunt necesare pentru atingerea obiectivului strategic
9. Deciderea modificărilor și măsurilor de implementare
10. Examinarea și modificarea performanței obiectivelor

Figura 44: Ordinea etapelor metodologice ale unui SMP generic

Pasul 1 Definirea clară a obiectului și a proceselor specifice SMP

Acest pas este esențial, deoarece împarte responsabilitățile cu privire la SMP între entitățile implicate. În plus, contribuie la clarificarea problemelor legate de diferite concepte referitoare la proces și abordare. Întrucât strategia DD a fost aprobată prin HG și orice modificare a acesteia ar necesita o nouă HG, componentele strategiei trebuie luate în considerare la (re) elaborarea SMP și definirea obiectului și procesului sistemului.

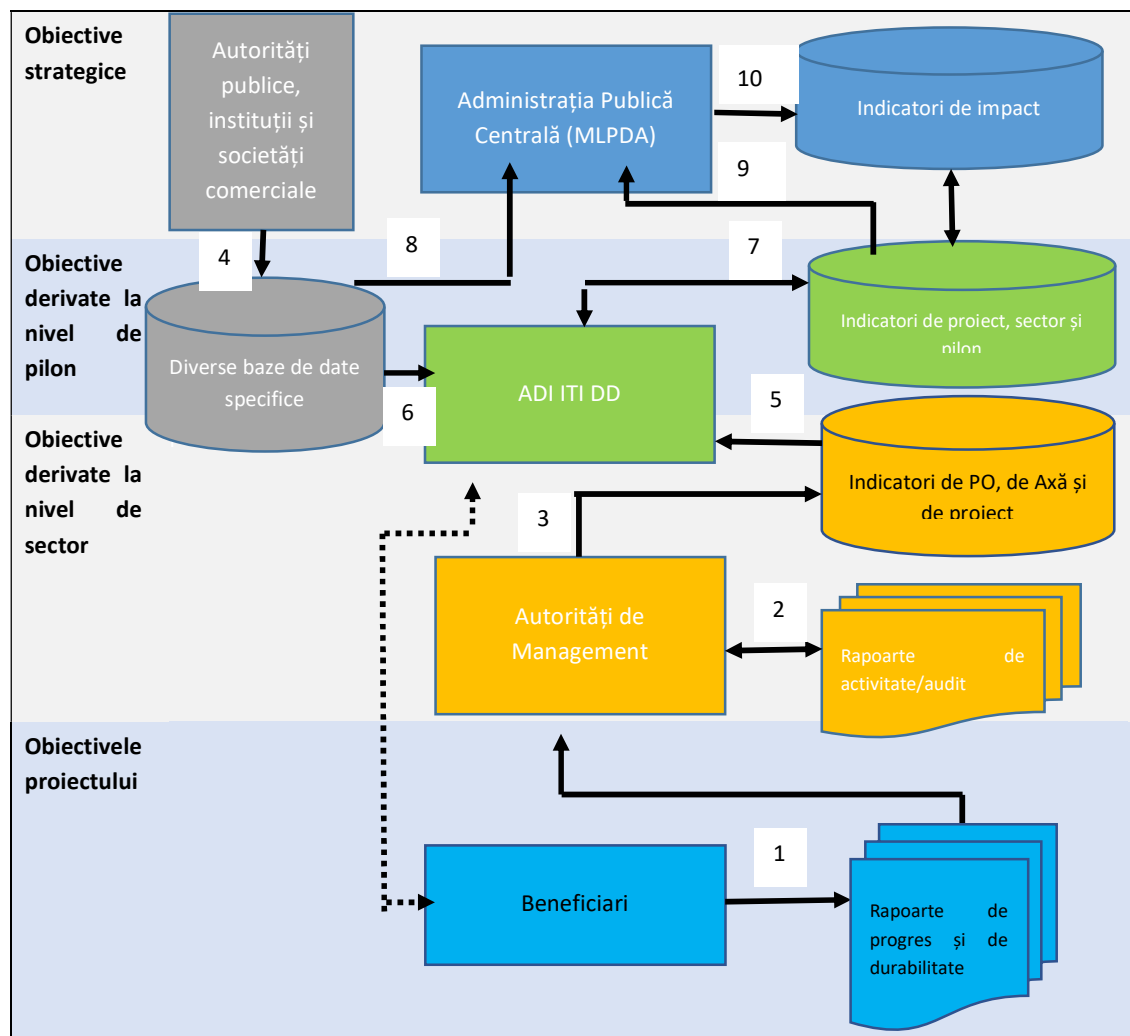
Strategiile pe termen lung, cum ar fi SIDDDD, trebuie actualizate din când în când pentru a putea răspunde la condițiile mediului intern și extern. Modificările ar putea fi încorporate în strategie printr-un proces simplificat. De exemplu, în timp ce corpul principal al strategiei - obiective strategice, piloni, domenii de intervenție, standarde de performanță - trebuie modificat prin HG, revizuirea planului de implementare și a componentelor acestuia ar putea fi aprobate de către MLPDA, entitatea responsabilă de dezvoltarea strategiei.

La definirea obiectului și procesului SMP, entitățile implicate trebuie să aibă în vedere câteva aspecte. În primul rând, părțile trebuie să clarifice ce ar presupune măsurile SMP și rolul fiecărei părți interesate în cadrul acordului instituțional aferent acestui proces. În al doilea rând, trebuie să identifice nivelurile de planificare, cum ar fi obiectivele strategice, obiectivele la nivel de pilon, obiectivele pentru fiecare domeniu de intervenție sau obiectivele proiectului. În cele din urmă, entitățile implicate vor trebui să decidă cum să se poziționeze și în legătură cu alte organizații care s-ar putea alătura acestui proces. Aceasta depinde de tipul și sursa datelor utilizate, de procesarea informațiilor și de sistemul de raportare.

Unele dintre aceste aspecte au fost deja clarificate în SIDDDD. *Capitolul VII: Monitorizarea și evaluarea SIDDDD* evidențiază sistemul de M&E al strategiei și, indirect, SMP. Conform strategiei, M&E trebuie să sprijine implementarea eficientă a intervențiilor și absorbția fondurilor UE, pe de o parte, și să evalueze impactul pe termen lung și dezvoltarea durabilă a intervențiilor, pe de altă parte. Documentul mai spune că MLPDA și ADI ITI DD sunt responsabile pentru M&E strategiei, care stabilește din nou baza rolului lor în ceea ce privește SMP.

Fluxul de informații între părțile interesate cheie în procesul de SMP este prezentat în Figura 45 de mai jos. Aceasta prezintă responsabilitățile în ceea ce privește măsurarea performanței cu ajutorul indicatorilor specifici de la diferite niveluri ale planificării strategice, pe lângă relația dintre entitățile implicate și dintre acestea și sursele de date.

Figura 45: Fluxul de informații recomandat între părțile interesate din SMP

Acțiunea 1

În conformitate cu PO și contractele de finanțare, beneficiarii fondurilor UE trebuie să elaboreze și să prezinte rapoarte de progres și de durabilitate autorităților de management (AM) ale programelor UE. Cele mai relevante informații din aceste rapoarte cuprinzătoare sunt despre nivelurile vizate și atinse ale indicatorilor de intrare (costuri) și ale indicatorilor de realizare imediată (rezultate imediate), care pot varia în funcție de tipul de proiect.⁵² Ori de câte ori sunt disponibile, rapoartele pot include informații despre indicatorii de eficiență, cum ar fi costul/unitatea rezultatelor imediate, pentru a permite o analiză comparativă și raportarea la standarde naționale și internaționale. Există o relație bine stabilită la diferite niveluri între beneficiarii proiectului și ADI ITI DD (marcată cu o linie punctată în Figura 45). Deși nu a fost inclusă în fluxul de informații SMP, această conexiune este utilă pentru validarea datelor primite de la AM.

⁵² Pe lângă fondurile UE, autoritățile locale folosesc bani de la bugetul local (al orașului, județului etc.) și transferuri de la bugetul central pentru a sprijini investițiile la nivel local în infrastructură (transport/drumuri), educație, sănătate, mediu etc. care contribuie la atingerea obiectivelor SIDDD. Acest lucru a fost evidențiat în detaliu în analiza comparativă a strategiilor de dezvoltare locală la SIDDD (a se vedea raportul principal).

Acțiunile 2 și 3

AM-urile trebuie să verifice exactitatea datelor din rapoartele de la beneficiari și să le compare cu datele din propriile rapoarte de audit. Ulterior, trebuie să încarce informațiile în baza lor de date. Bazele de date trebuie să ofere acces facil la informații pentru entitățile implicate în calcularea indicatorilor de performanță. Este nevoie de anumite tipuri de informații, inclusiv i) alocări financiare pentru fiecare program, măsuri etc.; ii) valoarea contractelor încheiate în baza ITI DD; iii) numele și detaliile despre proiecte și beneficiari; iv) obiectivele proiectului; v) indicatori de performanță (intrare, eficiență, rezultate imediate); vi) ținte legate de indicatori; vii) nivelul indicatorilor atinși; și viii) rapoarte privind progresele financiare ale proiectului.

Acțiunea 4

Beneficiarii proiectelor UE, precum autoritățile locale și companiile publice, introduc în bazele lor de date informații despre implementarea strategiei DD și calculul indicatorilor de performanță. MLPDA trebuie să contribuie la încheierea unui acord între diferite entități locale și ADI ITI DD pentru oferirea unor informații relevante și facilitarea accesului la datele utile pentru SMP. Astfel de acorduri ar putea include schimbul de date care ar putea prezenta interes pentru ADI ITI DD, protocolul pentru accesarea datelor de către ADI ITI DD sau furnizate părților respective, precum și frecvența schimbului/furnizării de date. Astfel de acorduri nu doar reduc timpul și resursele utilizate de ADI ITI DD pentru obținerea datelor, dar ar încuraja și cooperarea dintre diferite părți.

De exemplu, câteva informații utile privind rezultatele și indicatorii de impact sunt disponibile la Direcțiile Teritoriale de Statistică. Un acord la nivel național între Institutul Național de Statistică (INS) și ADI ITI DD/MLPDA ar deschide accesul către indicatorii statistici cu privire la date și informații specifice la nivelul unităților administrativ teritoriale (UAT), cum ar fi municipiile, orașele, comunele etc. Poate că un acord de acest fel ar putea fi ușor încheiat, deoarece INS este menționat în SIDDDDD ca sursă de informații pentru monitorizarea și evaluarea implementării strategiei. Alte informații relevante ar putea fi furnizate de alte entități din sectorul public, atât la nivel național, cât și la nivel local.

La nivel național, informațiile ar putea fi disponibile la AM-uri pentru PO și la furnizorii de servicii/energie, cum ar Romgaz, operatorul de gaze naturale și Transelectrica, operatorul de distribuție a energiei electrice. La nivel subnațional, datele ar putea proveni de la organismele descentralizate și deconcentrate de la nivel local/județean, cum ar fi inspectoratele școlare, agențiile pentru ocuparea forței de muncă, agențiile pentru plăți și inspecție socială, agențiile pentru protecția mediului, direcțiile de sănătate publică, direcțiile pentru agricultură și dezvoltare rurală, inspectoratele pentru situații de urgență. În plus, datele pot fi obținute și de la Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare Delta Dunării, Administrația Rezervației Biosferă Delta Dunării, consiliile județene, primăriile, Aeroportul Tulcea și Căpitania Zonală Tulcea (care administrează portul Tulcea). Aceste entități ar putea oferi informații relevante care să contribuie la calcularea indicatorilor de performanță ai SDDDD sau la identificarea de noi indicatori.

Acțiunile 5, 6 și 7

Aici, ADI ITI DD colectează, validează și prelucrează datele care pot ajuta la crearea indicatorilor strategiei și calculează indicatorii de la Acțiunea 7. Pe parcursul Acțiunii 7, ADI ITI DD calculează indicatorii (în mare parte indicatori de realizare imediată și de reușită) pentru a măsura realizările în funcție de obiectivele proiectului/sectorului/pilonului, adăugând ulterior nivelul de realizare în propria sa bază de date în Excel. Baza de date în Excel trebuie să respecte formatul convenit de către ADI ITI și experții Băncii Mondiale (a se vedea **Anexa 1** Fișa indicatorilor și **Anexa 4** Raportul de monitorizare și evaluare). Cu toate acestea, acest model nu este definitiv, iar structura ar putea fi îmbunătățită și modificată dacă este necesar. Baza de date în Excel ar trebui să fie baza monitorizării și evaluării implementării strategiei pe baza indicatorilor de performanță.

Acțiunile 8 și 9 și 10

În final, ultimele trei puncte de interacțiune din fluxul de informații SMP arată colectarea datelor de către MLPDA din bazele de date/sursele disponibile și calcularea nivelurilor reale ale indicatorilor de impact. MLPDA introduce în baza de date cifrele privind realizarea indicatorilor de impact și este preluată ulterior de către ADI

ITI DD și introdusă în baza de date în Excel. ADI ITI DD ar putea fi, de asemenea, responsabilă cu colectarea/validarea datelor, calculul indicatorilor de impact și cifrelor de raportare din propria bază de date. Acest lucru ar necesita un acord între MLPDA și ADI ITI DD și descoperirea unor modalități în care ministerul ar urma să valideze datele și să includă indicatorii de impact în baza de date în Excel. În acest fel, baza de date ar putea furniza informații despre toți indicatorii din SIDDDD.

Pasul 2 Stabilirea obiectivelor/standardelor de performanță

Fără a stabili obiectivul/standardele, nu are rost să se aleagă măsurile, să se decidă anumite acțiuni etc. În exemplul „reducerii pierderilor de apă din rețelele de distribuție la 20% până în 2025”, standardul de performanță este dat de nivelul maxim de pierderi de 20%. Câteva aspecte trebuie luate în considerare la stabilirea obiectivelor de performanță. Obiectivele/standardele trebuie să fie accesibile, realizabile cu eforturi rezonabile, în condiții normale și la costuri reduse comparativ cu importanța informațiilor suplimentare furnizate de indicator. De asemenea, obiectivele trebuie să fie aplicabile și pertinente pentru a se potrivi condițiilor în care vor fi utilizate și să garanteze că standardele sunt suficient de flexibile pentru a se adapta la variații și condiții diferite. Standardele trebuie să fie clare, inteligibile (exprimate în termeni simpli pentru a se evita interpretările greșite), măsurabile (să transmită informații precise) și legitime (aprobate oficial). În fine, standardele trebuie să fie corecte și acceptate de către entitățile implicate ca bază echitabilă de comparație cu privire la realizarea obiectivului de performanță.

Pasul 3 Stabilirea indicatorilor de performanță

Așa cum am menționat anterior, indicatorii de performanță sunt indicatori de ieșire, de realizare imediată, de eficiență, de rezultat și de impact. SIDDDD a permis entităților implicate să utilizeze indicatori de realizare imediată, de rezultat și de impact, prin urmare, baza de date în Excel este structurată în consecință. Spre deosebire de indicatorii de realizare imediată, indicatorii de rezultat și de impact ridică anumite probleme. În primul rând, aceștia necesită o procedură specială de colectare, cum ar fi sondaje, utilizarea personalului specializat, consultarea bazelor de date, a rapoartelor și documentelor oficiale. În al doilea rând, sunt greu de măsurat deoarece sunt dificil de cuantificat, există posibilitatea ca informațiile să nu fie disponibile și poate dura chiar ani de zile până la generarea și validarea datelor.

În general, indicatorii pot fi afectați de factori externi, imprevizibili, cum ar fi crize economice, pandemii, calamități naturale sau accidente de mediu. Este dificil de conectat rezultatele și impactul cu implementarea proiectului. De exemplu, în cadrul strategiei DD, rezultatele sunt produse de beneficiarii din sectorul public și privat, ceea ce poate genera impact și sinergii diferite. În plus, uneori implementarea proiectului poate atinge diferite obiective specifice, altele decât impactul dorit – de exemplu, indicatorii pentru evaluarea calității mediului pot fi afectați de dezvoltarea economică sau de proiectele de infrastructură/de transport. În final, la fel ca în SIDDDD, indicatorii nu au adesea o valoare de referință, ceea ce înseamnă că progresul nu poate fi măsurat.

Entitățile implicate ar putea lua în considerare realizarea câtorva acțiuni pentru îmbunătățirea indicatorilor SIDDDD. O acțiune de acest fel este ajustarea listei de indicatori prin eliminarea celor care provoacă cele mai multe probleme și adăugarea de noi indicatori în locul acestora. La început, ar trebui utilizat un set mic de indicatori pentru creșterea calității SMP și extinderea listei în timp, pe lângă utilizarea unor repere specifice sectorului respectiv, în absența unei valori de referință. Trebuie luate în considerare anumite criterii pentru a selecta sau completa lista indicatorilor de performanță. Aceasta include câteva elemente, și anume i) validitate - acuratețea măsurării rezultatelor (cantitate, calitate, interval de timp); ii) relevanță - în legătură cu activitatea/proiectul/programul evaluat; iii) fiabilitate – întinderea pe o perioadă mai lungă de timp; iv) simplitate – informațiile sunt disponibile și ușor de colectat și analizat, v) și accesibilitate – datele sunt colectate și evaluate la costuri acceptabile.

În timp ce Baza de date în Excel este principalul instrument pentru realizarea progresului M&E al SIDDDD, Fișa indicatorilor trebuie utilizată pentru toți indicatorii de performanță. Datele din Fișa indicatorilor ar trebui actualizate constant, iar structura Fișei să fie modificată și îmbunătățită pentru a se alinia la baza de date în Excel. Fișa trebuie completată de personalul ADI ITI DD. Fișa indicatorilor contribuie la crearea așa-numitului

Catalog al Indicatorilor de performanță. În plus, prin popularea fișei cu informații, aceasta poate contribui, de asemenea, la evaluarea modului în care indicatorii îndeplinesc criteriile de selecție (descrise mai sus) și a modului în care se pot îmbunătăți. De asemenea, este foarte util ca noul personal să accelereze procesul de învățare în domeniul M&E. Un model pentru Fișa indicatorilor este disponibil în **Anexa 1**, cu instrucțiuni pentru a face această completare în **Anexa 2**. **Anexa 3** prezintă conexiunea dintre structura bazei de date în Excel și Fișa indicatorilor.

Pasul. 4. Stabilirea metodei de calcul pentru indicatorii de performanță

Calculul indicatorilor de performanță este un proces în două etape. În primul rând, identifică datele specifice necesare pentru indicatori și prezentare, iar în al doilea rând, oferă detalii despre formulele de calcul. Specialiștii ADI ITI DD, cu sprijinul experților Băncii Mondiale, au stabilit formulele de calcul pentru toți indicatorii de realizare imediată și de reușită din Baza de date în Excel.

Pasul. 5. Colectarea datelor necesare pentru măsurare

Măsurarea indicatorilor de performanță necesită surse și metode complexe de colectare a datelor. Principalele surse de date sunt bazele de date proprii, baza de date a terților, studii, rapoarte și orice alte informații din surse deschise. Există câteva metode utilizate pentru colectarea datelor, inclusiv consultarea bazelor de date publice, studii online, rapoarte etc., primirea informațiilor de la alte entități pe bază de cooperare instituțională, sondaje de opinie, sondaje pe teren realizate de specialiști ITI sau de antreprenori. Exactitatea și relevanța datelor este importantă și trebuie asigurată. După verificarea datelor, acestea trebuie plasate într-un depozit de date sigur. Prelucrarea datelor poate fi realizată cu suport de la produse IT achiziționate de la magazine specializate/experti, pe baza specificațiilor, a aplicației de date și a programelor (de exemplu, Microsoft Access) și a programelor de foi de calcul (cum ar fi Excel). Pentru SIDDDD, baza de date în Excel existentă poate fi un bun punct de plecare pentru îmbunătățirea și dezvoltarea ulterioară. Programul Excel are câteva avantaje. Poate accelera elaborarea și implementarea, implică costuri minime, este flexibil și poate structura informațiile în funcție de nevoi și este accesibil și familiar personalului ADI ITI DD.

Pasul 6 Setarea nivelului real al indicatorului de performanță

Nivelul real al fiecărui indicator de performanță la un moment dat este calculat pe baza formulei indicate la Pasul 4. Nivelul real al indicatorilor poate fi luat din diferite baze de date disponibile sau din rapoartele furnizate de diverși parteneri. ADI ITI DD ar putea colecta datele și ar putea calcula nivelul de performanță al indicatorilor de impact cu sprijin din partea MLPDA. În acest scop, ministerul trebuie să contribuie la verificarea exactității datelor, a modului în care datele răspund la analiză și la prelucrarea informațiilor și dacă sunt aplicate formulele de calcul corecte.

Pasul 7 Compararea nivelului de performanță real cu nivelul vizat

Acest pas se referă la raportarea nivelului real al indicatorilor la valorile vizate (valori intermediare sau finale) și la baza de referință. Acest proces se bazează pe următoarele formule:

- Realizarea țintei (Valoarea curentă/Valoarea țintă)%
- Progresul fizic $[(\text{Valoarea reală} - \text{Valoarea de bază})/\text{Valoarea țintă}] \%$

Uneori este util să se compare valorile reale cu cele din anii anteriori pentru a identifica tendințele și evoluțiile care pot semnala anumite probleme. Înainte de analiză și prelucrare, datele trebuie verificate pentru a vă asigura că cifrele sunt reale, exacte și corespund nevoilor.

Pasul 8 Decizia dacă sunt necesare ajustări pentru atingerea obiectivelor strategice

Personalul ADI ITI DD poate decide dacă va face ajustări pentru atingerea obiectivului strategic al SIDDDD. Acesta este momentul pentru modificarea sau renunțarea la anumiți indicatori de performanță și adoptarea unor indicatori noi. Analiza informațiilor bazată pe indicatori de performanță poate contribui la modificări și la realizarea unor pași. Se pot face modificări în ceea ce privește proiectele, măsurile și procesele pentru a maximiza probabilitățile de realizare a obiectivelor strategiei. Acesta este momentul pentru a renunța la unele obiective, de obicei, la cele care au fost deja atinse, sau pentru a înlocui unele dintre ele cu ținte noi. ADI ITI DD ar trebui să evalueze indicatorii de realizare imediată și pe cei de reușită pentru a vedea dacă sunt necesare

astfel de modificări și, în caz afirmativ, să ofere motivația pentru modificări. ADI ar trebui să dezvolte măsuri adecvate pentru ajustarea indicatorilor. Toate modificările trebuie aprobate de conducerea ADI ITI DD și apoi transmise către MLPDA.

Pasul 9. Decizia cu privire la ajustări și punerea în aplicare a măsurilor

Procesul decizional trebuie să fie flexibil și ar trebui să permită efectuarea de corecții pentru a se asigura că obiectivele strategice vor fi atinse. Întrucât SIDDDD a fost aprobat printr-o HG, majoritatea ajustărilor prezentate în Pasul 8 trebuie să fie aprobate de guvern, prin HG. Totuși, acesta este un proces complicat care ar dura destul de mult și ar implica prea mulți actori. Pentru a simplifica lucrurile, probabil că MLPDA ar trebui să decidă cu privire la ajustări, cu excepția celor legate de obiectivele de performanță, și la eliminarea unor obiective.

Pasul 10. Revizuirea și modificările finale ale obiectivelor de performanță

Decizia de a modifica sau dezvolta noi obiective de performanță depinde de doi factori, și anume cât succes a avut anterior la realizarea obiectivelor de performanță și modificările convenite cu privire la obiectivele strategice. ADI ITI DD ar trebui să examineze obiectivele de performanță. Obiectivele de performanță pot fi modificate sau schimbate doar prin HG, prin propuneri din partea MLPDA bazate pe analizele, prognozele și propunerile ADI ITI DD. Dacă noile obiective de performanță nu sunt aprobate prin HG sau alte documente de planificare strategică (cum ar fi PO-urile), atunci modificările ar trebui să fie aprobate de MLPDA.

4. Concluzie

Dezvoltarea/îmbunătățirea SMP pentru SIDDDD ar necesita contribuția ADI ITI DD, dar și a MLPDA (luând în considerare rolurile și responsabilitățile respective ale acestora). Un SMP revizuit ar trebui susținut de o metodologie clară (după cum a fost prezentat în lucrarea de față) și să aibă acces la resurse adecvate în vederea susținerii implementării (fie că e vorba de resurse umane, sisteme IT, etc.). Această metodologie prezentată poate contribui la extinderea și îmbunătățirea sistemului de bază instituit cu ocazia procesului de revizuire a strategiei. Un SMP bine structurat și funcțional poate permite monitorizarea și evaluarea adecvată a implementării SIDDDD, folosind informațiile din Baza de date în Excel. Câteva etape recomandate și pe termen scurt în acest proces ar putea fi:

- Indicatori de performanță care vor fi selectați pe baza unei metodologii propuse și va fi elaborat Catalogul indicatorilor;

- Baza de date a ADI ITI DD va fi completată cu date suplimentare pentru evaluarea implementării și performanței SIDDDD, pe baza indicatorilor de realizare imediată și de reușită; personalul ADI va identifica sursele de date și se va asigura colectarea datelor folosind metodologia SMP.

- Pe lângă obiectivele pentru indicatorii de performanță, noi obiective rezonabile au fost identificate și propuse pentru perioada până în 2023, acestea ar trebui perfecționate în continuare; și

- Nivelul de realizare a obiectivelor de performanță trebuie măsurat prin două metode utilizate pentru calcularea indicatorilor.

Anexa 1 - Fișa indicatorilor

Organizare							
FIȘA INDICATORILOR							
1	Denumire indicator:						
2	Tip indicator:		Intrare	Livrabil	Eficiență	Rezultat	Impact
3	Codificare indicatori:	Conform IISDDD 2014	Conform analizei	Conform analizei	Conform analizei	Conform analizei	
4	Obiectiv strategic						
5	Pilon						
6	Sector						
7	Specific SIDDDD sau altor documente strategice						
8	Definiția indicatorului						
9	Unitate de măsură						
10	Sursa de date/informații despre modul de colectare și validare						
11	Frecvența colectării datelor						
12	Formulă de calcul						
13	Valoare de referință	an					
		valoare					
14	Valoare țintă	an					
		valoare					
15	Valoare reală	an					
		valoare					
16	Metoda de raportare pentru realizarea indicatorului						
17	Periodicitatea raportării privind valoarea reală a indicatorului						
18	Persoana responsabilă de colectarea datelor, inclusiv a datelor de contact	nume					
		e-mail					
		număr de telefon					
19	Comentarii (propuneri pentru păstrarea, înlocuirea indicatorilor, alte comentarii)						

Anexa 2 - Instrucțiuni pentru completarea Fișei indicatorilor

Nr.	Element	Instrucțiuni de completare
1	Denumirea indicatorului	Introduceți denumirea completă a indicatorului, așa cum apare aceasta în SIDDDD sau în alte documente de planificare. Indicatorii trebuie revizuiți periodic și ar trebui să fie însoțiți de o listă actualizată a indicatorilor utilizați.
2	Tipul indicatorului	Introducerea tipului indicatorului
3	Codificarea indicatorului	Întrucât pe parcursul implementării SIDDDD, unii indicatori pot fi abandonați sau sunt folosiți alții noi, la revizuirea indicatorilor de la numărul 1, codul indicatorului va fi, de asemenea, revizuit.
4	Obiectivul strategic	Utilizați numele exact al obiectivului din SIDDDD. Dacă în timpul punerii în aplicare a strategiei, (i) există modificări în ceea ce privește obiectivul, (ii) obiectivele sunt abandonate sau (iii) sunt aprobate obiective noi, această secțiune ar trebui completată pe baza „Listei actualizate a obiectivelor strategiei”. Orice modificare a obiectivului va fi înregistrată pe baza numelui obiectivului strategic (furnizați informații despre anul în care se realizează revizuirea).
5	Pilonul	Introduceți numele pilonului, așa cum apare în SIDDDD. Orice modificare a numelui sau a structurii pilonilor va fi tratată după cum se explică mai sus (nr. 4).
6	Sectorul	Introduceți numele sectorului, așa cum apare în SIDDDD. Orice modificare a numelui sau structurii sectoarelor va fi tratată după cum s-a menționat mai sus (nr. 4).
7	Specific SIDDDD sau altor documente strategice	Pe parcursul implementării strategiei, lista indicatorilor ar putea fi completată cu indicatori relevanți suplimentari, specifici altor planuri strategice. Precizați dacă indicatorul provine din SIDDDD sau din alte documente strategice (PO, strategii de dezvoltare locală, strategii sectoriale, planuri strategice ale companiilor publice etc.).
8	Definiția indicatorului	Oferiți o definiție simplă a indicatorului, cu referire la rezultatele așteptate și la relevanța acestuia pentru obiectiv.
9	Unitatea de măsură	Introduceți unitatea de măsură - de exemplu, valoare, procent DA/NU pot fi utilizate pentru indicatorii de realizare imediată, unde Da = 1 și NU = 0
10	Sursa de date și informații privind modalitatea de colectare și validare	Includeți toate sursele de colectare și validare a datelor (baze de date proprii, autorități/instituții publice, companii publice, rapoarte statistice, sondaje de opinie, sondaje de teren, documente oficiale relevante, credibile).
11	Frecvența colectării datelor	Menționați frecvența colectării datelor (trimestrial, anual etc.). Aceasta depinde de disponibilitatea datelor. Adăugați perioada în care s-a efectuat colectarea și validarea datelor.
12	Formula de calcul	Introduceți algoritmul de calcul prin care se determină valoarea indicatorului.

Nr.	Element	Instrucțiuni de completare
13	Baza de referință	Este valoarea inițială a indicatorului pentru a determina direcția și amploarea modificării valorii indicatorului. Menționați anul pentru care a fost stabilită valoarea de referință a indicatorului.
14	Valoare țintă	Introduceți valoarea țintă, fie aceasta finală sau intermediară, asumată de obiectivul de performanță stabilit de strategie. Dacă obiectivul de performanță/valoarea-țintă al(a) indicatorului nu este stabilit(ă) în strategie, părțile interesate le pot reface la anumite valori realiste care vor fi revizuite periodic, pe baza evoluției indicatorului.
15	Valoarea realizată	Valoarea reală este calculată conform formulei de calcul, la frecvențele prevăzute la secțiunea nr. 11 stabilită.
16	Modalitatea de raportare a realizării indicatorului	Valoarea reală a indicatorilor va fi calculată și introdusă în Baza de date în format Excel.
17	Periodicitatea raportării valorii realizate a indicatorului	De obicei, raportarea se face anual, în termen de 30 de zile de la colectarea datelor. Când sunt disponibile și validate date noi relevante pentru calcularea indicatorului, acesta este recalculat și înregistrat în Baza de date în Excel.
18	Persoana responsabilă de colectarea datelor (adăugați datele de contact)	Introduceți numele complet al persoanei responsabile de colectarea, validarea datelor, calcularea indicatorului și introducerea valorilor reale în Baza de date în Excel. Includeți adresa de e-mail și numărul de telefon.
19	Comentarii (propuneri pentru păstrarea/înlocuirea indicatorilor, alte comentarii)	Persoana responsabilă trebuie să ofere un motiv pentru acțiunile propuse • păstrarea indicatorului • modificarea țintei • abandonarea indicatorului • abandonarea unor obiective (de exemplu, a celor care au fost îndeplinite integral și care nu vor mai fi în următoarea perioadă de programare a UE) • propunerea altor obiective • propuneri de aranjamente instituționale pentru facilitarea accesului la date și colaborarea între organizații etc. Persoana responsabilă trebuie să identifice și să explice provocările întâlnite pe parcursul acestui proces și să propună soluții pentru rezolvarea acestora.

Anexa 3 - Structura simplificată a Bazei de date în Excel

Titlurile coloanelor trebuie să includă următoarele:

- NUMĂR
- PILON
- SECTOR
- PERSOANA RESPONSABILĂ
- COD INDICATOR ACTUALIZAT
- DENUMIRE INDICATOR
- TIP (REALIZARE/REZULTAT)
- SURSĂ (SIDDDD, PO etc.)
- UNITATE DE MĂSURĂ
- DEFINIȚIE
- FORMULĂ DE CALCUL
- VALOARE DE REFERINȚĂ PENTRU 2016
- VALOARE ȚINTĂ PENTRU 2023
- SURSĂ DATE
- VALOARE ACTUALĂ PENTRU 2019
- COMENTARII
- ÎNDEPLINIREA OBIECTIVULUI
- PROGRES FIZIC

Anexa 4 - Raport de monitorizare și evaluare - Structura propusă pentru utilizarea ADI ITI DD

Raport M&E	
Structura propusă pentru utilizarea ADI ITI DD	
I. Informații generale	- Entitate de raportare - Denumirea documentului strategic - Data raportării
II. Indicatori de performanță reali (vor fi generați automat, folosind Baza de date dedicată în Excel Baza de date structurată și populată cu informații este realizată de specialiștii ADI ITD DD, cu sprijinul expertului Băncii Mondiale)	- Cod indicator (SIDDDD sau revizuit) - Denumire indicator - Obiectiv strategic - Pilon - Sector - Unitate de măsură - Valoare de referință - Valoare țintă (intermediară sau țintă) - Valoare reală - Compararea nivelului de performanță real cu: - nivelul de performanță al valorilor de referință - nivelul de performanță al valorilor țintă
III. Analiză, explicații, comentarii cu privire la valorile reale și la evoluția indicatorilor	<i>a. Indicatorul și procesul de definire a valorii reale a indicatorilor (aspecte pozitive, probleme, costuri etc., lecții învățate).</i> Indicați cum îndeplinesc indicatorii următoarele criterii: - Valabilitate - indicatorul permite precizia în măsurarea rezultatelor (cantitate, calitate, perioadă de timp). - Relevanță - relevant pentru procesul măsurat. - Fiabilitate - care se va menține în timp, indiferent de influențele cauzate de factori externi imprevizibili. - Simplitate - informațiile sunt disponibile, pregătite de colectare și analiză. - Accesibilitate - colectarea și analiza informațiilor/datelor este posibilă, la costuri acceptabile. <i>b. Analiza și explicarea propunerilor legate de:</i> - Modificarea eliminării anumitor indicatori de performanță. - Adoptarea de noi indicatori de performanță. - Modificarea obiectivelor de performanță. - Intervenții propuse în funcție de tipul de proiecte și activități pentru a maximiza șansele de a atinge obiectivele strategiei. - Eliminarea obiectivelor strategiei (cele realizate) sau schimbarea obiectivelor
IV. Concluzii	Prezentarea pe scurt a rezultatelor/problemelor evidențiate la punctele II și III
V. Recomandări	R 5. Introduceți recomandări cu privire la aspecte metodologice, organizaționale și instituționale.

Anexa 5 - Catalogul indicatorilor SIDDDD

Catalogul indicatorilor SIDDDD

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
1	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Număr de situri Natura 2000 cu obiective de conservare active	22,73%	22,73%
2	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Ponderea populațiilor de specii de pește valoroase din punct de vedere economic	-1,85%	96,30%
3	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun	3,81%	3,81%
4	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Seturi de măsuri/planuri de management/planuri de acțiune aprobate	50%	50%
5	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Număr de situri/arii/specii/habitate (după caz) care beneficiază de planuri de management/planuri de acțiune aprobate	55,56%	55,56%
6	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Număr de situri Natura 2000 cu administrator/custode operațional - 4.1A	0%	0%
7	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Număr de situri/arii/specii/habitate (după caz) care beneficiază de măsuri de conservare active implementate	0%	0%
8	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Număr de situri Natura 2000 cu administrator/custode operațional - 4.1B	41,67%	41,67%
9	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Măsuri active implementate pentru specia X (pentru planurile de acțiune aferente speciilor a căror arie nu poate fi identificată limitativ)	6,67%	6,67%
10	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin		
11	Pilonul II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Numărul de cercetători care lucrează în infrastructuri îmbunătățite de cercetare		

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
12	Pilonu II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Investiții private combinate cu sprijinul public pentru proiecte de inovare sau de C&D	0%	0%
13	Pilonu II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Plan de Management al Rezervației Biosferei Delta Dunării implementat	0%	0%
14	Pilonu II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Planuri de Management ale altor situri Natura 2000 din teritoriul ITI	0%	0%
15	Pilonu II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Număr de seturi de măsuri și acțiuni ale Rezervației Biosferei Delta Dunării (RBDD) bazate pe date de monitorizare larg acceptate și pe modele hidrologice, de sedimentare și demografice de ultimă oră implementate	33,33%	33,33%
16	Pilonu II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun	3,81%	3,81%
17	Pilonu II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Număr de obiective de infrastructură de protecție împotriva inundațiilor din cadrul RBDD construite/reabilitate/modernizate	16,67%	37,50%
18	Pilonu II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Numărul de acte normative aprobate care vin în sprijinul conservării patrimoniului natural al Deltei		
19	Pilonu II	Biodiversitate și managementul ecosistemului	Număr de permise emise de autoritatea ARBDD pentru cercetători implicați în programul diversificat de cercetare, recunoscut internațional, privind sistemele și resursele naturale și culturale ale DD	53,33%	53,33%
20	Pilonu II	Eficiență Energetică	Număr de clădiri publice renovate	23%	23%
21	Pilonu II	Eficiență Energetică	Număr de clădiri rezidențiale renovate		
22	Pilonu II	Eficiență Energetică	Consum de energie finală în sectorul rezidențial		
23	Pilonu II	Eficiență Energetică	Lungimea rețelei termice reabilitate/extinse	0%	0%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
24	Pilonu II	Eficiență Energetică	Scăderea consumului anual de energie primară în clădirile publice	3,30%	3,30%
25	Pilonu II	Eficiență Energetică	Scăderea consumului anual de energie primară în iluminat public	0%	0%
26	Pilonu II	Schimbări climatice	Scădere anuală estimată a gazelor cu efect de seră	0%	0%
27	Pilonu II	Schimbări climatice	Număr de intervenții și investiții pentru măsuri de adaptare la schimbări climatice	20%	20%
28	Pilonu II	Schimbări climatice	Numărul gospodăriilor cu o clasificare mai bună a consumului de energie urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică		
29	Pilonu II	Managementu I riscului în caz de dezastre	Timpul mediu de răspuns la situații de urgență la stingerea incendiilor sau alte situații	30,72%	100%
30	Pilonu II	Managementu I riscului în caz de dezastre	Timpul mediu de răspuns la situații de urgență la primirea primului ajutor	6,99%	97,90%
31	Pilonu II	Managementu I riscului în caz de dezastre	Unități echipate pentru situații de urgență		
32	Pilonu II	Managementu I riscului în caz de dezastre	Cerere de finanțare transmisă, spre analiză și aprobare, la Comisia Europeană/Organismul Independent pentru Evaluare	50%	50%
33	Pilonu II	Managementu I riscului în caz de dezastre	Documentații suport pentru elaborarea aplicației de finanțare (Studiu de Fezabilitate, Analiza Instituțională, Analiza Cost-Beneficiu, Evaluarea Impactului asupra mediului etc.)	0%	0%
34	Pilonu II	Managementu I riscului în caz de dezastre	Număr de locuitori care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor ca rezultat al investițiilor în infrastructură.	100%	100%
35	Pilonu II	Managementu I riscului în caz de dezastre	Numărul (anual) de exerciții de răspuns în caz de dezastre	57,14%	57,14%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
36	Pilonu I II	Managementu l riscului în caz de dezastre	Inventar cu deșeuri periculoase și sistem de management al informațiilor existente (da sau nu)	0%	0%
37	Pilonu I II	Managementu l riscului în caz de dezastre	Număr de planuri de intervenție disponibile	100%	100%
38	Pilonu I II	Situații de urgență cauzate de poluare	Număr de incidente de poluare în regiunea DD (anual)		
39	Pilonu I II	Situații de urgență cauzate de poluare	Numărul de exerciții de răspuns în caz de urgențe (anual)	66,67%	66,67%
40	Pilonu I II	Situații de urgență cauzate de poluare	Durata medie pentru a opri incidentele de poluare (zile)		
41	Pilonu I II	Situații de urgență cauzate de poluare	Număr de planuri de prevenție disponibile		
42	Pilonu I II	Turism	Sosiri ale turiștilor (anual)	13,76%	83,33%
43	Pilonu I II	Turism	Ratele de ocupare pentru cazările autorizate/oficiale	24%	100%
44	Pilonu I II	Turism	Durata medie a sejurului (nopti)	53,85%	100%
45	Pilonu I II	Turism	Ponderea structurilor de cazare turistice deschise tot anul (%)		
46	Pilonu I II	Turism	Creșterea numărului preconizat de vizite la obiectivele de patrimoniu cultural și natural și la atracțiile care beneficiază de sprijin	15,31%	15,31%
47	Pilonu I II	Turism	Obiective de patrimoniu cultural restaurate	12,50%	12,50%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
48	Pilonu I II	Turism	Clădiri publice construite/ modernizate/ extinse	0%	0%
49	Pilonu I II	Turism	Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane	0%	0%
50	Pilonu I II	Turism	Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urban	0%	0%
51	Pilonu I II	Turism	Persoane care trăiesc în orașe mici și mijlocii unde s-au implementat strategii de dezvoltare locală	0%	0%
52	Pilonu I II	Turism	Număr monumente istorice modernizate	0%	0%
53	Pilonu I II	Turism	Număr de permise de intrare în RBDD		
54	Pilonu I II	Turism	Număr de ambarcațiuni disponibile pentru turiști la principalele puncte de ieșire și puncte nodale (rute monitorizate)		
55	Pilonu I II	Turism	Număr de case tradiționale menținute/reabilitate incluse în circuitul turistic	50%	50%
56	Pilonu I II	Turism	Raportul dintre nerezidenții și rezidenții ce dețin terenuri/imobile în DD	86,83%	115,17%
57	Pilonu I II	Pescuit și acvacultură	Variația valorii producției	20,87%	20,87%
58	Pilonu I II	Pescuit și acvacultură	Variația volumului producției	28,57%	28,57%
59	Pilonu I II	Pescuit și acvacultură	Locuri de muncă (ENI) create în sectorul pescuitului sau activități complementare	13,48%	13,48%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
60	Pilonul II	Pescuit și acvacultură	Locuri de muncă (ENI) menținute în sectorul pescuitului sau activități complementare		
61	Pilonul II	Pescuit și acvacultură	Număr locurilor de muncă din domeniul piscicol pe activități specifice (nou create prin proiecte)		
62	Pilonul II	Pescuit și acvacultură	Mărimea populațiilor de specii de pești răpitori		
63	Pilonul II	Pescuit și acvacultură	Dinamica populației de caras		
64	Pilonul II	Pescuit și acvacultură	Număr de investiții/proiecte în acvacultură/procesare/siguranța pescarilor	13,33%	13,33%
65	Pilonul II	Pescuit și acvacultură	Din care: Acvacultură	20%	20%
66	Pilonul II	Pescuit și acvacultură	Din care: prelucrarea datelor	0%	0%
67	Pilonul II	Pescuit și acvacultură	Din care: Siguranța pescarilor	0%	0%
68	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Pondere infrastructurii de irigații reabilitate prin proiecte ITI din totalul infrastructurii de irigații viabile (%)	14,29%	14,29%
69	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Suprafața de teren acordat fermierilor din terenul public disponibil		
70	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% de fermieri care au deschis o activitate non-agricolă	100%	100%
71	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% de inițiative/proiecte care valorifică patrimoniul cultural al zonei	100%	100%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
72	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată	38,49%	38,49%
73	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - drum agricol	25%	25%
74	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - drum forestier	10%	10%
75	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - rețea apă	10%	10%
76	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - rețea canalizare	10%	10%
77	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - drumuri locale modernizate	9,45%	9,45%
78	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - licee și școli modernizate	80%	80%
79	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - grădinițe	16,67%	16,67%
80	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - after school	50%	50%
81	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - iluminat stradal	16,67%	16,67%
82	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - piețe	16,67%	16,67%
83	Pilonu I II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - dispensare	100%	100%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
84	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - baze sportive	16,67%	16,67%
85	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - parcuri și locuri de joacă	16,67%	16,67%
86	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - poduri și podețe	16,67%	16,67%
87	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	% din infrastructura comunală și sătească modernizată - rețele pentru siguranța populației	16,67%	16,67%
88	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de exploatații care beneficiază de ajutor pentru investiții în exploatații agricole	81,78%	81,78%
89	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Ponderele investițiilor totale publice și private pentru prelucrarea și comercializarea produselor alimentare = Valoare totală proiect (euro) din totalul investițiilor agricole ITI	25%	25%
90	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de exploatații care beneficiază de ajutor pentru investiții pentru prelucrarea și comercializarea produselor alimentare	16,67%	16,67%
91	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de proiecte care beneficiază de ajutor pentru investiții pentru irigații	70,97%	70,97%
92	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Suprafața vizată (ha) în vederea irigării prin proiecte ITI	25%	25%
93	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de proiecte cu investiții în platforme pentru stocarea gunoierului de grajd	44,44%	44,44%
94	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de exploatații care beneficiază de ajutor pentru înființare/sprânză pentru investiții în activități neagricole	85,71%	85,71%
95	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de proiecte care beneficiază de ajutor pentru investiții în infrastructură	35,85%	35,85%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
96	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Lungime drumuri agricole (m) = drum agricol	0,01%	0,01%
97	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Lungime drumuri forestiere (m) = drum forestier		
98	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Lungime rețea apă (m)	0,01%	0,01%
99	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Lungime rețea canalizare (m)	0%	0%
100	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Lungime drumuri locale modernizate (m)	0,01%	0,01%
101	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de licee și școli modernizate	100%	100%
102	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr grădinițe modernizate	16,67%	16,67%
103	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr after-school-uri modernizate	50%	50%
104	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de proiecte care beneficiază de ajutor pentru investiții în patrimoniul cultural și natural local	38,46%	38,46%
105	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr monumente istorice modernizate	100%	100%
106	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de centre culturale modernizate	41,67%	41,67%
107	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Numărul GAL selectate	100%	100%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
108	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Populația vizată de GAL	100%	100%
109	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de fermieri/asociații cu acces la rețele de promovare	25%	25%
110	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de participanți la programe de educație/formare profesională prin PNDR	25%	25%
111	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Suprafața de teren neproductiv împădurit (prin proiecte PNDR 2014-2020 în teritoriul ITI pe M.8 APIA)	53,07%	53,07%
112	Pilonul II	Agricultură și Dezvoltare Rurală	Număr de intervenții de protecție împotriva inundațiilor (prin proiecte ITI)	100%	100%
113	Pilonul III	Transport	Durata de călătorie între Tulcea și Constanța		100%
114	Pilonul III	Transport	Durata de călătorie între Tulcea și Brăila	4,69%	76,19%
115	Pilonul III	Transport	Durata de călătorie între Tulcea și Galați	0%	76,47%
116	Pilonul III	Transport	Volum de mărfuri transportate pe căi navigabile interioare		
117	Pilonul III	Transport	Lungimea totală a drumurilor nou construite conectate la TEN-T	8,70%	8,70%
118	Pilonul III	Transport	Lungimea drumurilor reconstruite/modernizate conectate la TEN-T	1,50%	1,50%
119	Pilonul III	Transport	Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat	0%	0%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
120	Pilonul III	Transport	Pasageri îmbarcați și debarcați în transportul aeroportuar	0,01%	0,01%
121	Pilonul III	Transport	Aeroporturi modernizate	0%	0%
122	Pilonul III	Transport	Porturi situate pe TEN-T modernizate	0%	0%
123	Pilonul III	Transport	Lungime totală a drumurilor nou construite TEN -T	0%	0%
124	Pilonul III	Transport	Număr de intervenții privind accesul îmbunătățit la principalele servicii pe timpul iernii	100%	100%
125	Pilonul III	Transport	Numărul de ambarcațiuni publice și private puse la dispoziția călătorilor	96,55%	103,57%
126	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Acoperire/disponibilitate pe bandă largă NGA în procente gospodării	0%	96,17%
127	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Gradul de utilizare cu regularitate a internetului la nivel național	17,50%	92,50%
128	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Gospodării noi care au acces la bandă largă de cel puțin 30 Mbps	20%	20%
129	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Număr de localități neacoperite care vor fi acoperite prin implementarea proiectului	14,29%	14,29%
130	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Numărul punctelor de acces la Internet de bandă largă	5,39%	5,39%
131	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Număr de elevi, din învățământul preuniversitar, utilizatori activi pe platforma națională de învățare, din numărul total de elevi din învățământul preuniversitar (%)	0%	0%
132	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Număr de profesori, din învățământul preuniversitar, utilizatori activi pe platforma națională de învățare, din numărul total de profesori din învățământul preuniversitar(%)	0%	0%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
133	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Numărul de elemente de patrimoniu cultural digitizate, încărcate pe platforma creată prin proiect	100%	100%
134	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Numărul de „Elemente de patrimoniu cultural digitizate” și furnizate către Europeana.eu	100%	100%
135	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Numărul documentelor rare deja digitizate și numărul documentelor rare digitizate prin proiect, încărcate pe Europeana.eu	100%	100%
136	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Numărul obiectelor deja digitizate, aflate în colecțiile bibliotecilor și numărul obiectelor din colecțiile bibliotecilor digitizate prin proiect, încărcate pe Europeana.eu	100%	100%
137	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Numărul obiectelor deja digitizate, aparținând patrimoniului național, aflate în colecțiile muzeelor și numărul obiectelor din patrimoniul național digitizate prin proiect, care sunt încărcate pe Europeana.eu	100%	100%
138	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Număr de elevi de gimnaziu care utilizează internetul prin wireless campus, din numărul total de elevi de gimnaziu (%)	65%	65%
139	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Număr de profesori care utilizează internetul prin wireless-campus, din numărul total de profesori (%)	66,67%	66,67%
140	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Număr de unități gimnaziale ce beneficiază de echipamente wireless prin implementarea proiectului	66,64%	66,64%
141	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Procentul cetățenilor care utilizează cu regularitate internetul din total populație	90%	90%
142	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație (număr școli)	100%	100%
143	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Număr de locuitori care utilizează sistemele e-guvernare		
144	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Număr de unități prespitalicești și spitalicești care utilizează sisteme de telemedicină	0%	0%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
145	Pilonul III	Tehnologia informației și comunicațiilor	Număr de puncte de acces public la informații (PAPI) nou înființate		
146	Pilonul IV	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	Ponderea populației rurale racordate la rețelele centralizate de alimentare cu apă prin proiecte cu finanțare ITI (%)	25%	25%
147	Pilonul IV	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	Ponderea populației din orașe racordate la rețelele centralizate de alimentare cu apă prin proiecte cu finanțare ITI (%)	10%	10%
148	Pilonul IV	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	Ponderea populației rurale racordate la rețelele centralizate de canalizare prin proiecte cu finanțare ITI (%)	10%	10%
149	Pilonul IV	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	Ponderea populației din orașe racordate la rețelele centralizate de canalizare prin proiecte cu finanțare ITI (%)	0%	0%
150	Pilonul IV	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	Ponderea apelor uzate tratate conform cu standardele cerute (%) în zonele rurale	70,25%	70,25%
151	Pilonul IV	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	Ponderea apelor uzate tratate conform cu standardele cerute (%) în orașe	0%	100%
152	Pilonul IV	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	Număr de locuitori racordați la un sistem centralizat de apă potabilă prin ITI	25%	25%
153	Pilonul IV	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	Număr de locuitori racordați la un sistem centralizat de canalizare prin ITI	10%	10%
154	Pilonul IV	Alimentarea cu apă, canalizarea și managementul integrat al apei	Număr de stații de epurare a apelor uzate	10%	10%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
155	Pilonul IV	Managementul deșeurilor	Cantitatea de deșeuri biodegradabile depozitată	0%	0%
156	Pilonul IV	Managementul deșeurilor	Capacitate suplimentară de reciclare a deșeurilor	100%	100%
157	Pilonul IV	Managementul deșeurilor	Depozite de deșeuri neconforme închise/reabilitate	0%	0%
158	Pilonul IV	Managementul deșeurilor	Cantitatea totală de deșeuri menajere colectată și transportată (tone/an)	99,38%	99,38%
159	Pilonul IV	Managementul deșeurilor	Cantitatea totală de deșeuri reciclabile recuperată din cantitatea totală colectată (%)	58,21%	58,21%
160	Pilonul IV	Managementul deșeurilor	Cantitatea totală deviată de la depozitare din cantitatea totală colectată (%)	0%	0%
161	Pilonul IV	Managementul deșeurilor	Cantitatea totală de deșeuri menajere colectate separat (fracție uscată) (tone/an)	0%	0%
162	Pilonul IV	Managementul deșeurilor	Cantitatea totală de deșeuri menajere colectate separat (fracție umedă) (tone/an)	0%	0%
163	Pilonul IV	Managementul deșeurilor	Număr de locuitori și vizitatori care participă la activitățile educative legate de gestionarea deșeurilor (număr de persoane)	0%	0%
164	Pilonul IV	Sănătatea	Beneficiari de infrastructură medicală construită/reabilitată/ modernizată/ extinsă/ dotată (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii)	0%	0%
165	Pilonul IV	Sănătatea	Unități medicale construite/ reabilitate/ modernizate/ extinse/ dotate (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii)	0%	0%
166	Pilonul IV	Sănătatea	Număr de unități de primiri urgențe (nivel terțiar)	50%	50%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
167	Pilonul IV	Sănătatea	Spital Județean reabilitat/modernizat/extins/dotat	0%	0%
168	Pilonul IV	Sănătatea	Număr de centre integrate de asistență socio-medicală primară construite/reconstruite		
169	Pilonul IV	Sănătatea	Număr de unități de primiri urgențe	66,67%	66,67%
170	Pilonul IV	Educația	Persoane care primesc un loc de muncă, inclusiv cele care desfășoară o activitate independentă	10%	10%
171	Pilonul IV	Educația	Persoane care, la încetarea calității de participant, dobândesc o calificare	10%	10%
172	Pilonul IV	Educația	Persoane certificate ca urmare a sprijinului acordat		
173	Pilonul IV	Educația	Persoane care își găsesc un loc de muncă ca urmare a sprijinului primit		
174	Pilonul IV	Educația	Rata de cuprindere în învățământul antepreșcolar/preșcolar/primar/gimnazial/secundar/superior din mediul rural	-7,32%	97,62%
175	Pilonul IV	Educația	Rata de cuprindere în învățământul antepreșcolar/preșcolar/primar/gimnazial/secundar/superior pentru cetățenii de etnie romă	20%	100%
176	Pilonul IV	Educația	Rata de abandon școlar (%)	-7,31%	100%
177	Pilonul IV	Educația	Angajați care beneficiază de programe de formare	0%	0%
178	Pilonul IV	Educația	Întreprinderi sprijinite	0%	0%
179	Pilonul IV	Educația	Persoane care beneficiază de sprijin	13,47%	13,47%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
180	Pilonul IV	Educația	Angajați care beneficiază de sprijin pentru participarea la FPC (formare/validare de competențe)		
181	Pilonul IV	Educația	Capacitatea infrastructurilor de îngrijire a copiilor sau de educație care beneficiază de sprijin		
182	Pilonul IV	Educația	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - învățământul preșcolar		
183	Pilonul IV	Educația	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățământul profesional și tehnic	0%	0%
184	Pilonul IV	Educația	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățare pe tot parcursul vieții	0%	0%
185	Pilonul IV	Educația	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în învățământul preșcolar	0%	0%
186	Pilonul IV	Educația	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin în instrumentului școlar	0%	0%
187	Pilonul IV	Educația	Număr de elevi care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație/formare profesională		
188	Pilonul IV	Educația	Număr de persoane care beneficiază prin proiecte de sprijin pentru formare/schimb de bune practici	79,50%	79,50%
189	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Persoane aflate în risc de sărăcie sau Incluziunea socială din comunitățile marginalizate care dobândesc o calificare la încetarea calității de participant, din care: de etnie romă	0%	0%
190	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care au un loc de muncă, inclusiv cele care desfășoară o activitate independentă, la încetarea calității de membru	0%	0%
191	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Servicii asigurate la nivelul comunităților marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială	0%	0%
192	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Persoane care aparțin grupurilor vulnerabile care beneficiază de servicii integrate		

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
193	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate care beneficiază de servicii integrate, din care: de etnie romă	3,48%	3,48%
194	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Comunități marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (din care: din zona rurală) care beneficiază de sprijin, din care: cele cu populație aparținând minorității rome	0%	0%
195	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Beneficiari (persoane adulte cu dizabilități) de infrastructură de centre de zi pentru persoane cu dizabilități, reabilitată/modernizată/extinsă/dotată	0%	0%
196	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Beneficiari (persoane adulte cu dizabilități) de infrastructură de dezinstituționalizare construită/reabilitată/modernizată/extinsă/dotată	0%	0%
197	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Număr de grădinițe și alte servicii educaționale pentru copii sub 6 ani în comunități dezavantajate	100%	100%
198	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Număr de copii integrați în creșe/grădinițe în comunitățile dezavantajate	100%	100%
199	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Număr de copii integrați în clasa pregătitoare și care au participat la educația preșcolară	100%	100%
200	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Număr de elevi cu risc de abandon școlar la începutul și la sfârșitul anului școlar	7,97%	92,62%
201	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Număr de copii implicați în diferite tipuri de măsuri educaționale complementare (after-school, grădinițe de vară, tutorat școlar etc.)	100%	100%
202	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Număr de centre care au implementat măsuri de educație complementară în teritoriul ITI	100%	100%
203	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Număr de mediatori școlari angajați cu normă întreagă în sistemul școlar	100%	100%
204	Pilonul IV	Incluziunea și protecția socială	Număr de mediatori școlari instruiți prin programe specifice		

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
205	Pilonu IV	Incluziunea și protecția socială	Număr de persoane care au beneficiat de drept de proprietate regularizate	0%	0%
206	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Autorități și instituții publice locale care au implementat mecanisme și proceduri standard pentru fundamentarea deciziilor și planificării strategice pe termen lung	0%	0%
207	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Autorități și instituții publice locale în care s-au implementat sisteme unitare de management al calității și al performanței dezvoltate prin program conform Planului de acțiune pentru prioritizarea și etapizarea implementării managementului calității	100%	100%
208	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Autorități și instituții publice locale în care s-au implementat măsurile de simplificare a procedurilor pentru cetățeni în conformitate cu Planul integrat de simplificare a procedurilor pentru cetățeni elaborat la nivel național	0%	0%
209	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Personal din administrația publică locală care a fost certificat la încetarea calității de participant la formare	100%	100%
210	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Autorități și instituții publice sprijinite să dezvolte proceduri operaționale privind măsurile de prevenție anticorupție și indicatorii aferenți	100%	100%
211	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Personal din autoritățile și instituțiile publice care a fost certificat la finalizarea cursurilor în domeniul prevenirii corupției, transparenței, eticii și integrității	100%	100%
212	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Număr de proiecte implementat în cadrul ITI Delta Dunării	15,97%	15,97%
213	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Rapoarte trimestriale elaborate de structura care coordonează ITI aprobate de Ministerul Fondurilor Europene	41,03%	41,03%
214	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Număr personal din structura care coordonează ITI, ale cărui salarii sunt cofinanțate din POAT - echivalent normă întreagă anual	60,56%	60,56%

#	Pilon	Sector	Indicator	Progres fizic (%) Iunie 2020	Îndeplinirea obiectivului (%) Iunie 2020
21 5	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Număr de autorități și instituții publice care au implementat măsuri unitare pentru reducerea poverii administrative, pentru implementarea sistemelor de management al calității și performanței	50%	50%
21 6	Pilonu IV	Capacitatea administrativă și managementul de program	Număr de acte normative revizuite care vizează îmbunătățirea cadrului legal și instituțional din Delta Dunării	0%	0%